

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY
ÚSTAV HOSPODÁŘSKÝCH A SOCIÁLNÍCH DĚJIN

**Rozbor korespondence Josefu Hlávkoví
(Komunikační strategie,
stylizace jednoho českého mecenáše
a sebestylizace pisatelů dopisů)**

Analysis of correspondence to Josef Hlávka
(Communication strategies, stylization of one Czech maecenas
and self-stylization of the letter-writers)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2006

Tomáš W. PAVLÍČEK
(historie)

Vedoucí: prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.

Poděkování

Děkuji

prof. PhDr. Jiřímu Štaifovi, CSc. za vedení celé práce,

PhDr. Magdaleně Pokorné, CSc. za oponenturu,

PhDr. Lucii Saicové Římalové, Ph.D. a Mgr. Janu Randákovi za cenné připomínky a motivaci k dokončení práce,

Mgr. Věře Dykové a dalším pracovníkům LA PNP za vstřícnost a ochotu zpřístupnit archivní fondy pro moje bádání,

Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových za udělené cestovní stipendium

a paní tajemnici PhDr. Dagmar Rýdlové, CSc. za povzbuzení,

mým rodičům za trpělivost a podporu ve studiu,

Pánu Bohu za sílu, rozum a milost k dokončení práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

Tomáš W. Pavlíček

V Rakovníku dne 31. srpna 2006.

Obsah:

ÚVOD	5
Krátká biografická skica	7
Metodický postup. Výběr korespondentů – korpus dopisů	9
Předložení otázek a hypotéz	11
Literatura	12
Literatura o dopise a komunikaci	13
Prameny	14
Kapitola 1. FORMÁLNÍ ROVINA DOPISU	15
Materiální báze dopisu – využívání prostředků papíru, pera, obálky, pečete	15
Média: Materiální formy korespondence konce 19. století – dopis, pohlednice, korespondenční lístek, zálepka, navštívenka, telegram; telefon	16
Formální prvky korespondence – tituly, adresy, oslovení, rozloučení. Korespondenční formule a zdvořilostní fráze, tykání/vykání	17
a) tituly na adresách:	
b) adresy, resp. lokace:	
c+d) oslovení a rozloučení:	
e) korespondenční formule a zdvořilostní fráze	
f) tykání/vykání	
Rychlost komunikace a problém datace	20
Korespondenční frekvence	21
Kapitola 2. ŽÁNRY V KORESPONDENCI (TYPOLOGIE TEXTŮ)	22
Psaní jako přátelský dopis	23
Psaní jako formální dopis	23
Pozdrav, přání, gratulace	23
Prosba, žádost, poděkování	24
Zpráva, informace, vzkaz, pozvánka	24
Dopis jako rozhovor nebo diskuse	24
Kapitola 3. JAZYK KOMUNIKACE	25
Morfologická a lexikální rovina	26
Styl dopisů a stylistická úroveň pisatele	26
Dialogizace a beletrizace dopisu	26
Kapitola 4. OBSAH A MYŠLENKOVÁ ROVINA KORESPONDENCE. ÚČEL DOPISU	27
Motivy a témata	27
Protiklad formální kontra neformální	29
Bulvár	29
Kapitola 5. STYLIZACE A SEBESTYLIZACE	30
Sebestylizace subjektu narátora	30
Stylizace subjektu adresáta. Sociální role připisované Hlávkoví	32
a) role:	
b) vztah:	
c) vlastnosti a charakteristiky adresáta:	

d) rodinní příslušníci adresáta:	
e) kapitál adresáta:	
I.) Lužany	
II.) Česká akademie	
Stylizace okolního světa. Konfrontace obrazů veřejné a soukromé sféry	35
Kapitola 6. KOMUNIKAČNÍ PERSPEKTIVA A STRATEGIE	36
Dobové normy a představy o komunikaci s mecenášem	37
Lobby	37
Persváze	38
Zavázanost, nezávislost	40
Kapitola 7. SOCIÁLNÍ STRATIFIKACE PISATELŮ. KORESPONDENČNÍ SÍŤ ...	41
Kapitola 8. INSTITUCIONALIZACE OSOBNOSTI	42
Sociální role přisuzované Josefu Hlávkoví	42
Institucionalizace osobnosti Josefa Hlávky	42
ZÁVĚR	44
Použité prameny a literatura	45
Seznam zkratk	46
PŘÍLOHY	
Tabulky a grafy	
Listář	
Ediční poznámka	
Obsah listáře	

ÚVOD

Dnešní komunikační možnosti a prostředky se nám mohou zdát mnohem vyspělejší a vzdálené od písemné komunikace v 19. století, na jehož konci se telefon teprve velice pomalu dostává do soukromého užívání. Přesto principy zdvořilostních a komunikačních norem jsou univerzálně platné v jakékoliv společnosti či kultuře. Mění se jen normy a řečové modely. Člověk, který ví, jak komunikovat, ovládá různé postupy a prostředky, dokáže úspěšně dosáhnout svých cílů, ale i rozvíjet mezilidské vztahy. Úroveň, normy a modely komunikace také ukazují mnoho o mentalitě a každodenním životě určité lidské společnosti.

Předkládám tuto práci s trojím očekáváním. Prvním záměrem je zdůraznit přínos interdisciplinárního přístupu ke korespondenci jako pramenu historikovy práce. Pokusím se vysvětlit, že různé formy písemné komunikace nelze zjednodušeně chápat jako historický text zahrnující v sobě „pravdivá fakta“, která historik odkryje čtením a zahrne je do svého příběhu. Badatel by se neměl spokojit pouze s pozitivistickou textovou kritikou! Při interpretaci dopisů se nabízí použít psychologické metody k poznání záměru autora dopisu, jeho charakteru a vlastností, stereotypů jednání apod. Zároveň je potřeba odlišovat psychofyzickou osobu adresáta od jeho obrazu, který má autor dopisu při produkci komunikace (při psaní) „před očima“ a který právě svou komunikací různě formuje. Takový obraz se dostává k adresátovi, jenž na něj reaguje, zaujímá stanoviska, jedná a odepisuje. Nelze se spokojit s tím výkladem, jemuž postačuje informační sdělení obsahu textu (zde dopisu).

Druhým záměrem bude synteticky postupně charakterizovat různé normy chování a komunikační normy i praxi přelomu 19. a 20. století v prostředí české národní společnosti, zasazené do širšího sociálního prostředí rakousko-uherského státu. Zde věnuji pozornost hlavně komunikačním strategiím a stylizacím produktorů i receptorů písemné komunikace. Ta však v sobě skrývá i jiné roviny: materiální, mediální, formální, žánrovou, jazykovou, obsahovou, a v neposlední řadě právě rovinu stylizace. Domnívám se, že při interdisciplinárním rozboru je přínosné se jimi zabývat. Každá vrstva s sebou nese různé otázky: Co může o narátoru (pisateli dopisu) vypovědět už volba papíru, nebo rukopis? K jakým sdělením používal dopis, kdy zase pohlednici, či telegram? Užíval při psaní fráze jako komunikační normy, nebo jim někdy dával také hlubší význam? Jak pravidelně korespondoval? Jaké žánry dopisu zvolil, když chtěl něčeho dosáhnout, přesvědčit adresáta o tom, že jednal správně, udržet jeho přízeň, budovat přátelský vztah? Jak může stylistická úroveň vypovídat o osobě narátora? Jak stylizoval sebe, adresáta, okolní svět a proč?

Až třetím záměrem sleduji v práci konkrétní osobu – Josefa Hlávku. Tato studie nechce být dalším pokusem o jeho životopis. Chtěla by však ukázat, že různí narátoři měli před očima různé obrazy Josefa Hlávky, které jsou projektovány např. v korespondenci. Ona projekce byla však deformována komunikačními a zdvořilostními normami. Sám narátor totiž svůj obraz adresáta „přetvoří“ tak, aby jej bylo možné napsat do dopisu určenému adresátovi. Rozhoduje se, jestli stylizuje adresáta tak, jak ho subjektivně vnímá, nebo vytvoří obraz, o němž soudí, že by byl akceptovatelný/zalíbil by se adresátovi. Narátor, který umí používat komunikační strategie, si dobře uvědomuje neustálé oscilování mezi dvěma mantinely. Buď si troufne napsat, co si o adresátovi (i o věcech s ním spjatých) myslí, a bude uspokojen pocitem, že dokázal realizovat svůj záměr/říct upřímný subjektivní názor (riskuje však narušení vztahu i přerušení komunikace ze strany adresáta). Nebo stylizuje přehnaně pozitivní/zdvořilý obraz, který by se adresátovi zalíbil a zněl mu tak, že ho narátor mínil upřímně, bez ironie. Narátor lépe přesvědčí adresáta, stylizuje-li se do nižší sociální role (závislý na adresátovi), ale pak může být znepokojen dojmem, že nedokázal realizovat svůj záměr. V takové komunikaci se z pohledu narátora ztrácí vyváženost/nezávislost. Tyto krajní příklady sice trochu zjednodušují problematiku komunikace, ale potvrzují sepětí dopisu a komunikace s psychologií osobnosti. Velmi záleží také na tom, jak blízký vztah mají jednotliví narátoři s adresátem; zda jsou si rovni, nebo je narátor na adresátovi závislý. Pro někoho byl Josef Hlávka mecenášem, prezidentem České akademie, pro jiné politickým kolegou, spolupodnikatelem, nebo přítelem.

Důležitý aspekt zde proto představuje sociální stratifikace narátorů, které se budu dále věnovat. Josef Hlávka byl osobností, s níž korespondovalo velké množství lidí. Jsem si vědom, že tato práce je limitována zaměřením na korespondenci odeslanou Hlávkově, časovým omezením lety 1890/1-1907/8 a výběrem korespondentů.

Na konec si dovoluji zmínit ještě jedno, čtvrté přání. Listářem v druhé části přílohy bych rád demonstroval rozsah a pestrost části korespondence s Josefem Hlávkou, citoval celá znění dopisů a zasadil dílčí interpretace a postupy své práce do kontextu celého pramene a zároveň předal k odborné diskusi záměr vydávat Hlávkovu korespondenci. Tato osobnost by si to nepochybně zasloužila. Zamýšlená edice, kterou by bylo nutné koncipovat výběrově a oboustranně (s příslušnými kontextuálními a interpretačními výklady), by však mohla představit široký a plastický svět komunikace na přelomu století minulého a předminulého.

Krátká biografická skica

Ještě před vlastní heuristikou a hypotézami se pokusím stručně vymežit sedm životních etap Josefa Hlávky. Narodil se 15. února 1831 v Přešticích v západních Čechách, prý v nezámožné rodině (jak uvádějí mnozí životopisci), ač otec Antonín tehdy vykonával úřad purkmistra. S manželkou Annou, roz. Stachovou měli Antonína, Josefa a Matyldu. Po studiu na gymnáziích v Klatovech a Kolíně (1841-46) a Stavovské reálce v Praze nastoupil výtvarně nadaný Josef v r. 1847 na pražský Polytechnický ústav, obor pozemní stavitelství.

Dětství se změnilo v mládí.

Vedle úspěšného studia se vlastenecky angažoval jako člen českého čtenářského spolku Slavia, ozbrojené Akademické legie během revoluce 1848 a po ní (prý obezřetně) ve výboru Akademického řečnického a čtenářského spolku. Roku 1851 odchází do Vídně splnit si svůj sen být architektem. Vedle studia na Akademii výtvarných umění získává praxi jako zednický učeň, později stavbyvedoucí ve firmě Františka Schebka. Díky ceně za nejlepší práci posluchače Akademie (26. 1. 1854) je osvobozen od vojenské služby. Ambiciózně se t. r. účastní veřejné soutěže na návrh budovy Národního divadla v Praze (odměna 100 zl.) a získá od Schebka výuční list (17. 6. 1855) i s nabídkou řídit jeho stavební kancelář.

Finančně samostatnému mladíkovi je navíc uděleno státní stipendium, tzv. Římská cena. Díky ní cestuje v letech 1856-59 po Evropě a studuje různé architektonické slohy. Příklad zaměstnání ve státní službě (i Hlávkův závazek) byl však po válce r. 1859 zrušen, Hlávkově se však rychle podařilo zajistit si hmotné a finanční prostředky. Od dubna 1860 zastupoval na rok prof. Eduarda van der Nülla ve výuce na škole pro architekturu při Akademii. Už 11. dubna t. r. získal od Schebka mistrovské vysvědčení a mohl se 28. června ucházet o stavitelskou koncesi. Kromě získané koncese mu pomohla kariéru vyhlášeného stavebníka a architekta odstartovat Schebkem zdarma odkázaná, kompletně vybavená stavební kancelář. V následujícím desetiletí realizuje asi 142 staveb, některé zároveň jako architekt: kostel Panny Marie misionářské kongregace lazaristů ve Vídni (architekt Friedrich Schmidt), metropolitní rezidence řecko-pravoslavného biskupa v Černovicích, dvorní opera ve Vídni (arch. E. van der Nüll, August von Siccardsburg), palác arcivévodky Viléma, kostel sv. Ottmara (arch. F. Schmidt), několik obchodních a mnoho činžovních domů (5 vlastních).¹ Přijímá a rozpracuje vždy několik zakázek najednou. Před sebou si kreslí slibnou budoucnost.

Třicetiletý Hlávka se 12. ledna 1862 oženil se vzdáleně příbuznou Marií Čermákovou (nar. 1841). Vedle stavitelské/architektonické činnosti, kterou nabyl velkého jmění, začíná úspěšný **podnikatel** zastávat různé **funkce**, posouvá se jeho společenská pozice. Dne 29.

¹ Jedná se o domy ve III. vídeňském okrese: Löwengasse N. 22, 28, Hetzgasse 33, Blüthengasse 6, Kegelgasse 15.

března 1862 je jmenován členem stavební komise ministerstva vnitra, r. 1864 památkovým konzervátorem, pak 13. dubna 1865 čestným měšťanem Vídně a v r. 1866 řádným členem Akademie výtvarných umění. V témže roce od barona Ringhoferra zakoupil pro svou matku velkostatek Lužany i se zámekem a dvory Skočice, Dlouhá Louka a Vlčí za 330 000 zl. Sám s manželkou a tchyní se tehdy nastěhoval do vlastního činžovního domu ve Vídni, III. Bezirk, Löwengasse 22, kde se každý pátek scházela salonní společnost. Z nadměrné fyzické i psychické pracovní zátěže však Hlávka na podzim 1869 zkolaboval a ochrnul na obě nohy. Dál sice řídí svoje stavby z invalidního vozíku, dokončuje např. zemskou porodnici v Praze v Kateřinské ulici (1867-1870). Když však v r. 1872 choroba zasáhne i zrak, pověří Hlávka dokončováním staveb své spolupracovníky, likviduje stavební kancelář a 20. dubna 1873 vrátí stavitelskou koncesi.

Uvědomoval si, že to vše znamená možná už konec jeho profesionální dráhy? Obdržel sice několik ocenění a medailí, ale stáhnul se z veřejného života, soustředil se jen na **léčení choroby** v lázních a přestěhoval se do Lužan, které mu matka r. 1875 postoupila zpět do vlastnictví. Když už choroba takřka ustoupila a Hlávka začal opět chodit, onemocněla r. 1879 jeho manželka na tuberkulózu, jíž o tři roky později podlehla.

Zdrcený Hlávka vážně uvažuje o prodeji lužanského velkostatku, kde mu vše připomíná manželku. Nakonec tak na radu přítele Josefa Jirečka neučiní a začne se věnovat **politice** jako říšský (od 1883) a zemský (od 1884) poslanec a **promyšlené mecenášské činnosti**, která vždy odkazuje k památce manželky Marie. S vkladem 22 000 zl. zakládá České univerzitní nadání Josefa a Marie Hlávkových (1882, ještě s manželkou), brzy s 25 000 zl. také České technické nadání (1883) a anonymně s 20 000 zl. Jubilejní fond pro českou vědeckou literaturu při Královské české společnosti nauk (1884). Hlávka působí opět v mnoha architektonických komisích. Dne 26. září 1886 se podruhé žení, se Zdeňkou Havelkovou (nar. 1843), zpěvačkou a dcerou dvorního rady Matěje ryt. Havelky. U Hlávků znovu ožívá umění. Hlávka se pozorně zajímal o náčrty idejí „národní akademie“, sám do nich zasahoval, anonymně chtěl věnovat značný kapitál, vyjednával s ministerským předsedou knížetem Eduardem von Taaffem a dosáhl toho, že zemský sněm v Čechách zřízení české akademie schválil 9. října 1888. Zřízení velkolepého podniku, jemuž Hlávka věnoval mnoho času, vyjednávání, vlastních představ a svých 200 000 zl., povolil 23. ledna 1890 císař František Josef I.

Josef Hlávka, jmenovaný 2. dubna 1891 doživotním členem Panské sněmovny Říšské rady, se mohl cítit na vrcholu svého života. Sehrál důležitou úlohu při slavnostním otevření České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění dne 18. května 1891 v Praze (dále jen ČA) a splnil se mu další sen – být zvolen **prezidentem** celé

akademie. Živě se zajímá o její činnost, poměrně značně zasahuje do chodu, subvencuje mnohé počiny ČA. Osobně podporuje mnohé umělce, zve je i své přátele do Lužan, kde manželka Zdeňka pečuje o venkovsko-zámecký salon. Po její smrti v r. 1902 zakládá se 150 000 zl. Studentské koleje českých vysokých škol pražských (otevřeny 20. 11. 1904) a Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových (25. 1. 1904), jemuž odkáže celé své jmění. V r. 1905 spolu s Albínem Bráfem vypracuje stanovy a věnuje 200 000 zl. pro zřízení Národohospodářského ústavu při České Akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (1906). Josef Hlávka zemře 11. března 1908 v Praze.

Metodický postup. Výběr korespondentů – korpus dopisů

Vytvořit statisticky reprezentativní korpus dopisů je skoro nemožné. Při sebevětší snaze po objektivitě rozhoduje nakonec stejně historik svým výběrem.

Každý z pisatelů (narátorů) si vytvářel svůj „obraz“ adresáta, což mohlo být podmíněno také tím, že z odlišných sociálních pozic různí lidé znali Hlávku, jeho způsoby komunikace, reakce v určitých situacích apod. Lze tedy předpokládat, že se obrazy značně lišily. Můžeme také zvážit, že svůj subjektivní obraz Hlávky si narátor ponechával pro sebe/šířil ho jen v uzavřeném okolí a zároveň vytvářel druhý obraz, o němž byl přesvědčen, že je vhodný/zdvořilý pro známou osobnost.

Podle sociální stratifikace jsem se pokoušel hledat zástupce obecných sociálních kategorií (různé sociální postavení, profesní skupiny, generace apod.). Výběr vedl k šesti hypotetickým rovinám, v závislosti na tom, jakého společenského postavení jejich zástupci dosáhli, jak blízko měli k Hlávkoví, zda náleželi pouze do **mecenášské oblasti** Hlávкова Lebensweltu (petent, student, začínající umělec), nebo i do **pracovní oblasti** institucí založených Hlávkou (zaměstnanec, správce, pobočník, sekretář ČA, spolupracovník), **veřejné sféry kulturní** (spisovatel, básník, skladatel, sochař, architekt), **politické** (politik, právník, bankéř) a **reprezentační** (nobilizovaný, pair, šlechtic), nebo se podíleli **na jeho intimním světě** (manželka, rodinný přítel).

Pro kategorii **rodinného přítele** jsem vybral Josefa Jirečka (1825-1888), úředníka a právního historika. Zdeňka Hlávková (1825-1888) jako Hlávková druhá **manželka** hrála důležitou roli nejen v partnerské komunikaci (k té však je velmi málo dopisů), ale také s mnohými jinými zástupci, čímž se komunikační síť komplikuje korespondencí o Hlávkoví. Cizí korespondence i charakteristika ženského komunikačního světa však není tématem této práce, ale určitě by si zasluhovaly větší pozornost. Zástupce **stavovské elity** představuje kníže Jiří Kristián z Lobkovic (1835-1908), zemský maršálek a náměstek protektora ČA. Z **pairů** jsem vybral Eduarda Alberta (1841-1901), dvorního lékaře,

profesora a člena ČA, politika a básníka, jmenovaného r. 1895 doživotním členem panské sněmovny. Reprezentanta tzv. druhé společnosti (**nobilitovaných**) zde hraje Antonín ryt. Randa (1834-1914), právník, profesor, politik a člen PS a ČA. Roli **bankéře** ztvárňuje Karel Mattuš (1836-1919), právník, politik, vrchní ředitel Zemské banky a člen PS. **Právo** je typické pro Josefa Herolda (1850-1908), mladočeského politika a velmi obratného řečníka. Ten však nemohl být zároveň Hlávkovým **politickým kolegou**. Pro tuto kategorii volím Františka Ladislava ryt. Riegra (1818-1903), vůdce staročeské strany, člena PS. Jako **architekt a stavitel** se u Hlávky uplatnil profesor Josef Fanta (1856-1954). Ze **sochařů** navrhuji Josefa Václava Myslbeka (1848-1922), profesora AVU a VŠUP, člena ČA a PS. Jako **skladatel** mě vždy přitahoval Antonín Dvořák (1841-1904), profesor, dirigent a člen ČA a PS. **Spisovatele** bude sice reprezentovat Jaroslav Hilbert (1871-1936), dramatik, divadelní kritik a publicista, ale dovolil jsem si vyčlenit ještě kategorie **básníků** (přisuzována jim výsadní role „pěvců národa“) a v ní Svatopluka Čecha (1846-1908), spisovatele a redaktora. Osobou, s níž Hlávka **spolupracoval** na oblíbené archeologii, byl Josef Ladislav Píč (1847-1911), profesor, člen ČA. **Sekretáře ČA** reprezentuje Bohuslav Rayman (1852-1910), profesor chemie. Roli určitého Hlávkovy pobočníka při některých zasedáních ČA zaujímal v pozdějších letech Alois Jirásek (1851-1930), spisovatel a gymnaziální profesor. **Zaměstnancem ČA** a Hlávkovým pobočníkem byl Josef J. Kořán (1838-1912). Hlávkovým zaměstnancem se stal František Havelka, **správce** domů v Praze a příbuzný Zdeňky. Z mecenášsky podporovaných, **začínajících umělců** jsem vybral Františka Bílka (1872-1941), sochaře a grafika. Pro kategorie **studentů** a **řadových petentů** se mi zatím nepodařilo najít zástupce; petenta ilustruje jeden příklad anonymního elektrikáře, zastupovaného v korespondenci s Hlávkou otcem Václavem Havelkou, strýcem Zdeňky.

Je potřeba upozornit, že se vybraní zástupci kategorií navzájem prolínají (Jirásek není pouze Hlávkovým pobočníkem, ale především spisovatelem; Albert není jediným kolegou v panské sněmovně apod.), mohli by zastupovat i jiné kategorie. Naopak neplatí, že každý se mohl stát Hlávkovým přítelem, spolupracovníkem apod. Bylo by možné vybrat i jiné zástupce, ale cílem výběru nebylo stanovit, kdo je např. nejtypičtějším spisovatelem.²

Celkově jsem zvolil 22 typizovaných kategorií. Z Hlávkovy korespondence jsem vybral 26 narátorů,³ kteří psali Hlávkovy, zejména v období 1890/1891-1908, zařazuji však i dopisy předcházející zvolený mezník: založení ČA a Hlávkovy zvolení jejím prezidentem. Tato sedmá, prezidentská etapa jeho života ho představuje již po návratu do společenského

² Viz příloha, tabulka č. 4. Z ní vyplývá mj. fakt, že od jednotlivých zástupců se zachovalo různé množství dopisů. Pouze Jirečkova korespondence už nezasahuje do vymezeného období; v práci se pokusím hledat další zástupce, kteří se stali rodinnými přáteli.

³ Další pisatele viz příloha, listář.

a politického života, prestižní postavení v české národní elitě a také nejobsáhlejší korespondenci přijatou adresátem.⁴

Stav archivního fondu mi však neumožnil nalézt typy anonymních a dnes neznámých jmen pisatelů dopisů, stranou zůstali asi i mnozí „významní“ (kterých by si jinak badatel všiml v archivní příručce). Domnívám se však, že pro potřeby a rozsah této práce a vůbec prvního pokusu o interdisciplinární rozbor Hlávkovy korespondence, je takto pojatý výběr i jeho míra adekvátní.

Předložení otázek a hypotéz

Rád bych navázal na otázky zmíněné v úvodu, týkající se dopisu jako pramene pro práci historika, problematiku realizace komunikačních záměrů a mýtů o Josefu Hlávkově.

Před interpretací korespondence si kladu otázku, jak hodně se budou lišit nárátoři mezi sebou v komunikačních postupech, stylizacích a záměrech? Domnívám se, že budou nezanedbatelně determinováni svým původem, vzděláním, schopností práce s jazykem, společenským postavením a vtahem k adresátovi. Pokusím se interpretovat jejich vědomé i nevědomé stylizace a záměry získat Hlávkovu přízeň. Nárátoři v blízkém, až přátelském vztahu s Hlávkou (a podobných sociálních rolí) budou komunikovat zdvořile, formálně i neformálně, udržovat pravidelný písemný kontakt a pěstovat živý vztah, avšak domnívám se, že nebudou přehnaně zdvořilí pomocí zveličování (sebe)stylizací a vytvářením mýtů.

O významu a přínosu Josefa Hlávky vůbec nepochybuji, naopak mě fascinoval a zaslouží si, aby mu byla tato práce věnována. S touto osobností jsou však spojeny různé „mýty“ a „hyperkvality“. Vytvářeli je dokonce i někteří historici. O Hlávkově se říká, že byl největším českým mecenášem, aniž by byl kdy porovnán s jinými mecenáši. Je také vytvářen obraz nejúspěšnějšího podnikatele, milionáře a dobrodince národa, který je někdy adorován jako zachránce české kultury a vědy, nebo až sakralizován jako mýtická figura. Rysy Hlávkovy tváře propůjčil malíř Václav Kejmar na svém obraze postavě praotce Čecha.⁵ Kdo vytvářel takové mýty, nebo k nim zavedl příčiny?

Jsem si vědom, že zaměřením této práce i jejími nastíněnými limity zůstanou ještě mnohé otázky otevřeny, ale zároveň je ponechán prostor historikům pro položení dalších hypotéz a otázek.

⁴ Srov. Vilímekovo národní album. Praha 1899. Zmíněný koncept používá ŠTAIF, Jiří: Česká národní elita v Národním albu J. R. Vilímka z r. 1899. In: Pocta Janu Janákově. Předsedovi Matice moravské profesorovi Masarykovy univerzity věnují k sedmdesátinám jeho přátelé a žáci. Eds. Jiří Malíř, Břetislav Chocholáč. Brno 2002, s. 645-655.

⁵ BAHR, Wolfgang: Josef Hlávka. Ein tschechischer Architekt, Baumeister und Mäzen im alten Österreich. ÖGL 48, 2004, 6, S. 357.

Literatura

Literatura o Hlávkově a jeho činnosti je poměrně četná, ale postrádá kontinuitu (v komunistickém období nevídané téma) a tíhne k faktografické popisnosti životních osudů „největšího“ / „jediného“ českého mecenáše.⁶ Z korpusu hlávkologických textů, který tvoří pestrou žánrovou směs, vyberu pouze několik prací.

Hlávkovy biogramy nalezneme snad v každé české encyklopedii. Ovšem heslo v Ottově slovníku naučném se svým rozsahem blíží článku a zároveň představuje glorifikující a detailní biogram.⁷ (Podobně zdůrazňuje Hlávkovy zásluhy heslo v Masarykově slovníku naučném.⁸) Řeč A. Velflíka na slavnostním shromáždění České akademie 2. 12. 1908 představuje Hlávkovu první posmrtnou komplexní biografickou skicu, v níž jsou detailně vyzdvihovány všechny podniky, vlastenecky *záslužné*.⁹ Zde už byl Hlávka silně legendarizován: *Nastínil jsem život a působení Josefa Hlávky, z něhož poznává každý, že v dějinách vzdělanosti české náleží Hlávkově první místo největšího dobroděje národa a jeho kulturních cílů*.¹⁰ Podobné mytologizace byly v dalších letech často přebírány a objevují se (i v některé odborné literatuře) dodnes.

Diplomová práce I. Kružíkové představuje pouze kompilaci literatury a převyprávění Hlávkovy životního příběhu.¹¹ Nejdůležitější Hlávková biografie z pera A. Lodra, který se předtím zabýval mj. také Hlávkovými studentskými koleji, nebyla vlastně dokončena; autor cituje prameny, ale byl limitován neuspořádanou pozůstalostí J. Hlávky. Někdy příliš podléhá tendenci k popisnosti a nekritickému převyprávění událostí z Hlávkovy životního příběhu.¹² Ten fascinoval i autory jiných žánrů. Popularizátora P. Riese však vedl ke zjednodušení.¹³ V. Stýblová se pokusila o literární zpracování prvních tří etap Hlávkovy života. Fiktivní životní rozhodnutí a myšlenky J. Hlávky jsou však v románu postulovány do roviny historické objektivy. Kniha je však psána poutavě, se zřetelným zájmem autorky

⁶ Z mecenášů, kteří v českých zemích působili, je právě Hlávka jediným všeobecně známým. Nikdo se však zatím nepokusil rozsah, kvalitu i dosah jeho mecenátu porovnávat s jinými lidmi/institucemi Hlávkovy doby nebo i starších/mladších období. Mýty o *největším a jediném českém mecenáši* byly konstruovány historiky či publicisty, nebo už přejaty z obecného povědomí.

⁷ *Ottův slovník naučný*. 11. díl. Praha, nakladatel J. Otto 1897, s. 349-351.

⁸ *Masarykův slovník naučný. Lidová encyklopedie všeobecných vědomostí*. Díl III. Praha, Československý Kompas 1927, s. 206-207.

⁹ VELFLÍK, Albert: *Život a působení prvního presidenta a zakladatele České akademie Arch. Dr. Ph. a Dr. Techn. Josefa Hlávky s přehledem pokroku v umění stavitelském za jeho života. Pamětní vzpomínka, kterou ve slavnostním shromáždění České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, konané v Pantheonu Musea dne 2. prosince 1908 pronesl dvorní rada Inž. Albert Vojtěch Velflík, professor České vysoké školy technické v Praze*. Praha, nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění [b. d.], 43 s.

¹⁰ VELFLÍK, s. 40.

¹¹ KRUŽÍKOVÁ, Ivana: *K životu a dílu Josefa Hlávky (1831-1908)*. Diplomová práce, FF UK Praha, Katedra obecných dějin, vedoucí doc. PhDr. Josef Haubelt, CSc., 1986, 88 s.

¹² LODR, Alois: *Josef Hlávka. Český architekt, stavitel a mecenáš*. Praha, Melantrich 1988, 299 s.

¹³ RIES, Pavel: *Josef Hlávka, největší český mecenáš*. [B. m.] TV Spektrum a Akropolis 1991, 124 s.

ukázat Hlávku ve světle *rozednívající se ranní oblohy* – čela velkého českého mecenáše.¹⁴ Do kontaktů české a rakouského prostředí Hlávku zasazuje W. Bahr, který se jako první podivuje, proč Hlávka nebyl nikdy nobilitován.¹⁵

Četnější je literatura o vzniku institucí, které Hlávka založil a o jeho roli v tomto procesu. J. Beran napsal více studií podložených archivním bádáním a spjatých se zakládáním České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.¹⁶ Sborník z určité záslužné konference k 100. výročí založení Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových přináší spíše projevy a kratší úvahové příspěvky než studie opřené o prameny.¹⁷ L. Hlavínová se věnovala spíše dějinám nadace než charakteristice mecenášství samotného Hlávky.¹⁸ Nejnověji přišel J. Pokorný s zatím nejkompaktnějším pohledy na Hlávku, vize zakládaných institucí i jeho/jejich odkaz ve smyslu testamentu, který prospívá národu. Prospívá efektivně, pokud se stát o instituce stará, kontroluje i subvencuje.¹⁹ Stále však postrádáme literaturu, která by poznání hlávkologů interpretovala.

Literatura o dopise a komunikaci

Při volbě vícestranného přístupu k interpretaci pramenů – korespondence – musí historik nutně použít nejen odbornou literaturu svého oboru a pomocných věd historických (paleografie, diplomatika, epistolografie), ale interdisciplinárně se opírat také o textologii, literaturu o komunikaci, psychologii apod.

Starší práce vnímají dopis pouze jako zdroj informací. Dopis byl a je psán s předem jasným komunikačním záměrem a je určen konkrétnímu adresátovi/adresátům. Narátor v něm (ne)vědomě konstruuje. Stylizuje sebe, adresáta i okolí, (de)formuje realitu a tím ovlivňuje i vztah mezi sebou a adresátem.²⁰ Domnívám se, že dopis jako historický pramen není ani literárním útvarem (beletrii, dramatickým rozhovorem), ani obdobou věrného záznamu rozmluvy (zápis jednání, stenografický záznam, přepis audio nahrávky). Dopis v

¹⁴ STÝBLOVÁ, Valja: *Lužanská mše. Vita brevis*. Praha, Šulc a spol. 2005, 215 s.

¹⁵ BAHR, Wolfgang: *Josef Hlávka. Ein tschechischer Architekt, Baumeister und Mäzen im alten Österreich*. Österreich in Geschichte und Literatur (mit Geographie) 48, 2004, 6, S. 356-374.

¹⁶ BERAN, Jiří: *Vznik České akademie věd a umění v dokumentech*. Práce z dějin Československé akademie věd, seria B, 2/1989. Praha, Ústřední archiv ČSAV 1989, 446 s.

¹⁷ *Josef Hlávka, jeho myšlenkový odkaz a 100 let činnosti jeho nadace. Příspěvky přednesené na vědecké konferenci uspořádané Českým vysokým učením technickým v Praze a Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových 17. a 18. června 2004*. [Editor neuveden] Praha, Vydavatelství ČVUT 2004, 159 s.

¹⁸ HLAVÍNOVÁ, Lucie: *Josef Hlávka. Jeho kulturní mecenát a nadace*. Diplomová práce, PF ZČU Plzeň, Katedra historie, vedoucí prof. PhDr. Jan Kumpere, Csc., 2005.

¹⁹ POKORNÝ, Jiří: *Odkaz Josefa Hlávky. Historie České akademie věd a umění, Hlávkových studentských kolejí, Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, jakož i Národohospodářského ústavu*. Praha, Academia 2005, 302 s. Na hlubokém archivním bádání vystihuje autor osudy těchto čtyř institucí ve 20. st. a porovnává je s původními idejemi zakladatele. I jeho Hlávka tíhne (ač jen trochu) ke konstrukci jedinečného mecenáše, který uspěl, protože chtěl, tvrdě pracoval a měl štěstí.

²⁰ Viz dnes už klasické pojetí SKWARCZYŃSKA, Stefania.: *Teoria listu*. Lwow, Towarzystwo naukowe 1937, 373 s.

sobě obsahuje subjektivní aspekt, ale zároveň je určen k zveřejnění. Historik by proto neměl opominout interpretaci, znalost dobových komunikačních norem, ani kontexty času, prostředí a vztahů, v nichž dopis vznikl. Právě těmto kontextualizacím odborná literatura o dopise a komunikaci většinou nevěnuje velkou pozornost, ale sleduje jazyk, komunikaci a samostatný epistolární/korespondenční funkční styl. (Do odborné literatury o dopise podrobně zasvěcuje Lucie Saicová Římalová.²¹)

Historik mnohdy využívá korespondenci pouze omezeně: jako životopisný/fakto-
grafický pramen. Při analýze dopisů se však zapomíná na nutnost odlišit psychofyzické
osoby produktora a receptora dopisu od jejich ztvárnění („obrazů“) v textu. Tím ovšem
dochází k záměně obou typů subjektů a např. charakteristiky adresáta v textu jsou inter-
pretovány jako charakteristiky skutečných lidí. Že tak postupovali i mnozí hlávkologové,
když hodnotili tuto osobnost, se pokusím ukázat dále v práci. V problematice subjektů je
potřebné rozlišovat participanty komunikativního procesu (autor a čtenář) od participantů
explicitně ztvárněných v slovesném komunikátu (narátor a adresát). Např. narátor (který se
podepsal jako autor-osoba) oslovuje v dopise adresáta (s nímž se při čtení ztotožní osoba
čtenáře).²² Historik by se proto měl ztotožnit s narátorem i autorem (resp. adresátem i
čtenářem) a navíc sledovat „konverze“ autora v narátora a adresáta v čtenáře. I když se
obraz a stylizace narátora dopisu (i jeho adresáta) týká subjektů v textu ztvárněných (*nikoli
přímo psychofyzické osoby, k ní se všechny charakteristiky vztahují jen zprostředkovaně*²³),
právě historika může zajímat, jak se psychofyzické osoby, autor i čtenář vyrovnávají se
stylizacemi, které napsali/četli v dopise. Přijmou je za své, nebo se proti nim bouří?

Prameny

Při sebelepší snaze o objektivní výběr pramene zůstává tento problém nakonec na
subjektivním rozhodnutí historika. To však může být značně limitováno stavem a
dostupností archivních pramenů. Písemná pozůstalost Josefa Hlávky, uložená v LA PNP v
Praze, nepředstavuje kompletní fond.²⁴ Obsahuje celkem 77 kartonů, z čehož 39 kart. tvoří
korespondence vlastní – přijatá, od známých osobností i běžných žadatelů; dále 2 kart.
korespondence přijaté od korporací; 1 kart. korespondence vlastní – odeslané (většinou
konceptů); 2 kart. korespondence rodinné (Zdeňky Hlávkové); 2 kart. korespondence cizí

²¹ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, Lucie: *Komunikační strategie v dopisech Boženy Němcové*. AUC, Phil. – Mono. CXLVI. Praha, Karolinum 2005, s. 11-13.

²² MACUROVÁ, Alena: *Ztvárnění jazykových faktorů v komunikačních projevech*. Praha 1983, s. 32-33.

²³ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 18.

²⁴ Část pozůstalosti je uložena v Archivu architektury Národního technického muzea v Praze, na zámku v Lužanech a v SOA Klatovy (pobočka Klatovy). Více viz DYKOVÁ, Věra – KUKLÍK, Jan [st.]: *Charakteristika fondu Josefa Hlávky uloženého v Literárním archivu Památníku národního písemnictví na Strahově a jeho výpovědní hodnota*. In: *Josef Hlávka, jeho myšlenkový odkaz...*, s. 93.

(dopisy umělců AVU a Moderní galerie).²⁵ Také Dyková – Kuklík naznačují, že širší rozbor korespondence by ukázal mecenáše Hlávku v novém světle a bořil různé tradované mýty. Ač je už korespondence rámcově utříděna a částečně zpřístupněna, nacházel se Hlávkův osobní fond v době mého bádání stále v neuspořádaném stavu. Postrádal jsem také definitivní archivní pomůcku, podle níž by badatel mohl provádět celkovou statistiku korespondence a strukturovaný, reprezentativní výběr korpusu dopisů.²⁶

Kapitola 1. FORMÁLNÍ ROVINA DOPISU

První, spodní rovinou dopisu představuje jeho materiální báze.²⁷ Každý pisatel se musí naučit ji ovládat (držení pera, psaní). V další rovině se učí, jaké vhodné médium volit v různých situacích/komunikačních záměrech. Učí se napsat správné jméno, tituly, adresu, oslovení a praxí si osvojí používání frází. Poznává, komu může tykat, komu je vhodné vykat apod. Pozorný historik si těchto rovin všímá, mohou hodně prozradit o osobě autora.

Materiální báze dopisu – využívání prostředků papíru, pera, obálky, pečetě

Vyřizování korespondence patřilo k činnosti, při níž je potřeba se dobře soustředit, psát úhledně, použít podložku, opatrně zacházet s perem i lahvičkou inkoustu.²⁸ Už samotná volba materiálních prostředků je určitou formou komunikační strategie. Narátor mohl částečně ovlivnit svůj záměr, pokud se před psaním dopisu věnoval výběru pěkného papíru vhodné velikosti, příp. se zdobenými ornamenty, rámečky, obrázky (ve smuteční době s černým rámečkem). Sám Hlávka věnoval při psaní dopisů pozornost krasopisnému rukopisu a zarovnanému toku textu. Prostorová organizace textu v korespondenci Josefa Kořána ukazuje podobnou estetiku. Možná ji Kořán používal vědomě a záměrně. Rayman se omlouvá za nedostatky svého vzkazu, píše na navštívenku, protože už nemá u sebe ani

²⁵ DYKOVÁ – KUKLÍK, s. 94-95. Kromě korespondence obsahuje fond 1 kart. dokladů, 6 kart. spisů a dokladů ČAVU, 4 kart. o jednání o stavbě NM, 1 kart. o Hlávkových kolejích, 3 kart. týkající se Hlávkových domů, 4 kart. dokumentů o Lužanech, 3 kart. dokladů a účtů Živnostenské a Zemské banky, 1 kart. Hlávkových poznámek ze studií, 2 kart. jeho zápisníků s kresbami aj.

²⁶ Pro zestručnění cituji jednotlivé prameny zkráceně, např.: dopis J. K. z Lobkovic, 21. 11. 1899 (místo celé citace: LA PNP, f. Josef Hlávka – osobní fond, Korespondence přijatá, Jiří Kristián z Lobkovic, dopis 21. 11. 1899). Pokud odkazují na celé znění přepsaných dopisů v příloze této práce, cituji: příloha, Jaroslav Hilbert, dopis 23. 11. 1898. Dopisy bez data (příp. místa) označuji písmeny (d. A b. d., z Prahy; pohlednice B b. d., do Lužan; d. C b. m. apod.). Archivářka Věra Dyková se při srovnávání dopisů snažila kontrolovat chronologické vřazení nedatovaných dopisů, čímž se mnohé staly/zůstaly přibližně datovatelnými (např. J. Hilbert, d. D b. d., post 23. 11. 1898, ante 1. 7. 1907).

²⁷ ERMERT, K.: *Briefsorten. Untersuchungen zu Theorie und Empirie der Textklassifikation*. Tübingen 1979, S.12-15.
²⁸ Karel Mattuš např. popisuje, jak provizorně píše dopisy na dovolené: *Sedíme ve verandě po snídani za krásného jitra: já mám Politiku za podložku, láhev s inkoustem před sebou a obstarávám svou skrovnou korespondenci.*

papír.²⁹ Vydávané edice korespondence většinou nedokáží materiální bázi znázornit.

Herold často použil dopisní papír s vylišovaným motivem motýla v pravém horním rohu. Jirásek používal spíše menší dvojlisty; v případě většího formátu nikdy nepopsal papír celý (od záhlaví po zápatí), ale text vyrovnával do středu. Jeho rukopis je drobný, úhledný, dobře čitelný. Hilbert měl rozletlý, umělecký rukopis; řádky jsou většinou křivé, nezarovnané. Podobný a navíc hůře čitelný rukopis charakterizoval Myslbeka. Mattuš často používal dopis s hlavičkou *Vrchní ředitel Zemské banky Království českého*; rukopis drobný, úhledný, vyrovnaný.

Pečetě na obálkách se na přelomu 19. a 20. st. už skoro neobjevují. To by mohlo poukazovat na dobovou zkušenost, že dopisy jsou doručovány bez porušení. Narátor tím důvěřuje společnosti, v níž žije. Nutným znakem verifikujícím realnost narátora dopisu se stal podpis, ač adresát poznal narátora i podle rukopisu. U diktovaných dopisů byl podpis (ač kostrbatý) nutností. Podpis tak potvrzoval pravdivost sdělení.

Média: Materiální formy korespondence konce 19. století – dopis, pohlednice, korespondenční lístek, zálepka, navštívenka, telegram; telefon

Přelom 19. a 20. století je dobou, kdy se začaly používat mnohé nové formy komunikace: pohlednice, zálepka, navštívenka, telegram i v soukromé sféře, telefon.

Dopis byl často zvolen pro privátní, obchodní a „náborová“ sdělení.

Jirásek používal skoro pouze dopis, i když mu dával různé žánry: přátelský dopis, gratulace, vzkaz. Herold využil také formu dopisu, ale k vyřízení podnikatelských zájmů J. Hlávky (kromě navštívenky 3. 3. 1902 s vyjádřením soustrasti). Hilbert naopak stylizoval pouze dopisy přátelské.

Nápad kartičky s obrázkem se v Rakousko-Uhersku dobře ujal, zhruba od 60/70. let 19. st. **Pohlednice**, příp. korespondenční lístek jsou charakteristické stručnými sděleními o místě, počasí, dojmech z dovolené/cest. Předávají se také vzkazy a přání, ale málokdy s nějakou osobní, intimní záležitostí. Narátor píše s vědomím, že text možná přečtou i osoby, kterým není určen. Stručnější jsou také fráze a pozdravné formule. Mattuš často zasílal ze svých dovolených pohlednice s pozdravy. Pohlednice však nemusely být nutně zasílány pouze z cest. Píč použil za účelem pozdravu/vzkazu formu pohledu z Prahy. Oba většinou vybírali pohlednice s obrazy míst (třeba i Prahy), ač pro pozdravy, přání a vzkazy mohly dobře posloužit typy pohlednic s kresbami známých osobností, karikatury, přání se symboly různých svátků apod.³⁰

²⁹ Navštívenka B. Raýmana, 15. 9. 1905.

³⁰ FAULSTICH, Werner: *Mediengeschichte von 1700 bis ins 3. Jahrtausend*. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht

Korespondenční lístek/dopisnice se objevuje daleko méně než oblíbená pohlednice. Zvláštní formu představuje **zálepka** – lístek s kratším sdělením, které však může být i důvěrné (je zalepené). Typickou formu pozdního 19. století představuje **navštívenka**, využívaná k vyjádření pozdravu, díků, gratulace. Častěji vyjadřuje „oddaný“ vzkaz či „uctivé“ přání a potrpí si na vysoký, zdvořilý styl.

Telegraf (vylepšený Morseem r. 1848) byl mezistupněm mezi médii – přenášen už elektricky, ale ještě s nutností zprávu napsat/vytisknout. Pro privátní sdělení se etabloval později.³¹ V korespondenci s Hlávkou se **telegram** objevuje běžně od 90. let 19. st; stává se hojně využívanou formou pro rychlé sdělení krátkých, závažných zpráv, samozřejmě i soukromých. Mnozí narátoři využili právě telegram k vyjádření soustrasti s adresátem po úmrtí manželky Zdeňky.³² Telegram mohl být vnímán také jako sdělení, o němž je potřeba se ještě přesvědčit. Adresát četl krátkou zprávu přepsanou rukou zaměstnance telegrafního a poštovního úřadu, postrádal známý rukopis i verifikující podpis narátora (strohá zpráva nemohla odkazovat na narátorův běžný sloh), mohl tedy pochybovat o tom, kdo vlastně zprávu odeslal a je-li věrohodná. Např. Mattuš píše Hlávkovi rychlý vzkaz (lístek), kdy přijedou do Lužan a připojuje novinku: *Právě sem došel telegram že král Alexandr a královna Draga byli zavražděni. Pravda-li to, tak by mohli nastati závažné zápletky evropské.*³³

Soumrak století je dobou, kdy se **telefon** rozšiřuje pomalu (od 70. let 19. st.), ale stává se důležitým prostředkem komunikace, který mohl nahradit jak písemnou komunikaci, tak osobní setkání pro rychlost přenosu a pominutí písemné formy.³⁴ Herold v dopise 16. 10. 1896 doporučuje Hlávkovi *mluviti s ním [A. Huckem] telefonem (Zuckermarkt ho má).*³⁵

Formální prvky korespondence – tituly, adresy, oslovení, rozloučení. Korespondenční formule a zdvořilostní fráze, tykání/vykání

Historici mívají tendenci formální jazykové prostředky opomíjet jako nedůležité. Korespondence však ukazuje, jak dobře narátor zná adresáta i dobové normy – např. podle titulů nadepsaných na obálce. *Zřejmě platí, že čím formálnější je vztah mezi oběma komunikanty, tím více dbá autor na normy.*³⁶ Pokud je ovšem narátor dobře ovládá, může si jimi vypomocet k dosažení komunikačního záměru.

2006, s. 86.

³¹ FAULSTICH, S. 70-74.

³² Viz např. příloha, Dr. Havelka s rodinou, telegram 31. 3. 1902, Václav Havelka (z Libáně), telegram b. d.

³³ Dopis K. Mattuše, 11. 6. 1903.

³⁴ FULSTICH, S. 144-145.

³⁵ Příloha, Jaroslav Herold, dopis 16. 10. 1896.

³⁶ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 43.

a) tituly na adresách:

Tituly a informace o povolání se objevují víceméně jen v adresách na obálkách. Toto označení subjektu je veřejné, určené nejen adresátovi, ale i jiným subjektům (poštovní úředník, doručovatel, aj.). Kromě rozlišovací funkce (podle povolání doručovatel může dopis lokalizovat) se důležitější zdá veřejná stylizace adresáta (lze mu např. polichotit; ukázat, že vím, jaké tituly adresátovi náleží).³⁷

Jirásek se patrně snažil vystihnout všechny z jeho pohledu nejdůležitější tituly na obálce dopisu 3. 8. 1903: *Slovutný pán/ pan Dor Josef Hlávka/ president České akademie, vrchní stavební rada, člen panské sněmovny atd./ v Lužanech u Přeštic*. Hilbert kromě výše zmíněných titulů užívá i některé nevšední, které se zpravidla v korespondenci neužívaly: *majitel panství, rytíř řádu Železné koruny* (ač Hlávka nikdy nobilitován nebyl).

b) adresy, resp. lokace:

Pokud by se pečlivě zaznamenávalo, kdy narátoři adresují své dopisy do Vídně, Prahy, nebo Lužan, mohl by být (částečně) sestaven Hlávkův cestovní itinerář. Zjištěním, kde obvykle pobýval v jakou roční dobu, by historik mohl nahradit (cestovní) deník, o němž nevím, že by ho Hlávka pravidelně psal.³⁸ Především pravidelní/blízící narátoři většinou věděli, kde právě Hlávka pobývá, příp. se na to informovali u Františka Havelky, správce Hlávkových domů v Praze, který občas některou korespondenci přeposílal do Lužan. Naopak můžeme skoro vždy určit místo, z něhož narátor dopis píše/odesílá.

Jirásek většinu svých dopisů adresuje z Prahy (16 z 24), někdy z Hronova/Dřeviče u Hronova (6; 2 dopisy b. m.).³⁹ Dopis psaný v Praze a adresovaný Hlávkově do Prahy splňuje sice formu dopisu, ale žánrově se někdy přesouvá např. k zprávě, vzkazu aj. Jirásek se dopisem ze 14. 12. 1894 omlouvá z účasti na večeru u Hlávků, protože jeho žena vážně onemocněla, *zvláště teď k večeru cítí se manželka slabší*, on musí zůstat u ní a s dětmi. Mohl sice použít třeba navštívenku, ale zachoval povinnou formu dopisu, snad aby se ujistil, že konkrétnějším/barvitějším objasněním příčin dosáhne Hlávková pochopení pro omluvu.⁴⁰ Na Hilbertových dopisech z let 1896-1901 je patrné, že narátor často měnil svá bydliště, což

³⁷ Srov. SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 88-89.

³⁸ Tento náročný postup je však komplikován faktem, že u mnohé korespondence nejsou zachovány obálky dopisů. Dopisy byly adresovány do Lužan (*Lužany u Přeštic*), Prahy (*Vodičkova ul. 17*), příp. Vídně (*III. Bezirk, Löwengasse 22*). Často není udávána přesná adresa (*Lužany bez čísla popisného, palác ve Vodičkově ulici*), což nelze říct o Vídni. Narátor předpokládá, že v Čechách je adresát známý (není potřeba vypisovat celou adresu); v německé Vídni by však mohly nastat komplikace. Např. dceři K. Mattuše Miladě nebyl v lázních v německé Midroze doručen dopis, protože němečtí úředníci pokládali přechýlené příjmení Mattušová za jiné než Mattuš (viz dopis K. Mattuše 14. 8. 1895).

³⁹ Tento fakt ukazuje, že Jirásek představuje typ spisovatele, který se nerad nechává vyrušovat jinou činností, pokud píše/tvoří na svém oblíbeném letním sídle. Spolu s dopisy z Hronova zasílal Jirásek Hlávkově svoje nové knihy. Pouze v d. 22. 7. 1903 je zřejmé, že *před svým odjezdem z Prahy sem na pruské hranice* nestihl zkontaktovat/doporučit Hlávkově mladého umělce J. Šetelíka. Záležitost se vyřizuje během Jiráskových prázdnin, ještě v d. 2. a 3. 8. 1903.

⁴⁰ Srov. příloha, Alois Jirásek, dopis 14. 12. 1894.

mohlo adresátovi komplikovat zaslání odpovědi.⁴¹

c+d) oslovení a rozloučení:

Oslovení na začátku a rozloučení na konci dopisu poukazuje na vztah obou psychofyzických osob, ale také na možné záměry narátora. Oslovení může plnit roli titulu, poukázat na adresátovy kvality, zdůraznit osobu adresáta (obzvlášť uprostřed textu dopisu). Mnozí Hlávky narátoři většinou zůstávají při stejné, opakující se podobě oslovení, což by sice mohlo naznačovat větší formalitu, menší zainteresovanost, spíše však jazykovou ekonomii, která znamená jeden z předpokladů úspěšné komunikace! Naopak první část rozloučení bývá delší, rozmanitější, svědčící o osobní zainteresovanosti (např. Jirásek: *přeje stálé zdraví; ... [by] mohl Vašnosti a milostivé paní, Jíž uctivě ruku líbám, poklonu svou v Lužanech učinit*) a z druhé, kratší části – variabilní fráze, potvrzující úctu a oddanost, případně závaznost, a uzavírající celý dopis před podpisem.

Jirásek vždy oslovuje Hlávku *Slovutný pane praesidente/presidente*, ale rozloučení různě pozměňuje: *Poroučeje/Poroučím/Poroučí se Vašnostem/Vaší Slovutnosti (a) jsem v hluboké úctě Vám/Vašnosti (vždy) oddaný/nejoddanější* apod.

Herold většinou oslovuje *Slovutný/Velectěný Pane*, ale v dopise 19. 10. 1896 nápadně vybočuje zmíněním Hlávky titulu (*Slovutný Pane vrchní stavební rado*). Tímto dopisem měl být adresát ujištěn, že ho narátor nechtěl urazit.

Také Hilbertova rozloučení jsou pestrá, barvitější, s mnohými superlativy (*Jsem s výrazem nejhlubší a nejuctivější oddanosti/Poroučeje se Vaší paměti i Vaší přízni*).

Mattuš oslovuje adresáta pouze *Velectěný příteli*, loučí se různými frázemi, při nichž často vyřizuje od celé své rodiny pozdravy také pro milostivou paní (od r. 1902 pak pro paní majorovou) a všechny, kteří právě pobývají v Lužanech.

e) korespondenční formule a zdvořilostní fráze:

Výskytu různých frází jsme se dotkli už výše, v oslovení, rozloučení. K tematice zdvořilosti se vztahuje zdvořilostní princip G. Leech, založený na kooperačním principu – vztahu mezi narátorem a adresátem. Zdvořilost je možné formulovat šesti maximy: taktu, šlechtnosti, ocenění, skromnosti, souhlasu, sympatie. Zdvořile např. působí a často se objevuje v korespondenci, když narátor maximalizuje svojí skromnost a ocenění adresáta.⁴²

Frekventované fráze vyniknou tím spíše, když je srovnáme s pokusy některých

⁴¹ Viz mně známé Hilbertovy adresy: Louny, Praha – Král. Vinohrady Havlíčkova 11, Čelakovského 10, Riegrovo nábř. 234, Čelakovského 40, německý Mnichov, opět Praha, Mariánská 45. Hlávka skutečně jednou žádal Hilberta o sdělení aktuální adresy – viz dopis J. Hilberta 17. 10. 1898.

⁴² Viz příloha, tabulka č. 1.

narátorů vyhnout se frázovitosti, vymyslet nekonvenční projev zdvořilosti, a tím tak utvrdit svojí náklonnost/přátelství k adresátovi. Např. Myslbek se v dopise, v němž informuje o práci na novém návrhu sv. Václava, loučí neformálně: *S potěšením, že se na mne nezlobíte, že k Vám vždy troufal jsem jíti cestou ad M. ku H. a né ad m. ku h. /jak dovolil jsem si vedle zobraziti/ pozdravuji Vás srdečně jako člověka pevnou lebkou obdařeného – leč pod vestou tím měkým [sic!] kusem masa, jemuž v životě jméno „srdce“ dáno, obtíženého. Ten cajchnung hnedle by místa nenechal ku ruky políbení.*⁴³ Kresbou, připojenou pod podpisem, stylizuje narátor svůj vztah s adresátem jako přímý a přátelský – úsečka mezi M. (Myslbek) a H. (Hlávka), čímž snad vyjadřuje i vděčnost, že už nepatří k těm, kteří s Hlávkou komunikují přes různé prostředníky – dlouhá kroucená vlnovka mezi m. (myslbek) a h. (hlávka). *Obraz člověka pevnou lebkou obdařeného* bychom mohli interpretovat jako vtipnou metaforu k *hlávce*.

f) tykání/vykání:

Většina narátorů Hlávkoví v korespondenci vyká, dokonce i jeho blízcí přátelé (Jireček, Mattuš), což odpovídá dobovým normám komunikace v 2. pol. 19. stol. Tykání se objevuje v partnerské korespondenci mezi Josefem a Zdeňkou. Použité vykání totiž nemusí odkazovat pouze na míru sociální nerovnosti (tzv. power – typické pro komunikaci do 19. st.), ale může vyjadřovat, zvláště ve 20. st., solidaritu (tedy charakteristiky, které oba komunikanti sdílejí).⁴⁴

Rychlost komunikace a problém datace

Rychlost komunikace přes poštu v Čechách mohla trvat den, nebo dva (podle místa vzdálení). Někdy dopisy z Prahy do Lužan přišly ještě ten samý den. Komplikace s doručováním dopisů popisuje Hlávkoví Mattuš, který od něj jednou obdržel dopis až za 12 dní!⁴⁵ Popsaná zkušenost však zároveň ilustruje dobový standard (přeposlání zásilky v případě, že adresát odcestoval na jiné místo) i vědomí, že c. k. poštovní úřad doručuje vždy rychle. Obvyklé bylo využít poštu k zásilkám i po Praze, ač vzkazy/navštívenky rychleji doručovali spíše poslíčci. Na přelomu století se stále více začíná využívat telegram a telefon.

⁴³ Dopis J. V. Myslbeka, 3. 8. 1895.

⁴⁴ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 25.

⁴⁵ Dopis K. Mattuše, 14. 8. 1895: *A nyní se rače důkladně podívati na to corpus delicti které posílám: – obal Vašeho listu. V Lužanech dáno na poštu dne 1. srpna, došlo do Prahy téhož dne však v dobu, kdy já už byl za hranicemi. Co v Praze se dělo s listem dne 2. 3. 4., pán Bůh sám ví – dle razítka poslali jej teprve dne 5. dále a již dne 5. srp. byl v Misdrozi. Tam poznamenáno „Misdroz Briefkasten“, čemuž nerozumím, jen tolik vím, že mně tam nedodán, nýbrž dle poštovního razítka dne 12. srp. odtamtud odeslán do K. Varů, kde jsem jej již v den svého příchodu (13/8) obdržel. Jak pravím, nemohu si vysvětlit proč psaní v Praze zdarma leželo 4 dny – že také na poště v Misdrozi leželo, vysvětlují si tím, že na poště sice byl přihlášen Dr. K. Mattuš, kdežto na této adrese stojí Dr. K. Mattušovi, což patrně němečtí úředníci mysdrojštj považovali za jméno jiné...*

Narátor obvykle vepsal datum do pravého horního okraje první stránky dopisu, často i s místem odeslání (z něho podle rukopisu mohl adresát poznat narátora ještě před samotným oslovením). Z kontextu některých dopisů vyplývá snaha poukázat adresátovi, jak rychle odepsal na jeho dopis. Nedatovaná korespondence se vyskytuje zřídka u dopisů (narátor na datum zapomněl/nepokládal ho za důležité), častěji u pohlednic, koresp. lístků, navštívenek (datum se nezdá důležité/textová ekonomie sdělení). Většinou chybějí i další formální znaky (místo odeslání, snad nikdy však podpis!). U některých dopisů je datum (nebo jeho části) nečitelné.

Korespondenční frekvence

Pro zjištění komunikační frekvence jsem použil kvantifikační metodu pro období let 1890-1907/8 a vybral jsem 20 narátorů, kteří se však docela liší kvantitou korespondence. Na 1 narátora připadá (v průběhu oněch 18 sledovaných let) průměrně 78,405 dopisu (všech položek je celkem 1569).⁴⁶ Tabulky jasně ukazují, kolik korespondence Hlávka obdržel v každém roce, měsíci a od kterého narátora. S interpretací předložených dat je nutné pracovat obezřetně, ale i přes nevelký kvantitativní obsah korespondence (zvláště u některých narátorů – např. Dvořák celkově pouze 6 dopisů, Bílek 9) si lze povšimnout určitých tendencí a obecnějších jevů. Data z každého měsíce naznačují, jakým počtem dopisů se Hlávka musel zabývat. Je zřejmé, že asi nebylo v jeho silách na všechny dopisy odepsat.⁴⁷ V databázi lze vystopovat narátory, kteří (a v kterých letech) Hlávkově **psávali kontinuálně**: především Kořán (1894, 1900-1903; pouze v záležitostech kanceláře ČA), Píč (1895, 1899-1900, 1902, 1904-5; v záležitostech kanceláře ČA, Archeologické komise, ze svých „kopání“ a studijních cest), Raýman (1900-3, 1905, 1907; jako generální sekretář ČA), Havelka (1898-9; jako správce a dohlížitel na stavby domů v Praze), Mattuš (1900, 1902, 1904, 1906; rady z bankovní sféry, kulturní a politické zprávy, přátelsky, z cest⁴⁸), Myslbek (1892, 1904; kolem sochy sv. Václava), Sládek (1895), Šolín (1895), Lobkovic (1890; během procesu zakládání ČA). Lze si povšimnout, že kvantita korespondence významněji vzrůstá od r. 1894 a po r. 1904 poměrně ustává. Toto hyperkvantivní období snad může souviset s pracovním nasazením J. Hlávky v mnoha oblastech.

Na základě předloženého výběru korespondence se odvážím vnést několik hypotéz o obecné povaze komunikační praxe v Čechách na přelomu 19. a 20. století. Pokoušel jsem

⁴⁶ Srov. příloha, tabulka č. 5.

⁴⁷ Některé odpovědi zřejmě nechával koncipovat a zabýval se především pracovními záležitostmi. Vyplývá to i z množství glos/konceptů odpovědí, poznamenaných tužkou přímo na okraje dopisů především od zaměstnanců a spolupracovníků: Kořán, Píč, Fanta, Raýman, Šolín, František Havelka.

⁴⁸ Lze si povšimnout, že Mattuš psal více kontinuálně po úmrtí Hlávkovy manželky Zdeňky (březen 1902). Charakter frekvence se pozměnil, Mattuš se staral o to, aby na Hlávku nezapomněl pravidelně ho informovat a vyptávat se.

se hledat měsíce, v nichž data ukazují **maximální a minimální hodnoty kvantity** písemné komunikace (výběr je omezen na období let 1894-1903, které je kvantitativně bohatší). **Maxima** (2-3 měsíce s maximální kvantitou, výrazně převyšující ostatní měsíce) představují měsíce červen (6krát z 10), červenec (8 z 10), srpen (6 z 10); nezanedbatelnou je i druhá, nižší skupina: říjen (4 z 10), příp. i září (2 z 10), listopad (2 z 10). **Minima** (1-3 měsíce s kvantitou nulovou, či výrazně nízkou – 1-2 dopisy/měs.) představují měsíce leden (6 z 10), únor (5 z 10), duben (7 z 10!), prosinec (4 z 10). Zjištěné údaje souvisí s pravidelnými obdobími Hlávkových pobytů v Praze (od svátku Všech svatých přes zimu do jara) a v Lužanech (od Velikonoc do Dušiček). Rozbor korespondence však také ukazuje, že mnohá psaní narátoři zasílali z letního období, z cest a dovolených, ale i z Prahy. Často v dopisech naznačují, že před koncem školního roku nestíhali a začátkem září opět budou vytíženi. Platilo to nejen o učitelích a profesorech. **Roční frekvence korespondence** (podobná křivce sinusoidy) může leccos naznačovat o každodennosti člověka přelomu 19. a 20. st. Z předloženého, omezeného materiálu však nemůžeme vyvozovat určitější závěry.

Kapitola 2. ŽÁNRY V KORESPONDENCI (TYPOLOGIE TEXTŮ)

Při hledání důvodů, které vedly narátory k psaní dopisů a volbě různých žánrů dopisu, je třeba se ptát na jejich komunikační záměry. Čeho chtěli dosáhnout? Byli úspěšní? Tím nemyslím pouze žádosti petentů o peníze a jejich vyslyšení. Takovým cílem komunikace s Hlávkou mohla být např. každoroční gratulace k Hlávkovým narozeninám; pokud jej dotyčný nemohl navštívit osobně, napsal dopis. Souvisí komunikační záměry narátora s hloubkou vzájemného vztahu s adresátem? Liší se záměry narátorů na základě pozic v sociálních kategoriích? Je potřeba odlišit tři základní žánry (**dopis soukromý, obchodní a veřejný**, který v této době už nehraje důležitou roli⁴⁹) od vedlejších žánrů (**pozdrav, přání, gratulace, kondolence; prosba, žádost, poděkování, smlouva; zpráva, informace, vzkaz, pozvánka**). Překvapivě se v korespondenci výrazněji neobjevil žánr dopisu jako literárního útvaru.

Psaní jako přátelský dopis

Privátní dopis se v občanské společnosti objevil asi v polovině 18. století.⁵⁰ Pro tento žánr je typické široká škála témat, kladení otázek, úvah, vlastních soudů, příp. rad

⁴⁹ Veřejný dopis, určený obecnému adresátovi, nebo zpřístupněný širšímu okruhu čtenářů, začal být v občanské společnosti od poloviny 18. st. vytlačován soukromým dopisem. Srov. ERMERT, S. 6-7; FAULSTICH, S. 33.

⁵⁰ ERMERT, S. 6-7; FAULSTICH, S. 33.

adresátovi. Korespondentů s otevřeně přátelskými dopisy se v korespondenci s Hlávkou objevuje pouze několik. Je třeba tedy odlišit časté formálně přátelské dopisy od tohoto specifického žánru. U některých adresátů se oba žánry prolínají. Takovou podobu mívají dopisy Karla Mattuše. Narátor v nich vedle informací o finančních záležitostech píše o svém každodenním rodinném životě, o kulturních novinkách i klepech z Prahy, o politickém dění ve Vídni apod. Sděluje také své dojmy, myšlenky a kritické (někdy až ironické) hodnocení okolního světa.

Psaní jako formální dopis

V mnohých dopisech Hlávkovi píše narátor o pracovních záležitostech. Zdá se mi však, že tento žánr nelze označit jako obchodní dopis. Samostatně vyčleněný žánr formálních dopisů nepostrádá normy přátelské komunikace, ale jeho hlavním cílem je informovat, domluvit se, jednat. Někteří narátory si to uvědomí (třeba až během psaní) a připojí (často na konci) soukromá/rodinná sdělení, přání a pozdravy. Naopak Mattuš své dopisy koncipoval pravidelně asi podle osnovy: hned po oslovení hlavní téma dopisu (informace o stavu Hlávkova běžného účtu, odpovědi na dotazy o burze, rady o výhodném prodeji cenných papírů, mecenášské záležitosti aj.), poté novinky z kulturního života v Praze, události v politice, osobní dojmy, rodinný život, závěrečné domluvy, ujištění/zopakování a pozdravy. Narátor se snažil jasně odlišit důležitá/pracovní témata od lehčích, která popisoval i jiným jazykovým stylem (vtipně, ironicky apod.)

Pozdrav, přání, gratulace

Tento poměrně frekventovaný žánr měl (kromě samotné gratulace/pozdravu) udržovat kontakt s adresátem, ujistit ho o své *oddanosti*, získat přízeň mecenáše apod. Žánr spíše inklinuje k přátelskému dopisu.

Jirásek příležitostně zasílal Hlávkovi gratulace při nejrůznějších událostech, většinou s omluvou, že nemůže gratulovat osobně: 3. 4. 1891 ke jmenování doživotním členem Panské sněmovny Říšské rady, 21. 5. 1900 ke jmenování čestným doktorem krakovské univerzity,⁵¹ 14. 2. 1901 k 70. narozeninám, 23. 11. 1907 k vyznamenání velkořádem císaře Františka Josefa. K témuž gratuloval také Mattuš s poznámkou o udělení: *Také něco co potřebovalo léto, nežli bylo dopečeno.*⁵² Gratulací dodržel Mattuš zdvořilou formu, zároveň

⁵¹ Viz celý text dopisu v příloze, A. Jirásek, dopis 21. 5. 1900.

⁵² Dopis K. Mattuše, 17. 11. 1907. Hlávka je stylizován jako dávno zasloužilý adept řádu, daleko odlišný od mnohých netrpělivých čekatelů: *V Praze ovšem nedočkavci hledí vstříc řádovému dešti, který se dosud nesnesl, ač tomu pomalu sedm měsíců, co byl císař v Praze. A teprve nyní, kdy listy napověděly, že bude asi 140 vyznamenaných – kdo bude mezi nimi, a teprve kdo nebude mezi nimi? Ale – včera večer finanční ministr, jehož jsem potkal na ulici – pravil mi, že prý to přijde v nejbližších dnech. Nuže pak bude mít leckterá duše pokoj.*

však připojil ironický pohled na přízemní honbu jiných „vlastenců“ za řády a tituly.

Také Hilbert 1. 7. 1901 gratuluje Hlávkoví dopisem k *novému vyznamenání*, protože *nenalezl ho v Praze*. Připojuje však i novou prosbu, ke které ho přiměl jeho bratr (tím se narátor stylizuje do vlastnosti nesmělého/skromného žadatele). Chce získat místo sekretářského tajemníka v nově založené České galerii *pro moderní umění, a tu zajisté bylo by záhodno, aby lidé, kteří ji budou řídit, byli cítění co nejpokrokovějšího; tak zajistí si i budoucnost.*⁵³

Jiný typ přání představují kondolence, zasílané Hlávkoví po úmrtí jeho druhé manželky Zdeňky, v různých formách (dopis, navštívka, telegram). Jirásek píše 30. 3. 1902 mnoha empatickými slovy s přáním *Bůh Vás potěš!*

Prosba, žádost, poděkování

Narátoři žádali Hlávku nejen jako petenti, ale zdvořilé bylo žádat o radu, vyslyšení, akceptování vlastního názoru narátora. Děkování se objevuje jako projev vděčnosti, ale také jako prostředek dosažení záměru. Tento žánr vlastně mohl posloužit různým komunikačním záměrům; zůstává na rozhraní přátelského a formálního dopisu.

Hilbert je příkladem žánrové prostupnosti: spojení gratulace, poděkování za dar, popisu své situace, nové prosby/žádosti, které narátor vznášel poměrně často, resp. nepsal často v jiných záležitostech než prosebných (např. dopisy A b. d., D b. d., 1. 7. 1901, 5. 1. 1905) a děkovných (např. d. 5. 8. 1896, 17. 1. 1897, 4. 11. 1898, 26. 1. 1905, 18. 12. 1906 za zvolení dopisujícím členem ČA).

Zpráva, informace, vzkaz, pozvánka

Tímto žánrem, inklinujícím více k formálnímu dopisu, mohl narátor přesvědčit adresáta, že na něj pamatuje – informuje ho, zve na společenská setkání apod. Mnohem častěji jej však užívali sekretáři ČA, Hlávkoví správci a pobočníci, aby adresátovi vysvětlili určitou záležitost. Hlávka vyžadoval detailní a pravidelné zprávy, jakékoliv rozhodování a schvalování muselo být ponecháno jemu.

Dopisy J. Herolda z r. 1896 se týkají vlastně jen podnikatelského záměru pronájmu lužanského cukrovaru, v nichž narátor radí, navrhuje částky nájmu, amortizice, provize.

Dopis jako rozhovor nebo diskuse

Podle C. F. Gellerta není dopis nikdy pořádným rozhovorem.⁵⁴ Přesto právě rozhovor

⁵³ Dopis J. Hilberta, 1. 7. 1901.

⁵⁴ ERMERT, S. 3. Ermert toto zjištění staví jako východisko pro srovnání písemné a ústní komunikace.

může pokládat za důležitý prvek písemné komunikace, od níž se očekává, že bude probíhat oboustranně. Bylo by zajímavé zjistit, kteří narátoři a z kterých sociálních kategorií vedli s Hlávkou skutečně rozhovor, nebo dokonce diskutovali. Zajímavé však je, že se v této korespondenci neobjevuje mnoho pravidelných korespondentů vedoucích dialog. V mnohých případech to může být dáno tím, že narátor chápal dopis jako prostředek sdělování závažných neodkladných věcí a udržení komunikace do doby, než budou moci vést přátelský rozhovor a diskusi při návštěvě. Domnívám se však, že důležitější úlohu mohly hrát vnitřní motivy. Rozhovor vyžaduje zaujímání stanovisek, kladení otázek, odhodlání riskovat: trvat na svém názoru, snažit se přesvědčit druhou stranu o jeho správnosti. Pro narátora z mladší generace než adresát, nebo pro narátora zastávajícího nižší sociální roli není jednoduché/perspektivní/taktické zaujímat vyhraněná, odlišná stanoviska, popírat názory adresáta apod. Přirozeně se do takové diskuse pouští, jen pokud je k ní závažný důvod. Jako společné mnohým narátorům se při širším rozboru korespondence jeví velmi řídké kladení otázek, které kromě informativní funkce pomáhají udržování pravidelné komunikace, či budují vztah mezi narátorem a adresátem. Dalo by se hypoteticky uvažovat, na jak velký počet dopisů Hlávka odepsal. Probíhala komunikace oboustranně? Zdá se, že ne vždy. Značná část dopisů je žánrově formována jako zpráva, informování o situaci, prosba s odůvodněním a vysvětlením. V některých důležitých záležitostech narátoři vybízejí adresáta, připomínají mu, aby je alespoň stručně uvědomil o svém náhledu/rozhodnutí. Hlávka zřejmě nebyl vždy schopen na tak velké množství korespondence odepisovat. Problém malého výskytu přímých otázek může ovšem odkazovat na dobové komunikační normy (pokládat otázky není zdvořilé osobám výše postaveným než já; u nichž si nejsem jist, že se jich mohu vyptávat).

Kapitola 3. JAZYK KOMUNIKACE

V prostředí rakousko-uherské monarchie 2. pol. 19. st. hrál jazyk velmi důležitou roli. Jeho volba (mezi češtinou a němčinou) ovlivnila i sociální postavení narátora uvnitř vlastenecké společnosti. Jazykově odlišné prvky (např. germanismy) také charakterizují individuální narátory. Ti se mohou lišit podle bohatosti své slovní zásoby, umění jazyka užití obratného, dosaženého vzdělání a profese. Jak souvisí vytyčené sociální kategorie s jazykovou výbavou a stylem různých narátorů? Srozumitelné vyjadřování je důležitým základem pro pochopení komunikačního záměru. Je takový úspěch závislý na sociální roli narátora? Tato kapitola je záměrně kratší, cílem této práce není podat obraz o úrovni a

kultuře češtiny na přelomu 19/20. století.

Morfologická a lexikální rovina

Slovní zásoba v dopisech spisovatelů a novinářů je lexikálně bohatší. Jirásek občas (asi záměrně) archaizuje/užívá starší významy slov (např. d. 16. 5. 1900: *a přeje lepší pohody [počasí] nežli je nyníjší*). Hilbert si Hlávkově stěžuje na dobu, *kdy c. k. hloupost mne tak neomalenež poznamenala...* (dopis B b. d. – post 17. 1. 1897, ante 17. 10. 1898), později ho ujišťuje o své tvůrčí *postupovavosti* (d. 5. 1. 1905).

V představeném výběru korespondence se výrazně profiluje kníže Lobkovic jako narátor schopný komunikovat bilingvně. Nelze ani stanovit pevný klíč, podle něhož se rozhodoval; zda dopis napíše německy, nebo zase česky. Z dochovaných 67 dopisů jich je pouze 17 německých. Je potřeba připomenout, že narátoři znali nedostatky Hlávkovy psané češtiny – někdy na něho „berou ohledy“ a nabízí, ať Hlávka sepíše koncept/odpověď německy.

Styl dopisů a stylistická úroveň pisatele

Stylistická úroveň dopisů psaných spisovateli (Jirásek, Hilbert, Sládek, Čech, Zeyer) ukazuje velkou bohatost, barvitost, rozmanitost, až výřečnost s tíhnutím k beletrizaci. Podobný charakter mají i dopisy přátel/lidí společensky rovných s Hlávkou (Mattuš, Albert, Lobkovic, Jireček). Dokonale zvládnutá práce s jazykem je však někdy na úkor jazykové ekonomie, resp. zásad písemné komunikace vyjadřovat se stručně a výstižně. To se v mnohém daří spíše politikům a právníkům (Herold, Rieger, Randa), sekretářům a zaměstnancům (Píč, Kořán, Havelka), ač jejich věcný styl působí (na nás dnes) občas chladně, nezaangažovaně. Avšak podle tehdejších dobových norem vyjadřoval narátor svoji oddanost adresátovi/přátelství spíše danou formou dopisu, tituly, oslovením, frázemi a frekvencí udržovaného kontaktu (nejen nutně písemného!), než líčením svých emocí apod. Emotivnosti více podléhali umělci (Bílek, Dvořák, Myslbek), popisující třeba i svoji každodennost, příp. různé (pro adresáta možná i) nedůležité záležitosti, často s tíhnutím k nevědomé dialogizaci (psát tak, jako by to adresátovi převyprávěl ústně), která znamená nedokonale zvládnutou písemnou komunikaci. Více komplikovaný byl styl Raýmana (ustrnulé větné konstrukce, neobratný až vědecký jazyk) a Fanty (porušování větného rámce, neorganizovaná diakritika).⁵⁵

⁵⁵ Srov. tyto teze s ukázkami v příloze, listář.

Dialogizace a beletrizace dopisu

Tento jazykový prvek dokáže komunikaci oživit, pokud ho narátor neužívá uměle a frázovitě. Někdy vstupuje do textu přirozeně – narátor píše tak, jako by své dojmy sděloval adresátovi ústně. Typickým příkladem dialogizace jsou Dvořákovy dopisy.⁵⁶

Mattušovi (ač politiku/úředníkovi) se dařilo beletrizací odlehčovat písemnou komunikaci (např. d. 30. 10. 1898: *...pak bych asi na 8 dnů zarejdoval k severním výběžkům Alp a okolo 18. VIII. bych ohrozil lužanský zámek.*). Nebo na Hlávkův dotaz, co znamenali poslední události v parlamentu ve Vídni (rozpad vládní koalice; koaliční mladočeši nechtěli zastavit obstrukci proti návrhům Koerberovy vlády; uzavření dolní sněmovny⁵⁷), nenachází Mattuš 12. 6. 1900 nějaké rozumnější vysvětlení a končí slovy: *Stojíme zase – jako v tom milém Rakousku často – v samé mlze, v níž člověk nevidí na dva kroky před sebe.* Podobné, časté jazykové prostředky dosvědčují přátelskou komunikaci založenou na nesymetrickém vztahu stylizovaném jako symetrický (adresát níže než narátor).⁵⁸ Touto strategií/prostředkem zároveň Mattuš přátelský vztah rozvíjel.

Kapitola 4. OBSAH A MYŠLENKOVÁ ROVINA KORESPONDENCE. ÚČEL DOPISU

Úspěšné komunikaci záleží na dosažení **komunikačního záměru**. K němu vedou narátora různé, většinou **osobní motivy**. Ty mohou probíhat na pozadí komunikace, která si však hledá **konkrétní témata**. Za jejich volbu si „zodpovídá“ sám narátor. **Snaha o dialog** (a jím se ambiciózní komunikace chce stát) hledá **společná témata**. Korespondence s Hlávku nám vlastně ukazuje, jak hodně narátoři znali svého adresáta. Podle čeho by vybírali témata, o nichž se domnívali, že budou Hlávku zajímat? Pokud však probíhá vzájemná komunikace bez větší znalosti adresáta a bez hlubšího vztahu mezi narátorem a adresátem, ustrne na předpokládaném obrazu „správného českého mecenáše“ a jemu podřizuje výběr témat (*Hlávku zřejmě zajímají spíše „bohulibě“ vlastenecká témata a záslužná činnost...*). Právě tímto psychologickým zvratem může narátor (i nevědomky) celou komunikaci formalizovat.

Motivy a témata

Vedle osobních motivů může být narátor ovlivněn **veřejnými motivy**. Mladý umělec by potřeboval peníze pro své živobytí, ale zdá se mu sobecké požádat o ně Hlávku. Poddá

⁵⁶ Viz příloha, Antonín Dvořák, dopisy.

⁵⁷ URBAN, Otto: *Česká společnost 1848-1918*. Praha, Nakladatelství Svoboda 1982, s. 508-510.

⁵⁸ Za vyšší sociální roli považují ředitelování Zemské banky než prezidentování ČA (spíše funkce reprezentativní).

se veřejným motivům a zdůrazní např. potřebnost slovanské hudby pro český národ. Motivem už nejsou peníze pro jeho živobytí, ale peníze pro publikování skladeb, pro překlenovací období České filharmonie (na příští sezónu už má přislíbené turné⁵⁹), tedy pro národní orchestr, který naplní vytyčený, vznešený záměr. Pestrou škálu témat zde nelze cele vystihnout. Při takto nastavené optice ji však pozorný čtenář v listáři rozpozná. Mnohem obtížnější je posuzovat narátory a určovat, které motivy jim byly vlastní, které veřejné. Tématy mohou být zprávy o společenském dění, vlasteneckých podnicích, dojmy ze zasedání komisí a tříd ČA, vyprávění o hektickém, zaměstnaném životě, nebo naopak stylizace spokojeného poklidného života apod.

Na komunikaci o záležitostech spojených s ČA lze dobře sledovat vztahy komunikantů s rozdílnými sociálními rolemi. Jirásek se asi od poloviny r. 1905 těší důvěře prezidenta, když je zmocněn zastupovat ho při jednání IV. třídy ČA, podrobně ho informuje o průběhu, přítomných akademikích; popisuje, jak on zasáhl, co soudí o rozhodnutích akademiků: *P. Rada Stibral mínil, že by bylo záhodno, kdyby prof. sbor Akademie umění vyslal do Vídně deputaci. Myslím však, že prof. sbor Akademie tak neučiní.* (d. 17. 11. 1907). Jistý si pověřením zastupovat Hlávku přebírá občas sám iniciativu. Když se Mikoláš Aleš vzdal členství v ČA, očekával Jirásek, že IV. třída bude Alše žádat 27. 11. 1907 o odvolání, proto ještě před zasedáním chtěl přítele sám přesvědčit: *Poněvadž zajisté třída, jak se domnívám, asi p. Alše požádá, aby resignaci odvolal (sám ten návrh učiním, kdyby někdo jiný nenavrhl), zašel jsem včera k příteli Alšovi promluvit o té záležitosti a požádati ho a domluvit mu, aby na resignaci netrval, kdyby byl za odvolání požádán.* Narátor věděl, že podobně by jednal sám president ČA. Uvědoměním adresáta, že jednání se zdařilo, stylizuje se před Hlávku jako úspěšný diplomat: *Aleš mi to slíbil, a tak doufám, že nepozbude naše třída tohoto vynikajícího umělce. Podávám o tom Vašnostem zprávu, poněvadž myslím, že to Vaši Slovnost zajisté zajímá.*⁶⁰

Za projev zdvořilosti u Jiráskova lze označit darování svých nových knih Hlávkově nejen s očekáváním, ale i výzvou, aby se adresát o ně zajímal.⁶¹ Zařazování takového tématu do korespondence může být motivováno potřebou přesvědčit adresáta o svých kvalitách. Mnozí umělci podávají Hlávkově zprávy, jak daleko s prací pokročili; častěji však píšou více o tom, co je zdrželo, zkřížilo plány apod. Podrobně informoval Hlávku Myslbek o sochání koně a sv. Václava.

⁵⁹ Dopis K. Mattuše, 3. 9. 1902.

⁶⁰ Dopis A. Jiráskova, 27. 11. 1907.

⁶¹ Srov. dopis A. Jiráskova 23. 9. 1897: *Prosím, abyste ráčil laskavě přijati mou knihu „U nás“, kterouž Vašnostem zaslati si dovoluji. Těšilo by mne upřímně, kdyby Vás a vysoce váženou paní choť Vašnostinu, Jíž se uctivě poroučím, trochu zajímala.* Podobně zasílal F. L. Věka, Staré pověsti české, Jana Žižku a vyjadřoval potěšení, když Hlávka jeho díla ocenil/zmínil ve svém dopise.

Protiklad formální kontra neformální

Písemná komunikace/dopis s sebou přináší řadu výhod pro narátora. Může si rozmyslet výběr témat; má čas na uhlídání/upozadění vlastních emocí; je pro něj pohodlnější vyjádřit dopisem nespokojenost či nesouhlas, pokud by se toho neodvážil ve fyzické přítomnosti adresáta. Písemná komunikace je vlastně jednodušší.⁶²

Na základě korespondence s J. Hlávkou lze souhlasit s tezí L. Saicové Římalové, že *čím formálnější je vztah mezi oběma komunikanty, tím více dbá autor na normy.*⁶³ Mattuš si občas dokonce dovolil normy porušit: *Nejprve [sic!] o povětrí – tím prý lidé obyčejně začínají nevědí-li jak do toho.* Nevadilo, pokud Hlávkou „poučil“ o divadle: *Víte co je Záza? Často totiž Hlávkou informoval/hodnotil aktuální kulturní život v Praze. Záza je pařížská chansonnetka, odehrávající se v zákulisí/garderobě herečky. Pikantnost záležitosti má v tom, že se Záza k vystoupení svému převléká; u nás jen do šněrovačky a spodničky, v Paříži prý to jde dále.*⁶⁴ Mattuš uměl komunikovat také neformálně. Mnozí jiní by se asi před Hlávkou neodvážili zmínit téma pánské zábavy (sakralizace mecenáše, mýtus – *určitě se o taková témata nezajímá*). Jiráskova korespondence působí spíše formálně, ať už přáními/gratulacemi, nebo při vyřizování záležitostí s ČA, ale udržuje se přátelský kontakt. Herold pouze formálně vyřizuje obchodní záležitost.

Bulvár

Ojediněle se objevujícím tématem je bulvár. Zprávy z kulturního a společenského života, které nejsou důležité, ale odlehčí dopisu a pobaví. K citování takového tématu je potřeba trocha smělosti, risku, ale především hlubší znalosti adresáta a přátelského vztahu s ním. Mattuš popisuje novinky z Prahy (co se právě hraje v divadle apod.) a připojuje bulvární zprávu: *Po smrti Fibichově vynašel pražský vtip hádanku, v čem skladatel tento rovná se Smetanovi – nač sluší dáti odpověď, že oba zanechali dvě vdovy. Žert ten zdá se bude mít tragickou dohru – aspoň se vypravovalo, že Anežka Šulcova smrtí Fibichovou je zdrcena, že prý ničeho nechce požívat, jakoby si byla usoudila smrt hladem. A dnes právě zaslechl jsem, že prý už zemřela, ač není-li to pověst, která předbíhá skutečnosti.* Pokračuje zase líčením novinek. Trochu komicky i znechuceně poukazuje na to, jak se leckterá městská honorace dokáže chovat maloměstscky: *Příští sobotu bude na Žofíně akademie v prospěch Ústř. Matice školské – mimo hudby a zpěvu budou se pořádati živé obrazy z českých dramát a oper – také mé dcery budou „živými“.* *Růžena se těšila, že bude dívkou z dob růžového jitra – ale jitro to se zakalilo tak, že je musili pustiti z programů, pro ženskou*

⁶² O výhodách písemné komunikace a komunikačním paradigmatu dopisu srov. také ERMERT, S. 4, 12.

⁶³ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 43.

⁶⁴ Dopis K. Mattuše, 26. 2. 1899.

*marnivost: šest dívek chtělo mermomocí býti Rebekou a zápas byl tak tuhý, že si pořadatelky nevěděly rady jinak, nežli pustiti ten krásný obraz z programu a nahraditi jej Libušiným hněvem.*⁶⁵

Kapitola 5. STYLIZACE A SEBESTYLIZACE

Některým historikům se stává, že zobrazení vnějšího světa v písemném dokumentu považují za věrohodnou „repliku“. Nebo si spíše naopak neuvědomují, že každé zobrazení, každý text v sobě už obsahuje prvek určité stylizace. Nemyslím tím napodobeninu předlohy (např. snaha historika o nejobektivnější/nejpravdivější popis založení České akademie), ale záměrné i nezáměrné modifikování a přetváření předlohy. Charakteristické tu bývá zjednodušení a zhuštění vlastností předlohy (např. *můj adresát je ješitný, nemůžu ho informovat o kritice, která o něm vyšla*). Ale předloze bývá dáván také jasnější, srozumitelnější obraz, některé její vlastnosti jsou zdůrazněny.⁶⁶ Sebestylizací zde chápu stylizaci narátora dopisu. Stylizace subjektů odkazujících k adresátovi by se dala označit jako „tebestylizace“. Škála prostředků je velmi široká: zvolený jazyk, žánr, formy, papír, druh písma, grafická úprava, organizování textu, věcné údaje, dodržování komunikačních norem a mnohé jazykové prostředky: označování/oslovení, tykání/vykání, slovesné tvary. Důležité je sledovat i kontexty, v nichž se (sebe)stylizace objevují, komunikační záměry a funkce.⁶⁷ Používám rozdělení (sebe)stylizací založených na (sociálních) rolích narátora (a), různých vztazích k adresátovi (b) a dalších vlastnostech a charakteristikách (c).⁶⁸ Objevují se tři reálné modifikace vzájemného vztahu (viz příloha, tabulka č. 2).

Sebestylizace subjektu narátora

Narátor vytváří obraz, o němž myslí, že mu je totožný, resp. obraz, kterým by na něj mělo jeho okolí/adresát nahlížet (záměrnost zde není podmíněna!). Se sebestylizací souvisí **pojem tváře**, kterou nastavuji, (jak chci být nahlížen; *face* – P. Brownová/S. Levinson), **sebe prezentace** (předvádění se v pozitivěch – M. Nakonečný), **masky** (týž), **sebe pojetí a sebeúcty** (self-concept a self-esteem – Z. Vybíral), **sociální role** jako narátorova pozice ve společnosti a **veřejné chování**, které se u něj očekává.⁶⁹

Jirásek vyjádřením souhlasu s Hlávkou, že by do ČA neměli být navrhováni mladí

⁶⁵ Příloha, Karel Matušík, dopis 12. 11. 1900.

⁶⁶ Podobně definuje stylizaci HAUSENBLAS, Karel: *Výstavba jazykových projevů a styl*. Praha 1971, s. 46.

⁶⁷ Podrobněji viz SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 42-48.

⁶⁸ Přebírám rozdělení, které SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 51-55 užila při rozboru korespondence B. Němcové.

⁶⁹ Podrobnější rozbor a literaturu zmíněných autorů přináší SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 35-38.

spisovatelé, kteří nenapsali skoro nic česky, stylizuje sebe (vlastně na konkurenčním poli národní literatury) do role úspěšného českého spisovatele: *že za členy akademie jsou navrhováni páni, kteří ani slova českého nenapsali ale řadu německých pojednání, ač jsou mladí, ač nemohou se teď na nic vymlouvatí.*⁷⁰

Herold uctivě oznamuje, že se dál nemůže zabývat pronájmem lužanského cukrovaru: *Nemám totiž nijakého času; byl jsem asi 8 dní churav a nahrnulo se mně tolik práce, že nevím kde mně hlava stojí.* Vztah s Hlávkou stylizuje trochu neobratně. Z dopisu vyplývá, že Hlávka vlastně Herolda zdržuje. Znovu doporučuje odborníka z Zuckermarktu, ale upozorňuje, že p. Hucek bude požadovat provizi, *čemuž se ostatně v obchodním životě vyhnouti nelze.* V komunikaci však takto formulované vyjádření může působit nezdvořile! Hlávka snad neví, jak se pohybovat v podnikatelské sféře? Jako že Heroldovi nedůvěřuje? (Viz Heroldovu následující, sebechvalně vyznívající stylizaci: *Já – o čemž prosím byste neráčil pochybovat – ničeho nežádám a též bych nepřijal;* a druhé ujištění, že *pouze okolnosti* ho nutí Hlávkovou věcí se dále nezabývat.) Vyvázat se Hlávkovu ze slíbené spolupráce na pronájmu lužanského cukrovaru se Heroldovi podařilo, ale použitá strategie (viz d. 16. 10. 1896) mohla ohrozit další komunikaci. Jistě působila nezdvořile. Dopisem 19. 10. 1896 Herold rychle reaguje: *Obdržev Váš ct. lístek spěchám naň odpověděti. Neměl jsem nijak v úmyslu Vašnosti uraziti a mám za to, že nemožno něco podobného z mého listu vyčísti.*⁷¹ Toto zjištění by potvrzovalo tezi L. Saicové Římalové: *Sebestylizace výrazně nepravděpodobná [...] by mohla vést k selhání komunikace.*⁷²

Myslbečkovi bylo ctí vytvořit Hlávku poprsí. V ochotě věnovat k tomu vánoční prázdniny zaznívá sebezprezentace obětujícího se umělce.⁷³

Hilbert se stylizoval do role petenta, který si podporu nezaslouží (d. 17. 1. 1897). Sebesnižování odpovídá Leechovo maximu skromnosti, které je většinou spojeno s maximem ocenění adresáta.⁷⁴ V r. 1898 přesídlil na nějaký čas do Mnichova, aby zde mohl v klidu psát – vzdálen od Prahy – a poznat německé výtvarnictví. V dopise z 23. 11. t. r. popisuje, kteří autoři ho zaujali, hodnotí, ukazuje se Hlávku jako tvář, která se zajímá o výtvarné umění, rozumí tematice, umí díla posoudit. V druhé třetině dopisu najednou Hilbert mění téma – to je také prostředek komunikační strategie – má potřebu adresátovi svůj pobyt zdůvodnit: *Hodlám zde zůstat až do jara a dokončiti některé ze svých rozdělaných prací.* Jedním z Hilbertových nedostatků v tvůrčí činnosti byl právě fakt, že dlouho nedokázal

⁷⁰ Dopis A. Jiráka, 24. 11. 1893.

⁷¹ Dopis J. Herolda, 19. 10. 1896; viz také dopis, který vyvolal konflikt s Hlávku: příloha, Jaroslav Herold, dopis 16.

⁷² 10. 1896. Srovnej, jak Herold pro formulaci nezávislosti/vyvázaní se volil raději písemnou formu než osobní setkání.

⁷³ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 36-37.

⁷⁴ Dopis J. V. Myslbeka, 20. 12. 1900.

⁷⁴ Srov. příloha, tabulka č. 1.

dopsat mnoho rozepsaných dramát. Zdánlivou objektivizací ale vysvětluje zpoždění dramatu „Psanci“: *Vyrostlo ze smrti mé matky a bránil jsem se mu po rok vší silou: nechtěl jsem sáhnouti na tuto událost. Závěrem se skromně stylizuje a vysvětluje, proč si dovolil tak podrobně psát: Dálka dává takovou odvalu a více: lidem osobně plachým, jako jsem já, nespoutanou příchyllost. V dopisech a přes hranice vrhává mne to s celou silou cílů k lidem, před nimiž bych jinak se nedovedl projevit, a ty různé cíly, upravují můj poměr k nim. Užitá pluralizace (lidem osobně plachým, k lidem..., můj poměr k nim) zjemňuje taktizovaný komunikační záměr (ať má pro mě Hlávka pochopení) a navíc tak dává své myšlenky objektivní pravdivost (měl by pro mě mít pochopení).⁷⁵*

Mattuš se častými a zasvěcenými zprávami o pražské kultuře stylizoval jako znalec, ba i kritik kulturního života. Zároveň však ironizoval mnohé vlastenecké podniky (*samé příležitosti vydávat peníze* – d. 26. 10. 1902) a poukazoval na jejich konvenčnost. Stylizoval se tak jako šetrný/hospodárný člověk (rozmlouvá Hlávkově některé investice), ale zároveň jako člověk, který sám finančně vychází tak akorát. Stylizuje totiž obraz Hlávky jako jediného, kdo zde v něčem může finančně vypomoci. Snižováním svého sociálního postavení stylizoval jejich vzájemný symetrický vztah nesymetricky.⁷⁶

Mattuš se také projevil v dopise 30. 10. 1897 jako člověk, kterému se protiví jakékoliv podlézání a obcházení norem. (Velmi vhodná stylizace pro bankéře!) Stěžuje si Hlávkově, že Dr. Machek využívá svoji *roztomilou mladistvou ženu* k přemlouvání, aby manželovi pomohla vyhrát konkurs: *Navštívila mně zajisté, jen aby svým milostným zjevem podepřela žádost manželovu. Obyčejně se to pokládá za vysvědčení chudoby mužovy, když vyšle ženu, aby za něho orodovala; já v této příčině nechci na petenta vrhnouti podezření, že by duševně se repraesentoval mírou dostatečnou, spíše považuji jej za chytráka, jenž ty muže zná a ví, že při zjevení se tak roztomilé žínky slábnou a měknou a slíbí, co by jinak slíbiti se neodvážili.*⁷⁷ Machek by však stejně místo nemohl dostat, protože věkem překročil vypsanou hranici 35 let. Mattuš by rád získal Hlávkovu pochopení: *Z toho ráčíte seznati, jak těžko bylo by vyhověti a nedopustiti se křivdy.*

Stylizace subjektu adresáta. Sociální role připisované Hlávkově

Jedná se o obdobný přístup jako u sebestylizace. Zahrnuje připisované charakteristiky, předjímané (i přeháněné) kvality. Vyžaduje však znalost adresáta, strategii a ohled na vlastní obraz/sebepojetí osoby, které narátor píše. Navrhuji zde rozšířit rozdělení podle rolí (a), vztahů (b), vlastností a charakteristik (c) ještě o stylizaci rodinných

⁷⁵ Příloha, Alois Jirásek, dopis 23. 11. 1898.

⁷⁶ Srov. příloha, tabulka č. 2.

⁷⁷ Viz příloha, Karel Mattuš, dopis 30. 10. 1897.

příslušníků/blízkých osob (d) a kapitálu (e) adresáta. Můžeme ji nazvat nepřímou stylizací subjektu adresáta. Stylizace adresátova majetku, nebo např. jeho manželky (i pozdravy pro ni) se nepřímo vztahují/ztotožňují s adresátem (co v životě nabyl, o co/koho se stará, co/koho má rád), také jeho stylizují (úspěšný podnikatel, starostlivý hospodář, milující manžel). Navíc je možné, že se manželka/přítel-kyně/rodinný příslušník stane také (druhým) čtenářem dopisu!

a) role:

Jirásek stylizuje Hlávku jako člověka, který rozumí umění, je tedy tím nejpovolanějším rozhodovat, který z mladých umělců zaslouží podporu.⁷⁸ Když se však Jirásek z Hlávkovy odpovědi dozvěděl, že zmíněného umělce (sochaře B. Vlčka) už adresát zná a podporoval ho, adoroval/stylizoval Jirásek Hlávku do role tajného konatele Dobra: *Ctěný Vašnostin dopis znovu mně dotvrdil, o čem jsem byl ovšem už dříve přesvědčen, jak mnoho dobrého konáte, o čemž veřejnost nemá ani zdání.*⁷⁹

Také Myslbek pokládá Hlávku za člověka, který má pronášet znalecké soudy o uměleckých dílech. Po dokončení modelu koně by rád prezentoval své umění: *Dovoluji si za příčinou tou zvátí Vás i velectěnou Paní Vaší k prohlédnutí toho modelu do středy [...] vždy od ¼ 1 – 4 ½ odpo.*⁸⁰

b) vztah:

Narátor by adresáta dopisem rád ujistil, že jeho náhledy na určitý problém jsou podobné těm Hlávkovým. Jirásek dopisem dává najevo, že on ani Vrchlický nevitají návrhy mladých pánů do ČA, kteří nic českého nenapsali, a nesouhlasí, aby ČA podporovala Schulverein: *Stalo li se tak, pak nemůže věc jen tak zůstat. Jsem pevně přesvědčen, že my všichni s Vašnostmi za jedno učiníme, co za dobré uznati ráčíte v té příčině. A ještě více akcentuje, že nahlíží shodně s Hlávkou: *Zpráva Vašnostina mne rozčilila. Ač se domnívám, že Jste ráčil také pp Sladkovi [sic!] a Vrchlickému psáti, píšu jim také.*⁸¹*

c) vlastnosti a charakteristiky adresáta:

Hilbert se 5. 1. 1905 znovu obrací na svého mecenáše, ač už se na poli umění pohyboval dlouho a měl být soběstačný. Mezi Hlávkovy vlastnosti řadí vlídnost, štedrost, důstojnost, laskavost a generalizuje jeho mecenášství: *Vy, slovutný pane presidente, Jste*

⁷⁸ Viz příloha, Alois Jirásek, dopis 16. 5. 1900: ...*Vy tomu rozumíte, já pak nejsem znalcem.*

⁷⁹ Viz příloha, Alois Jirásek, dopis 21. 5. 1900.

⁸⁰ Dopis J. V. Myslbeka, 15. 1. 1900.

⁸¹ Dopis A. Jiráska, 24. 11. 1893.

udělal nesmírně mnoho dobrého pro kulturní život český... Nepřímo se dozvídáme, že Hlávka očekává seriózní přístup a určité sebevědomí od svých petentů.⁸²

Charakteristiky je ale možné interpretovat i tak, že Hilbert v korespondenci stylizuje spíše obraz, který má o Hlávkově on/přejímá obraz vytvořený Hlávkovým okolím. Historik by se právě měl vyvarovat toho, aby stylizace Hlávkových vlastností (*Jen Vy, Vašnosti, máte skutečné pochopení a vlastní mínění o mne!*) pokládal za vlastnosti člověka Josefa Hlávky („Měl pochopení pro lidi, jejichž um společnost podcenila.“). Právě k takové mytologizaci se však dopustili mnozí autoři článků a studií o Hlávkově tím, že stylizaci postulovali jako „objektivní historický fakt“.⁸³

d) rodinní příslušníci adresáta:

Sledování obrazu Hlávkovy manželky Zdeňky ukazuje, že narátoři na ni brali velký ohled. Často ji nejen pozdravují, ale Hlávkově připomínají nádherné chvíle, které jim Zdeňka v Lužanech připravila. Mattuš závěrem dopisu 26. 2. 1899 i jinde stylizuje Zdeňku Hlávkovou jako pečlivou a schopnou hospodyni: *Prosím Vás co to zkoumá milostpaní v ökologicko-fon.ol. ústavě v Klosterneuburgu? Snad se tam nechce státi profesorkou? Nebo kdo dovede vyráběti takové lužanské víno a tak znamenitý cídř,⁸⁴ ten se přece v Klosterneuburgu nemůže ničemu více přiučit. Líbám jí ruku.*⁸⁵

e) kapitál adresáta:

Zámek a panství Lužany by sice náležely do stylizace okolního světa, pozoruhodnými se však stávají v pohledu na ně jako adresátův kapitál (kam by náležela také Hlávková konta, nadání, fondy, domy v Praze a Vídni, při větší abstrakci také stavby projektované a stavěné Hlávkou, založené instituce, dosažené počiny/podniky, okruh studentů a umělců, které Hlávka tak říkajíc postavil „na nohy“). Zpochybnit cokoliv z adresátova kapitálu by patrně působilo nezdvořile!

I.) Lužany

V korespondenci jsou Lužany zmiňovány často v odpovědích narátorů na pozvání Hlávkových. Jirásek se omlouvá, že nemůže přijet teď, protože je v Dřevíči vytížen psaním, na něž by v Praze neměl soustředění (d. 28. 8. 1894), nebo už je zapřažen školou v Praze (d. 27. 9. 1897). Ale ujišťuje adresáta, že by rád přijel, *abych Vašnostem a milostivé paní*

⁸² Příloha, Alois Jirásek, dopis 5. 1. 1905.

⁸³ Např. takto Hlávkovu mecenášství charakterizuje LODR, s. 7: *...velkorysé, nevídané, nepředstížené mecenášství*; nebo LODR, s. 88: *Splnil přání každému, kdo o to požádal.*

⁸⁴ Cídř – slabý alkoholový nápoj vyráběný kvašením jablek. Klosterneuburg – městečko na předměstí Vídně.

⁸⁵ Dopis K. Mattuše, 26. 2. 1899.

*učinil svou poklonu i abych se zblízka podíval na Lužany, které se mně z dráhy tolik líbily.*⁸⁶

Stylizace Lužan jako ideálního, krásného a oblíbeného místa by mohla být označena za nepřímou stylizaci vlastností a charakteristik majitele panství. V písemné komunikaci tak představuje strategický postup, kterým narátor ukazuje, že si velmi váží toho, jaké prostředí narátor/majitel panství na svém sídle dokázal vytvořit. Naopak jako nezdvořilé od narátora/umělce by vyznělo: *nemám tu příhodné prostředí pro svou tvorbu*, ač by věta znamenala pravdivé, upřímné vysvětlení omluvy, proč narátor už dlouho do Lužan nepříjel. Ač měly Lužany sloužit českým umělcům jako ideální prostředí pro tvorbu, mnozí tuto možnost nevyužívaly.⁸⁷

Nenápadně (tzn. vyšší strategií) stylizoval Lužany Mattuš, když v d. 30. 10. 1898 doufá, že špatné počasí se změní, až vyrazí na cesty po Šumavě.⁸⁸ Poetická metonymie může sdělovat, že se rozprchnou mraky v duši narátora, až adresáta navštíví. Takové prostředky nevyžili ani různí spisovatelé v komunikaci s umělecky otevřeným Hlávku.

II.) Česká akademie

V korespondenci se občas setkáváme s takovou stylizací, jako by Česká akademie patřila prezidentovi, vždyť On ji založil, zaplatil si ji. Rayman toho využívá pro svůj záměr: *...přícházeti s dotazem, zdaž by nebylo na čase, aby přímo od Vás vyšel impuls ku přiměřeným krokům všech tříd na změnu jednacního řádu. [...] z toho důvodu, aby nebylo příčiny k pověstem, jimiž zajisté se neubráníte, že změny byly na presidiu vynuceny.*⁸⁹ Dojem, že akademie patří Hlávkuvi mohl mít Kořán, který se v praxi několikrát poučil, že všechna schválení a rozhodnutí musí přenechat pouze Hlávkuvi.⁹⁰

Stylizace okolního světa. Konfrontace obrazů veřejné a soukromé sféry

Stylizaci nepodléhá jen narátor a adresát, ale jakékoliv zobrazené skutečnosti. Záleží opět na vztahu narátora s adresátem a na sociální roli narátora v porovnání s adresátem. Právě 19. století už příliš nerozlučovalo soukromou a veřejnou sféru.⁹¹ Obrazy soukromé sféry bývaly zobecňovány. Narátor sice charakterizuje Hlávku v soukromém dopise, ale způsobem, jenž nějak koresponduje s veřejným obrazem Hlávky.

Mattuš často v dopisech informoval Hlávku o aktuálním českém kulturním životě v

⁸⁶ Dopis A. Jiráka, 27. 9. 1897.

⁸⁷ Podle korespondence A. Jiráka se zdá, že spisovatel v Lužanech vůbec netvořil na rozdíl od Dřevíče u Hronova.

⁸⁸ Viz dopis K. Mattuše, 10. 10. 1898: *...a konejším se nadějí, že jakmile okolo Lužan pojedou rozprchnou se mraky a slunce nastoupí své letní panování.*

⁸⁹ Dopis B. Raýmana, 8. 1. 1901.

⁹⁰ Srov. Kořánovu úřední korespondenci s Hlávku v příloze, Josef Kořán, dopisy.

⁹¹ ERMERT, S. 7.

Praze. V dopise 26. 10. 1903 však naznačuje, že vlasteneckých akcí je už přespříliš: *Dnes máme – abychom nevyšli z cviku – zase slavnost národní na Žofíně ve prospěch Ústřední Matice školské; nemůžeme si tedy stěžovati že bychom neměli příležitosti dost, abychom vydávali peněz. Přede mnou na stolku leží stoh dopisu [sic!] se žádostmi o podporu všelikých podniků národních a lidových a stále docházejí nové, ano pro pohodlí skoro u všech přiložen složní listek poštovní spořitelny. Jen kdyby více těch šajnů bylo!* Znamená to, že vlastenecké podniky narátora více méně zavazují k účasti. Okolní svět je stylizován jako prostředí, v němž společenské mínění ovlivňuje nejen prestiž jednotlivce, ale ubírá na klidu jeho soukromého života.

Vlastenecká obec využívá bohatých a vlivných, kteří se cítí vázáni příkladem národu; soukromá sféra je opět konfrontována s veřejnou. Těžko tedy může občanská elita odmítnout členství v různých spolcích: *Něco nového se tvoří: spolek pro orchestrální hudbu – dámy už chodí po domech a verbují členstvo, u mne byla paní Pečírková s pí Salmonovu. Bylo mi těžko jim odřící, řekl jsem že přistoupím ač mám vážné pochybnosti o udržení filharmonie, však zároveň jsem jim vzal naději, že bych byl mezi členy vyšší (dražší) kategorie a slíbil jsem, že svůj skrovný příspěvek zašlu.*⁹² Se znalostí Hlávky až asketické spořivosti Mattuš často v korespondenci zdůrazňuje hospodárné zacházení s penězi, nepochybně jako sebestylizaci, srovnatelnou s veřejným obrazem Hlávky.

Kapitola 6. KOMUNIKAČNÍ PERSPEKTIVA A STRATEGIE

Komunikační perspektiva a perspektivní centrum (termíny A. Macurové) ukazují, jak bývá zobrazená skutečnost organizována v komunikátu. Komunikační perspektiva, vystavěná z určitého bodu (perspektivní centrum), představuje skutečnost projektovanou do *vnitřního ustrojení slovesného komunikátu.*⁹³ Princip dialogu obsahuje logicky dvě perspektivní centra. Adresátovo centrum může narátor v dopise předjímat/nastavit jako primární, ač základní centrum představuje subjekt z pohledu narátora. Lucie Saicová Římalová uvádí, že právě *volba perspektivy a perspektivního centra se může stát součástí komunikační strategie a jejího vztahového aspektu.*⁹⁴

Pod pojmem komunikační strategie zde rozumím **prostředek záměru realizace mluvího**, resp. uspořádání dílčích záměrů, které vedou k naplnění záměru mluvího.⁹⁵

⁹² Dopis K. Mattuše, 3. 9. 1902.

⁹³ MACUROVÁ, Alena: *Ztvárnění komunikačních faktorů v jazykových projevech*. Praha 1983, s. 27.

⁹⁴ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 34.

⁹⁵ SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 22, která cituje pojetí KOŘENSKÝ, J. – HOFFMANOVÁ, J. – MÜLLEROVÁ, O.:

Dolník – Bajžíková zmiňují dva aspekty: cíl a prostředky/postupy k jeho dosažení: **obsahová strategie** (rozvíjení tématu, obsahová strukturace), **pragmatická strategie** (volba a strukturace mluvních aktů) a **rétoricko-jazyková strategie** (volba jazykových prostředků a autorských modifikací obsahu, např. názorů, emocionálních postojů atp.)⁹⁶ Komunikační strategie úzce souvisí se zdvořilostním principem formulovaným G. Leechem a teorií tváře P. Brownové a S. Levinsona.⁹⁷ Východiskem pro G. Leechem je kooperativní princip a maximy zdvořilostního principu H. P. Grice.⁹⁸

Dobové normy a představy o komunikaci s mecenášem

V komunikaci s mecenášem fungovala patrně představa, že žadatel by měl být mecenášovi znám/doporučen a měl by též sám (nejlépe osobně) o podporu požádat. Jirásek v doporučení malíře J. Šetelíka vysvětluje za něj: *Věda, že ráčíte české umění, mladé umělce velkomyslně podporovati, byl by se na Vašnost obrátil s uctivou prosbou o nějakou výpomoc, než nejsa Vašnostem znám, netroufal si. I odvažují se já...* Takovou prosbou/doporučením na sebe Jirásek bere určitou zodpovědnost před Hlávkou, plní jakoby **roli advokáta**. Narátor je adresátovi sice více zavázaný, ovšem může si dovolit požádat, *abyste mne ráčil řádkem o Svém rozhodnutí zpravití...*⁹⁹

Mattuš často sdílel s Hlávkou stejný názor při rozhodování, kterému českému umělci by měla být poskytnuta podpora. Těšil se adresátově důvěře. Na úmrtí Pepy Mařákové, již Hlávka stálým důchodem podporoval ze Svatováclavského fondu, reagoval překvapeně (*Nic jsem nevěděl o tom, že by byla bývala nemocna.*) a nezapomněl ocenit její kvality, přínos národu a zmínit, že se účastnil pohřbu. Poté mění téma, předjímá Hlávko rozhodování (*I zdá se mi, že Vám to nedá, abyste se za tou příčinou nepoohlednul po zasloužilé a zároveň potřebné osobě, které by se usnadnilo živobytí poskytnutím takového dobrodiní.*) a informuje ho o aktuální výši ročního důchodu Svatováclavského fondu (*...činí 3084 korun, z čehož bere Svatopluk Čech 1200 K.*). Ve výběru nového umělce nechává Hlávkovu *samozřejmě* svobodu, ale doporučuje Elišku Krásnohorskou, u níž zajímavým

---

Metoda analýzy komunikačního procesu. Naše řeč 70, 1987, s. 57-69 a KOŘENSKÝ, J. – HOFFMANOVÁ, J. – JAKLOVÁ, A. – MÜLLEROVÁ, O.: *Komplexní analýza komunikačního procesu a textu.* 2. vyd. České Budějovice 1987.

⁹⁶ DOLNÍK, J. – BAJŽÍKOVÁ, E.: *Textová lingvistika.* Bratislava 1998, s. 93 (cit. podle SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 23).

⁹⁷ V této problematice L. Saicová Římalová odkazuje na klasické, mně nedostupné práce LEECH, G. N.: *Principles of Pragmatics.* London – New York 1983 a BROWN, P. – LEVINSON, S.: *Universals in Language Usage: Politeness Phenomena.* In: GOODY, E. N. (ed.): *Questions and Politeness: Strategies in Social Interaction.* Cambridge 1978, p. 56-310.

⁹⁸ Viz příloha, tabulka č. 1. Brownová a Levinson popisují zdvořilost jako *soubor strategií, které umožňují dosáhnout určitého komunikačního cíle s minimální ztrátou tváře mluvčího či adresáta. Rozlišují tvář pozitivní a negativní.* Viz SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 25. Se zdvořilostí souvisí také problematika tykání/vykání a řečová etiketa.

⁹⁹ Dopis A. Jiráka, 22. 6. 1903. Šetelík se vypravil na delší studijní cestu do západní Haliče, kde maloval Tatry.

způsobem zdůvodňuje její kvality, proč si to zaslouží (...*kteřou pokládám vedlé Boženy Němcové za nejzasloužilejší spisovatelku...*). Poukazuje také na její zoufalou sociální situaci a podlomené zdraví (*Račte to laskavě uvážiti.*). Stylizuje se jako člověk, který – ač bankéř – si empaticky všímá těch ubohých. O takové by se měl národ postarat, když to stát dostatečně nezabezpečil.¹⁰⁰

Lobby

Jirásek také strategicky loboval, když v případě prosby o mladého sochaře B. Vlčka nejprve žádal 16. 5. 1900 o prominutí, že obtěžuje. Předjímal objektivitu zdůvodnění, proč doporučuje právě Vlčka: *Snad Jste si ráčil povšimnouti některých prací mladého sochaře B. Vlčka.* Hlávka to má posoudit sám, Jirásek se totiž stylizuje jako nehodný rozhodovat/přesvědčovat, ale dostatečně soudný i empatický, když si všímá Vlčkovy neutěšené sociální situace: *Nechci o tom mluvit, jaké jsou [sochy], Vy tomu rozumíte, já pak nejsem znalcem. Ale to znám, že tomu mladému muži nyní se tuze zle vede. [...] A má rodinu!* Jako objektivní doklad cituje přímo z dopisu, kterým ho Vlček žádá o přímluvu u Hlávky; potvrzuje sochařovu pracovitost a závěrem, kterému předchází: *Neodvažuji se déle Vašnost' obtěžovati..., odevzdává prosbu mladého umělce i svou přímluvu Vašnostinu rozhodnutí a Vašnostině laskavosti, která již tolik dobrého učinila.* Tím však vlastně Hlávkovu svobodné rozhodnutí předem předjímal! Také dále zdvořile nabídnutá pomoc ulehčuje mecenášovi jeho „případnou“ podporu: *Kdybyste ráčil vysloviti nějaké přání v této záležitosti, jsem ochotně k službám.*¹⁰¹ V následujícím dopise 21. 5. 1900 Jirásek zdůrazňuje i svoje rozpaky, že Hlávka sochaře už tak dlouho podporoval (*Račte mne míti, prosím, laskavě omluvena, že jsem tak naléhavě psal.*), ale velmi děkuje, že Hlávka právě nemocnému sochařovi opět pomůže.

Mattuš ukazuje Hlávkovu, že strategicky loboval (sice bez jeho vědomí: *Tu jsem si dodal zmužilosti a bez Vašeho vědomí dopsal jsem ministru Dru Pacákovi...*) o urychlení příprav ministerského vznesení žádosti o založení Národohospodářského ústavu a při tom stylizoval žadatele Hlávku: *Řekl jsem, že jste už svou námahou unaven i roztrpčen...*¹⁰²

¹⁰⁰ Srov. celé znění dopisu v příloze, Karel Mattuš, dopis 22. 6. 1907. Hlávková odpověď, že také uvažoval o Krásnohorské, mohla vzájemnou komunikaci, vztah a důvěru ještě více upevnit: *...i těším se z toho nemálo, že naše mínění sešla se v téže osobě.* Viz dopis K. Mattuše, 24. 6. 1907.

¹⁰¹ Viz celý dopis v příloze, Alois Jirásek, dopis 16. 5. 1900.

¹⁰² Dopis K. Mattuše, 6. 10. 1906. V následujícím dopise 11. 10. už cituje z Pacákova dopisu, který oznamuje, že návrh ministerstvo vyučování už podalo. Mattuš si pochvaluje svoji komunikační strategii slovy: *Pobídnutí mělo tedy přece účinek.* Viz dopis K. Mattuše, 11. 10. 1906.

Persváze

Mattuš sděluje Hlávku ještě do Lužan, že jubilejní koncert Českého kvarteta bude 4. 11. 1902. Hlávkovu účast předjímá a zobecňuje: *Nejen já zajisté i jiní mají za to, že se ho účastní také president české akademie...*¹⁰³ Když informuje Hlávku o vyzvání Spojeného družstva Národního divadla, aby se stal spolupodílníkem (1000 K), ujišťuje Mattuš adresáta, že nové družstvo povede divadlo určitě dobře, nepřímo ovlivňuje Hlávku rozhodnutí (*Kdyby mně na některé straně zbylo 1000 K, přistoupil bych...*), stylizuje adresáta jako finančně zajištěného, ale zdvořile ponechává vše jeho rozhodnutí. Podařilo se mu Hlávku jednak pochválit a také mu podat radu.¹⁰⁴

Rady sekretáře Bohuslava Raýmana zajímavě zhodnotil Hlávka glosami do dopisu. Ač do Krakova na univerzitní slavnost úmyslně nebyli pozváni zástupci ČA, snaží se Raýman přesvědčit Hlávku, že on a Randa jako čestní doktoři tamní univerzity by mohli mít soukromý *interes* účastnit se: *...i tu můžete [glosa JH: bez mandatu?] velmi vhodně, jsouce předními členy České Akademie, způsobem Vámi za nejvhodnější uznaným též hold Akademie Jagellonské universitě tlumočiti.* [glosa JH: ? jakým právem!] *Myslím, že uváživ věc ještě jednou zajisté s náhledem mým souhlasiti budete...*¹⁰⁵ Avšak adresát tu zjevně s narátorem nesouhlasil. Lze hypotetizovat, zda by se Raýmanovi podařilo Hlávku přemluvit, kdyby nemaximalizoval sebechválu a psal více strategicky (např. zaslání pozdravné adresy by mělo dobré jméno pro ČA; Poláky by to zaskočilo...). Takto vyzněla persváze nezdvorně a manipulativně. Komunikační vztah byl ohrožen. Po Hlávkově odpovědi Raýman píše: *Vysoce vážený pane presidente! Spěchám, abych vyslovil svůj podiv, že Jste mne a psaní mé mohl vyložit tak nepříznivě? Vysvětluje všechna zmýlená slova: ...vy máte interes t. j. zájem (ne nějaký špatný, nýbrž společenský) do Polsky jeti a tam na místě universitě poděkovati.* Na svoji obranu povolává Randu, který s jeho názorem souhlasí; Raýman se stylizuje jako vstřícný člověk, který si je však vědom své cti: *Víte, že nejsem líný, víte, že jsem pro styk Akademií [mezi akademiemi], [...] tudíž zde není příčina.* Když ale Poláci úmyslně univerzitní kolegy z Prahy nepozvali! Ovšem je ochoten slavnostní adresu koncipovat, pokud si ji Hlávka přeje. Raýman usiluje o obnovení vztahu: *...a až přijedete do Prahy, povím Vám mnohem více, co listu svěřiti nemohu. Do té doby mne nepředstavujte Si jako zlomyslného, nýbrž jako Vás výborně chápacího a dobré úmysly Vaše zcela dokonale*

¹⁰³ Dopis K. Mattuše, 26. 10. 1902. To že adresát si v dopise podtrhl datum koncertu dokládá, že se chtěl zúčastnit, nebo se (rád) nechal přemluvit. Návrat z Lužan totiž Hlávka plánoval po *Všech Svatých*.

¹⁰⁴ Dopis K. Mattuše, 1. 6. 1905: *Kdyby mně na některé straně zbylo 1000 K, přistoupil bych k družstvu, poněvadž na Nár. Div. mám živý interes a toto sesílené družstvo, přes všechny nedostatky dřívějšího vedení je mi sympatičtější než nynější „Společnost“. Ale rozhodovati o Vašem přistoupení si přece netroufám – hodláte-li přistoupiti, zašlu Vám přihlášku, abyste ji podepsal.*

¹⁰⁵ Dopis B. Raýmana, 17. 5. 1900.

poznávšího Raýmana.¹⁰⁶

Přehnaného, až nezdvořilého přemlouvání se v komunikaci dopouštěl Hilbert. Dne 1. 7. 1901 se ještě stylizoval jako skromný (*Můj bratr mne podporuje v úmyslu, abych se obrátil na Vás...*), ale když už se záměr ucházet se o místo tajemníka České galerie stane aktuálním, žádá Hilbert 10. 10. t. r. dost sebevědomě: *Přicházím opět k Vám, abych Vás nejen jako člena českého kuratoria, ale i jako dávného podporovatele svého prosil o vlivnou pomoc Vaši. [...] Váš vliv však dostačuje, aby značně podepřel mé ucházení se, a, naopak zase, račíte [sic!] Vy mne dostatečně znáti, abyste věděl, že doporučíte někoho, jenž ani po stránce charakterové, ani po stránce vědní nesklame [sic!]. Zvláště bych Vás pak žádal, abyste ráčil doporučiti mne p. prof. Myslbekovi a Hynajsovi, o nichž – zvláště však o prvním – se domnívám, že mi nakloněni nejsou. Nevím ovšem proč; snad nějaký klep to zavínil, či, bůh ví, co.¹⁰⁷* Jde o nepřímý rozkaz, který v komunikaci s osobou výše společensky postavenou působí nevhodně/nezdvořile. Zdvořilejší by bylo nepřímé formulování záměru.¹⁰⁸ U sebevědomého Hilberta se však začaly objevovat i další prvky, které by samy už vystačily na přerušení komunikace ze strany Hlávky. V dopise 5. 1. 1905 se Hilbert stylizuje jako celou českou kulturní scénou nepochopený a vyděděný spisovatel. Ale zdůrazňuje, že právě On je spasitelem české dramatiky: *Jsem ovšem přesvědčen, že se mi jednou dostane satisfakce, ale zatím jsem vyhoštěn ze všad, jsem vystrčen z divadla, kam patřím, a jsem beze vsí odměny za svou práci a své úsilí.* Vyjmenovává svá dramata, zdůrazňuje jejich pestrost, myšlenkovou hloubku. Přece není dále možné, aby ho živila manželka, což mu způsobuje *muka morální!* Nepřímo Hlávku přesvědčuje, že když dříve dával podporu Brožíkovi a Hynajsovi, měl by ji teď dostat i Hilbert (*Mám cenu těchto lidí, aniž bych měl jejich možnost vydělávati si.*). Dále zdůrazňuje, že by Hlávka neměl věřit kritikům, kteří zpochybňují Hilbertova díla: *...jest to klam. Ve mně jest budoucnost české dramatiky a já ji stvořím jako ji již tvořím, bude-li mi jen trochu zpříjemněna má posice a dostane-li se mi jen trochu podpory hmotné.*¹⁰⁹ Ani takový dopis však komunikaci s Hlávkou nezastavil, Hilbert podporu dostal, v prosinci 1906 byl dokonce jmenován dopisujícím členem ČA. Na základě citovaného dopisu se mi sebevědomý narátor nejeví jako stratég v korespondenci, nýbrž jako člověk, který se psychicky nevyrovnal se svou situací. Jako by nedokázal odhadnout hranice zdvořilé i strategické komunikace. Sám Hilbert si vlastně v témže dopise (i později) stěžuje na stavy deprese a neuralgie, mluvě trochu z cesty: *Vím, že zvítězíme, o tom není pochyby! Ale jistě ani ne polovinu toho, co bych mohl udělati,*

¹⁰⁶ Dopis B. Raýmana, 20. 5. 1900.

¹⁰⁷ Dopis J. Hilberta, 10. 10. 1901.

¹⁰⁸ Srov. SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 47.

¹⁰⁹ Příloha, Jaroslav Hilbert, dopis 5. 1. 1905.

udělám za okolností, kdy jest mi zápasiti se stálou depressí, a s hořkostí, a mnoho dobrého bude ztraceno zlomeností a rozmrzelostí nyní příliš častých chvil resignace.

Zavázanost, nezávislost

Rayman se cítí zavázaný Hlávkovým pozváním do divadelní lóže, má potřebu vysvětlení si udržet svobodu nabídku nevyužít: *Za loži uctivě děkuji, ač sotva jí použití bude možno, neboť programová čísla jsou nám dobře známa. Ráčíte-li míti vděčnějšího navštěvovatele divadla, oznámím Mu Váš vzácný dar.*¹¹⁰ Když Hlávka požádal Raymana o korekturu svojí závěti, asi se cítil Rayman zavázaný a stylizoval: *...že věru nevím, čím jsem si toho zasloužil – do dneska študoval jsem závěť, kterou zasílám zpět. Rozepsati se o ni nemohu, než jen tolik pravím, že tolik upřímného vlastenectví jako zde jest realně povědino, jsem posud v Čechách nečetl. Ubezpečuji Vás, pane presidente, že mám dnes o Vás mínění vyšší, než jsem posud si je utvořil. Jsem o naprosté čistotě ideálné Vašich snah zcela přesvědčen.*¹¹¹ Použitou adorací je položen základ mýtu jedinečnosti J. Hlávky.

Kapitola 7. SOCIÁLNÍ STRATIFIKACE PISATELŮ. KORESPONDENČNÍ SÍŤ

Na základě rozboru korespondence přijaté Hlávkou je možné pokusit se seřadit narátory tak, aby odpovídali rýsující se sociální stratifikaci Hlávkovy komunikační sítě. Tato síť znamená určité posuny v porovnání s obecnou sociální stratifikací narátorů (např. podle společenského postavení, vzdělání apod.). Důležitý podíl na stratifikaci Hlávkovy komunikační sítě mají všechny zmíněné roviny písemné komunikace a hloubka osobního vztahu s Hlávkou. Tato stratifikace (formovaná prostřednictvím korespondence, ale samozřejmě nejen skrze ni) neznamenal ztrátu, zhoršení sociálního postavení, naopak mnohé lidi „vzvedla výše“. Asi i z toho důvodu byl Hlávka tak vyhledávaný. Například Alois Jirásek by bez Hlávky zůstal asi „pouhým“ gymnaziálním profesorem a spisovatelem. Takto však získával širší známost, popularitu a významně se podílel na organizaci vědy v ČA.

Lidé generačně příbuzní s Hlávkou dosáhli pohodlněji a rychleji blízkého/přátelského vztahu s Hlávkou. O generaci mladší skupině umělců a vědců (nar. zhruba v 50. I. 19. st.) se to podařilo také, ale až ve vyšším věku. Na začátku 20. století už nebyl rozdíl mezi nimi a Hlávkou tak patrný (generace padesátníků/šedesátníků) jako ještě v 80/90. letech 19. st. Měli k Hlávkově blíž, řešili více společných témat. V celém korespondenčním výběru je

¹¹⁰ Dopis B. Raýmana, 18. 2. 1899.

¹¹¹ Dopis B. Raýmana, 20. 8. 1901.

zřetelně málo zástupců nejmladší generace (Bílek, Hilbert). Hlávka je ovlivnil jako studenty.

Zjednodušující ilustrací jsem se pokusil najít nejtypičtější pozici jednotlivých narátorů mezi kvadranty soukromé (rodinné) a veřejné (politické) sféry Hlávkaova komunikačního světa. Pozice zde zauímají lidé na přibližně stejné (nebo vyšší) sociální rovině jako Hlávka. Narátory, kteří byli Hlávkovými zaměstnanci a spolupracovníky, přesouvám do kvadrantu institucí. Hlávka očekával, že se s ním budou radit, nebo přímo naplňovat jeho rozhodnutí. Do kvadrantu mecenášství spadají umělci, kteří byli na Hlávkově, či jeho nadaci závislí. Ač nebyli zaměstnanci, nesli si podobnou zavázanost a vděčnost.¹¹² Vodorovná osa tabulky ilustruje oblast rozhraní lidí postavených níže a výše (resp. rovně) než Hlávka (ač v jiných komunikačních sítích, či ve společnosti měli možná odlišné postavení). Svislá osa představuje rozhraní mezi privátními a veřejnými sférami života. Pokud je narátor postaven na takovém rozhraní, znamená to, že je Hlávkův přítel, ale zároveň třeba politický kolega. Narátor posazený dále od některé osy představuje typ člověka zasahujícího spíše jen v jedné sféře.

Kapitola 8. INSTITUCIONALIZACE OSOBNOSTI

*Vždyť víte: vedeli se zle nějakému českému podniku a nepřichází-li pomoc od nikud, pak posledním útočištěm je – Hlávka. ... Avšak žádati na jediném člověku, který tolik už vykonal pro ideální statky národy, aby sám věnoval tak značnou summu k tomu, to že se mi zdá přece přílišné.*¹¹³

Sociální role přisuzované Josefu Hlávkově

Přehled takových rolí jsem nastínil v kapitole o stylizaci adresáta. Do určité míry tomu „přisuzování“ rolí Hlávka sám napomáhal. Jak sám Josef Hlávka chápal svoji sociální roli a jakým způsobem ji strategicky vytvářel? Jaký obraz o Hlávkově vytvářeli lidé v cizí korespondenci (s jinými adresáty) a jaký v přímém kontaktu s Hlávkou?

Mattušův dopis potvrzuje, že o Hlávkově kolovali různé řeči a zprávy: *Zmizel jste nám a nedáváte o sobě věděti. Kladou se ke mně dotazy jak se Vám vede, kdy se vrátíte a já musím bohužel odpovídati, že ničeho nevím. Plzeňský Obzor ze dne 9. t. m. rozepsal se o Vás a Vašem odjezdu – nikoliv snad jak byste soudl ve svém škarohlídství nepříznivě – a domnívá se že jste zanevřel na Prahu, prozatím pak že jste na půl leta odejel na jih. Snad by bylo radno aspoň soukromí moci ubezpečiti, že na tom ničeho není, neboť ze zpráv takových teprve nové pověsti se tvoří a šíří.*¹¹⁴

¹¹² Viz příloha, tabulka č. 3.

¹¹³ Dopis K. Mattuše, 9. 7. 1902.

¹¹⁴ Celý text dopisu viz příloha, Karel Mattuš, dopis 15. 2. 1899.

Často je v korespondenci Hlávkově dávána role finančního sponzora (urč. záložníka) vlasteneckých podniků. Stylizaci, citovanou pod titulem kapitoly, uvedl Mattuš při informování prosby České filharmonie o 5000 zl. na překlenovací sezónu r. 1902. Ač Mattuš i Hlávka doporučili žádat i sami pomohli u veřejných institucí, nesetkala se akce s ohlasem, částku nakonec složilo s Hlávkou několik jednotlivců.¹¹⁵ Takový výsledek mohl pro veřejnost působit jako potvrzení pravdivosti/nezbytnosti této role připisované Hlávkově.

V dalších rolích byl Hlávka v korespondenci představen jako dobrodinec, zachránce českého umění a vědy, podporovatel českých studentů, umělecký kritik, šéf, prezident (ve smyslu – jeho rozhodnutí respektuje každý).

Institucionalizace osobnosti Josefa Hlávky

Jedná se o jev v komunikaci, při němž je lidský subjekt zaměněn s obrazem instituce. Na Hlávku se lidé obraceli nejen jako na mecenáše, ale doufali také v jeho funkce, tituly a členství v mnohých správních a předsedních radách. Také Albert Velflík ještě v roce Hlávkovy úmrtí potvrdil „hlávkovskou legendu“ slovy: *Co v jiných zemích ke kulturním účelům poskytují stát neb země z části i vyšší bohaté kruhy společnosti, to pro národ český vykonal takměř sám jediný z lidu vyšlý bohatýr ducha a práce: Josef Hlávka.*¹¹⁶ Velflík svůj výrok beletrizoval, ale mýtus jediného a největšího českého mecenáše je zde míněn jako nesporný, avšak vyřčený bez kritického a dlouhodobějšího odstupu.

Jako příklad institucionalizace poslouží Hilbert, jenž si je jistý, že *Váš vliv však dostačuje, aby značně podepřel mé ucházení se...*, nebo že *...tolik přece je jisto, že ministerstvo bude respektovati Vaše přání, který máte velké zásluhy o trvání ústavu (Akademie výtvarných umění).*¹¹⁷ Obrací se na Hlávku také jako na objektivního kritika uměleckých děl (jejichž vznik podpořil), když jej zve na novou inscenaci svého dramatu *Záviš z Falkenštejna*. Drama bylo na 2 roky po inscenaci staženo, s novou inscenací nebyl autor spokojen.¹¹⁸ Hlávka je tak postaven na vyšší pozici, než profesionální kritik, noviny, instituce divadla apod. Stylizace objektivní „instituce“ mohla být posílena i zkomplikována, když adresát dostal více různých reakcí na jedno dílo. Např. Mattuš pouhou poznámkou v závorce odsoudil právě premiérovou inscenaci: *(Falkenstein od Hilberta, který mne*

¹¹⁵ Srov. také LODR, s. 244-245. Za zajímavou pokládám Hlávkovu poznámku tužkou na okraji dopisu z 9. 7. 1902, v němž Mattuš uvádí, že deputace měla namířeno k Hlávkově, ale zastavila se včera u něj. Hlávka: *byla u mne dne 7/6 v poledne*. Opakovaná žádost přes prostředníka však může působit nezdvořile a ovlivnit mecenáše!

¹¹⁶ VELFLÍK, s. 40.

¹¹⁷ Dopisy J. Hilberta, 10. 10. 1901, 5. 8. 1896.

¹¹⁸ Dopis J. Hilberta, d. E b. d.: *Nicméně jsem přesvědčen, že Vašemu zraku bude velmi snadno rozsouditi, kde ztrácím svou vinou a kde cizí, a že budete mne souditi s odečtením toho, co spadá na cizí vrub. Ale abyste mne Vy soudil, o to Vás prosím, abyste mne Vy zvážil, po tom toužím, a abyste Vy odhadl mou práci, mou snahu, mé cíle, mé úsilí na české dramatice, to jest přání, které si tuto uctivě a vřele dovoluji vysloviti*. Hra *Falkenštejn* byla totiž po premiéře r. 1903 stažena asi na 2 roky.

neuspokojil).¹¹⁹ Také samotný fakt, že Hlávka přijímal darem knihy spisovatelů, by mohl být vyložen tak, že nárátoři vnímali adresáta spíše jako instituci než osobu.

Tendenci k institucionalizaci naznačuje i Mattuš, když zasvěcuje adresáta do problematického postavení redakce německy psaného českého listu Politika, jehož zřizovatel (Společenstvo Politiky) hodlal ztrátový list ukončit. Mattuš, Bráf a prof. Rieger spolu s redaktory se však ohradili (*...v interesu národním, k obhájení našich nároků a k odrážení útoků máme zapotřebí listu německy psaného, který by nás reprezentoval před cizinou a naše politické, neméně pak i kulturní směry správně objasňoval*) a hledali morální a finanční podporu (*Což o morální podporu! K té by se přihlásilo třeba na sta lidí.*). Až po důkladném poinformování o řešení celého problému se nárátor obrací k prosbě, *abyste aspoň něčím se účastnil; nijak nepůjde neskromnost tak daleko, aby se chtělo využiti [sic!] Vaší laskavosti v spravedlivém uznání, že tolik činíte na jiných stranách, kolik nečiní ani velká obec, ani země ba ani stát.* Institucionalizace je zde strategicky využita jako polichocení adresátovi i zdvořilá forma persváze.¹²⁰

ZÁVĚR

Josef Hlávka byl vybrán jako příklad člověka, s nímž koresponduje velké množství lidí, což nám může pomoci teoreticky charakterizovat širší, obecný obraz o komunikaci v českém prostředí a každodennosti na přelomu 19. a 20. století. Svými pravidelnými, dlouhodobými pobyty mimo Prahu se Hlávka znovu stává vhodným typem pro bádání o epistolografii a kultuře i estetice dobové komunikace vůbec. Korespondence ukazuje, že Hlávkově se psávalo o problematice nejrůznějších směrů. Pokus teoretizovat sociální stratifikaci korespondentů sledované komunikační sítě ukazuje na posuny jednotlivých nárátorů směrem nahoru. Hlávka mnohým pomohl k vyšším sociálním kategoriím. Někdy to ovšem platilo pouze v jeho komunikační síti. Realita všedního dne mohla být dost jiná.

Jsem si vědom, že tato práce je limitována zaměřením na korespondenci odeslanou Hlávkově. Některá zjištění tak zatím zůstávají hypotézami. Ale ani detailní zpracování korespondence odeslané Hlávkou nemusí ještě na všechny z nich odpovědět! Zjištěné charakteristiky o komunikaci na přelomu 19. a 20. st. bude nutné komparovat s rozborů jiných korespondenčních sítí. Předkládaná práce je také omezena časově lety 1890/1-1907/8 a výběrem korespondentů. Ovšem pokud by byla zvolena orientace na Hlávkou

¹¹⁹ Pohlednice K. Mattuše, 27. 5. 2003.

¹²⁰ Dopis K. Mattuše, 22. 9. 1907. Mattuš navrhnul zřízení společenstva 100 podílníků po 500 korunách, s ručením omezeným.

odeslanou korespondenci, nezískali bychom ani vícevrstevné obrazy a stylizace Josefa Hlávky, ani plastičtější představu o dobové komunikaci české společnosti. Aby rozsah této práce zůstal únosným, rozhodl jsem se do budoucna a stranou ponechat rozbor zajímavé korespondence Hlávkovy druhé manželky Zdeňky, který by této studii doplnil vhodný gendrový aspekt.

Mnohé moje teze se opírají o listář – výběrovou pracovní edici korespondence. Aby rozsah zůstal únosný, nebylo možné zahrnout další příklady a témata z korespondence a citovat je v samotném textu práce. Pozornému čtenáři listáře určitě neuniknou další možné stylizace a role Josefa Hlávky a sebestylizace narátorů různých sociálních kategorií, spodobněné v korespondenci.

Častěji v příkladech z korespondence s Hlávkou zaznívala spíše komunikace s cílem JÁ, sebeprezentace a vlastní zájem. Korespondence by se však měla snažit o budování přátelského vztahu: *Kvůli němu mi stojí za to věnovat čas psaní dopisu...*

Komunikace s cílem TY.

Použité prameny a literatura

Prameny

LA PNP, f. Josef Hlávka – osobní fond, Korespondence přijatá, neuspořádáno.
Tamtéž, f. Josef Hlávka – osobní fond, Korespondence přijatá Zdeňkou Hlávkovou, neuspořádáno.
Vilémkovo národní album. Praha 1899.

Slovníky a encyklopedie

Masarykův slovník naučný. Lidová encyklopedie všeobecných vědomostí. 6 sv., Praha, Československý Kompas 1927-1938.
Ottův slovník naučný, 28 sv., Praha, nakladatel J. Otto 1888-1908.

Literatura historická

BAHR, Wolfgang: *Josef Hlávka. Ein tschechischer Architekt, Baumeister und Mäzen im alten Österreich.* Österreich in Geschichte und Literatur (mit Geographie) 48, 2004, 6, S. 356-374.
BERAN, Jiří: *Vznik České akademie věd a umění v dokumentech.* Práce z dějin Československé akademie věd, seria B, 2/1989. Praha, Ústřední archiv ČSAV 1989.
FAULSTICH, Werner: *Mediengeschichte von 1700 bis ins 3. Jahrtausend.* Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 2006, 192 S.

HLAVÍNOVÁ, Lucie: *Josef Hlávka. Jeho kulturní mecenát a nadace.* Diplomová práce, PF ZČU Plzeň, katedra historie, vedoucí prof. PhDr. Jan Kumpera, Csc., 2005.
Josef Hlávka, jeho myšlenkový odkaz a 100 let činnosti jeho nadace. Příspěvky přednesené na vědecké konferenci uspořádané Českým vysokým učením technickým v Praze a Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových 17. a 18. června 2004. [Editor neuveden] Praha, Vydavatelství ČVUT 2004.

- KRUŽÍKOVÁ, Ivana: *K životu a dílu Josefa Hlávky (1831-1908)*. Diplomová práce, FF UK Praha, Katedra obecných dějin, vedoucí doc. PhDr. Josef Haubelt, CSc., 1986.
- LODR, Alois: *Josef Hlávka. Český architekt, stavitel a mecenáš*. Praha, Melantrich 1988.
- POKORNÝ, Jiří: *Odkaz Josefa Hlávky. Historie České akademie věd a umění, Hlávkových studentských kolejí, Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, jakož i Národohospodářského ústavu*. Praha, Academia 2005.
- RIES, Pavel: *Josef Hlávka, největší český mecenáš*. [B. m.] TV Spektrum a Akropolis 1991.
- STÝBLOVÁ, Valja: *Lužanská mše. Vita brevis*. Praha, Šulc a spol. 2005, 215 s.
- ŠTAIF, Jiří: *Česká národní elita v Národním albu J. R. Vilímka z r. 1899*. In: *Pocta Janu Janákovi. Předsedovi Maticе moravské profesorovi Masarykovy univerzity věnují k sedmdesátinám jeho přátelé a žáci*. Eds. Jiří Malíř, Břetislav Chocholáč. Brno 2002, s. 645-655.
- URBAN, Otto: *Česká společnost 1848-1918*. Praha, Nakladatelství Svoboda 1982.
- VELFLÍK, Albert: *Život a působení prvního presidenta a zakladatele České akademie Arch. Dr. Ph. a Dr. Techn. Josefa Hlávky s přehledem pokroku v umění stavitelském za jeho života. Pamětní vzpomínka, kterou ve slavnostním shromáždění České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, konané v Pantheonu Musea dne 2. prosince 1908 pronesl dvorní rada Inž. Albert Vojtěch Velflík, professor České vysoké školy technické v Praze*. Praha, nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění [b. d.].

Literatura o dopise a komunikaci

- DOLNÍK, J. – BAJZÍKOVÁ, E.: *Textová lingvistika*. Bratislava 1998.
- ERMERT, K.: *Briefsorten. Untersuchungen zu Theorie und Empirie der Textklassifikation*. Tübingen 1979.
- HAUSENBLAS, Karel: *Výstavba jazykových projevů a styl*. Praha 1971.
- KOŘENSKÝ, J. – HOFFMANOVÁ, J. – MÜLLEROVÁ, O.: *Metoda analýzy komunikačního procesu*. Naše řeč 70, 1987, s. 57-69 a KOŘENSKÝ, J. – HOFFMANOVÁ, J. – JAKLOVÁ, A. – MÜLLEROVÁ, O.: *Komplexní analýza komunikačního procesu a textu*. 2. vyd. České Budějovice 1987.
- LEECH, G. N.: *Principles of Pragmatics*. London – New York 1983 a BROWN, P. – LEVINSON, S.: *Universals in Language Usage: Politeness Phenomena*. In: GOODY, E. N. (ed.): *Questions and Politeness: Strategies in Social Interaction*. Cambridge 1978, p. 56-310.
- MACUROVÁ, Alena: *Ztvárnění jazykových faktorů v komunikačních projevech*. Praha 1983.
- SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, Lucie: *Komunikační strategie v dopisech Boženy Němcové*. AUC, Phil. – Mono. CXLVI. Praha, Karolinum 2005.
- SKWARCZYŃSKA, Stefania: *Teoria listu*. Lwow, Towarzystwo naukowe 1937. 373 s.

Seznam zkratek

AVU	- Akademie výtvarných umění
ČA	- Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění
ČSAV	- Československá akademie věd
d.	- dopis
FF UK	- Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
LA PNP	- Literární archiv Památníku národního písemnictví
n.	- navštívenka
ÖGL	- Österreichische Geschichte und Literatur
PS	- Panská sněmovna Říšské rady
ryt.	- rytíř
SOA	- Státní oblastní archiv
t.	- telegram
ÚČD	- Ústav českých dějin
ÚHSD	- Ústav hospodářských a sociálních dějin
VŠUP	- Vysoká škola umělecko-průmyslová

PŘÍLOHY

Tabulka č. 1: **Maximy zdvořilostního principu**

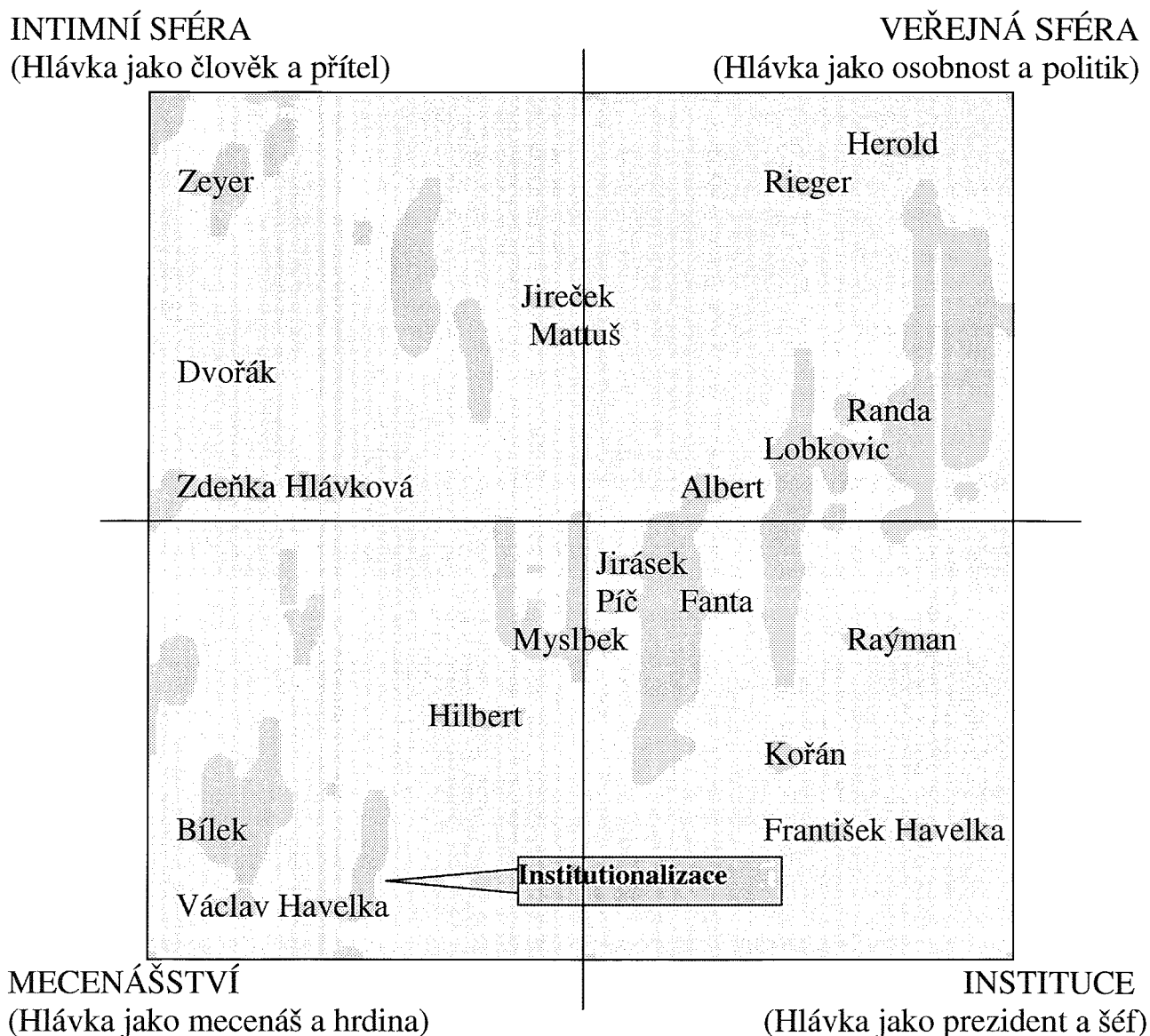
(LEECH, s. 132; citováno podle SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, s. 24.)

(I) TACT MAXIM (in impositives and commissives)	(a) Minimize cost to other.
	(b) Maximize benefit to <i>other</i> .
(II) GENEROSITY MAXIM (in impositives and commissives)	(a) Minimize benefit to self.
	(b) Maximize cost to <i>self</i> .
(III) APPROBATION MAXIM (in expressives and assertives)	(a) Minimize dispraise of other.
	(b) Maximize praise of <i>other</i> .
(IV) MODESTY MAXIM (in expressives and assertives)	(a) Minimize praise of self.
	(b) Maximize dispraise of <i>self</i> .
(V) AGREEMENT MAXIM (in assertives)	(a) Minimize disagreement between self and other.
	(b) Maximize agreement between <i>self</i> and <i>other</i> .
(VI) SYMPATHY MAXIM (in assertives)	(a) Minimize antipathy between self and other.
	(b) Maximize sympathy between <i>self</i> and <i>other</i> .

Tabulka č. 2: **Modifikace vztahu narátorů s adresátem**
(stylizace a sebestylizace)

I.	II.
<p>Nesymetrický vztah modelovaný symetricky</p> <p>Výše postavený říká: <i>Jsme si rovni.</i></p>	<p>Symetrický vztah modelovaný nesymetricky</p> <p>Rovnocenný říká: <i>Vy jste lepší než já.</i></p>
<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 2px 10px; display: inline-block;">ADRESÁT</div>	
<p>~~Nesymetrický vztah modelovaný symetricky~~</p> <p>~~Níže postavený říká: <i>Jsme si rovni.</i>~~</p> <p>~~(PORUŠENÍ KOMUNIKAČ. NOREM, KOMUNIKAČNÍ KONFLIKT)~~</p>	<p>Nesymetrický vztah modelovaný ještě více nesymetricky</p> <p>Níže postavený říká: <i>Vy jste opravdu mnohem lepší než já.</i></p> <p>(ZVÝŠENÁ ZDVOŘILOST)</p>
IV.	III.

Tabulka č. 3: **Komunikační svět Josefa Hlávky**
(sociální stratifikace narátorů)

petent, Václav Havelka
začínající umělec, Bílek (1872-1941)
zaměstnanec, Kořán (1838-1912)
správce, František Havelka
pobočník, Jirásek (1851-1930)
sekretář ČA, Rayman (1852-1910)
spolupracovník, Píč (1847-1911)
spisovatel, Hilbert (1871-1936)
básník, Čech (1846-1908)
skladatel, Dvořák (1841-1904)

sochař, Myslbek (1848-1922)
architekt, Fanta (1856-1954)
politik, Rieger (1818-1903)
právník, Herold (1850-1908)
bankéř, Mattuš (1836-1919)
nobilitovaný, Randa (1834-1914)
pair, Albert (1841-1901)
šlechtic, Lobkovic (1835-1908)
manželka, Zdeňka (1843-1902)
rodinný přítel, Jireček (1825-1888)

Korespondence přijatá Josefem Hlávkou

TABULKA č. 4	Životní údaje	Celkový počet korespondence	Casový rozsah korespondence	Dopis	Pohlednice	Lístek	Navštívenka	Telegram
Albert Eduard	1841-1901	27	1890-1900	25			2	
Bílek František	1872-1941	9	1896-1902	9				
Čech Svatopluk	1846-1908	13	1892-1906	13				
Dvořák Antonín	1841-1904	6	1887-1902	6				
Fanta Josef	1856-1954	106	1895-1907	103			1	2
Havelka Dr.		1	1902					1
Havelka František		108	1889-1907	107		1		
Havelka Václav		1	1902					1
Havelka Václav st.?		3	1888-1902	2				
Havelková Marie		2	1902-1906			2		
Havelková Vlasta	1857-19??	1	1900	1				
Herold Josef	1850-1908	6	1896-1902	4			1	
Hilbert Jaroslav	1871-1936	18	1896-1906	17			1	
Jirásek Alois	1851-1930	25	1891-1907	24	1			
Jireček Josef	1825-1888	69	1876-1888	69				
Kaizl Josef	1854-1901	1	1888	1				
Kořán Josef	1838-1912	227	1891-1907	222			3	1
Kubelík Jan	1880-1940	1	1899	1				
z Lobkovic Jiří Kristi	1835-1908	75	1888-1908	65		2		6
Machar Josef Svato	1864-1942	2	1906	2				
Mattuš Karel	1836-1919	120	1888-1907	70	41		6	2
Mauder Josef	1854-1920	41	1891-1902	33	2		4	
Mrštík Vilém	1863-1912	4	1891-1902	4				
Myslbek Josef Václav	1848-1922	70	1889-1907	53			11	
Náprstková Josefa	1838-1907	59	1896-1907	40	18			
Nedbal Oskar	1874-1930	20	1891-1902	16	1			3
Píč Josef Ladislav	1847-1911	326	1890-1907	88	224	5	7	
Randa Antonín	1834-1914	62	1881-1906	29	5	11	14	2
Raýman Bohuslav	1852-1910	110	1891-1907	100		1	5	3
Rieger František Lac	1818-1903	12	1883-1902	7		2	3	
Sládek Josef Václav	1845-1912	86	1882-1907	79	2	1	1	
Šolín Josef	1841-1912	49	1891-1901	37	2		10	
Šula Tomáš		16	1905-1906	8				
Wihan Hanuš	1855-1920	11	1895-1906	10	1			
Zeyer Julius	1841-1901	29	1895-1900	26		2	1	
Ženíšek František	1849-1916	21	1891-1907	16			2	
		1737		1287	297	27	72	21

Korespondence přijatá Josefem Hlávkou

	Varia	
Albert		chirurg, profesor, mecenáš, bás., člen PS
Bílek		sochař, grafik, přítel O. Březiny
Čech		básník, prozaik, redaktor
Dvořák		skladatel, dirigent, profesor, člen PS
Fanta		architekt, profesor, Hlávkova koleje
Havelka Dr.		
Havelka Fr.		
Havelka V.		
Havelka	1 datovaná obálka	
Havelková M.		
Havelková V.		roz. Wanklová, kustodka NM, folkloristka
Herold	1 úředně s K. Mattušem	politik, právník, vůdce mladočechů
Hilbert		dramatik, div. kritik, publicista
Jirásek		spisovatel, profesor
Jireček		historik, politik, ministr, editor
Kaizl		národohospodář, politik, profesor, ministr
Kořán	1 potvrzení	spisovatel, redaktor OttoSeNa
Kubelík		houslový virtuos, skladatel
Lobkovic	1 proslov, 1 poslancům ZS	pol., zems. maršálek, zástup. protektora ČA
Machar		básník, prozaik, politik, satirik
Mattuš	1 úřední tisk spolu s Riegrem	právník, politik, vrch. řed. Zem. banky
Mauder	1 s Kořánem+Raymanem, 1 úřed. na Sta	sochař, Pomník Julia Zeyera, Slavín
Mrštík		prozaik, dramatik, kritik, překladatel
Myslbek	1 od Gladerbecka k JVM, 1 příl., 2 úřed.,	sochař, profesor AVU a VŠUP, člen PS
Náprstko	1 upomínka na E. Holuba	choť, lidumilství, národopis
Nedbal		violista ČK 1891-1906, dirigent, skladatel
Píč	1 příloha, 1 tisk	archeolog, profesor UK, zakladatel NM
Randa	1 příloha o ČAVU	právník, politik, prof. UK, 2. rektor, člen PS
Rayman	1 úřed. na CUM	chemik, profesor UK, organik
Rieger		politik, právník, člen PS
Sládek	1 potvrz., 1 d. psán dcerou, 1 lístek Rand	básník, překladatel, redaktor
Šolín		matematik, inženýr, profesor techniky
Šula	8 účetních příloh	
Wihan		violoncellista, pedagog
Zeyer		básník, dramatik, prozaik
Ženíšek	1 konc. ciz. adr., 1 šek, účet. příl.	malíř, kreslíř, profesor AVU
		33

Frekvence komunikace obecně

TABULKA č. 5	celkem	dopisy b.d.	navš. b.d.	lístky/ pohl.b.d	telegr. b.d.	1881	1882
Albert Eduard	27	12	2				
Bílek František	9	1					
Čech Svatopluk	13						
Dvořák Antonín	6		2				
Fanta Josef	106	1904?, ?, 1900-06?, 1906?, 1907?					
Havelka František	108	1900?,		1898?			
Jirásek Alois	25	1		1			
Kořán Josef	227	1899-11?, 11?	2				
z Lobkovic Jiří Kristián	75	1, 1904?,		1902?	1902?, 4 b.d.		
Mattuš Karel	120		2	1905			
Mauder Josef	41		4				
Myslбек Josef Václav	70	1	3				
Náprstková Josefa	59			3 pohledy, 1903 1x, 1905 1x, 1907 5x			
Píč Josef Ladislav	326	1903?,	7	1899?, 42x, 42x neprojito, 39x necitelné datum			
Randa Antonín	62	1906?	13	1, 1902?,	1902	10 10	10 10
Rayman Bohuslav	110	1; 2x 1903	1903, 2x 1907		1907 2x		
Sládek Josef Václav	86		1899	1903			14 07
Šolín Josef	49		1901	1901?			
Zeyer Julius	29						
Ženíšek František	21	1902?	1				
Celkem	1569	32	43	139	8	1	2

222

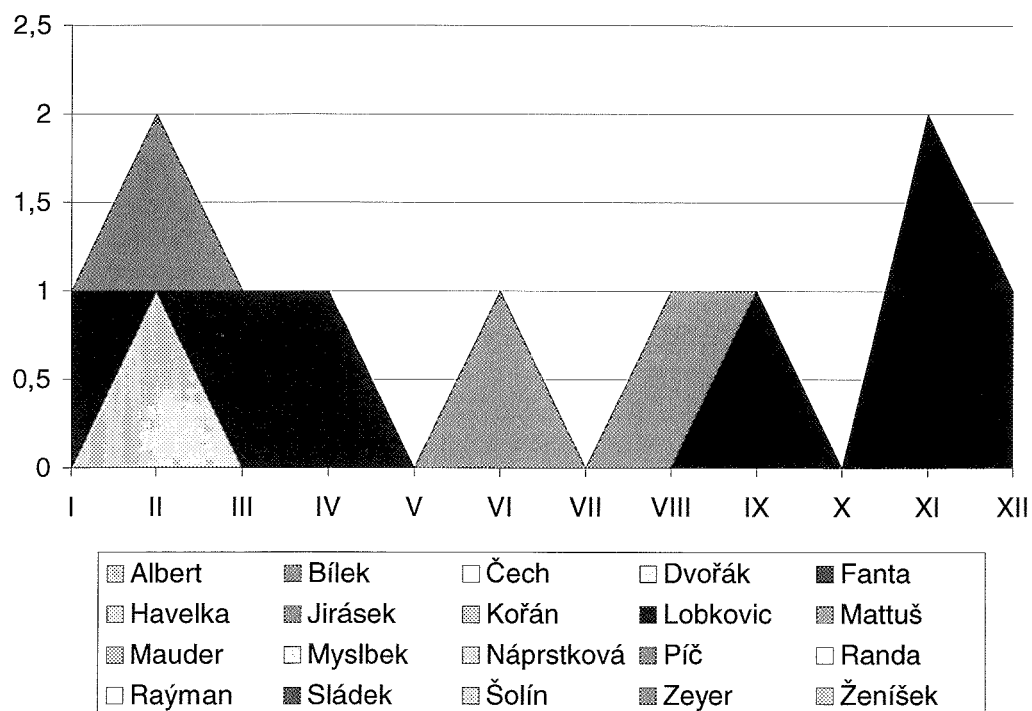
Frekvence komunikace obecně

1888	1889	Varia
1 stvrzenka		
17 08		
		Některé dopisy datovány nečitelně!!!
	18 10, 21 10,	Mnoho účtů, stvrzenek a lístků.
		1903 potvrzení
07 07, 31 07		1894? proslov
26 06,	08 12, 16 06,	
		1894? pozvánka
	03 02 úřed, 05 02,	1900 úředně, 1891 příloha
		1907 upomínka na Holuba
		1903? příl., 1895 tisk MOHYLY; Některé dopisy datovány nečitelně!
		1 přílohy o ČAVU
		1 úřed. na CUM
		1894 konc. ciz. adr.; šek, příloha
5	9	13
	17	252

1890

TAB č. 6	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert		1											1
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta													
Havelka													
Jirásek													
Kořán													
Lobkovic	1		1	1					1		2	1	7
Mattuš						1		1					2
Mauder													
Myslбек													
Náprstková													
Píč		1											1
Randa													
Rayman													
Sládek													
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem	1	2	1	1		1		1	1		2	1	

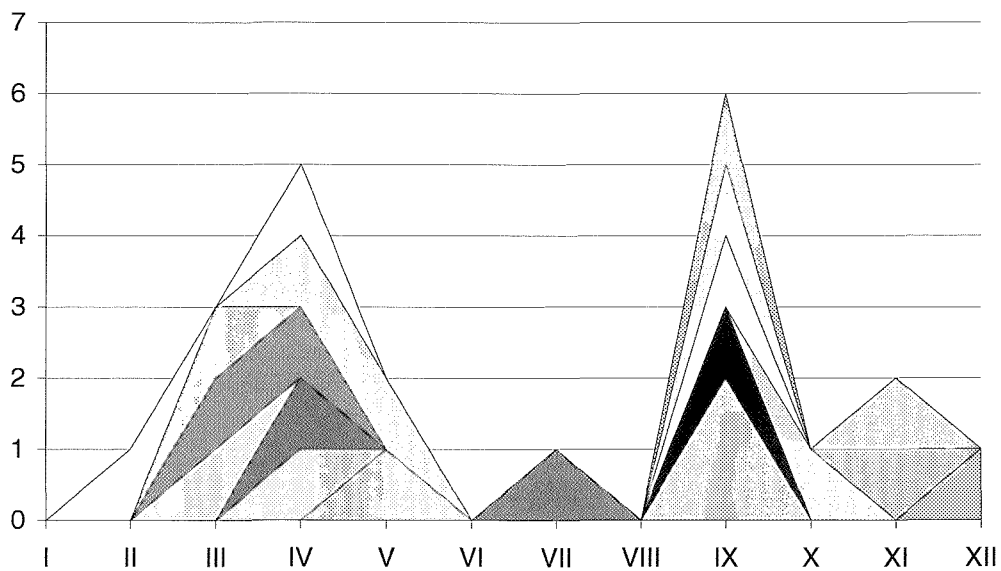
1890

1891

TAB č. 7	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert					1								1
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta													
Havelka				1									1
Jirásek				1									1
Kořán			1						2				
Lobkovic									1				1
Mattuš			1	1									2
Mauder			1									1	2
Myslбек				1	1					1			3
Náprstková													
Píč							1						1
Randa		1		1					1				3
Rayman									1				1
Sládek													
Šolín									1		1		2
Zeyer													
Ženíšek											1		1
Celkem		1	3	5	2		1		6	1	2	1	

1891

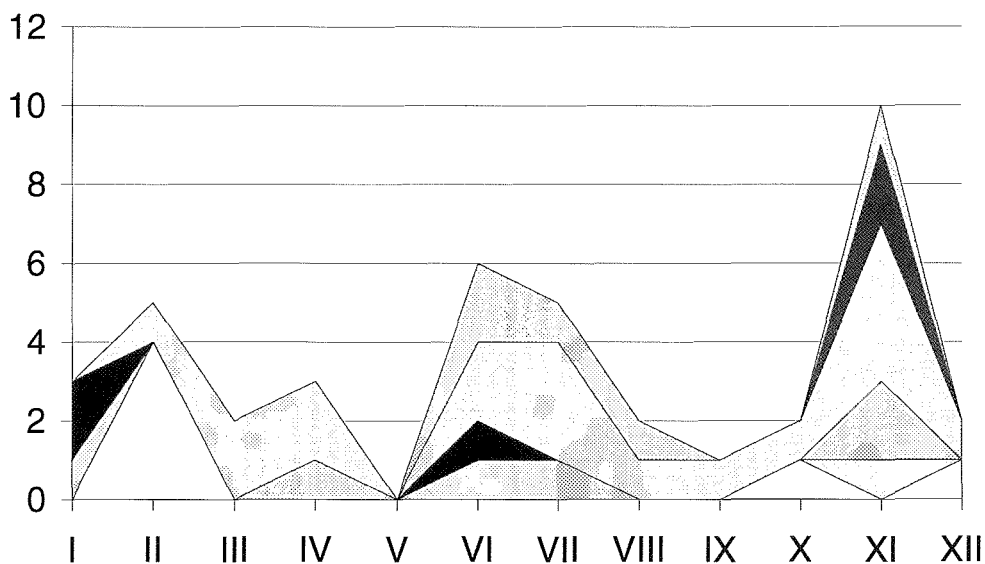

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	■ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
□ Mauder	□ Myslbek	□ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	■ Šolín	■ Zeyer	■ Ženíšek

1892

TAB č. 8	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech		4								1		1	6
Dvořák											1		1
Fanta													
Havelka													
Jirásek													
Kořán	1			1		1	1				2		6
Lobkovic	2					1							4
Mattuš													
Mauder													
Myslбек		1	2	2		2	3	1	1	1	4	1	18
Náprstková													
Píč													
Randa													
Rayman													
Sládek											2		2
Šolín													
Zeyer							2	1	1			1	5
Ženíšek						2	1	1					5
Celkem	3	5	2	3	3	5	5	2	1	2	10	3	

1892

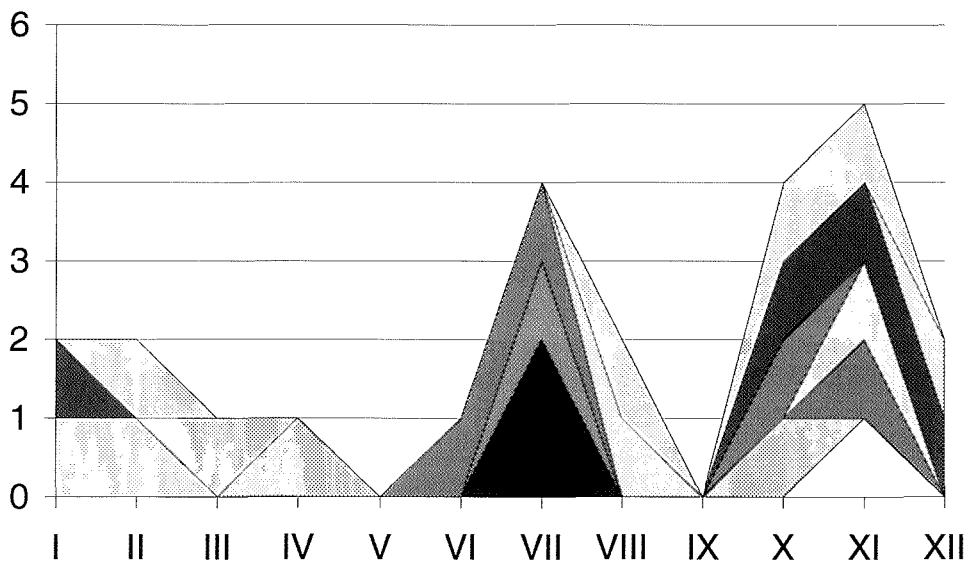

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	□ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
□ Mauder	■ Myslbek	□ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	□ Šolín	■ Zeyer	■ Ženíšek

1893

TAB č. 9	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech											1		1
Dvořák													
Fanta													
Havelka					1					1			2
Jirásek											1		1
Kořán	1	1											2
Lobkovic								2					2
Mattuš								1					1
Mauder				1							1		2
Myslbek													
Náprstková													
Píč							1	1			1		3
Randa													
Rayman													
Sládek	1									1	1	1	4
Šolín								1				1	2
Zeyer													
Ženíšek			1					1		1	1		4
Celkem	2	2	1	1		1	4	2		4	5	2	

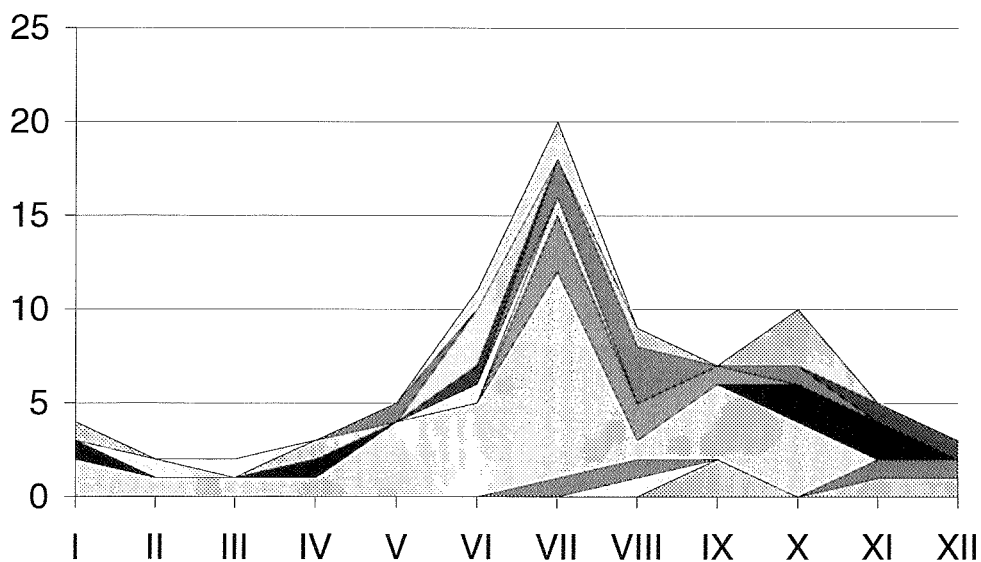
1893

1894

TAB č. 10	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert									2		1	1	4
Bílek													
Čech													
Dvořák								1					1
Fanta													
Havelka													
Jirásek							1	1			1	1	4
Kořán	2	1	1	1	4	5	11	1	4	4			34
Lobkovic	1			1						2	2		6
Mattuš							3	2	1				6
Mauder				1			1						2
Myslbek		1				1							2
Náprstková													
Píč							2	3		1			6
Randa													
Rayman			1										1
Sládek							1				1	1	3
Šolín	1					3		1		3			8
Zeyer					1								1
Ženíšek						1	2						3
Celkem	4	2	2	3	5	11	20	9	7	10	5	3	

1894

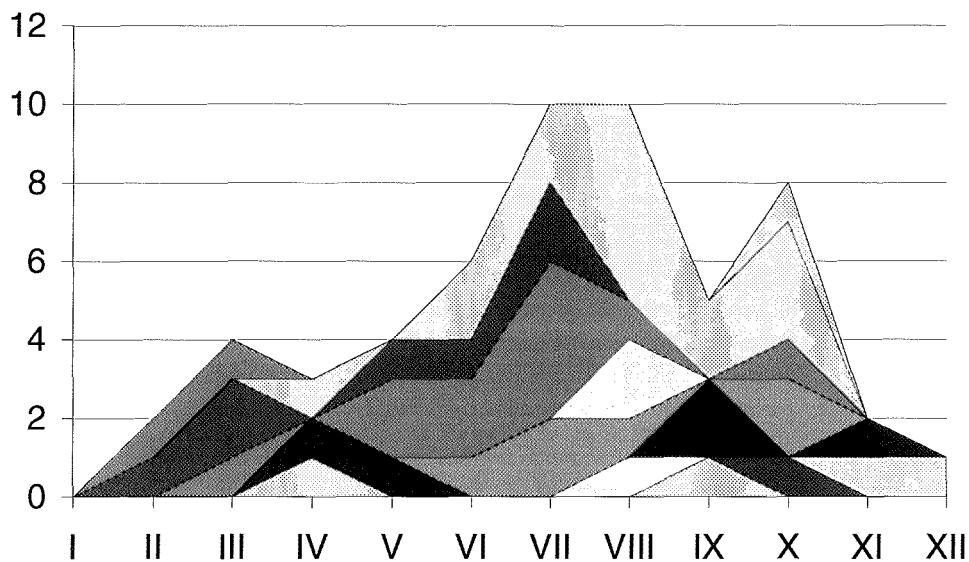

Albert	Bílek	Čech	Dvořák	Fanta
Havelka	Jirásek	Kořán	Lobkovic	Mattuš
Mauder	Myslbek	Náprstková	Píč	Randa
Rayman	Sládek	Šolín	Zeyer	Ženíšek

1895

TAB č. 11	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert				1					1				2
Bílek													
Čech													
Dvořák								1					1
Fanta										1			1
Havelka													
Jirásek													
Kořán											1	1	2
Lobkovic				1	1				2			1	5
Mattuš						1	2	1		2			6
Mauder													
Myslbek								2					2
Náprstková													
Píč			1		2	2	4	1		1			11
Randa													
Rayman													
Sládek		1	2		1	1	2						7
Šolín				1		2	2	5	2	3			15
Zeyer		1	1										2
Ženíšek										1			1
Celkem		2	4	3	4	6	10	10	5	8	2	1	

1895

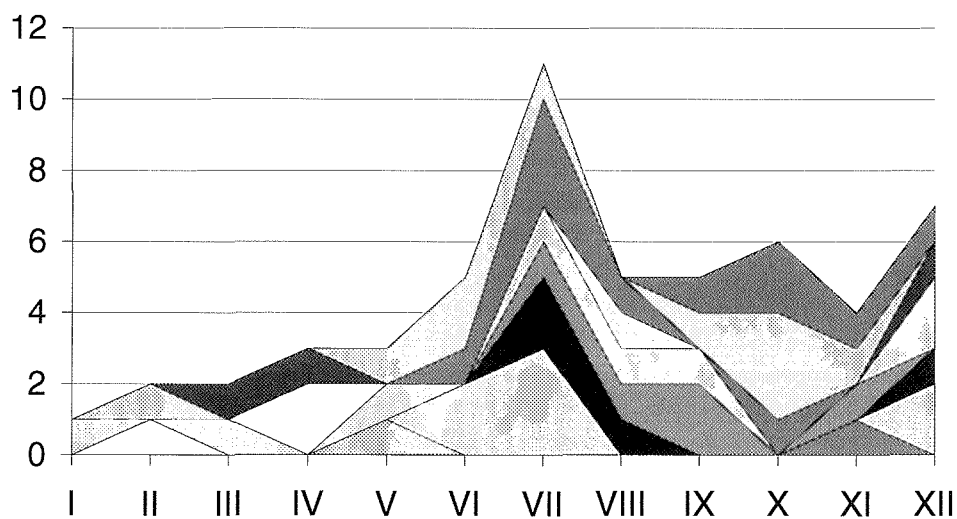

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	□ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
□ Mauder	■ Myslbek	□ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	□ Šolín	■ Zeyer	□ Ženíšek

1896

TAB č. 12	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert					1								1
Bílek											1		1
Čech		1											1
Dvořák													
Fanta													
Havelka													
Jirásek													
Kořán	1					2	3					2	8
Lobkovic							2	1				1	4
Mattuš							1	1	2		1		5
Mauder							1	1	1			2	5
Myslбек			1		1			1					3
Náprstková		1											1
Píč						1	3	1		1			6
Randa				2									2
Rayman													
Sládek			1	1								1	3
Šolín					1	2	1		1	3	1		9
Zeyer									1	2	1	1	5
Ženíšek													
Celkem	1	2	2	3	3	5	11	5	5	6	4	7	

1896

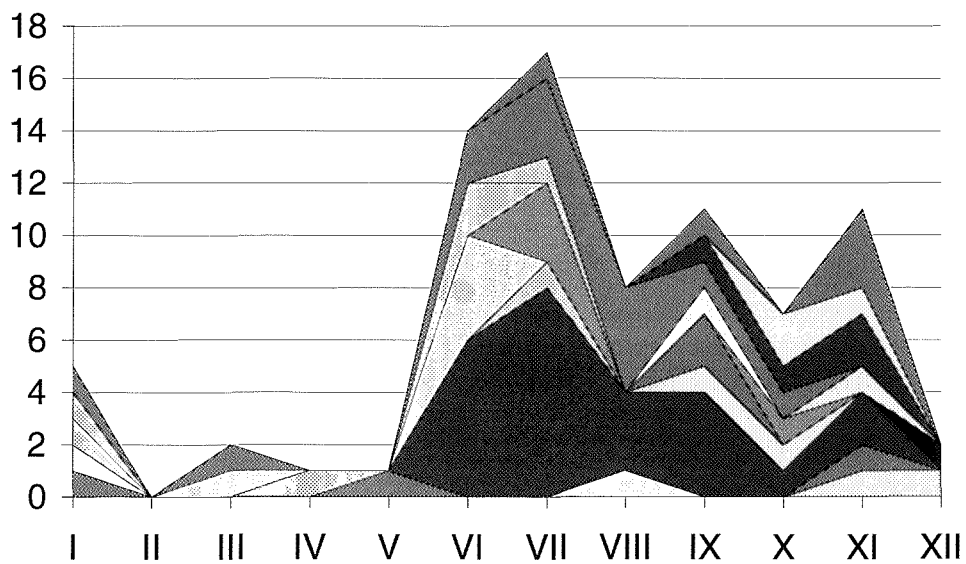
Albert	Bílek	Čech	Dvořák
Fanta	Havelka	Jirásek	Kořán
Lobkovic	Mattuš	Mauder	Myslбек
Náprstková	Píč	Randa	Rayman
Sládek	Šolín	Zeyer	Ženíšek

1897

TAB č. 13	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert											1	1	2
Bílek	1				1							1	3
Čech	1												1
Dvořák								1					1
Fanta						6	8	3	4	1	2		24
Havelka							1		1	1			3
Jirásek									2				2
Kořán	1					4							5
Lobkovic												1	1
Mattuš							3			1			4
Mauder				1		2							3
Myslbek			1						1				2
Náprstková	1						1				1		3
Píč						2	3	4	1	1			11
Randa													
Rayman													
Sládek									1	1	2		4
Šolín										2	1		3
Zeyer	1		1				1		1			3	7
Ženíšek													
Celkem	5		2	1	1	14	17	8	11	7	11	2	

1897

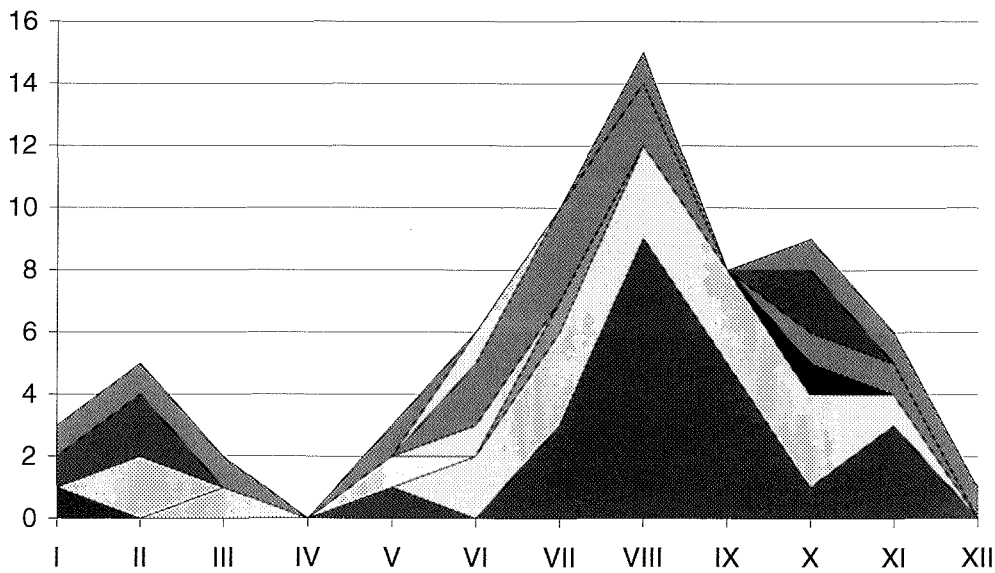

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	□ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
□ Mauder	□ Myslbek	□ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	□ Šolín	■ Zeyer	□ Ženíšek

1898

TAB č. 14	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta					1		3	9	5	1	3		22
Havelka			1			2	3	3	3	3	1		16
Jirásek													
Kořán													
Lobkovic	1									1			2
Mattuš							1						1
Mauder					1								1
Myslbek													
Náprstková		2				1							3
Píč						2	3	2		1	1		9
Randa													
Rayman													
Sládek	1	2								2			5
Šolín						1							1
Zeyer	1	1	1		1			1		1	1	1	8
Ženíšek													
Celkem	3	5	2		3	6	10	15	8	9	6	1	

1898

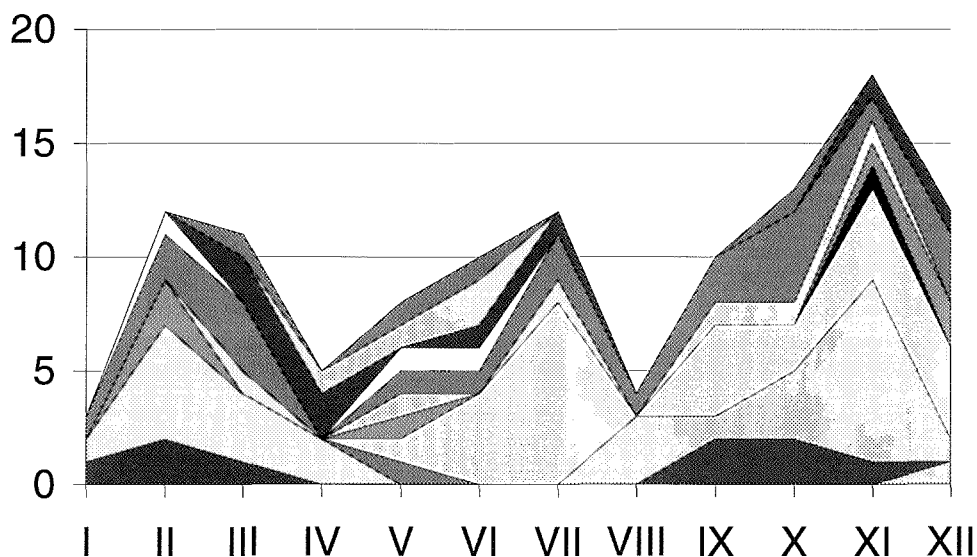

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	■ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
■ Mauder	■ Myslbek	■ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	■ Šolín	■ Zeyer	■ Ženíšek

1899

TAB č. 15	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert												1	1
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta	1	2	1						2	2	1		9
Havelka	1	5	3	2				3	1	3	8	1	27
Jirásek						1							1
Kořán						1	4	8	4	2	4	4	27
Lobkovic											1		1
Mattuš		2				1					1	2	6
Mauder						1			1	1	1		4
Myslbek													
Náprstková			1					1					2
Píč	1	2	3			1	1	2	1	2	4	1	21
Randa													
Rayman		1				1	1						3
Sládek			2	2		1	1					1	8
Šolín				1	1	2							4
Zeyer			1			1	1				1		4
Ženíšek													
Celkem	3	12	11	5	8	10	12	4	10	13	18	12	

1899

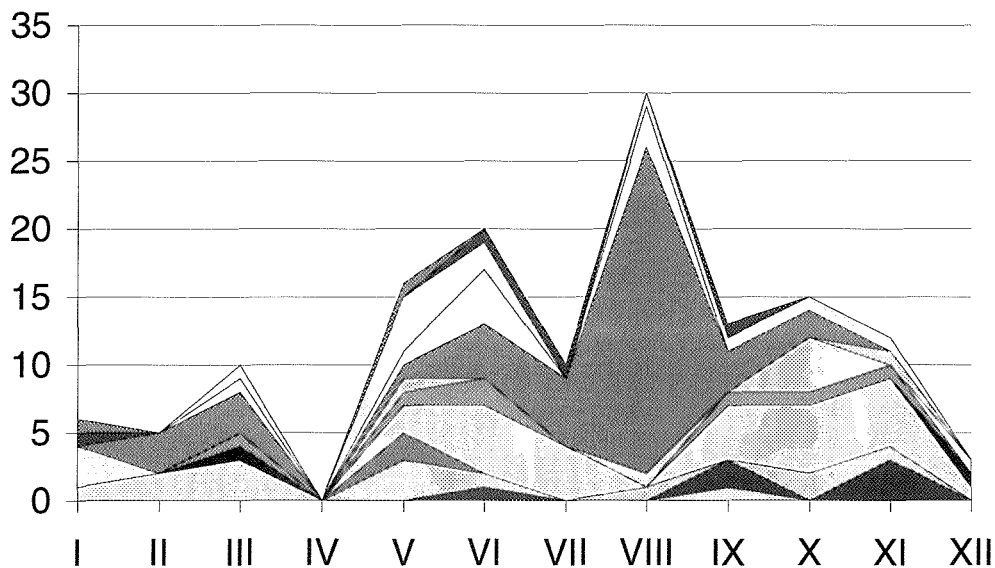

Albert	Bílek	Čech	Dvořák	Fanta
Havelka	Jirásek	Kořán	Lobkovic	Mattuš
Mauder	Myslbek	Náprstková	Píč	Randa
Rayman	Sládek	Šolín	Zeyer	Ženíšek

1900

TAB č. 16	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert									1				1
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta						1			2		3		6
Havelka						3	1	1		2	1		8
Jirásek						2							2
Kořán	1	2	3		2	5	4		4	5	5	1	32
Lobkovic			1									1	2
Mattuš			1		1	2			1	1	1		7
Mauder								1		4			5
Myslbek	3											1	4
Náprstková						1						1	2
Píč		3	3		1	4	5	24	3	2			45
Randa			1		1	4		3					9
Rayman			1		4	2		1	1	1	1		11
Sládek	1					1	1		1				4
Šolín													
Zeyer	1				1								2
Ženíšek													
Celkem	6	5	10		16	20	10	30	13	15	12	3	

1900

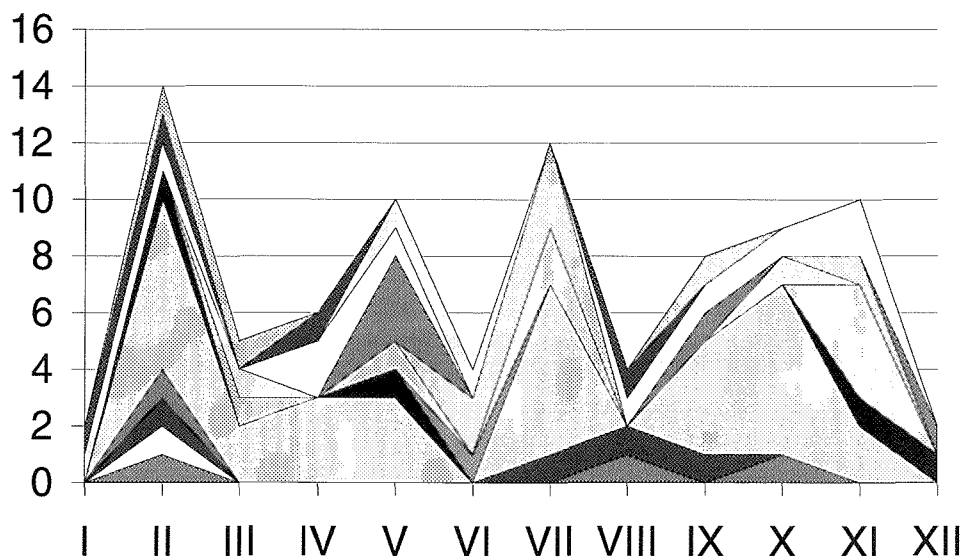

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	□ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
□ Mauder	■ Myslbek	■ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	■ Šolín	■ Zeyer	■ Ženíšek

1901

TAB č. 17	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek		1						1		1			3
Čech		1											1
Dvořák													
Fanta		1					1	1	1				4
Havelka													
Jirásek		1											1
Kořán		6	2	3	3		6		4	6	2		32
Lobkovic		1			1						1	1	4
Mattuš						1							1
Mauder			1		1		2				4		8
Myslbek			1							1			2
Náprstková						2	3				1		6
Píč					3				1			1	5
Randa				2	1								3
Rayman	1	1			1	1		1	1	1	2		9
Sládek	1	1		1				1					4
Šolín		1	1							1			3
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem	2	14	5	6	10	4	12	4	8	9	10	2	

1901

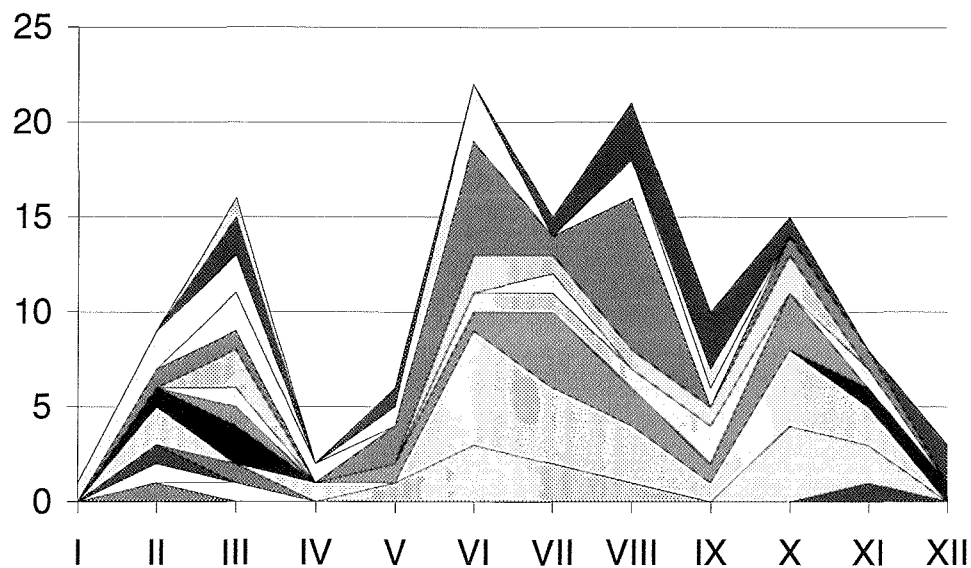

□ Albert	■ Bílek	□ Čech	□ Dvořák	■ Fanta
□ Havelka	■ Jirásek	■ Kořán	■ Lobkovic	■ Mattuš
■ Mauder	□ Myslbek	□ Náprstková	■ Píč	□ Randa
□ Rayman	■ Sládek	□ Šolín	■ Zeyer	■ Ženíšek

1902

TAB č. 18	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek		1											1
Čech			1										1
Dvořák		1											1
Fanta		1									1		2
Havelka					1	3	2	1		4	2		13
Jirásek			1										1
Kořán		2		1		6	4	3	1	4	2		23
Lobkovic		1	2								1	1	5
Mattuš			1		1	1	4	2	1	3			13
Mauder						1	1	1	2				5
Myslbek			1				1				1		3
Náprstková			2			2	1	1	1	2			9
Píč		1	1		2	6	1	8		1	1		21
Randa			2	1				2	1				6
Rayman	1	2	2		1	3			1				10
Sládek			2		1		1	3	3	1		2	13
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek			1										1
Celkem	1	9	16	2	6	22	15	21	10	15	8	3	

1902

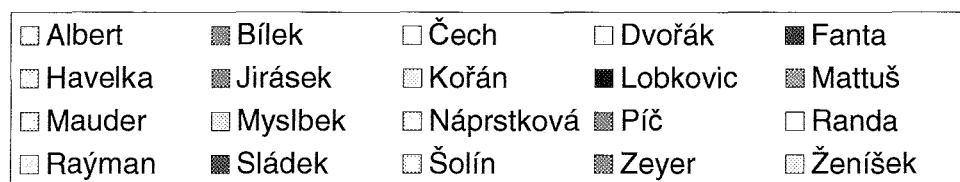
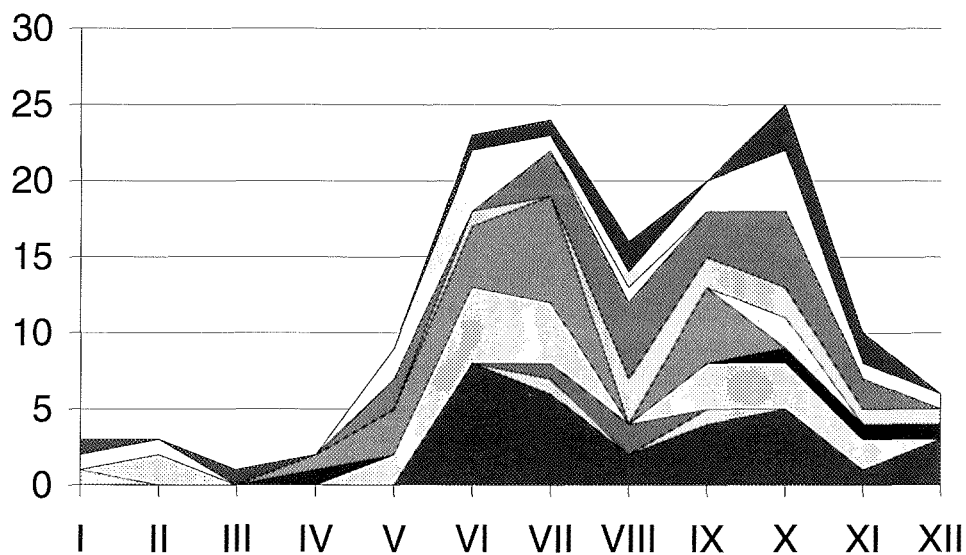

Albert	Bílek	Čech	Dvořák	Fanta
Havelka	Jirásek	Kořán	Lobkovic	Mattuš
Mauder	Myslbek	Náprstková	Píč	Randa
Rayman	Sládek	Šolín	Zeyer	Ženíšek

1903

TAB č. 19	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta						8	6	2	4	5	1	3	29
Havelka	1						1		1				3
Jirásek							1	2					3
Kořán		2			2	5	4		3	3	2		23
Lobkovic				1						1	1	1	4
Mattuš				1	3	4	7		5				20
Mauder													
Myslbek										2			2
Náprstková						1		3	2	2	1	1	10
Píč					2		3	5	3	5	2		20
Randa								1					1
Raýman	1	1			2	4	1	1	2	4	1	1	18
Sládek	1		1			1	1	2		3	2		11
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem	3	3	1	2	9	23	24	16	20	25	10	6	

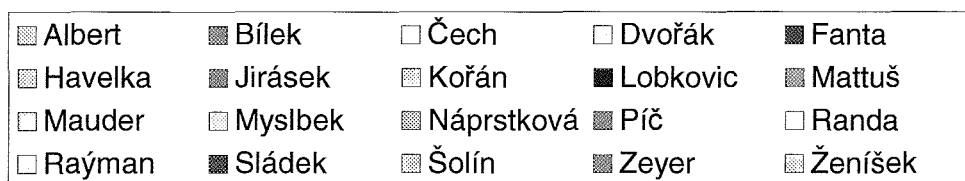
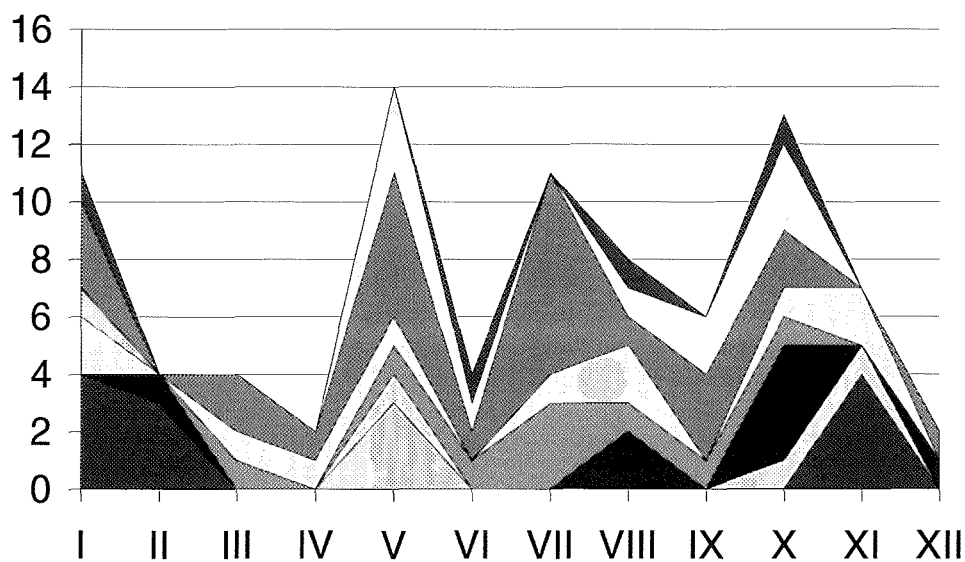
1903

1904

TAB č. 20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta		4	3									4	11
Havelka						3							3
Jirásek													
Kořán						1					1	1	3
Lobkovic			1						2		4		8
Mattuš				1		1	1	3	1	1	1		9
Mauder													
Myslbek		2		1	1	1		1	2		1	2	11
Náprstková		1											1
Píč		3		2	1	5	1	7	1	3	2		26
Randa													
Rayman						3	1		1	2	3		10
Sládek		1					1		1		1		4
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem	11	4	4	2	14	4	11	8	6	13	7	2	

1904

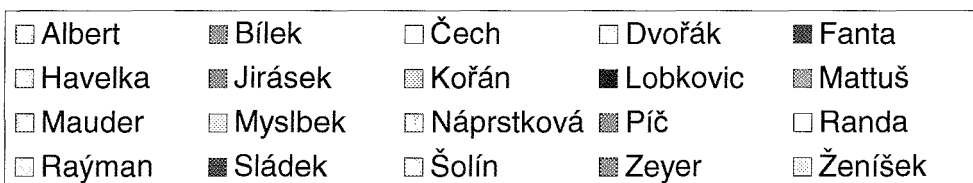
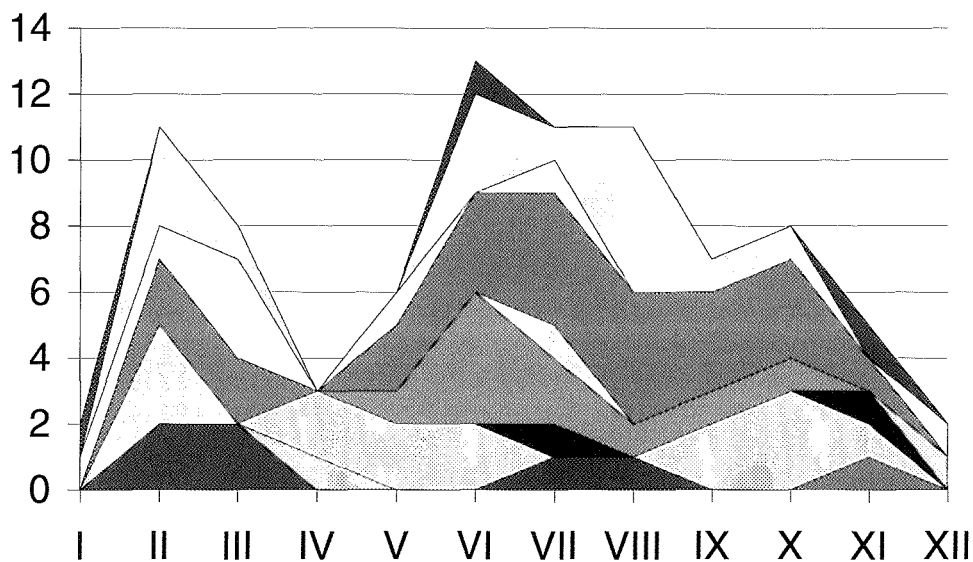

1905

TAB č. 21	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta		2	2				1	1					6
Havelka				1									1
Jirásek											1		1
Kořán				2	2	2			2	3	1		12
Lobkovic							1				1		2
Mattuš					1	4	2	1	1	1			10
Mauder													
Myslбек		3					1						5
Náprstková												1	1
Píč		2	2		2	3	4	4	3	3	1		23
Randa	1	1	3		1		1					1	8
Rayman		3	1			3	1	5	1	1			15
Sládek	1					1						1	3
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem	2	12	8	3	6	13	11	11	7	8	5	2	

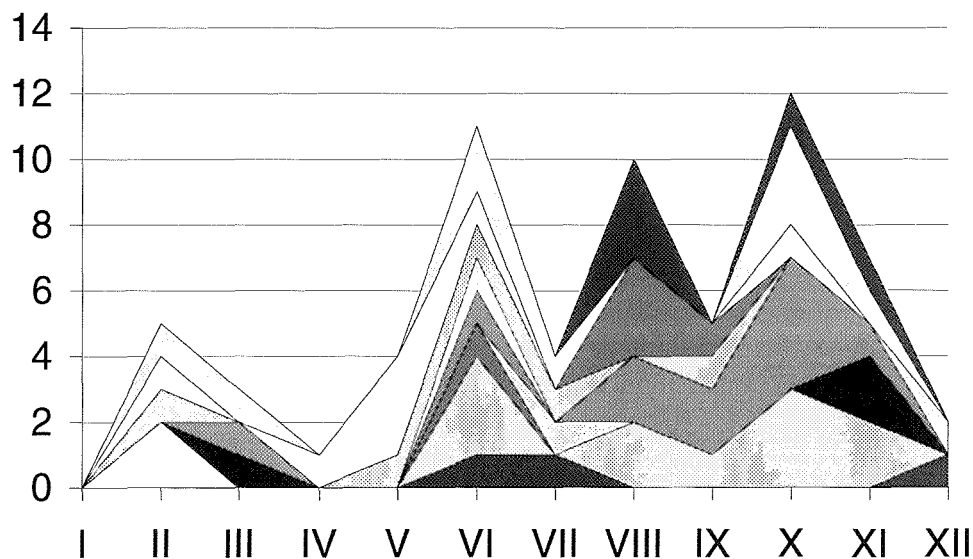
1905

1906

TAB č. 22	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech		2											2
Dvořák													
Fanta						1	1					1	3
Havelka						3		2	1	3	2		11
Jirásek						1							1
Kořán							1						1
Lobkovic			1								2		3
Mattuš			1			1		2	2	4	1		11
Mauder													
Myslbek						1						1	2
Náprstková		1			1	1	1		1				5
Píč								3	1				4
Randa		1		1	3	1				1			7
Rayman		1	1			2	1			3	1		9
Sládek								3		1	1		5
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem		5	3	1	4	11	4	10	5	12	7	2	

1906

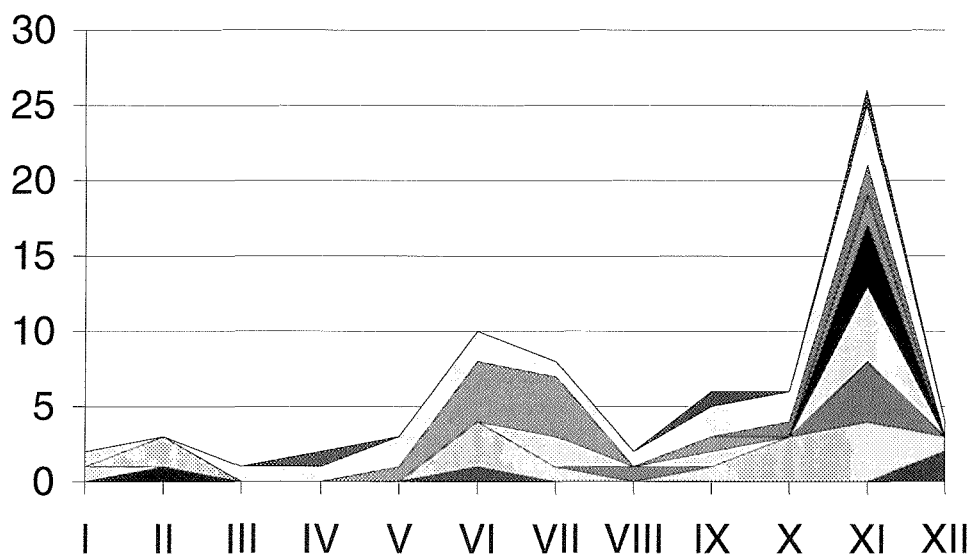

Albert	Bílek	Čech	Dvořák	Fanta
Havelka	Jirásek	Kořán	Lobkovic	Mattuš
Mauder	Myslbek	Náprstková	Píč	Randa
Rayman	Sládek	Šolín	Zeyer	Ženíšek

1907

TAB č. 23	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta						1						2	3
Havelka						3	1		1	3	4	1	13
Jirásek								1			4		5
Kořán							2		1		5		8
Lobkovic		1									4		5
Mattuš					1	4	4		1		2		12
Mauder													
Myslbek	1												1
Náprstková		2											2
Píč										1	2		3
Randa													
Rayman			1	1	2	2	1	1	2	2	4	1	17
Sládek				1					1		1		3
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek	1												1
Celkem	2	3	1	2	3	10	8	2	6	6	26	4	

1907

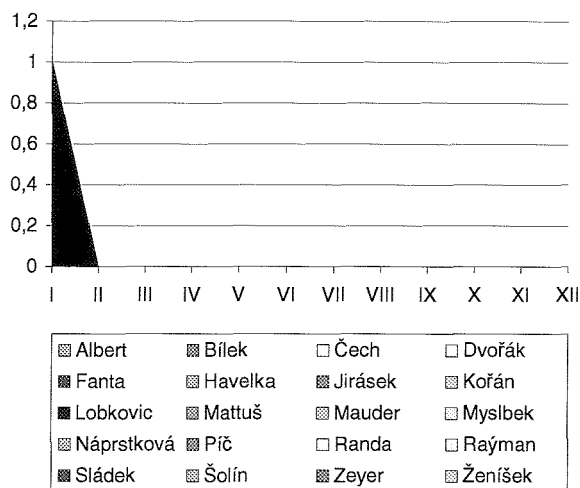

Albert	Bílek	Čech	Dvořák	Fanta
Havelka	Jirásek	Kořán	Lobkovic	Mattuš
Mauder	Myslbek	Náprstková	Píč	Randa
Rayman	Sládek	Šolín	Zeyer	Ženíšek

1908

TAB č. 24	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celk
Albert													
Bílek													
Čech													
Dvořák													
Fanta													
Havelka													
Jirásek													
Kořán													
Lobkovic		1											1
Mattuš													
Mauder													
Myslbek													
Náprstková													
Píč													
Randa													
Rayman													
Sládek													
Šolín													
Zeyer													
Ženíšek													
Celkem		1											

I-III 1908

LISTÁŘ

Ediční poznámka

Listář představuje jen pracovní verzi výběrové edice, určené zatím pouze pro tuto práci. Korespondence E. Alberta, F. Bílka, A. Dvořáka, Dr. Havelky, V. Havelky z Libáně, V. Havelky bratra, M. Havelkové, V. Havelkové, J. Kubelíka a F. L. Riegra je uvedena kompletně. Od ostatních pisatelů jsou vybrány některé dopisy, nebo větší úseky korespondence. Při přípravě této pracovní verze jsem se řídil spíše transliterací, zachovával jsem také původní diakritiku. Nečitelná, nebo zatím nerozluštěná místa jsou vyznačena.

Tomáš W. Pavlíček, 31. 8. 2006

Obsah listáře (110 s.)

KORESPONDENCE PŘIJATÁ JOSEFEM HLÁVKOU:

Albert, Eduard	s. 1	Hilbert, Jaroslav	s. 22
Bílek, František	s. 11	Jirásek, Alois	s. 23
Čech, Svatopluk	s. 15	Jireček, Josef	s. 25
Dvořák, Antonín	s. 16	Kořán, Josef	s. 26
Fanta, Josef	s. 19	Kubelík, Jan	s. 74
Havelka, Dr.	s. 20	z Lobkovic, Jiří Kristián kn.	s. 75
Havelka, František	s. 20	Mattuš, Karel	s. 83
Havelka, Václav (z Libáně)	s. 20	Píč, Josef Ladislav	s. 86
Havelka, Václav (bratr M. Havelky)	s. 21	Randa, Antonín	s. 97
Havelková, Marie	s. 21	Rayman, Bohuslav	s. 105
Havelková, Vlasta (roz. Wankelová)	s. 21	Rieger, František Ladislav	s. 106
Herold, Jaroslav	s. 21	Wihan, Hanuš	s. 110

Eduard Albert

19 dopisů, 1890-1900; 5 dopisů, 2 vizitky b. d.

úhledný rukopis, menší listy, kratší psaní, všechny dopisy orazítkovány *Museum regni Bohemiae*.

Na kolik dopisů JH odepsal? Albert ho často k odepsání povzbuzuje.

– d. 1894 30. 12. Vídeň, 1 1l:

Ve Vídni 30. XII. 1894.

Velectěný pane praesidente!

Šťastný a veselý nový rok!

Dej Vám a milostivé paní choti i všem Vašim milým zdraví a spokojenosti sám Bůh, neb jiný to nedovede a i tu by Pán Bůh musil několik jich hodně plácnout, aby dali pokoj.

Velice se těšíme, až do Vídně přijedete a činíme se Vašnostem co nejuctivěji poručeny.

V přátelské úctě hluboce oddaný

E Albert.

– d. 1898 28. 11. Vídeň? 1 2l:

Vysoce ctěný pane praesidente!

Dovídám se, že slavnostní sezení nebude 2. prosince. Děkoval bych Pánu Bohu, neboť jsem pracemi tak zmožen, že bych si řeč mohl docela jinak vypracovati, kdyby byla lhůta delší. Račtež míti tu laskavost' a řádečkem mi oznámiti zda-li tomu tak.

Mojí kritice o Vrchlického básních ráčíte přikládati ve své laskavosti veliké sáhy. Kdybych tak směl celému národu mezi čtyřma očima // říci, co si myslím, vypadlo by to jinak.

Ten celý národ šílí, právě jako tuberkulósní pacienti a židovští lékaři šílí, myslíce, že je tuberkulám?? konec. Mne velice potěšilo, že jste tu věc podporoval, ale soud má zájmu jen vědeckého. Prakticky se osvědčí aneb neosvědčí teprve po dlouhém čase. Ale právě proto, že tu o eminentní vědecký předmět běží, a sice o předmět, jenž světem lomcuje, jste velmi záslužně jednal.

Politický kotrmelec, ku kterému // se národ český chystá; je zajímavý.

System Taaffüv, t. j. císařův, je sůl v očích Německa; ale my moudří politikové, ho podkopáváme. Zde v německých kruzích už rozvazují jazyky a těší se, že se vyrovnání zkácí; ale my k tomu statečně pomáháme. Ty veliké obrysy situace, těch nevidíme; ale tisíc malých záležitostí námi hybe [sic!] a rozčiluje nás až do hloubi duše. Velicí v malém a strašně malé ve velikém. Patří nám, 10 let anebo 15 zase být při vodě a při chlebě; pak budeme na tom líp; ono se nám vedlo až tuze dobře a // proto jsme zbujněli. Za 10 let až bude v Čechách německá většina na sněmě – nebo velkostatek zítra může být německý – a ničeho nedokážeme, přilezeme a budeme rádi brát to, co dnes zavrhuje. (Naše kuchařka také 7 let u nás byla; dělala komedie, ale byla věrná a pilná; moje žena jí mnoho prominula; ale ona zbujněla, a tu jí moje vypověděla. Nyní přichází prosit, zda-li ji nevezmeme. Opusťte, že to porovnávám, ale my jsme ji měli rádi a ona nás; jen že nebylo s ní k vydržení. Tak asi naše politika si vede vůči císaři.)

Račte milostivé paní vyříditi mou upřímnou úctu, též všem doma moje nejuctivější pozdravení a buďte nadále laskav na svého upřímného ctitele a sluhu Alberta.¹

– d. 1891 1. 5. Vídeň? 1 2l :

Velectěný pane praesidente!

S řečí jsem už tak daleko hotov, že je celá koncipována; prvá část už jesti takorčka vypilována, Mohlo by se tudíž se sazbu začítí a korektury by se mohli po kouscích sem zasílati. Já až bude sazba celá hotova, a všechno, jak je tištěno, přehlédnu; ještě sem tam snad něco pozměním v ohledu slohovém, poněvadž na objekt tištěný hledím jinak, než na psaný. //

Stojíte-li tudíž ještě na myšlence, aby se to vytisklo v almanachu před slavností, mohl bych zaslati část rukopisu ihned.

Hodlám, že budete s věcí spokojen, poněvadž směr mých vývodů je čistě idealistický a i pana kardinála velmi uspokojí.

Kdyby ten almanach vyjítí měl, navrhoval bych Vašnostem, aby tam vedle stanov a řádu jednacého byl i seznam osobní po tom způsobě, jako na universitách se každoročně vydává. Je to dobré, když // tam jsou všechny osoby i s úředním postavením, se všemi tituly a attributy a i s obydlím, aby jeden o druhém věděl, nikde nenarazil a mohl pohodlně korespondovati.

Kterí členové jsou na universitě, těch tituly jsou bez toho známy a třeba by bylo jen jim zaslati každému korekturu. Saurýna?? a Weyra?? bych zaslal; Jirečkovu osobní charakteristiku neznám. Též narození a den zvolení by měl býti zaznamenán.

Prose současně, abyste ráčili doma moji nejhlubší úctu vysloviti jsem

Vašnostem

cele a upřímně oddán

E Albert.

I/V 91.

– d. nedat. Vídeň? 1 2l:

Velectěný pane praesidente!

Děkuje za přelaskavý list Váš oznamuji Vám, že tu svou řeč tedy sesekám tak, aby trvala 20 až 25 minut. Tím ale pozbyde všeho onoho rázu, na němž si slavnostní řeč má zakládá.

V almanachu akademickém ji ale ve mnohem širším znění a vypracování i s doklady podám.

Co ale s žurnalistikou? Aby to, co přednesu, někdo stenografoval, to by nevypadlo [sic!] dobře, poněvadž odpadne mnoho míst působivých. //

Poněvadž řeč má bude míti i význam aktuální, záleží mi na tom, aby aspoň zuřnály ji přinesli hned ve znění ne právě úplném, jak bude v almanachu otištěna – ale aspoň ve znění snesitelném. Bude totiž má řeč poněkud ozvěnou řeči biskupa Schlaucha??, kterou měl ve výročním shromáždění uherských přírodopytců. Tam Scklauck přiblížil stanovisko víry ke stanovistku přírodovědeckému způsobem přímo mistrným. Já zase ve své řeči, klada váhu na svět duševní, přiblížím stanovisko vědy // k stanovisku víry.

V tom je problém budoucího vývoje lidstva.

¹ Závěr dopis je už vtěsnán na konci listu. Téma politiky končí bez dalšího komentáře asi z tohoto důvodu.

Pro tento aktuální význam nemá má řeč pro tenkráté býti zbavena jistých vývodů.

Míním tedy, abych koncept řeči dal pražským žurnálům; ty aby řeč vytiskly; já pak v sezení přednesu jen tresť??; v almanachu podám ale ještě obšírnější rozvedení. O mé řeči bude řeč i jinde, uvidíte; musí se o nás mluvit.

Ráčíte-li s tím souhlasiti, napište mi slovíčko : Ano!

Za velice laskavé pozvání má žena se co nejsrdečněji děkuje; // ona do Prahy nepojede. Já přijedu v neděli večer ze Žamberka, kam se v pátek odeberu.

*Prose, abyste doma vyslovil naši nejhlubší úctu jsem Vašnostem
zcela oddaný ctitel*

Albert.

– d. nedat. b. m. 1 11:

Vysoce ctěný pane praesidente!

Jakmile Exc. hr. Fr. Thun byl jmenován nejv. hofmistrem J C a Kr. Vys., bylo zbytečno o protektorátu se rozepisovati, ježto nyní to bude věcí jeho, učiniti J. C. a Kr. Vys. o tom návrh.

Bylo mi řečeno, aby se několik neděl počkalo.

Ostatně račte v té věci mít už Sám rozhled jasný.

Nehaním?? psáti. Je mi zase o drolák?? lépe. Milostivé Paní a Vám Se nejsrdečněji poroučí věrně oddaný

Albert a žena

– d. 1894 2. 9. Žamberk 1 21:

V Žamberku dne 2/IX 1894.

Velevážený vysoce ctěný pane praesidente!

Za Vaše laskavé pohostinství, za všechno, čím jste mne se svou velectěnou paní choti obmyslili a s přítelem mým vyznamenali, vzdávám nejupřímnější díky, upřímně toho na osudu žádaje, aby Vám bylo popřáno, dlouho a ve zdraví se v Lužanech občerstvovati a k novým pracím posilňovati. Moje manželka se milostivé paní poroučí a spojuje se se mnou v té prosbě, abyste nás jednou v Žamberku poctili; na některé cestě z Vídně do Prahy // by se to hodilo dobře; a také děkuje za laskavé pozvání, nikterak se toho nezříkajíc, že se jednou osmělí, Vaše Lužany navštívit.

Hraběti Taaffemu jsem Vaše pozdravení vyřídil; setkal jsem se tam s ministrem Gautschem. Hrabě vypadá velmi dobře a byl velmi dobré míry.

S tím se do Vaší a milostivé paní laskavé přízně na dála poručena činím a jsem stále

Vašností

verně oddaný ctitel

prof. Albert.

– d. 1894 19. 9. Žamberk 1 21:

V Žamberku 19/IX 1894.

Velectěný pane praesidente!

Jahody, jež jste mi přelaskavě ráčili zaslati, byly ihned sazeny; výborně se ujaly a k velikému všech nás úžasu – kvetou. Račte přijmouti za tento zajímavý dar mé nejupřímnější díky. Roku příštího – dá-li Bůh zdraví a života – podám zprávy, jaké bude ovoce.

V sobotu se musíme odstěhovati do Vídně. Mezi 24 a 30. zářím je letos ve Vídni sjezd přírodopytců a lékařů německých a tu musím v chirurgické sekci repraesentovati. //

Bohužel jsem byl vytržen ze zajímavých bádání.

Naše okolí je historicky velmi zajímavé. Na Liticích je plno krásných památek. Litice byly za krále Jiřího pevnost' a zástita domu?? Kunštatského. V Kunvaldě vznikla Jednota bratří českých; žamberský farář Michal bratřím posluhoval první svátostmi. Výpovědi jeho, konané r. 1480 před Jindřichem, vévodou Münsterberským, s některými theology na Kladsku, jsme v loni opsali a vyjdou tiskem; jsou to nejstarší authentická Konfesse bratrská; v akademii nevím vyjde-li to; je to věc autorova. Snad by to ani ta sekce nepřijala. Je to sice authentické a zajímavé; ale // autor není v přízni některých pánů a tak to asi vyjde v učené společnosti.

Za to ale doufání, že akademie vydá znamenité fantastické objevy, které tu vykonal jeden výtečný vlastenecký učenec, jenž má tu znamenitou vlastnost, že už ví, co má objeviti, napřed.

Jak Vám známo, leží Žamberk na přímé čáře, která spojuje Litomyšl s Kladskem. Obě města patří k nejstarším v Čechách. Litomyšl i Kladsko byly pomezními hrady panství Slavníkova, otce sv. Vojtěcha. Mezi Litomyšlí a Kladskem muselo tudíž býti spojení a sice jezdecké. Jistě že byla na této cestě kovárně??, prostará, zasmušilá, romantická.

Výtečný náš badatel skutečně našel pod zemí uhlí, části podkov, kousky železa, jakoby částky kleští ano – // nedivte se – prosím! – i kus starého měchu, po jeho soudu z 9. století.

Nalezli jsme tudíž kovárnu, kudy bezpečně jednou Slavník, otec sv. Vojtěcha jel a koně si dal okovati.

Ta skutečná historie naše, týkající se Otokara, pánů z Lichtenburka a Kunštatu, Husitův a Orebitův i bratří českých, – nemá dosti půvabu; je příliš skutečná. Musíme výš, musíme do říše domyslův a fanstasie. Hustivův a bratří českých si všímají, to by vláddě a pánům tuze lichotilo. Proto se musíme pustit do říše fantasií a fikcí. To vládu dopálí!!!

Neračte mi ten žert za zlé míti, ale buďte ubezpečen, že Vás vzdor Černému lesu a Záboji miluje a ctí a to do opravdy

Váš oddaný sluha

Albert.

– d. nedat. Vídeň 1 2l:

– ob.: tužkou JH?: Dvorní rada Albert; razítko: WIEN 9/3 72 29 11 945-6 V; perem adresa:

*Veleblahorodý pán
pan c. k. stav. rada Josef Hlávka
praesident české akademie
cís. Františka Josefa
Prag
Vodičkova ulice*

Velectěný Pane Praesidente!

Prosím přede vším za odpuštění, že se k výroční schůzi akademie nemohu dostavit.

Mám v sobotu ráno rigorosa a odpoledne sezení dvou komitétů, v nichž mám jednání důležitá a neodkladná.

A nyní ještě jedna prosba. Milostivá paní choť mi zase štědrou rukou svou darovala vzácného poníka??, jehož si jako pravého daru božího vážím. //

Posud jsem se nepoděkoval; proto, že jsem zamýšlel s poděkováním také dáreček zaslati. Tento však bude teprve hotov příštího téhodne.

Račtež prosím laskavě se o tom zmíniti.

Těše se na brzké shledání zde ve Vídni a vyřizuje nejuctivější poroučení své manželky jsem, velectěný pane praesidente,

Vašnostem

*v nejhlubší úctě oddaný
prof. E. Albert.*

– d. nedat., Vídeň?, 1 2l:

– ob.: tužkou JH?: Prof. Albert; perem adresa:

*Veleblahorodý pán
pan c. kr. st. r. Josef Hlávka
praesident české akademie Cís. Františka Josefa
Prag
Vodičkova ulice.*

Velectěný pane praesidente!

Včera byl u mne vážený jeden pán a otázal se, vím-li o tom cos, že zamýšlíte zase nějaký veliký dar věnovati na českou universitu na Moravě, – jak to stojí v novinách.

Přirozeným způsobem odpověděl jsem že nevím, ale průběhem řeči se ukázalo, že otázka university moravské je místodržiteli moravskému k srdci přirostlá. Otázka ta má vážné stránky a jsem požádán, abych o tom // pracoval.

Rozvažuje jednak, že věc, která v novinách bývá, už proto je často léčkou, protože je v novinách – jednak věda, že míváte veliké věci na mysli: povídám jen tolik, že jsem byl otázan.

Kdyby skutečně úmysl Váš byl takový, tu bych ale prosil, abyste mě při příležitosti popřál; o věci té s Vámi promluvíti, abyste věděl, co já o tom pracuji??. Zdá se mi že ta věc půjde každým způsobem jakousi lepší kolejí než posavad.²

Poroučeje se milostivé paní do laskavé přízně a vyřizuje od mé ženy všechno milé, jsem Vašnostem hluboce oddaný ctitel
Albert.

– d. nedat., Vídeň?, 1 2l:

– ob.: tužkou JH?: Albert.; perem adresa:
Veleblahorodý pán
pan Josef Hlávka
praesident české akademie
Prag
Vodičkova ulice.

Velectěný pane praesidente!

Byl! Byl to Kusý! Ale s novými zprávami a já jsem dnes mluvil s dv. radou Vogtem, intimním přítelem místodržitele moravského, jenž mi podal zajímavé nové vysvětlení o plánech toho pána. Nebude-li z toho mračna déšť, je celá věc aspoň nad míru zajímavá a mohlo by se z ní vyklubnout víc, než se zdá. Neračte zapomínat, co se zatím stalo na sněmě // moravském a že ono sblížení se Čechů s Němci, zejména ony utrakvistické myšlenky, jsou z nejoblíbenějších myšlenek samého Císaře Pána. Za tou celou věcí je mnoho významného a – rozumného.

Těše se na Váš příjezd do Vídně vyřizují nejuctivější pozdravení od mé ženy a jsem Vám a milostivé paní

s hlubokou a věrnou úctou
oddaný
Albert.

– d. nedat., Vídeň?, 1 2l:

– ob.: tužkou JH?: Dvorní rada Albert.; perem adresa:
Veleblahorodý pán
pan Josef Hlávka
praesident české akademie
Prag
Vodičkova ulice.

IX frankg u Maxmilianplatz? 7

Velectěný pane praesidente!

Posílám tuto prvou polovici konceptu mé řeči, určeného pro žurnály.

Druhou polovici pošlu zítra, až z toho opíšu to, co ve stručnějším znění budu přednáseti. Za 20 nebo 25 minut budu hotov. Ale tuším, že se bude řeč má točit o totéž, oč se bude točit Durdíkova; nevěděl jsem jaké thema on si zvolil. Proto dám tomu v druhé polovici ráz víc k praxi obracený [sic!], k čemuž // jako praktik jsem oprávněn.

Moje paní co nejuctivěji děkuje za vstupenku, ale lituje, že jí užiti [sic!] nemůže. [podtrženo JH?] Zejtra v sobotu a v neděli jsem v Žamberku a přibudu do Prahy k 10. hod. večer.

Račte milostivé paní políbení ruky vyříditi a buďte uctivě pozdraven od svého v hluboké úctě oddaného ctitele
prof. Alberta

– d. 1895 22. 4. Vídeň?, 1 2l:

– ob., razítko: ...22 4 95, vzađu razítko Prag 22 4 95 Praha, adresa:
Veslovutný pán
pan Josef Hlávka
praesident české akademie

² Tím Albert končí stránku 1r, více nevysvětluje; zdá se, že spěchá, na další straně listu uzavírá podravem.

recommandat Prag
Vodičkova ulice

Velectěný pane praesidente!

Byl jsem na svátky v Žamberku dva dni a tu mne prosil p. Ježek, učitel naší měšťanské školy, abych Vašnostem psal o jeho synu Františku Ježkovi, právníkovi v 2. roce, jenž požádá o Hlávkovo stipendium. Že stran prospěchu vyhoví všem podmínkám, rozumí se samo sebou, sic bych se neopovažoval. Všecky předměty na gymnasium měl s vyznamenáním, maturitu též, kolloquia právnická též. Otec výborný tichý člověk; hoch také mírný a rozumný. Smím jej tedy doporučiti // co nejvřeleji.

Tisknu 4. svazek Pokladů z české poezie a prosím o dovolení, bych to směl věnovati Vám.

Milostivé paní od nás nejuctivější poručení a přání všeho dobra.

Váš

v hluboké úctě oddaný

Albert.

22/IV 95.

– d. 1895 6. 9. Žamberk,

– ob.: tužko JH?: Dvorní rada Albert., adresa:

Veleslovutný pán

pan Josef Hlávka

praesident české akademie věd a umění

Prag

Vodičkova ulice.

V Žamberku 6. září 1895.

Velectěný pane praesidente!

Račte přijmouti na památku přiložený exemplář (poslední svazek mé sbírky) překladů z české poezie, Vám věnovaný. Rád bych byl rozmnožil počet přeložených písní národních, ale vše kvapilo a chtěl jsem tuto práci míti už s krku.

Já se tu v Žamberku zotavuju klidem a vystřihám se lidí; jeť mi to lidské mluvení už nesnesitelné a tak se samotem zase posilňuji, aby do mne mluvili znova. //

Jahody, které jste mi daroval, nesou ovoce s uznání hodnou pílí a pravidelností.

Stromy lesní letos dělaly divy. Mám výhoňky už přes metr dlouhé.

Prose abyste mne měl poručena velectěné paní choti znamenám se

Vašnostem

v hlubokou úctu oddaný

E Albert.

Dá-li Bůh zdraví příští rok, podám akademi obšírné, silně illustrované pojednání o předmětu, o němž už leta pracuje a v němž jsem vypátral leccos nového.

Také jsem rád k vůli akademii, že je dr. Rohan ustanoven za profesora do Prahy. Je to badatel velepilný a bystrý.

S bohem!

– d. 1896 23. 5. Vídeň, 1 21?:

– ob., adresa:

Jeho Veleblahorodí

pán Josef Hlávka

praesident České Akademie

komttur ř. Fr. J.

Prag

Vodičkova ulice

(po případě v Karl. Varech)

(pak budiž za ním posláno)

Vídeň 23. V. 1896.

Vysoce ctěný p. praesidente!

Dávám Vám vědět, že J. Cís. a Kr. Vys. p. arcivévoda František Ferdinand se má dobře. Přibylo ho za?? o 12 kilo, má dobrou barvu a cítí se velice dobře. Brzo pojedje do Konopiště a těší se velmi do Čech.

*Doufám, že se Vašnostem vede dobře; mně je „o chlup“ lépe. (Nesmím k vůli očím mnoho psát.)³
Poroučeje se do další?? laskavé přízně jsem Vašnostem*

věrně oddaný

Albert.

– d. nedat., 1 2l?:

Velectěný pane praesidente!

Byl jsem ne v Karlových Varech, ale v Mariánských lázních, pak na Sternberském jezeře v Bavořích a jsem nyní v Již. prusku [sic!].

Nevede se mi posud dobře, ale lépe. Proto nesmím mnoho psát.

Děkuji co nejsrdečněji za přelaskavé pozvání i s mou ženou, ale hledám úlevy v Alpách, v září chci být v jižním Tyrolsku. Přejeme Vám a milostivé paní vše milé a dobře v míře nejhojnější a poručím se do další laskavé přízně.

Váš věrně oddaný

Albert.

– d. 1897 20. 11. Vídeň, 1 2l:

Vídeň 20. XI. 1897.

Velectěná milostivá paní!

Život můj se stává trpčím a trpčím; že mi jej oslazujete způsobem tak zjevným a milým, to Vám Pán Bůh zaplatí.

Já jsem celkem o mnoho zdravějím, než v loni o těchto dobách, ale proto přece mám své hořké chvílky a někdy i zlé dni. Právě dnes mi není dobře. Ale už ta okolnost, že Vám Smím děkovati za důkaz milého smýšlení, mne zase těší! Píšu ještě dvěma milým // lidem, a pomýšlím si, že je mnoho lidí na světě, kteří jsou a byli hodnější než já, a kterým se vede mnohem hůře.

Doufám že Vy, milostivá paní, i pan praesident jste při zdraví dobrém a přeju, aby tak bylo, z upřímného Srdce.

Moje žena se k tomuto přání připojuje a vzkazuje vše milé.

S uctivým díkem, milostivé paní, jsem Vašnostem

hluboce oddaný

prof. Albert.

– d. 1897 13. 12. Vídeň, 1 2l:

Vídeň 13/XII 97.

Velectěný pane praesidente!

Jako nějaká neočekávaná a netušená radostná zpráva přišel Váš milý list, ve kterém, o Vaši vlastní zkušenost se opírajíc, mně, posud malomyslnému a zklíčenému dodáváte tolik útěchy a způsobem tak milým. Jsem opravdu v onom stadiu, ve kterém člověk ani nevěří, že by mohlo být ještě dobře, až se věc patrně lepší. To je pramen neustálých pochybností. Ráno to bylo už tak hezké a odpoledne zase zle. To právě člověku běže všecku kuráž. Nemá // to konce. Už se to lepšilo, že bylo radost. Tu máš, zase zle. A tak neustále se člověk kolísá. Znáte to, víte to, potěšil jste mne, posilnil jste mne, zaplat' Pán Bůh!

Že do Vídně nejedete, pochopuji. To co zdejší tisk činí, je výborný příklad toho, jak ti dva národové, český a německý, dříve proti sobě stáli. Já mohu nyní číst, a tu jsem četl velice poučnou stat' o Lutherovi a jeho poměru k Čechům (v Čas. historickém od Golla a Rezka). I tehdá bylo záští Němcův k Čechům tak veliké, že nepřátelé Lutherovi nemohli // horšího si vymyslet, než to, že Luther je Čechům nakloněn jakstaks příznivě!

Co se v Praze dělo, to byl výbuch citu národního, tak dlouho už drážděného. Nemůžeme to schvalovat, musíme toho litovat, ale proti věcem takovým je marno mluvit; přijdou samy a nelze jich odčinit. Musí se to snášet a musí se s tím počítat.

---

³ Albertův rukopis však není výrazně pozměněn. Zdá se, že vlastnoručně psané dopisy hrály v tehdejší písemné komunikace důležitou roli autenticity pisatele dopisu. Pouze velmi nemocní, staří, nebo nevzdělaní lidé by nechali dopis diktovat.

Já jen vždy s velikým zarmoucením se vracím k té myšlénce, že národu našemu je osudem vykázán úkol tak bolestný. Je nás málo a v tom bylo neštěstí naše od jakživa.

Jednou, za doby husitských, otcové naši se přímo rozvzteklili, rozmlátili to, ale padesát let po tom byla // poroba českého lidu hotova a nevarovalo nás to od neštěstí věků potomních. Je to smutné, jsem jako Černohorci.

Já ale myslím, že po nějakém čase nastane ve všech kauzách rozhodujících přesvědčení, že je absolutní potřeba, Schönererovství v Rakousku odstranit. Teď se tu všickni Němci drží, ježto Se bojí davu; as tak, jako se svého času všechno hlásilo k Vašatému. Později se mnohý toho styděl, že byl tak slabým. Snad i u Němců bude podobně. Stát nesmí Seme Sama obětovat. My mu musíme pomáhat vzdor všemu! S nejuctivějším poručením od nás Milostpaní i Vašnostem šťastné a veselé svátky přeje Váš celou myslí vděčný Albert.⁴

– d. 1899 31. 12. Vídeň, 1 11:

Velectěný pane praside!

Především uctivé blahopřání k nastávajícímu roku! Kéž by Vám i milostivé Paní přinesl méně mrzutosti a útrap, než ten právě minulý, toho Vám i moje žena srdečně přejeme.⁵

Byl tu tyto dny Dr. Vrchlický a vypravoval mi, že máte mysl, jak se říká, zakýslou?? a není důvod??.

Já jen Bohu děkuji, že // jsem toho všeho dalek. Já bych se umořil.

Velice líto mi bylo Mařáka a jsem zarmoucen, že takového muže naše veřejné mínění odbylo tak po hurónsku, když zemřel.

Randovi se vede lépe.

Já pracuju zase pilně a tento měsíc⁶ zašlu pojednání akademii

S upřímným přáním

Váš

v nejhlubší úctě oddaný

Albert.

Vídeň 31. XII. 1899.

– d. 1900 17. 9. Žamberk, 1 11: (tužkou připsáno JH?: poslední psaní. 26/9 zemřel)

Velectěný pane praesidente!

S úctou pohlížím člověk na délku a pevnost?? toho života, jež nebožka paní tchyně dokonala, a vyslovující Vám a milostivé paní mou soustrast, nemůžeme se zdržeti přání, aby se Vám oběma dostalo věku aspoň tak dlouhého.

My ještě tento týden snad v Žamberku zůstaneme; pak zase pomalu do Vídně. Těšíc se, že se tam s Vašnostmi potkáme, jsme v hluboké úctě oddaní

prof. Albert se svou chotí

– d. nedat. ?, 1 21:

Vysoce ctěný pane praesidente!

Včera jsem dostal návrhy I. a III třídy a s podivením jsem viděl, že jsme národ přímo akademický. Samí akademikové po Čechách; jen se to hemží. Venkovští advokáti, profesori na gymnasiích a reálkách – plno akademiků. tj. nové vydání našich pře?í?stných výtečníků, kterých jsme měli také hotové spousty. Nyní to má dostat nové jméno: akademikové. Jen si považte, že někdo by // měl tu zlomyslnost a navržené akademiky vylíčil německy nebo francouzsky tak; jak jsou vylíčeny od navrhovatelů samých. „A to má stačit, aby tolik těch pánuv bylo zvoleno do akademie?“ by každý cizozemec s udivením řekl.

⁴ Rozloučení vtěsnáno na konci listu, důležité vánoční přání skoro zapomenuto kvůli jiným tématům, která Alberta aktuálně zaměstnávala.

⁵ Původně zamýšlené stručné novoroční přání rozepsal Albert do více řádek jednoho úzkého sloupce, což asi mělo působit dojmem popsaného dopisu. Pak ovšem připojil další sdělení; grafickou formu však už ponechal. Také se potvrzuje oblíbenost silvestrovského bilancování (viz např. Palacký).

⁶ Albert už uvažuje o lednu 1900.

Kdyby všechny ty volby prošly, byl by to hotový nesmysl.

S radostí velikou jsem četl, že to v II. třídě vypadlo rozumně, že všichni téměř kandidáti padli.

Snad se podaří v plenu, aby padli návrhy I. a III sekce celkem, anebo asi většinou. // Vždyť se niveau akademické důstojnosti tím snižuje až ke komičnosti:

Má to být významování praneobyčejné, za zásluhy vysoko vynikající.

Ale tu máme zase něco furiantství, všechno chce být akademikem a kamarádi každého fedrujou.

Furiantství, slávomam!

Bohdá, že se to delirium snad nezdaří.

S nejhlubší úctou k milostivé paní a Vašnostem

stálý ctitel

E. Albert.

– d. nedat. ?, 1 2l:

Velectěný pane rado!

K obveselení myslí Vám opisuju malou passáž z listu Randova.

„Všichni, s nimiž jsem o Tobě mluvil, co nejchvalněji o Tobě soudí; ovšem chtějí některý Tebe za čestného člena zvolit, jedni proto že nejsi v Praze, jiní proto, že prý podporuješ Massaryka; v poslednějším směru jsem ubezpečoval, že dle doslechu odepřel jsi M. další [sic!] podporu. Jest-li tomu tak (čeho bych si přál) bylo by mně authentické // potvrzení té zprávy milým. Víš, že nejsem osobním odpůrcem t. zv. realistů; mnohého z nich velice si vážím atd. atd.“

Jsem tedy ve vyšetřování. Na štěstí nebudu oběšen, poněvadž jsem Massarykovi podporu skutečně už od nového roku odepřel. Ano více, psal jsem Massarykovi, že by bylo nejlépe, abychom spolu o aktuální politice české nekorrespondovali, poněvadž se velice rozcházíme. Čas je proti, já jsem pro vyrovnání atd., a žádal // jsem jej, abychom diskutovali otázky povšechnější jako vědu, literaturu atd.

Jako beeránek bílý stojím tedy v očích Randových.

Ale zároveň [sic!] jsem Randovi psal, že kdyby i jiného nebylo – psal jsem mu totiž včera, že nepřijímám nijaké volby – žeby právě jeho list musel mne přinutit, abych nevstupoval do svazku učeného kruhu, v němž politické interesity jistých kotterií rozhodují anebo rozhodovati mohou.

Ani se neptají, co kdo vykonal // a co umí, anebř jak v jisté politické situaci smýšlí. tj. prohrěšení se na vědě. Akademie je něco jiného než okamžitá politika.

Tak vidíte, velectěný pane rado, jak to policajství hluboko v kostech pražských některých učenců vězí. Je mi líto, že Vaši veliké myšlénce nesou vstříc ty hrozné malichernosti. Přes to přese všechno Vaše dílo zkvete, ale na?? přispěním takovýchto tendencí. Já o těch lidičkách, kteří jen Kvícalovi pomáhají, ani slyšeti nechci.

Poroučeje se do laskavé přízně jsem Váš upřímně oddaný ctitel Albert.⁷

– d. nedat. ?, 1 2l:

Velectěný pane praesidente!

Odesílám Vám současně 5 exemplářů anthologie z básní Vrchlického:

1) paní choti

2) Vašnostem

3) nejv. maršálkovi

4) místodržícímu

5) princí Karlu Schwarzenbergovi

a prosím, abyte si [sic!] neráčili obtěžovat, 3), 4) a 5) osobně ve jménu mém odevzdati, což Vašnostem nyní na sněmě je snadno.

Vznáším tuto prosbu proto, abyste měli příležitosti, oněm pánům // říci:

1) že Vrchlický je osoba významu světového, ne snad z hledišť českého nebo dokonce pražského, ale z hledišť i cizího.

Hamburský „Zuschauer“ a Kürschnerovo „Aus fremden Zungen“ jej nedávno nazvaly: „Eine der beleutendsten Erscheinungen der Gegenwart.“

⁷ Stručné rozloučení je připojeno na samém konci dopisu, resp. dolním okrají popsaného dvojlistu.

I jsem přesvědčen, že Vrchlický jest nejen první básník Slovanský, ale že i v Němcích nemají jemu rovného.

Ve Francii Lervante?? de Liste a ve Vlaších Cardnesi?? s ním mohou zápasiti v původnosti // ale on je předčí plodností.

2) abyste důrazně poukázal k tomu, že šlechta česká, všímajíc si umění českého, by se opírala o věc ve světě uznanou, tu už obdivovanou a žeby dámy šlechtické měli se obeznámit s Vrchlickým, což nyní možná. Máte zase novou příležitost, hlásati své evangelium, knihu v ruce drže.

*Milostivé paní své poklony vzkazuje jsem, velectěný pane praesidente, Vašnostem
ve stálé hluboké úctě oddaný*

prof. E. Albert.

– d. nedat. ?, 1 21 :

Velectěný pane prasidente!

Přede vším nejuctivější díky za laskavé přání.

Pak upřímnou gratulaci. Dej Vám Pán Bůh let a zdraví. Ale také si toho sám přibližným lopotěním nekazte! Nebud'te jako já.

Co se té moravské věci týče, byl místodržící u mne a mluvili jsme se hodinu. Věc je dosti spletena a tudíž zajímavá. Já mám ale myšlénky už v pořádku a ustanovil jsem se na plánu, proti kterému sotva čeho namítati. //

Co se Zeyera týče, jsem rád, že mám aspoň tolik z krku. Kdyby nebylo útrpné duše paní Malybrokovy, nebylo by vůbec ničeho. Rozkazovat nemohu. Ta paní snad přeloží celého Zeyera, ale kdo to vydá? Nemyslím, že Zeyer jinde udělá tolik štěstí, jako u nás. Paní Malybrokové odmítány byly překlady všude s poznámkami, že to není po chuti.

Podíváme se, co řeknou po 4. svazku o Sv. Čechovi. Myslím, že tu ještě méně udělá dojmu. Jeho vřelá // výmluvnost a vlastenecký zápal nestačí. To zapaluje jen troud našeho demonstračního nadšení.

Vnitřní vazba jeho skladeb je někde přechatrná. Přesvědčil jsem se o tom bližším studiem jeho děl, které jsem nyní v nočních chvílích musel podniknout. Za to Neruda je v mých očích větším a větším a Vrchlického neubývá, ač se proti němu štvě.

Těšíme se na brzké shledání a poroučíme se Vašnostem do další laskavé přízně co nejuctivě.

Váš

cele oddaný

E. Albert.

– d. nedat. ?, 1 21:

Vysoce ctěný pane rado!

Následkem Vašnostina vyzvání byl bych také hotov, jednu slavnostní řeč na se vzíti. I nelenuji Vašnostem podati o tom vědomost, coby po mém soudě se za slavnostní řeč mohlo hoditi.

Mám dvě themata, o kterých bych mohl tak promluvit, jak programm slavností toho vyžaduje.

Jedno thema bylo by: Dva světy, t. j. svět zevnější, Kosmos, a svět kulturní, socialně historický, a poměr jich obou v povaze člověka. Tu by bylo lze vylíčiti ve velikých obrysech, jak člověk přirozeností svou stojí v obojím světě, tam jako poznávající, tu jako konající [sic!] bytosť, a kterak ze vztahů těchto vyrůstá vědění, exaktnost našich poznatků, umění [vepsáno] a jaký význam má v životě národů řeč, věda a umění – akademie. //

Druhé thema, o kterém bych si troufal také něco kloudného pronésti, byl by Jan Amos Komenský a jeho vyšší snahy vědecké (pansofie a akademie). Muž tento bez odporu ve vědecké své snaze položil lidstvu problém, jenž se nese přes naše hlavy do budoucnosti, jak sám berlínský Dilthey s velikým uznáním vytýká. Komenský jest u všech národů vzdělaných posud v slavné paměti a v ohledu duševního pokroku obecného (všelidského) je největší figurou v naší historii. Dojemnou tuto postavu před naše oči předvésti, bylo by nejen v souhlasu s naším národním citem, ale bylo tím významného něco trefeno, co se lidstva vůbec týká, a co všude se sympathií by bylo slyšáno a čteno. // Naše starší kultura i nynější by byly v tom okamžiku spojeny tak dobře mezi sebou, jako naše snahy se snahami všelidskými.

Račtež, velectěný pane presidente, tyto mé myšlénky předložiti slavnostnímu komitétu; kdyby se to neb ono pánům líbilo, jsem hotov práci podstoupiti.

Prose, abyste milostivé paní mou nejhlubší úctu laskavě vyřídil znamenám se

Vašnostem

upřímně oddaný ctitel a sluha

E. Albert

– d. nedat. ?, 1 21:

Vysoce ctěný pane praesidente!

Obdržev Váš laskavý list, ustanovil jsem se na tom, že budu mluvit o tématu, jež třídě druhé jest bližší. Titul mé přednášky tudíž bude: Dva světy. Bude mi při tom možná, Komenského se několika větami, jako epizodicky, dotknouti, poněvadž jeho pansofické snahy se k tomu dobře hodí.

Z posavadních zkušeností o akademii jsem došel k náhledu, jak dobré by bylo, kdyby některý veliký list si akademie mnohem více a intenzivněji všímal, než // se to posud děje. Z listů, které jsem od několika nespokojených obdržel, jasně viděti, kterak si lidé, jinak se nám?? slova?? vynikající, hledí na vše způsobem nevyvinutého děcka. Což teprve očekávati od lidu? Později potřeba nějakého orgánu veřejného, který by hájil akademii znalecky a vtipně, bude ještě větší. Hlas národa je málo rozšířen a prkenný; Národní listy hledí na akademii tak, jako by to byla instituce staročeská. Nemýlím-li se, povedou záležitosti politické předse?? konečně k tomu, že se mezi mladými stane roztržka // elementů soudnějších a mírnějších od elementů radikálních. Přidá-li se Grégr k prvním, pak by byli Nár. listy snad příhodným orgánem. Přidá-li se k radikálním, pak budou mírní přinuceni, založiti si nový list a tu by se snad nahodila příležitost, aby takový list se stal i orgánem zájmův akademických.

S tím se Vašnostem a milostivé paní choti do laskavé přízně dále poroučeje jsem

Vašnostem se stálou a velikou úctou oddaný

prof. E. Albert.

P.S. Zapomneš?? Vašnostinu adresu, musel jsem poslat list po Vrchlickém.

– navš. nedat. ?:

Vždy oddaný

Professor Albert

k. k. Hofrath

se srdečným blahopřáním a upřímnými pozdravy.

IX. Maximilianplatz 7.

– navš. nedat. ?:

Prof. E. Albert

k. k. Hofrath

Mitglied des österreichischen Herrenhauses

dovoluje si vysloviti své nejoddanější poděkování a nejuctivější pozdravení.

František Bílek

9 dopisů, 1896-1902, 1 potvrzení (1886); stvrzenka: „Nižepsaný stvrzuje tímto že mu doručena byla dnešního dne částka zl. 19 a vyslovuje svůj dík. 3/1 888 F. Bílek“.

Rkp drobný, umělecký, ale úhledný; listy většího formátu, povaha psaní, razítka *Museum regni Bohemiae*.

– d. 1896 5. 11. Chýnov:

Chýnov 5./11. 1896.

Velevážený pane vrchní staveb. rado!

Po obdržení oběti, jakou jste mi ráčil podporou svou poskytnouti, nemohu zatajiti dík svůj vroucí v psaníčku chudém tomto.

A nejen svůj, i dík rodičů mých milých se připojuje k díkům mým a vroucné ,zaplat' Pán Bůh! – A já? – Co tužeb plní mladou hlavu mou v skutky nadpřirozené, jenž by zvěstovaly Vám, můj velevážený pane rado, že Jste nezmínil [sic!] se ve mně, doufaje spravedlnost' a správnost' ve mně nalézti. – Každé Vaše slůvko a jediný milý úsměv Váš by byl postačil, abych slepě se hnal v skutky šílené. –

Ta slza vděčnosti vkradší se v mé oko zvěstuje Vám, as nejlépe, co žije k Vám, vysoce ctěný pane rado, mou duší. — .

*Nejen v vděčném slovu, i v každém kroku
vděčným trvá*

Fr. Bílek

(Začal jsem již s budoucí prací, a Bůh mi pomáhá.).

– d. 1897 8. 1. Chýnov:

Chýnov u Tábora 8. 1. 97.

Vzácný podporovateli můj! –

Příznávám se hned, že předem omluvou dopis můj. Omluvou, že jen dosud psaním a ne pracemi promluvil jsem vůči Vám, velevážený pane rado, jak žiji úkolu svému, a Vám s vděčností.

Dojmy, vzbuzené dobrotou Vaší při rozmluvě mé s Vámi neutuchají, že hlubokým vděkem nechal jsem je v sobě zakořenit.

Dosud jsem udělal tři studie na svého Krista. Prvé dvě kresebné, třetí modelovou. Prvá jest studií na hlavu Krista v životní skoro velikosti. – Druhá na tělo a kříž Krista skoro v životní velikosti; – a třetí studie jest Hlavy Krista v 1 ½ životní velikosti, modelovaná již. //

Rád bych poslal něco Vám, pane vrchní staveb. rado, že úsudek také rád bych slyšel milých Vašich slov, anebo aspoň dojmy úpřímné duše Vaší. Ale ještě jsem musel si je zde (ty studie) ponechat; protože k postupu další a snad již i poslední studie a pak k samé práci jsou mi velmi potřebny. Ani fotografie dvou z těchto studií, jež jsem si nechal udělat, mne neuspokojují, abych Vám je, drahý pane můj, poslal. Proto omluvou chabou je psaníčko moje u Vás, pane rado, že ještě nemohl jsem ničím dokázat, jak chci nadějím Vaším, ve mně kladeným učiniti zadosť, a jak Jste mi drahým. Kdyby jen Chýnov nebyl tak vzdálen a hlavně zimou kdyby se nevzdaloval, tu osmělil bych se požádati pana vrchní radu, by mne v mé skomňoučké dílně vyhledal. – Ale račte-li přec si přát, bych studie ty poslal, tu ihned tak učiním. //

Záleží mi tak mnoho též na úsudku Vašem; proto nevím, jak bych to udělal, abych jej slyšel.

Kéž zaplatí zatím Pán Bůh za vše, než já se budu moci odvděčiti něčím.

V dokonalé účtě a vděčnosti pak trvá

vždy

Fr. Bílek

– d. 1897 28. 5. Chýnov:⁸

Chýnov u Tábora 28. 5. 97.

Velevážený pane vrchní stav. rado!

Vaše skrovné přání – pro mne vzácné: bych zaslal Vám nějaké fotografie mých několika studií na práci mou, tak se mi fotografováním první studie v zásilce zpozdilo, že se stydím. – Račte mi, prosím prominout.

Jsou to jen fotografie od venkovského fotografa, protože práce samy přenášet k fotografovi se nedají (musel přijít ke mně.) volal jsem tedy fotografa nejbližšího.

Jsou to mé první tři studie.

Prvá v kresbě z 8./11. 96: hlava Krista Pána v životní (skoro) velikosti. //

Druhá v kresbě z 20./11.: celý Pán Kristus s křížem (bez náležit=ho okraje ještě.) Fotografie je špatná, nic v ní není vidět. Také tělo v životní velikosti.

Třetí studie modelovaná z 22./12. 96 je v 1 ½ životní velikosti. Fotografována je ještě podle hliněného modelu, kde vypadá hlava tak příliš hmotně, lidsky; málo božsky. Bělostí sádry se to přec zlepšilo. – To příliš bolné čelo je skoro zakryto korunou, která korunuje skoro i stúdiu tu celou.

Neračte, prosím, dle těchto fotografií soudit stúdie samy; jsou nedokonalé ty fotografie. Prvá (kresba) studie as 1m výše, – druhá 2m, a třetí modelovaná 1m 50cm vysoká. – Od té doby mám zase tři nové stúdie hotové; dosud nefotografované; proto nemohu // je poslat; ale těším se, že velevážený můj pan dobrodinec mne zde navštíví a mé věci zde uvidí. Směl-li bych být tak smělym a podotknout, že v

8 V horním záhlaví listu nadepsáno tužkou JH: *Sochař Bylek.*

červnu nebo září by to bylo nejlepší? – Jsem v nájmu totiž ve ville jednoho p. profesora, kde mu musím na prázdniny se vždy vystěhovat, a pak doufám, že i vojna (Waffenübung) mne o prázdninách překvapí. – Nicméně Vaše přání pane vrchní staveb. rado je i přáním mým; řídí se tedy s úctou přání mé dle přání Vašeho. Další stúdie jsou menší. Až šestá stúdie je 2m 20cm vysoká s Pánem Kristem na kříži – v životní velikosti – modelovaná. – Jak by mne těšila návštěva vzácná mi bytosti pana vrch. stav. rady! – A což tím více pak. kdyby aspoň něco trochu se panu vrch. stav. radovi líbilo!! –

O další přízeň prosí a v dokonalé úctě ostává vždy – Fr. Bílek // Jak by mne těšilo, kdyby pan vrchní stavební rada přijal ode mne nějakou z mých těch studií; protože stúdie moje jsou čisté, vroucí k Bohu modlitby, a ty neviděl bych rád jinde, než v rukou duše ctivé, která při pohledu na ně se též modlí. – Nezkazte mi, prosím, mou radost; a až – dá-li Pán Bůh – mne pan vrch. stav. rada navštíví, tak si nějakou vybere, – že ano! – Jak by mne to těšilo!!

– d. 1897 16. 11. Chýnov:⁹

V Chýnově dne 16. 11. 97.

Velevážený pane vrchní stavební rado!

Dálší vzácná Vaše podpora v mých snahách dojí má mne opět k díkům nejvroucnějším. Přijměte je, prosím, od vřelé mé duše; jsou plny proseb i na Boha, by Vám to ve mně i ve všem Vašem mnohokrát nahradil.

Mám přikročiti nyní pomálu k provedení „mého ukřižovaného“; ale pro marné hledání vhodné vysoké a prostorné a dobré místnosti po Praze i po venkově, jsem nucen dílnu si na gruntě rodičů vystavět.

Proto byl mi Vaše, pane vrchní stavební rado, vzácná peněžitá pomoc v mé nemajetnosti výtanou [sic!], pro naděje, že se přec má práce uskuteční, a že Vy mne neopustíte, jak Jste ráčil mi dojemně slibovat.

V krátkém čase kruh umělců, a básníků vydá mé album; směl bych být tak smělý a mohl bych je poslat i vzácné // milostivé paní, o níž si rád nechávám vypravovat od mého přítele pana Zeyera? – Mně by to těšilo velmi, byla -li by ode mě i tak skrovná pozornost přijata i od milostivé paní pana vrchního staveb. rady.

Rád, tak rád již bych dokázal, že Jste se ve mně velevážený pane vrchní rado, nezmyšlil; ale když vše to mé snažení i čas potřebuje. Mějte tedy, prosím, ještě se mnou trochu strpení.

Ještě vroucné Vám vzdává díky a na Pánu Bohu odplaty prosí
vřele oddaný Fr. Bílek

– d. nedat. Chýnov:

Chýnov u T.

Velevážený pane rado,

ke dni Vašemu slavnostnímu, kdy četná blahopřání, každý kdo Vás zná, Vám zasílá, nechci schízeti ni já s blahopřáním svým: Vaše šlechetné podniky a snahy, v nichž Jste nezapomínal na mladé umělce, nechť zdaru dojdou a uskutečnění a Božího požehnání. A klid, který svět dáti nemůže, uhostiž se všude kam?? vkrácíte??, i nechť je Vaší stopou, již Jste všude zanechal.

Za každé dobré slovo i za každé dobro příteli Juliovi prokázané, budu Vám vždy vděčen. //

V Praze jsem Vás nenalezl doma. Jen chtěl jsem žádat o uspíšení ozdobování kole??? Zeyerova, protože ??? si stěžoval na nečistotu, již tam lidé dělají. Návrh svůj jsem objasnil i milostivé paní též.

A až budete mít chvíli volnou, poradíte mi, co s tím mým Pánem Kristem mám dělat, kam Ho mám dát.

Ještě jednou upřímně Vám blahopřeji, a upřímně tisknu Vám ruku.

Milostivé paní se uctivě poručena činím
oddaný Fr. Bílek

– d. 1901 18. 2. Chýnov:¹⁰

9 V horním záhlaví listu nadepsáno tužkou JH: Zaslano III 97 800?? fl co další splatka

10 V horním záhlaví listu nadepsáno tužkou JH: Sochař Bílek Mrštík v Divaky posta Hustopeč na Moravě

18. II. 1901.

Velevážený pane rado,

vydávám novou knihy [sic!] Ot. Březiny „Ruce“ zvanou, jehož Cenu v literatuře ceníte a jehož si i nebožtík Julius vážil. Velkosť knihy je 40x30 cm. Obsahuje 20 prací Bř. a 10 velkých mých kartónů. Pozůstává tedy z 35-40 listů; tisk na ručním papíře ve nádherné úpravě. //

Březina, ten skvost naší malé vlasti je dojmavý svou skomností a chudobou. I odhodlal jsem se svým hmotným i morálním obětováním se přispěti mu peněžítým honorářem při vydání jeho knihy; protože jinak on by ni ode mě, ni od jiného nic nepřijal. Známa obětavost a dobrota Vaše dodává mi odvahy, abyste laskavě přispěl nějakou částkou k vydání knihy, jenž jest ve prospěch Březiny, anebo skrze akademii věd a umění, anebo nepřímou podporou mého milého přítele Ot. Březiny.

Jsem Vám již předem vděčen za šlechtnost srdečnou Vaši

Vám oddaný

Fr. Bílek

Chýnov u T.

Milostivé paní úpřimný přítulný?? pozdrav.

– d. 1901 12. 8. Chýnov:

Chýnov 12. VIII. 1901.

Velevážený a slovutný Pane rado,

dnes nejsem hodný, dnes přicházím k Vám prosit, hřešit na dobrotu Vaši:

Zažádal jsem si o cenu na čes. akademii pro vědy, slovesnost a umění a prosím, byste laskavě mou žádost jako člen poroty milostivě přijmul a mně cenu tu udělil. Nemějte mi, prosím, žádost moji tuto za zlé. Pracuji // seč síly staší, a práce (objednávky) mi nikdo neposkytuje; odhodlal se tedy požádat slavnou akademii Vaši o laskavé udělení ceny a zaslal jsem též práce konkurenční. Před rokem byl jsem u Vás. Co se změnilo za ten rok! Zeyer mi umřel, ztráta pro mne nenahraditelná. Trpěl jsem mnoho. A když mi Bůh nevěstu přemilou dal mnozí z přátel mne opustili. (Jako sl. Braunerova atd.) Ale slečna Braunerova mi jen ublížila, nepřátel udělala, a já o ničem nevěděl.)

Vzpomínám útulných Lužan Vašich; vzpomínám Vás, // slouvutný pane rado, vzpomínám zvláště milostivé paní též, které nikdy pohostinností její nezapomenu.

Do přízně Vaší se uctivě poroučí v dokonalé úctě oddaný

Fr. Bílek

– d. 1901 30. 10. Chýnov:

Chýnov 30. X. 1901.

Velevážený pane rado,

Mezi četnými Vás obtěžujícími prosbami dnes vyskytá se i proba má. Vaše šlechtnost, s jakou se vůči mně vždy projeví, Vaši přízeň dodává mi odvahy, abych Vás o radu žádal:

Skromné potřeby mé uspokojily mne dosud venkovem. Nyní ale, kdy v stav manželský vstoupiti hodlám a na přání otci i nevěsty mé v Praze usaditi se méném, přicházím se poraditi s Vámi, dobrým a šlechtným mužem, jestli by bylo pro mne na akademii výtvarných umění anebo kde jinde nějaké určité aneb zatím výpomocné místo, které by mi živobytí a možnost práce umožnilo, jestli byste mi laskavě chtěl svým mocným vlivem nápomocen býti a kam bych se obrátiti mohl v zájmu této žádosti své. O já vím, že přičiněním Vaším a pomocí pánů profesorů akademie, že bych i místo na akademii výtvarné dosáhl. Víím, že jedině Vy, velevážený pane rado, pro mne Jste mocen něco učiniti. Prosím tedy Vás o to snažně!

A budu vždy Vám vděčen v úctě podepsaný Fr. Bílek

Prosím o laskavou odpověď!

– d. 1902 11. 4. Praha:

Praha 11. IV. 1902.

Nové mlýny č. 1241.

Velevážený pane rado,

při soustrasti mé, s jakou sledoval jsem requiem i pohřeb vzácné milostivé paní, cítil jsem mocně s

Vámi a vzpomínal slov z Písma: „Ráchel plačící synů svých; a nedala se potěšiti, že jich není.“ Není potěchy ni zde možné; protože vzácné zesnulé více není. //

Hluboce cítí ztrátu milostivé paní Vaší a k Vám se zde ve výsostném bolu Vašem tulí
Vám oddaný Fr. Bílek

Svatopluk Čech

13 dopisů, 1892-1906.

– d. 1892 5. 2. Praha, 3 21 :

Vysoce ctěný pane!

Z dopisu Vašeho poznávám, že list můj dotkl se Vás nemile; nerad, velmi nerad působím nelibost Vám, kterého upřímně a vysoce ctím jako snad každý uvědomělý Čech – ale v tomto případě jednal jsem pod nátlakem vnitřního popudu, jemuž nemohl jsem odolati.

Chcete mi prokázati čest osobní návštěvy; avšak cesta // do Buben, kde nyní bydlím, způsobila by Vám obtíž a k tomu se ve svém novém bytě teprve zařizují. Dovolil bych si proto navštívit Vás – avšak nedůvěřuji svému ústnímu přednesu a proto sděluji Vám raději písemně důvody, které mne k onomu kroku pohnuly.

Pravíte, že nekyne dobré věci výsledek bez upřímného namahání, že ke zdaru našich snah třeba je práce. Toť ovšem pravda nepopíratelná, jenže každý nemá spůsobilosti ke každé práci a že mnohdy zdaru celku // prospívá, když se každý ujme té práce, k níž cítí chuť, schopnost, nadání, která je přiměřena jeho silám, vědomostem, jeho povaze a směru jeho ducha.

Práci se ani já nevymarykám. Nevykonal jsem sice mnoho, ale mohu přece říci, že jsem sloužil české literatuře svým pérem a jsem hotov sloužiti jí dále, dokud stačí ještě síly. V mém pracovním pokoji, před psacím stolem, – tam jest můj živel, tam jedině troufám si s nějakým prospěchem pracovati. Za to živé slovo, ústní výměna myšlének, rozprava a debata, osobní styky a vlivy, vystupování na veřejnost // nebo jen v užším shromáždění – toť jsou věci, pro které se dle povahy své nehodím a v nichž s prospěchem působiti nemohu. Je to snad chyba, ale každý má své chyby a některé těžko v pokročilejším věku napravovati. Pro spolkovou a jinou podobnou činnost jsem tedy nezpůsobily; tam necítím se volným a mohu býti leda jen němým statistou, který darmo zabírá místa jiným a takových jest dosti, když v tomto oboru působí bez obtíží, s chutí a s prospěchem.

Proto zdráhal jsem se vstoupiti // do akademie a projevil také své obavy prostřednictvím p. Vrchlického, jak se asi pamatujete.

Ale poněvadž mi bylo sděleno, že by mne odbor literární nerad pohřešoval, poněvadž jsem byl dále nadšen Vaším šlechetným, obětavým skutkem a poněvadž jsem v úkolu akademie spatřoval veliký prospěch pro naši literaturu, vědu a umění, nechtěl jsem činit obtíží při ustavování členů a nějaký čas klamal jsem se i myšlenkou, že snad do spolkového // života se vpravím a něco prospěšného pro akademii budu moci konati. Ale záhy jsem seznal, že se už zjinačiti nemohu. Víte, jak liknavě jsem do schůzí chodil – ne snad z lenosti, ale z vědomí, že tam nejsem pro ony své vlastnosti pranic platen.

Toť jedna věc. Druhá týče se posuzování předložených prací. Necítím k tomu ani náklonnosti (což byste snad za omluvu nepřipustil) ani (a to je závažnější) dostatečné spůsobilosti; před svým vstoupením do akademie také jsem již prohlásil, kterak mi vadí vědomí, že nemám té všestranné literární znalosti, jaká pro úkoly // takové jest žádoucí. Netroufám si souditi o jiných. Jsem arci redaktorem, ale tu mají se věci jinak: tu mohu se řídití svojí osobní zálibou a jsem odpovědným pouze čtenářstvu.

Ale nejzávažnější pro mne jest toto:

Necenil jsem již dříve příliš svou literární činnost a jestliže mne veřejný úsudek postavil na jedno z čelných míst, nestalo se to mojí vinou. Což jsem proti tomu mohl činit? Ale v době, kdy jsem byl zvolen do akademie, byly ještě téměř celá moje činnost literární se všech stran ceněna – věděl jsem sice dobře, že daleko nad zásluhu, leč mohl jsem se domnívati, že mi alespoň dle obecného mínění // takové vynikající místo náleží. V posledním čase však ozvaly se hlasy vážné (na př. Ottův „Slovník naučný“), které většinu mé literární dráhy prohlásily za pochybenou a většinu mých prací za ceny pouze prostřední. Ne-li týmiž slovy, smyslem jistě, navzdor chválám, které se mi tam i výslovně vzdávají.

Ne z uražené ješitnosti – bůh ví, že jsem já dalek a že je mi volněji v řadě zadnější – ale ponevadž dle své povahy naprosto nemohu zůstat na místě, které by mi třeba jen jednotliví hlasové odpírali – vzdávám se hodnosti řádného člena akademii.

Obmezím se opět na svůj psací stůl a zde budu pracovati, dokud ještě možno. Třeba ne svkěle – tu a tam snad přece s nějakým užitekem. // Tyto důvody uvedl jsem asi týmiž slovy v dopise zaslaném p. Vrchlickému. Úřadně pro akademii jsem se ovšem nemohl takto zachovati a prosím ovšem, abyste toto moje psaní pokládal za soukromé. Byl bych přestoupil do třídy dopisujících členů – ale i ti jsou tuším povinni účastniti se některých schůzí a přijímati volbu do uměleckých porot. Prosím tedy snažně, abyste uvážel tyto důvody, na mne pro můj krok se nehoršil // a vzácnou Svoji přízeň mi zachoval.

V upřímné úctě Vám oddaný

Svatopluk Čech

V Holešovicích – Bubnech dne 5/II 1892

Na Letné č. 557.

– d. 1892 29. 2. Praha 1 2l:

Vysoce ctěný pane předsedo!

Sotva že jsem se vrátil ze své samoty do Prahy, již cítím bolestně ostny společenského ruchu.

Před nedávnem zachoval Jste se ke mně tak přátelsky, tak laskavě, nejen slovy, ale i skutkem, který Jste mi z vlastního popudu nabízel, a teď pojednou stojím před Vámi jako nevděčník, který hned na to úskočně Vám způsobuje velikou nepříjemnost. // A nyní, když po odchodu p. Vrchlického věc tu rozvažuju, vidím, že máte příčiny, býti nemile dojat uveřejněním oné zprávy.

Že se toto uveřejnění nestalo z mé vůle, o tom snad nepochybujete. Neučinil bych to již s ohledem na Vás. Však neučinil bych to také s ohledem na sebe, již proto, poněvadž by bylo malicherné, chlubit se takovou věcí veřejnosti; měl-li můj skutek nějakou mravní cenu, již tím veřejným se hnaním?? by ji ztratil.

Chybil jsem však přece – chybil jsem tím, že jsem o věci té // promluvil s přítelem; při tom ovšem ani z daleka mi nenapadlo, že by se věc za mohla dostat do veřejného listu.

Ale již se stalo. Poznávám, že je přece nejlépe, vzdaluje-li se všech společenských styků. Budu se příště ??lovati ještě přísněji. V oněch stycích bývám rozhodně nešťasten.

Dám vám do některého listu prohlášení, v němž vyslovím své politování, že se věc dostala na veřejnost, v němž opravím nepravdivá některá tvrzení zprávy (ku přík!. o stálém stipendium, o tom že mezi námi byla řeč o politice ve smyslu tam uvedeném a t. d.) // V tu chvíli mám arci jen ??? v „Montagrevue“, kterou mi p. Vrchlický předložil.

Až mi, velectěný pane, zašlete opravu Svou k nahlednutí, sestavím svoji a zašlu ji navzájem Vám.

V upřímné úctě Vám oddaný

Svatopluk Čech

29/II 1892.

Antonín Dvořák

6 dopisů, 1887-1902.

Rkp rozeběhnutý, umělecký; listy menšího formátu, povaha psaní, razítka *Museum regni Bohemiae*, rozšafná interpunkce i diakritika.

– d. 1887 17. 6. Vysoká:

Vysoká 18 17/6 87

Velevážený pane rado

a milý příteli

Mám tu čest Vám oznámiti že jsem práci stastně [sic!] dokončil a že se z ní upřímně raduji. Myslím že to bude dílo které účeli svému úplně vyhoví.

Mohlo by se to jmenovat: víra, naděje, a láska k Bohu nejvyššímu, a poděkování za tak veliký dar že mě bylo popráno dílo to ku chvále Nejvyššího a ku cti umění našeho šťastně dokončiti. //

Nedivte se mí že jsem tak nabožný – ale umělec který to není – nic takového nedokáže. Což

nemáme příklady na Beethovenovi, Bachovi, Raphaelovi? a mnoha jiných? Konečně děkuji i Vám že jste mi dal podnět dílo v takové formě napsat, ja ??? bych byl asi sotva na to kdy pomýšlel; neb až dosud jsem psal díla podobného druhu jen ve velkých rozměrech a s prostředky velikými. // Tenkrát jsem ale psal jen s pomě??ky skromnými, a přece si troufám říci, že se mi práce má zdražila. Myslím že tedy bude dobře, když Vás v Lužanech navštívím a partituru přinesu a že by jsme se poradili, co a jak dělat, majili se hlavy opsat aneb tisknout atd. – aneb vůbec se poradit stran dalších opatření pokud se týče študování.

Vám i milostive paní co nejuctivěji se poroučí
Ant. Dvořák

– d. 1892 27. 11. Boston, ob.:11

Velectěný pán p.
Josef Hlávka
president České Akademie Císaře Frant. Josefa.
Europe Prague Bohemia.

Parker House, (Hotel)

v neděli ráno

Boston, 27. Novbr. 1892

Milý pane presidente Hlávka

Velectěná paní -

Chtěl jsem Vám již dávno psát, ale odložil jsem to vždy, čekaje na další příhodnější okamžiky, kde bych Vám mohl něco hodně zajímavého o Americe a zdejších hlavně hudebních poměrech povědět.

Je toho příliš mnoho a vše tak zajímavé a nové a nemohu Vám vše to na papíře poposat jen na to nejhlavnější se musím obmezit.

První a hlavní je že jsme chvála Bohu všichni zdraví a že se nám zde velice líbí. A jak by také né, vždyť je to zde tak krásné a volné, člověk žije namnohem klidněji – toho já mám zapotřebí. O nic se nestarám, a dělám svou povinnost a je dobře. Jsou zde věci, kterým se musí člověk obdivovat, jiné zase bych rád ani neviděl, ale co naplat všude to má nějaký ten háček – v celku je tu ale přec jenom //

II.

zcela jiného, a budeli tak Amerika ve všem pokračovat předstihne všecko ostatní. Představte si jenom jak Američane v zájmu umění a pro lid pracují! Tak na příklad včera jsem přijel sem do Bostonu řídití svůj povinný koncert) což vše aranžuje naše ctěná presidentka Konservatoře, neunavná paní Jeanetta Thurberova – bude se dávat „Requiem“ s několika sty výkon. sil. hud. Koncert bude ve středu 1. prosince, pouze pro bohaté a inteligentní obecenstvo, ale den před tím bude též mé dílo se dávat pro „chudé dělníky“ kteří vydělají týdně 18 dolaru, a to proto, a by také i ten chudý nevzdělaný lid měl příležitost slyšet hudební díla všech dob a všech národů!! Co, to je něco? Těším se na to jako malé dítě. Dnes v neděli o 3. hod. odp. mám zkoušku a jsem žádostiv jak to dopadne. Orkestr zdejší jsem již slyšel v Brooklyně //

III. strana.

je výtečný 100. hudeb nejvice Němci a ředitel též. Jmenuje se Nikisch pochází někde z Uher. Orkestr ten byl založen jedním zdejším milionářem a plukovníkem Higginsonem) který měl při mém prvním koncerte v New Yorku velikou řeč (věc zde neslychaná) mluvil o příchodu mém do Ameriky, a jáký?? účel má mít zdejší můj pobyt. Amerikáni očekávají veliké věci ode mne, a hlavní je, abych prý jim ukázal cestu do zaslíbené země a říše nového samostatného umění, zkrátka vytvořit muziku národní!! Když prý malý národ česky má takové //

IV.

muzikanty, pryč by oni by?? to mít nemohli. Když jejich zem a lid je tak obrovský!

Odpuste, že jsem trochu neskromným, ale říkám Vám jen tolik, co americké noviny nestále píší! – Je to zajiste stejně veliký jako krásný úkol pro mene a doufám že pomocí Boží se mi to poštěstí. Materialu je zde dost a dost. Talentu je zde též hojnost, mám žáky až ze San Franciska!

Ponejvíce se to chudí lide, ale na našem ústavě je vyučování zadarmo, kdo má rozhodný talent – neplatí! Žaku mám pouze 8. ale některé mnoho slibné.

11 Psáno oboustranně na vícerech listech s hlavičkou hotelu, stránky dopisu číslovány.

A což teprve Konkurenční práce, na ceny, které p. Thurberova vypsala? Za operu 1000, dolaru za oratorium 1000 d. za libreto 1000, za sinfonii 500, Cantatu a koncert klavírní neb houslový též po 300 – dolaru! //

V.

Veliká zpousta not přišla z celé Ameriky, a já to vše musím přehlédnout! Mnoho práce mi to nedá. Kouknu se na první stranu, a tu hned poznám je li to diletant – aneb umělec – Co se týče oper, ty jsou bídné a nevím zdali některá cenu dostane

Mimo mne jsou ještě jiné práva?? v Jury – pro každý druh kompozice je nás 5. –

Za to ale ostatní skladby jako sinfonie, koncerty, suity serenady a. t. d. jsou pro mne velice zajímavé. Jsou více méně všude?? jako u nás – v německé škole vychování, ale tu a tam prokmitá jiný duch jiné myšlenky, jiná barvitost, zkrátka muzika //

pag. 6.

indiánská) něco ala (Bret Harte) Jsem tedy velice žádostiv jak se věci vyvinou.

Co se týče mé činnosti, je následující:

v pondělí, střed., a pátek mám ráno od 9. 11 hod. Kompozici

dvakrát týdně orchestr od 4-6. hod. a ostatní čas ke?? mé preposici??.

Vidíte že to není mnoho, a pani Thurberova je velmi „considerate“ jak mě psala do Evropy že tak jednat bude.

Část administrat. vede ona sama, ma sekretáře (též jeden pán z družstva (veliký boháč) pan Slanton??; důvěrný přítel pan Cleavlanda, kdežto paní Thurberova je republikánka – ale ve věcech uměl. se dobře snašejí, a pracují pro blaho mladého ještě nevyvinutého našeho ústavu. A tak je to dobře. Druhy sekretér?? je paní Mac Dawe – ta obstarává hlavně Korespondenci. //

pag. 7.

A nyní něco o našich domácích záležitostech. Bydlíme v (17th street East, 327.) mám pouze 4 minuty do školy) a jsme s bytem velice spokojeni. Klavír mi ihned p. Steinway poslal a to velice krásny a to se rozumí zadarmo; tak že máme také kus pěkného nábytku v našem saloně. Mimo toho mám ještě 3 pokoje a jeden malý (i s nábytkem) a platíme měsíčně 80 dolaru. Pro nás mnoho, zde obyčejná cena. Snídaně?? a večere máme doma, a ko obědu chodíme do (Boardinghouse) na stravu. Velice chutná (ne anglická) a moc laciná. Za pět osob platíme 13 dolarů týdně. //

8.

Máme polívku, maso po každé jiné, krocany, drůbež, moučná jídla) nekdy i knedlíky a livánce (ale trochu jiné) kompot sýra, kávu, vino a pivo) a to vše asi za 1.70. –

Utratíme zde málo, a tak doufám že mimo peněz (7500. dol. v Praze) u „Zemské banky“ uložených, ještě z druhé polovice mé gáže zde můžeme nejméne 400 dol. uspořit! Každý mě strašil jak je zde draho, ale jak vidím, dá se vše za menší peníze také dovést. [sic!] Při tom jeste vydržuji naši rodinu v Praze. Odpuste že Vás takovými věci obtěžuji, ale člověk když je tak od svých drahých známých a přátel – rád všecko vybreptne!

Bendlovi jsem psal stran te ceny 1000. Ja dostal list od p. Šolína teprve po třech nedělích, a proto jsem se opozdil. Musím končit! Poroučím se Vám i Vaší ctené choti co nejuctivěji

znamenám se Vám vděšný

Antonín Dvořák

Uctivý pozravn od mé ženy, která je zde se mnou.¹²

– d. 1894 29. 8. Vysoká:

The National Conservatory of Music of America,
126 & 128 East 17th Street,
New York.

Vysoká 18 29/8 94

Velectěný pane rado

Teprve nyní je mi možno Vašeho laskavého pozvání použití a dovoluji si Vám oznámit, že v pátek 31. srpna k Vám zavítáme.

¹² Připsáno vertikálně na levém okraji listu.

*Těše se na brzké shledání s Vámi a milostivou paní
jsem a zůstávám
Vám k díkům zavázaný
Antonín Dvořák*

– d. 1895 19. 8. Vysoká:

Vysoká 18 19/8 95.

Velectěný pane rado

V Praze jsme byli a vše jsem p. Dr. Tragymu?? pověděl jak věci stojí. Měl velkou radost a souhlasil se mnou ve všem; psaní jsem hned do Nešporku poslal – ale co a jak dál bude – to je ovšem jiná věc. Kéž by to vše jen na obě strany dobře dopadlo.

O Vihanovi [sic!] ani muk! Nepíše a nic o něm nevím. // Ještě bych na něco zapomněl. Když jsem byl v pátek odpoledne u p. Dr. Tragého ukazoval mi psaní od knižete Lobkovice a tam na konci stálo: „Wie ist es mit Dvořák?“ Zároveň posílám tu žádanou adresu do Křivokláta.

Limrek??(Šimáček??) mi též psal. Mimo koncerta??, ptá se též p. G dur Sinfonie! // Chudák, už ani neví – že mi ji před 4 léty odmítnul a že už dávno u Novella v Londýně vyšla!

Chci mu ale za to nabídnout Te Deum laudamus, které jmám [sic!] ještě v rukopise a mimo New Yorku nikde dosud to dílo nebylo provozováno. To je asi vše co Vám mám říci. Po druhé více.

Vám srdečným pozdravem a milostivé paní ruku políbením

jsem Vám k díkům zavázaný

Antonin Dvořak

– d. 1897 30. 8. Vysoká:

Vysoká 1897. 30. srpna

Velectěný pane presidente

Mám za svou povinnost vysloviti Vám prozatím tímto způsobem svůj vřelý dík za Vasi laskavou intervenci mě záležitosti se týkající.

Právě v těchto dnech mne došel přípis od sl. c. k. mistodržitelství, jakož i dřívě před tím dopis J. Exclence p. ministra kultu a vyučování. Že jsem byl ve Vidni o tom Vám ale již řekl Suk. Když dovolíte, přišel bych k Vám snad ještě ten týden, a teším se velice – // u Vás nějaký čásek pobýt.

S vřelým pozdravem na Vas a milostivé paní ruku políbením znamenám se

Vám k díkům zavazáný

Antonín Dvořák

– d. 1902 8. 9. Vysoká:

Vysoká 19 8/9 02

Velectěný pane presidente

zítra odjždím do Prahy, kde budu při zkouškách přijímacích; myslím že budu do soboty hotov a tak bych v den ten prvním?? vlakem rychlíkem dojel s Mařkou do Lužan –

Těše se na brzké shledání poroučím se Vám co nejuctivěji

Vám oddaný

Antonín Dvořák

Josef Fanta

110 dopisů, 1 torzo dopisu, 1 telegram, 1 navštívenka, 1895-1907; 1 dopis, 1 torzo dopisu b. d.

Na některých dopisech poznámky J. Hlávky.

– t. 1897 22. 9. Praha: *Ctěný pan Hlavka Lužany Čechy; Nezašleteli zákaz příjedu dnes v noci Fanta*

– d. 1903 22. 7.: *Vážený pane!| Dovoluji si přiložiti zjištěný (?) účet, prose abyste ráčil týž k vyplacení poukázati. | V opravdové účtě| Jos. Fanta| 22/7 903. tužkou: Kleštiny – 542,46 K.*

– t. 1903 31. 7.: *Jak se zachovati ku zítřejší rovnosti stavitel doporučuje odměn 239 zlatých Fanta*

– d. 1904 8. 2.:

Vážený pane rado!| Zasílám žádaný seznam oken. (podtrháváno tužkou JH) V předu okna kam zaclonky nevyhnutelně musí přijít, dále pak i okna do dvora a ona kde by zaclonky byly sice žádoucí ale ne nutny. Račtež o tom dobrotivě sám rozhodnouti.| (tužkou JH: 220 Metru latky) Objednal jsem u p. Štrose nový (1/4 HP) motor a přestavení (?) mísidla. Námitky p. Máchy a pekaře (?) jsem ihned o p. Štrosem sdělil.| O ostatních záležitostech psal jsem včera.| Pan správce Kopecký opětně mne žádá o řadu věcí pro kolej. Odpověděl jsem, že bez Vašnostina rozhodnutí mi nelze ničeho objednávat. Prosím kdybyste mi laskavě naznačil zda a co objednat mám.

Ty maličkosti (kladivo, kleště, belíky, věšáky a. p.) mohli by snad páni správcové ústavu sami dle potřeby objednávat. Jsou nyní takové v domě a já nemaje sluhů musím sám objednávat, někdy i sám věci snášet. [glosa JH: mate uplně pravdu –]

Ku slavnosti žádám ??? a koberce až do výše I patra přes 5 oddílů schodů, jelikož kříž postaven bude až v I patře v tom výstupku schodiště. Kolem kříže dám postavit květiny. Ceny linolea slibili mi u Haanů že mi je zašlou však nezasílají musím je upomenouti.

V hluboké úctě

Jos. Fanta

8/II 904

Ráčili Jste zaslali ten zvon pro kolej marně se po něm v koleji ptám, nikdo o něm neví? [glosa JH: Zvon byl zaslán v bedně zároveň s prádlem a musí tam být. Prosím zařízení čítarny a šermirny, hudebních síní a fotografického atelieru jak možná urichlit aby byli do zasvěceny hotovy. –]

– d. 1904 9. 2.:

Vážený pane rado!| Prosím, račte mne laskavě (vepsáno) udati adresu dodávatele brambor pro kolej studentskou, v koleji nedovedl mne nikdo říci kdo zeměčata dodal. Jedná se o větší objednávku pro dobročinný ústav (sic!) pražský, snad by obchodník u něhož Jste objednávku učinili mohl tu posloužit. | Předem děkuji uctivě. | V hluboké úctě | Jos. Fanta | 9/2 904

Dr. Havelka s rodinou

1 telegram, 1902.

– t. 1902 31. 3., soustrastný telegram Hlávkoví (efemera - na telegramu vytištěno: „Pneumatice odevzdán...kdy; Poslu odevzdán...; Připomenutí. Správa telegrafní neručí, že telegramy v pravý čas a správně budou dodány. Má-li se za to, že jest text zkomolen, může adresát do 72 hodin, od té doby, kdy telegram došel, žádati za opravu telegrafickou. Zavinil-li zkomolení ústav telegrafní, vrátí se poplatek za telegram opravný dle okolností buď zcela nebo z části.“)

František Havelka

100 dopisů, 3 podací lístky, 1 navšt., 1 výstřížek, 7 stvrzenek, 2x seznam studentů (1889-1907, 185 ll, 12 ob).

– navšt. b. d.: *Dne 21. října 1889 přijal od p. archit. B. Tesaře knížku měst, spořitelny č. 61931 znějící 1628 zl. 35 k. S úctou František Havelka*

Václav Havelka (z Libáně)

1 telegram, 1902.

– t. 1902 1. 4.:

Slovutný pane! V den tak velikého smutku národního nad ztrátou jedné z nejlepších dcer národa vyslovujeme v hlubokém hoři a zármutku soustrast nejupřímnější jménem rodiny Václav Havelka

Václav Havelka (bratr Matěje ryt. Havelky)

1 dopis, 1 obálka, 1888-1902; 1 dopis b. d.

– obálka Hlávkovi do Vídně z 14. 2. 1888

– signovaný dopis cizího rkp b. d. (už po smrti Zdenky)

Velmi děkuje za dar pro syna – je to strojník i elektrikář, chtěl by vlastní dílnu, zatím pracuje ve Zdicích v továrně p. Kunce, Hlávka vynášen do nebe („*Tím více mně naplňuje uctou k Vám ,anto Bůh dobrotivý v plné míře obdařil Vás poklady zemskými i duševními které Vás nad knížaty vyvišují, strasti chudobi jsou Vám neznamý a přece cítíte s těmi který nedostatky stížený jsou.*“

– d. 1902? 7. 4. ze Žiletína píše Hlávkovi soustrast (zřejmě opis i cizí stylizace?)

Marie Havelková (? , určitě ne sestra)

2 dopisnice, 1902-1906.

– dopisnice 1902 2. 6.: *V paměť Julia Zeyera 1902.* Hlávkovi v Lužanech – pozdrav ze zdařilé zeyerovské slavnosti; pí sestře hlubokou úctu

– dopisnice 1906 8. 9.: Hlávkovi v Lužanech; přání k posvícení, které tráví se sestrou

Vlasta Havelková, roz. Wankelová

1 dopis, 1900.

– d. 1900 5. 7. z Ořechoviček Hlávkovi do Lužan:

Připomíná 50 let kněžského jubilea konsist. rady P. Ig. Wurma: „*Snad nemusím vyličovati Patera Wurma neocenitelnou působnost ve věcech národních, vlasteneckých, vědeckých a hlavně musejních. O tom snad ví veškerá naše inteligence česko-moravská a proto myslím, že by pana radu Wurma nemálo potěšilo kdyby se mu dostalo vyznamenání i z Prahy a v první řadě od akademie české. Tlumočím tímto nejen přání a prosbu svou, nýbrž celé vzdělané a vlastenecké Moravy, ...*“; zároveň poukazuje na malíře Jos. Schussera (její zeť) – doufá, že mu zachová přízeň

Jaroslav Herold

5 dopisů, 2 navštívenky, 1896-1902.

– d. 1896 16. 10. Praha, hlavičkový papír: *První česko-moravské továrny na stroje v Praze, ob.: Hlávkův palác ve Vodičkově ulici, Praha:*

V Praze dne 16. října 1896.

Vysocectěný Pane!

Račtež laskavě prominouti, že tímto dovoluji si uctivě oznámiti, že mně nijak není možno – ač bych velice rád posloužil – dále ještě zabývat se cukrovarem lužanským. Nemám totiž nijakého času, byl jsem asi 8 dní churav a nahnulo se mně tolik práce, že nevím kde mně hlava stojí. Z té příčiny lituji, též, že nemohu Vašnosti navštívit, an mně nyní každá chvilka jest draha.

Račtež býti uvěřen, že pan Hucek jest nejkompetentnějším, an má nadmíru mnoho stylu a an všechny poměry cukrovarnické do podrobnosti zná. I prosím, račte si ho zavolat k Sobě, neb mluvit s ním telefonem (Zuckermarkt ho má) a já jsem přesvědčen, že co se učiniti dá, on nejlépe bude moci. Ovšem bude chtíti provisi, čemuž se ostatně v obchodním životě vyhnouti nelze.

Já – o čemž prosím byste neráčil pochybovati – ničeho nežádám a též bych nepřijal.

Prose ještě, byste ráčil býti přesvědčena, že pouze okolnosti mne k tomu nutkají, abych se dalšího spoluúčinkování ve věci lužanského cukrovaru vzdal, znamenám s hlubokou úctou oddaný
JHerold

Jaroslav Hilbert

11 dopisů, 1896-1906; 6 dopisů, 1 navš. b. d.

– navš. b. d.: Jaroslav Hilbert s chotí, *dovolují si Vás žádati o laskavé přijetí jejich přání trvalého zdraví v novém roce.*

– d. 1898 23. 11. Mnichov:
23/II 98.

Slovutný pane presidente,

Považuji za svou povinnost, abych s Vámi sdělil, že použil jsem peněz od Vás ku přesídlení do Mnichova. Jednak zhnusení Prahy, jež jest pro mne teď plna svodů, jednak touha poznati štědrého německého výtvarnictví, vedly mne sem. Vzdálen novin, politiky, klepů, literárních strkanic a konečně i bez přátel, až na jediného malíře, žiji zde mezi svým dramatem a pinakotekami.

Bröcklin byl, který chytil mne nejvíce. Znal jsem některá jeho díla v reprodukcích, ale nyní poznal jsem originály a poesie jejich stokrát sesílena [sic!] na mne sáhla. Jest to genij [sic!] přes všecku ležérnost své kresby a má díla, jež zemrou teprve s uměním.

Zde proslavený Stuck zdá se mi trochu sprostý a dryáčnický. Sahá ku prostředkům, jež nejsou nejčistšími, a ačkoli jest silná individualita, ve svých největších věcech plagoval: jeho „Válka“ vyrostla z Bröcklinova „Dobrodruha“ a jeho „Vrah“ z „Vraždy“ téhož. Z nejmladších mistrů zamlouvá se mi // nejvíce Ludwig Herterich.

A staří ... zde jsou! Rubensem nenadchl jsem se ani zde jeho ne v Louvru a ve Windsoru, ale Tirich, Dürrer a můj nad všecky drahý van Dyk má zde obrazy, po nichž se člověk rozstůně touhou. Španělé jsou zde chuději zastoupeni, než v londýnské National Galery, ale i zde jest Velasques, jenž stojí za sto Stucků. –

Nevím, pro německé sochařství nedovedu se nadchnout. Zdá se mi, že tu Francouzi stojí vysoko nad nimi a ještě zas mému srdci nejbližší vždycky byl a po něm zůstává Myslbek. Jest to rozhodně grandiósní umělec a pořád ne dosti v Čechách doceněný. Konečně jemu to může býti lhostejno: má Krásnou nesmrtnost za sebou a tak nechť žije a loví obdiv štukatérů.

Z architektury [sic!] též láska ku minulosti jeho v Norimberce mluví i jde. Náměstí Mariino jest jedno z nejpůvabnějších, jež jsem viděl, a nové museum, právě dokončené, téhož ducha: půdorys divoký a přece malebný a fasády všech německých slohů, jak by se byly samy věky nanášely. Šťastní Němci dovedou ctít. //

Hodlám zde zůstat až do jara a dokončiti některé ze svých rozdělaných prací. Patrně z prvních bude soudobé drama „Psanci“, jež mi nejtíže na srdci leží. Vyrostlo ze smrti mé matky a bránil jsem se mu po rok vši silou: nechtěl jsem sáhnouti na tuto událost. Konečně ale vzrostlo ve mně a vede mne přes vše úsilí a nyní již musí býti vysloveno; ovšem s onou pietou k události, která mu dala vznik, a s níž jen své matky vzpomínám.

Z „Falkenštejna“, o němž jsem měl čest Vám mluvit, mám skoro 3 akty, ale celek leží. Dokončím jej až po „Psancích“, neboť jest to přece jen práce, jejíž obsah nijak se nedotýká mne jako člověka a tudíž [sic!] musí ustoupiti před zpovědí, jež jest už nezbytna.

Romluvil jsem se ... bez míry a bez svědomí. Dálka dává takovou odvahu a více: lidem osobně plachým, jako jsem já, nespoutanou příchyllost. V dopisech a přes hranice vrhává mne to s celou silou cílů k lidem, před nimiž bych jinak se nedovedl projevit, a ty různé cíly, upravují můj // poměr k nim. K Vám, slovutný pane presidente, jest to nejen hluboká úcta ale i vděčná oddanost, jež mne hnala, a obou těch výraz, prosím, abyste ráčil ode mne laskavě přijeti.

Jaroslav Hilbert.

München, Franz Josefstraße No 45, II Stock, bei Frau Rectorswitwe Meißner.

– d. 1905 5. 1. Praha:

I.

Slovutný pane presidente,

Obracím se podruhé v životě k Vaší mecenáské [sic!] šlechtnosti s prosbou o přispění. Poprve [sic!], když jsem stál naprosto bez prostředků, pomáhal Jste mi vlídně a vydatně, nyní jsem pak v jakési morální krizi, která podhloďává všecku moji energii tvůrčí, jistě chvíli [nečit.], a běže mi všecku radost a naději // uměleckou. Pracuji teď přes 8 let na budoucnosti české dramatiky a nikdo mi nemůže upřít, že jsem tomuto ideálu přinesl nejen talent, ale i vytrvalou lásku a celou vášnivou oddanost svého temperamentu. Nehledíc ke studiím a článkům, jež jsem psal (Česká revue, Moderní Revue, Nová česká revue), v nichž jistě nikdy jsem nemluvi na plano, nýbrž vždy přinášel nové myšlenky a tvůrčí podněty, mám za sebou dramata Vina, Pěst, Psanci, Falkenštejn, Kolumbus (ukázkou v Mod. Revui). Každé toto drama jest pak jiný svět vnitřní a vnější, a každé jest svědectvím mé tvůrčí postupovavosti, ne dilletantního přeběhlictví, jak byl jsem nepravdivě posuzován. Ně kterým z těchto dramát se nerozumělo naprosto (Psanci), ač jsou tím nejhlubším, co jsem dosud dal. Jsem ovšem přesvědčen, že se mi jednou dostane // satisfakce, ale zatím jsem vyhoštěn ze vsad, jsem vystrčen z divadla, kam patřím, a jsem beze vší odměny za svou práci a své úsilí. Je mi 33 leta, a nikdo se nedocítí, jaká muka morální mně způsobuje, že ne já, muž, živím svou ženu, nýbrž má žena, byť byla tak laskava, že mi toho nevytýkala, živí mne muže. Ucházet jsem se dvakráte o cenu Havelkovu a propadl jsem, letos už pak // ani jsem neměl odvahy vydávati se hořkosti propadnutí. Snad slovutný pane presidente, i Vy ráčíte býti toho názoru, že jdu křivě, ale dovolte mi, abych byl přímý a směl říci: že jest to klam. Ve mně jest budoucnost české dramatiky a já ji stvořím jako ji již tvořím, bude-li mi jen trochu zpříjemněna má posice a dostane-li se mi jen trochu podpory hmotné. Celou řadu // let nevydělávám již takřka ani 100 zl. Ročně – obnos, jenž jistě je více než deprimující. Mám v sobě lásky a plány, kterých nikdo nemá, a byť jsem pracoval pomalu a často teprve po dlouhých letech zpracoval starý plán, – pracuji přece dále a jistě jdu v před. Víím, že zvítězíme, o tom není pochyby! Ale jistě ani ne polovinu toho, co bych mohl udělati, udělám za okolností, kdy jest mi zápasiti se stálou depressí, a s hořkostí, a mnoho dobrého bude ztraceno zlomeností a rozmrzelostí nyní příliš častých chvil resignace.

Vy, slovutný pane presidente, Jste udělal nesmírně mnoho dobrého pro kulturní život český; víím také, že jest mnoho těch, kdož Vaší podpory žádají. Dovolte mi však Vás ujistiti, že nejsem // z nejhorších a že hlavně nejsem z těch, kdož dovedou jinde prositi, než u naprosto důstojných lidí. Tím se mi stává, že nemohu pak prositi skoro nikde.

Jde jistě už jen o něco málo let nesnází, protože změna nastati brzo již musí. Byl Jste tak laskav, že Jste před lety nabídl mladíkovi jakousi básnickou gáži, dnes Vás mladý, // seriousní, svého cíle již si plně vědomý muž prosí o ni. Víím, že Jste svého času ráčil podporovati Brožíka, Hynajse atd. Mám cenu těchto lidí, aniž bych měl jejich možnost, vydělávati si.

Bude mi ctí, navštívití Vás, dovolíte-li mi to. Dovolte mi však nyní, abych Vám předem poděkoval za laskavost, že Jste mne vyslechl, ať už mou // prosbu ráčíte vyslyšeti či oslyšeti a abych Vás při tom prosil o přijetí výrazu mé nejhlubší úcty.

Jaroslav Hilbert,

Praha, II., Mariánská ul. 45. II. Poschodí.

V Praze, dne 5. ledna 1905.

Alois Jirásek

24 dopisů, 1 pohlednice, 1891-1907.

Pohlednice: „Šťastných a veselých svátků uctivě přeje v hluboké úctě oddaný Alois Jirásek. 24/XII 1903.

– d. 1894 24. 12. Praha:

Slovutný pane presidente!

Choroba mé manželky se poslední dobou zlepšila, až dnes, mimo nadádní, zvláště teď k večeru cítí se manželka slabší. Není jí valně. V tom stavu, kdy jen klid jí nejlíp prospívá, nemohu ji nechati s tolika dětmi samotnu. I prosím, abyste mne ráčil míti laskavě omluvena, nepřijdu li dnes dle

laskavého Vasnostina [sic!] pozvání do večera, na // který jsem se těšil.

Čině se milostivé paní, Jíž uctivě ruku líbám, poručena, jsem Vaší Slovnosti v hluboké úctě oddaný

A. Jirásek

V Praze dne 4. XII. 1894.

– d. 1897 27. 9. Praha:

Slovný pane praesidente!

Uctivě a srdečně díky za laskavé pozvání, kterým Jste mne poctiti ráčili. Milerád bych přijel, abych Vašnostem a milostivé paní učinil svou poklonu i abych se zblízka podíval na Lužany, které se mně z dráhy tolik líbily. Ale jsem už školou zapřažen a při tom mám dopsati pokračování do „Květů“, kteréhož nelze ovšem odložit. Proto je mně v čase školním takový // volný den jako ztřejší tuze vhod a dělá velkou rubriku, zvláště když při svém nedostatečném zraku nesmím večer ani číst ani psát. Přítel Píč mně dosvědčí, že se na plano nevymlouvám a poví, jak bych opravdu tuze rád na Lužanské posvícení, jmenovitě také // poslechnout si u Vás kostelní zpěv, o kterém jsem tolik krásného slyšel.

Vyprošuje si uctivě poručení milostivé paní, přeji hojného veselí a jsem Vašnostem vždy v hluboké úctě oddaný

Al. Jirásek

V Praze 27. IX. 1897.

– d. 1900 16. 5.:

Slovný pane presidente!

Přicházím do Vašnostina zítíší a prosím, abyste laskavě přečetl tyto řádky a prominul, že Vás jimi obtěžuji. Přinášejíť prosbu. Snad Jste si ráčil povšimnouti některých prací mladého sochaře B. Vlčka. Nechci o tom mluvit, jaké jsou, Vy tomu rozumíte, já pak nejsem znalcem. Ale to znám, že tomu mladému muži nyní se tuze zle vede. Nebýval nikdy silák, nyní // se roznemohl a nesmí pracovati. A má rodinu! A „ruce moje jsou celý náš chleb denní“ píše. Žádá mne, abych se u Vašnosti přimluvil. Rád by nějakou zakázku, vlastně ovšem této chvíle zálohu na ni, poněvadž v své nemoci nemůže nyní pracovati.

„Činil jsem, seč jsem byl a snažil se vlastní silou úspěchu se domoci, což dařiti se mi počínalo. Nemohu za nehody, ty zápas životní přivede // sám. Vzдорoval jsem jim statečně, věda že práce a ušlechtilá idea konečně zvítězí –“ píše. Ale proti nemoci jaké obrany člověku bez prostředků! Neodvažuji se déle Vašnost' obtěžovati, odevzdávaje prosbu mladého umělce i svou přímlovu Vašnostinu rozhodnutí a Vašnostině laskavosti, která již tolik dobrého učinila. Kdybyste ráčil vysloviti nějaké přání v této záležitosti, jsem ochotně k službám.

Poroučeje se Vašnostem a přeje lepší // pohody nežli je nynější, abyste venkova jak náleží na Svě zotavení mohl užiti,

Jsem v hluboké úctě Vaší Slovnosti vždy oddaný

Alois Jirásek

P. Bohumil Vlček bydlí na Vinohradech v Nitranské ul. č. 855, já v Praze II. Vávrova ul. č. 8. kde nyní bydlí také p. Zeyer, jemuž, jak Vašnostem asi známo, je lépe.

– d. 1900 21. 5.:

Slovný pane presidente!

Račte, prosím, laskavě přijmout upřímné mé blahopřání ku vzácnému vyznamenání, jehož se Vašnostem dostalo tím, že Jste byl zvolen za čestného doktora Krakovské university. S upřímným potěšením četl jsem tu zprávu. Zaroveň [sic!] děkuju za Vašnostinu laskavost, kterou Jste skutkem prokázal p. Vlčkovi. Ct. Vašnostin dopis uvedl mne, příznávám se, v // jisté rozpaky. O tom, že Jste p. Vlčka už dřív a tak dlouho podporoval, nic jsem nevěděl. Račte mne mítí, prosím, laskavě omluvena, že jsem tak naléhavě psal. Ctěný Vašnostin dopis znovu mně dotvrdil, o čem jsem byl ovšem už dříve přesvědčen, jak mnoho dobrého konáte, o čemž veřejnost nemá ani zdání. S p. Vlčkem jsem nemluvil. Je nyní nemocen; // ale až se pozdraví, zajisté mu za vhodné příležitosti vyložím dle Vašnostina mínění, s kterým také p. prof. Stupecký, jemuž jsem o té příležitosti vypravoval, úplně souhlasí.

Děkuje Vašnostem ještě jednou za vzácnou Vaši laskavost, poroučím se a jsem Vaší Slovností v hluboké úctě vždy oddaný

Al. Jirásek

V Praze 21. května 1900.

Josef Jireček

66 dopisů, 1876-1888; 3 dopisy b. d.; příloha: výstřižek.

– d. post 1880 16. 2. (novinová příloha tohoto data), do Lužan:

Přemilý Příteli!

Včerejší Váš list přinesl nám jen žalostivé zprávy, a předce zase takové, za které musíme býti vděční. Kéž by se přelaskavá Vaše paní matka brzo dokonale zotavila, a přídavek v Vašem utrpení brzo zmizel.

Sám bych už dávno byl psal, ale čekal jsem stále na dvě věci, předně zprávu bratra Mas?ského (?) o sýraři, a Eodečné (?) votum těch pánův astronomův o slunečních hodinách.

Bratr Eman, byv řepovým sklízením zaměstnán, odepsal mi teprv tyto dni. Píše, že se „poptával po dvořících okolních, kde sýr vyrábějí, a i Lecomta (?) samého sem interpelloval, ale žádný dobrý dělník, který by byl spolehlivý, nebyl mi doporučen. Jsou někteří sice, kteří práci dobře dělat umějí, ale po těch zase z jiných příčin nic není.“|| Uložil sem mu, aby věc nespouštěl s myslí, ačkoli po takové odpovědi už mnoho nedoufám.

Co se dotýče slunečních hodin, praveno mně, že upravení takových, které by měly pohyblivou rafiku (?) nebo kolmé prkénko, utvořiti nelze, poněvadž se stav slunce den ode dne proměňuje. Proměna tato dosti jde rapidně, k. p. v juli: dne 4. je právě naše poledne časněji, než astronomické, o 3'' (minuty)| dne 12 o 5' | dne 20 o 6' | dne 28 o 6.'' ; v augustu | dne 5 o 5' | dne 13 o 4' | dne 21 o 3' | dne 28 o 1' | Nicméně žádal jsem, aby mi to napsali do podrobná. Co se dotýče ustanovení meridiánu lužanského, se věc má jednodušeji. Vezme se totiž magnetická|| jehla v poledne za slunečka a podle toho, jak ona ukazuje směr od jihu k severu, se pozoruje, kdy slunce na tuto čáru přijde. Čára ta pak se naznačí na stálo. Některý v tom rozdíl jde ovšem z toho, že magnet neukazuje docela určitě na sever, a že tudíž k deklinaci třeba hleděti; ale to pro obyčejnou potřebu jest irrelevantní. | Jakmile polední čára je ustanovena, ostatní se již snadno podá, když se s dobrými hodinkami v ruce postup slunce sleduje a když přijde k hodině té neb oné zase čára se uděla a cifra připiše.

Ostatně pošlu s knihami i Litrovův (?) kalendář, kde o tom širší jsou dáta.|| O Jungmanna hned se postarám, a bohda že s mým vyřízením budete spokojen. Další posílka kněh, už se svází a tuším že za týden bude hotova k posílce. Pošlu jmenovitě své věci, ač ještě ne všechny, pak Spisy Šafaříkovy, část věcí Palackého (prv s bratrem Vaším ještě k domluvě o starší díly, kterých v kněhkupectví není) a leccos ještě, co Vás bude zajímati. Tak poněnáhu lužanskou biblioteku pořádně opatříme. Že v Studničkových knihách je přípisek, ani sem nevěděl, sic bych byl připsal žiro (?).

*Naše Helena asi týden byla sužována katarhem (?), trochu ležela a ven ještě nesmí. I Boženě se nevede zcela dobře. Ale chvála Bohu, jen když není hůř. Vyříd'te naši úctu oběma paním. S Bohem!
Váš Jireček*

– d. 1881 26. 4. Praha:

V Praze dne 26 dubna 1881.

Přemilý Příteli!

Slíbil sem, že Vám odsud psáti budu, a poslední list Váš od 16. t. m. novou je mi pobudkou. Jsem zde už takořka na sklonku. Když sem přijel, opakovala se dávná zkušenost, že se zemdenost udělala citelnou. Dokud člověk ve Vídni v tom tartasu (tarbasu?) politickém trvá, dokud se zdá, jakoby všechny rozčilenost byla jen zdánlivou, a síla duchovní i tělesná zdá se býti nejen nezlomenou, ale ani nezemdenou. Ale sotva se přijde do poklidu, aj tu všechna ta naše křehkost dostane se na vrch. U mne, chvála Bohu, je dobře, dokud jen mohu spáti: nespálost je nemoc, a to opravdová. I o květné neděli a celý ten týden pašijový, více sem spal než bděl. Teprv po velkonočním hodu zase sem cítil se v pořádku a od té doby trochu čerstvé síly nabyt.

Boženě se za mé nepřítomnosti dosti zle vedlo, ale z psaní sem se posléze domakal trochu více pravdy. Myslíly, že lépe bude, abych zůstal nevědom; ale myšlily se v tom. Takové polovičné vedení je pravou outrapou. Ani teď, ačkoli už z postele vstala, není v pořádku a bolesti v životě ji pořád ještě trýzní. Helenka v březnu velmi byla zotavena, ale malý katarh, jež si nějak uhonila, zase se jí vrhl nazpět. Učinil sem opatření, aby za pěknější pohody už před koncem máje na venek se odebrali. Poptával sem široko-daleko, ale shledal naposledy, že známá nám lesní Hoaška (?) jest nejlepší, nejen pro lesní vzduch, rovinatou polohu, ale i pro pohodlný příbytek a ostatní opatření.

Já Bohužel ani pomýšlení nemám, kdy bude konec poradám říšské rady. Před polovicí června jistě se z Vídně nedostanu, třeba bych na svatodušní svátky na několik dní do Čech vyrazil. Není to nic utěšeného. Správce Váš byl zde. Jak mile Dr Mezník mně navštívil a oznámil, že je zde a že do 25/4 zůstane, hned sem telegrafoval a psal Součkovi, ať se k pátku dostaví. Mezník s nám v pátek odpoledne mluvil a dal mu na ruku, jak by se v reklamacích zachovati měl. Nařídil sem Součkovi, aby Vám zaslal bez odkladu úplný rapport o rozmluvě Své. V Sobotu navštívil sem Mezníkův byt, ale on nebyl doma, jako vůbec jinak býti nemohlo. Kdo se na vždy odněkud stěhuje a z tolikera známostí a poměru vytrhuje, ten v poslední dni těžko najde pokojné chvíle. Sejdu se s ním ve čtvrtek v říšské radě, a tu se dovím, zdali by ještě něco u věci Vaší bylo třeba učiniti.

U Vašich byl sem minulou sobotu i zastihl všechny, i Vaší paní sestru. Tato i stará paní vypadají dobře, ale úbohý Toni právě tu noc zase utrpěl svým neduhem, i ležel v posteli dosti přemožen a mluvíti ovšem nemohl. Snad na venku se zotaví, ačkoli nevědí po tu chvíli, kam se rozhodne.

Sama trampota, kamkoli člověk pohledne, že někdy i sám se stávám pessimistou. Co píšete o Heiderovi, mne zajímá; i on konečně přichází ke přesvědčení, že se mylil v lidech, pokládaje za své odpůrce ty, kteří mu prvopočátečně dobře přáli a z kterých on sama sobě nadělal odpůrců.

Za přívětivá slova ke svátkům, přijměte mé upřímné díky. Přál bych jen, abyste se ve zdraví a síle mohli navrátiti do Lužan. Ačkoli sem se Součkem dosti dlouho mluvil, předce sem pro samé poptávky o dani a co s tím souvisí, ani se ho nezeptal, jak daleko pokročila úprava zámku.

O osobním nějakém setkání, nyní dokud ani Vy ani já nevíme, kdy se dostaneme domů, mluvíti nelze. Toho třeba již zůstaviti k pozdější době.

S tím končím. Těším se, že rozkvetlé jaro, které v Arlu (?) už jistě je v plnosti, Vám i milostpaní dodá síly a zdraví. S Bohem! Od našich Vám oběma srdečná pozdravení jakož i ode mne. Váš Jireček

Josef J. Kořán

215 dopisů, 1 telegram, 2 potvrzení, 1891-1907; 1 dopis a 2 navštívenky b. d.

Na některých dopisech koncepty odpovědí J. Hlávky.

- t. 1891 5. 9. Praha, do Lužan:

Hevera osobně zde, zděluje, že starý vlastenec chce testirovati akademii asi 50 000 zl, potřebí nejdříve s Heverou odebrat se na venek. Prosím telegrafické svolení, abych osobně s testatorem jako zástupce akademie mohl jednati. Kořan

autograf J. Hlávky 6. 9.:

Věc není tak jednoduchá. Nemůželi pan Hevera do Lužan přijel bych ihned sám a prosím, by udal kam a kdy.

Hlávka

- d. 1891 9. 9. Praha:

Slovutný pane praesidente!

Odpovídám bez prodlení k listu Vašnostinu dto(?) 8. září.

V sobotu odpoledne navštívil mne v kanceláři p. Hevera vykládaje a oznamuje toto: Byl jsem návštěvou u p. MDru Šíchy v Nových Dvorech u Kutné Hory, bývalého poslance a vlastence starého, kterému nyní jest přes 81 roků. Dr Šícha projevil úmysl, že věnuje ze svého majetku slušné částky blízkým příbuzným, vedle toho však asi 50 000 – 60 000 zl. na podporu mládeže studující, zejména však mediků, což si představoval tím způsobem, že by medicinská fakulta věnování tato mohla spravovati a podporu udělovati. Pan Hevera pochválil šlechetný úmysl, ale co se týče provedení

upozornil dra Šíchu na Českou Akademii, která by intencím věnovatele, jakožto instituce samostatná a nezávislá v duchu vlasteneckém lépe mohla vyhověti nežli professorský sbor c. k. university. Dr Šícha naklonil se této myšlence, požádal a splnomocnil p. Heveru, aby zsvého pobytu v Praze v České Akademii vymohl, by poslala k němu některého funkcionáře, který by mu o věci mohl podati bližší objasnění. | Pan Hevera zavítav do Prahy na sjezd záloženský, jak mně řekl, vyhledával některé akademiky, zejména také | Vašnost' a p. prof. Studničku a nezastihnuv nikoho přišel ke mně žádaje, abych já se vydal do Nových Dvorů s některým akademikem, k čemuž jmenoval p. prof. Emlera. Upozornil jsem jej hned předem na to, že Vašnosti budu telegrafovat o svolení, že z funkcionářů přítomen jest v Praze p. ředitel Tiefbrunk(?) a že s ním budu jednati. S panem Heverou za těch okolností umluveno, že v pondělí dostane-li se mi Vašnostina svolení, vydám se s některým akademikem do Kolína a s p. Heverou k dru Šíchovi.

P. ředitel Tiefbrunk nemoha jeti v pondělí pro návštěvu u zem. školního inšpektora p. Pavlíčka a pro banket tomuto chystaný, odporoučel k jízdě do Nových Dvorů p. Emlera nebo některého z mediků (prof. Eiselt. Spina). Pak jsme jednali s p. Emlerem a zase s p. ředitelem Tiefbrunkem, který se konečně v neděli, když jeho funkce jiní převzali, uvolil, že do Nových Dvorů pojede.

Zatím však obdržel jsem Vašnostin telegram a na jeho základě panu Heverovi, kterého jsem v Praze více nezastihl, telegrafoval ještě v neděli přání Vaše, aby buď sám Vašnost v Lužanech navštívil nebo věc podobně objasnil s doložením, že Vašnost jest ochotna cestu do Nových Dvorů podniknouti. Měl jsem za to, že pan Hevera podle toho, co tady v Praze vypravoval, buď cestu do Lužan vykoná nebo listem resp. telegraficky | s Vašností se dohodne a že ráčíte býti v pondělí nebo v úterý již na cestě. Proto jsem nepsal.

Pan Hevera byl dokonce toho přesvědčení, že dr Šícha hned dá písemný revers, že tolik a tolik věnuje České Akademii. Já ovšem trochu strážlivěji na věc pohlížím.

Podáváje toto objasnění píši zároveň panu Heverovi, aby věc neodkládal a Vašnosti podal potřebné objasnění.

S veškerou úctou

Vaší Slovnosti oddaný

Jos. J. Kořán

V Praze dne 9. září 1891.

- dopis 1892 27. 1. Praha – potvrzení ředitele kanceláře, že kancelář ČA obdržela 1000 zl pro Sborník světové poesie

- dopis 1892 16. 4. Praha:

Slovný pane praesidente!

Obě Vašnostiny zásilky byly nám dnes dodány i provedeme expedici bez prodlení. Dovoluji si přiložiti účty kněhtiskárny Ottovy a dvě poukázky. Věc rozdělena na dvě partie, poněvadž dva účty (Čelakovský a Patera(?)) náležejí ještě do roku 1891. | Znamenám se | Vaší Slovnosti | nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

V Praze 16. dubna 1892.

- koncept JH:

Velebný Pane!

K unarování všech možných nedorozumění, které by se třeba i proti mé vůli co následek § 33ho naší smlouvy vyvynouti mohli, žádám byste mě poslal (?) na žádost o svolení ku preložení cihelny se všemi k tomu potřebnými doklady bych mohl na ní Vám potřebné správné vyříditi dáti. Nemohu než litovati že se to již nestalo a prosím pro budoucnost byste laskavě neopomenul se v podobných případech dle ustanovení smlouvy zachovati. Ježto slyším, že se dovážejí k této ode mě dosud neschválené přestavby cihelny, také cihly z mé zásoby, aniž bych byl o to požádán, nezbyde mě než žádat by se toto počínání zastavilo abyste se neráčil sobě obtezovati mě o té věci podati | o této věci úplně (x?, ani podpis nerozluštěn)

- d. 1892 8. 6. Praha – přikládá 2000 zl od M. Kožíška na medaili, potvrdit!

- d. 1892 31. 7. Praha – o diplomech ČA, prof. Šobín na ně nezapomněl, ještě není vzorek, prof. Koula dodá do 15. 8. iniciálku, nákras dá JH ke schválení; medaile hotové, bronzové si nechal jen tři, ostatní doručeny členům, poté dají i dárcům:

Slovutný pane praesident!

Pan professor Šobín na diplomy nezapomněl. Hlavní závada, že návrh čili vzorek nový není hotov, v tom spočívá, že pan professor chtěje opatřiti novou přiměřenější inicialku, požádal v té příčině za radu a pomoc prof. Koulu. A tento, jak slíbil svůj výkres dodá 15. srpna. Rozumí se ovšem samo sebou, jestliže nákras tento dostaneme, že si dovolím Vašnosti ke schválení jej předložiti. Také s papírem na tento diplom jest potíž, poněvadž tiskárna shání dobrý a věci přiměřený a aby se diplomových vzorců mohlo udělati do zásoby. Jakmile bude v té věci něco nového, nezapomenu Vašnosti to oznámiti.

Co se týče medailí dovoluji si znovu poznamenati, že jsme s prací svou hotovi. Z medailí bronzových zanechal jsem jenom tři nedoručené pro všechen případ, kdyby někomu se měla doručiti hned. Ostatní, které jsem obdrželi, jsou členům doručeny. Jakmile dojde dostatečná zásoba, zašleme je také dárcům.

Nejhorší potíž, slovutný pane praesidente, mám] se Šantrůčkem a s razítky od něho prováděnými. K zakročení pana Schmidta ve Vídni Christelbauer skutečně jedno razítko p. Šantrůčkovi zaslal; pan Šantrůček s tím ke mně přišel, ale věc nebyla ještě hotova, důtklivě jsem mu tedy domluvil, aby konečně pracoval a rázně se o věc staral. Viděl jsem jen provisorní otisk ještě bez legendy; úsudku prozatím nepronáším. Za to se stampiglii na mokro, udělal jsem kroky další. Došel jsem si totiž k prof. Stibralovi. Ten mně řekl, že se Šantrůčkem nechce ničeho míti, ale po našem přání, že je ochoten věc prohlednouti a úsudek svůj pronésti. Předložil jsem mu i stampiglii a otisky. Pronesl se takto: Šrafování na štítku se lvíčkem musí býti jemnější, aby štítek vynikl oproti čaram na perutech orlových; také kontura štítku tohoto má býti silnější, aby na prsou orlových plastičtěji vynikal. Pan prof. také si přeje, aby hlavičky orlí nahoře neměly takové chocholky, mají býti plošší a zobáky delší. Také legendu rozhodně odsoudil. Račte znamenati. Napřed jdou slova řídce, zejména jsou mezi jednotlivými slovy veliké mezery, na konci pak je to na sebe namačkáno, zejména slovo „umění“ a mezi slovy „slovesnost a umění“ není mezery žádné. O dalších krocích s panem Šantrůčkem neopomenu zprávu podati. || Brašnu poštovní dal jsem dělati. Je to věc velmi praktická a pro nás nezbytná. Byl jsem za tou příčinou schválně u zemského výboru, ale tam mají brašny jako pytle, tak že se do nich vejde takřka kus registratury. Nám stačí brašna ve formě portefeuillu na přeložený format kancelářský.

U zemského výboru konečně provedli pořádek, co se týče vedení a účtování našeho kmenového jmění a zvláštních našich fondů. Pokladna a účtárna zemská již mají nařízení, kterak věc provést. Má se to státi zrovna tak, jak jsme za to žádali a ovšem příspěvky obce pražské, okresu mladoboleslavského a bělského počítány jsou ke jmění základnímu. Rozhodnutí zemského výboru zaslal jsem p. profesoru Šolínovi, jestli by snad sám nechtěl koncipovati odpověď. Zemský výbor totiž požaduje, aby příslušné částky, které zemské bance byly na jeho rozkaz vydány, po naší žádosti byly vráceny a k fondům příslušným připojeny. Také jest nám zaslán podrobný seznam všech našich cenných papírů, tak že odtud budeme míti evidenci úplnou, poněvadž každý měsíc jakýkoli doplněk nebo změna mají nám býti od zemské pokladny oznamovány.

Dovoluji si také oznámiti, že o výroční ceny IV. třídy umělecké a literární hodně jest podáno || žádostí. Z umělců uchází se náš člen prof. Mandr(?) a z literátů náš člen prof. Dr. Jeřábek.

S dovolením Vaší laskavosti dovoluji si nastoupiti dovolenou a prosím snažně, kdybyste mně přímo ráčili něco psáti, abyste laskavě adresovali věc do Heřmanova Městce.

Přeji Vaší Slovnosti na všem dobře se míti a znamenám se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

V Praze dne 31. července 1892.

- d. 1892 23. 11. Praha: zasílá mu stříbrné a bronzové medaile v jednoduchých i dvojitých pouzdech; k podpisu: rozpočet IV. tř., ceny jubilejní, protokol V. tř III. a, prot. o valné hromadě 25. 6.+ výpisy týkající se Kvíčaly; prosí o vrácení; k podpisu také žádost k min. vnitra a poděkování min. osvěty, k prohlédnutí *Albo Colombiano*

- d. 1892 24. 11. Praha: po poradě s prof. Šolínem pozval tř. prezidenty k poradě širšího prezidia na sobotu 26. 11. o 6 1/2 se žádostí, aby u Vašnosti zůstali na večeri.
- d. 1893 30. 1. Praha:
Slovutný pane praesidente!
*Přikládám dopis Jeho Jasnosti knížete Jiřího z Lobkovic. Že jej poslal stalo se z této příčiny. Věda, že nyní Jeho Jasnost stále v Praze mešká, umínil jsem si zaslati mu program k sezení I. třídy, jež se konalo v pátek dne 27., což jsem oznámil panu gener. sekretáři. S ním jsem také se smluvil, že k Jeho Jasnosti učiním zdvořilou poptávku, mají-li se mu zasílati pozvání ke schůzím I. tř. a valných hromad jen když prodlévá v Praze nebo neustále po celý rok a kam? Následek toho byl, že Jeho Jasnost v pátek do schůze I. třídy skutečně se dostavil. Přišel sice o dobrou hodinu později, ale přišel předce. Druhý pak následek byl, že zaslal přípis, který přikládám. Doufám, že tento můj krok ráčíte|| schváliti. V první třídě byli z toho velice potěšeni, že Jeho Jasnost schůzi poctil svou návštěvou. Dále si dovoluji zaslati k laskavému podpisu poukázky a cheky. Nevíme, kdy se do Prahy ráčíte vrátiti, proto věci touto obtěžuji. Přikládám autografovaný seznam akademií a učených společností, kterým by se po návrhu p. prof. Raymana publikace naše měly zasílati výměnou. Tento seznam zaslali jsme všem členům II. třídy, aby jej pozměnili nebo doplnili, načež teprve třída definitivně učiní svoje návrhy. Poroučeje se do vzácné Vaší přitzně znamenám se
 Vaší Slovutnosti
 nejoddanější ctitel
 Jos. J. Kořán
 V Praze dne 30. ledna 1893.*
- d. 1893 8. 2. Praha – netrpělivě očekávají na jeho návrat, posílá ještě proto ň. spisy, prozkoumal conto corrente u zems. banky, potvrdit!, dodán papír na diplomy, Šantrůček dodal razítka a pečetidla, místnost pro skladiště přepažuje – do regálů ukládat publikace
- návštěvenka 1894 8. 1.: *Slovutný pane Praesidente! Pana prof. Šolína v bytě jsem nezastal. Ani na technice nemohl jsem s ním mluvit. Vyžádal jsem si návštěvu v jeho bytě o 1 1/2. Hned potom osobně zprávu zadám. Vaší Slovutnosti oddaný 8/I 94 || Jos. J. Kořán.*
- d. 1894 23. 1. Praha – jak včera před Kožíškem na něj JH narážel kolem honoráře J.Vrchlickému, tak za tuto korekturu s JV honorář sjednán nebyl; už přišla org. pravidla od prof. Píče pro archaeologickou komissi, o schůzce mluvil s Píčem, Lehnerem, Tiefbrunkem, Šolínem
- d. 1894 28. 2. Praha, pravděpod. někomu jinému:
V Praze, 28. ún. 1894.
Slovutný Pane!
Dovoluji si ještě jednou Vašnost obtěžovati. Zasíláme právě dvě bedny kněh, jednu větší, druhou menší. Jsou to publikace, které knihař buď musel opravit nebo na rychlo dovázati. Se všemi posud zaslányými publikacemi má se věc takto:
Jeho Veličenstvo obdrží celý II. ročník v kůži vázaný;
Jeho císař a král. Výsost arcikníže Karel Ludvík celý II. ročník v kůži vázaný;
Státní rada Braun II. ročník v plátně,
J. E. hr. Taaffe II. ročník v plátně,
J. E. hr. Gautsch II. ročník v plátně,
Ministr kníže Windischgrätz I. a II. ročník v plátně,
Ministr dr. Madejski(?) I. a II. ročník v plátně,
Ministr dr. Plener I. a II. ročník v plátně.||
Obdrželi jste již publikace potřebné pro I) – 6).
Dnešní zásilkou adressedovanou na pana praesidenta Hlávku doplněny potřebné publikace: jedna bedna obsahuje ročníky I. a II. v plátně; druhá ročník I. a v malé bedničce již II. ročník byl poslán, tak

že dohromady jest třikrát po obou ročnících.

Prosím, abyste panu praesidentovi ráčil dohromady dáti I. a II. ročník k dalšímu odevzdání.

Děkuje co nejvřeleji za laskavou ochotu mám čest znamenati se

oddaný ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1894 2. 3. Praha – i prof. Šolín žádá o přeložení valnou hromadu ČA, protože ve středu 7. o 5. hod. odp. má val. hrom. Kr. čes. spol. nauk

– stvrzenka 1894 27. 4. Praha:

Potvrzení.

P. T. pan praesident stavební rada Josef Hlávka odevzdal dnešního dne podepsané kanceláři 50 zl. (padesát zlatých) r. m anonymně odevzdaných na počest slavné a drahé památky Klementiny Kalašové, což se tímto potvrzuje.

V Praze dne 27. dubna 1894.

Jos. J. Kořán

ředitel kanceláře

– d. 1894 10. 5. Praha – Pan prof. Brožík požaduje 800 zl. na svůj obraz arciknížete Karla Ludvíka. | Prosím o laskavou zprávu, může-li se mu tato částka poukázati a hned vyplatiti?

– d. 1894 18. 5. Praha – Šolín psal z Opatije (Abbazie, villa Berncich, Pension Würth), přikládá ke schválení přípis arciknížeti Rainerovi (odevzdat mu publikace), poděkování J. E. panu baronu Helfertovi a hr. Camillu Razumovskému, výkaz kr. č. zem. pokladny – jmění ČA za duben, usnesení IV. tř. (akorát Vrchlický špatně spočítal částky k rozdělování na ceny, rozpis příjmů

– d. 1894 23. 5. Praha – přikládá poděkování Helfertovi, ať mu to JH ve Vídni zašle; Co se týče žádosti prof. Faita z Rakovníka za vydání spisu o Makedonii, ta byla již v neděli předělána a p. prof. Randa přidělil referat p. prof. Jirečkovi.

– d. 1894 31. 5. Praha – čekají na jeho návrat z Vídně, k schválení zasílá: poděkování za darované knihy; oznam k. č. zem. pokladny, že přijala 50 zl. z f. Klementy Kalašové; poukázky; prof. Šolín se vrátil do Prahy v So 26., Jižní podnebí a mořské lázně za tento krátký čas znamenitě mu posloužily.

– d. 1894 8. 6. Praha – do KV mu zasílá k schválení; 3 spěšné věci nechal podepsat dv. radovi Randovi; Šolín ho ujistil, že s tím JH tak souhlasí, šlo o: 1) vyjádření presidia pro dr. Černého, aby se za legat dr. Šichy 18000 zl. koupila jednotná papírová renta, 2) povolení Fr. Lepařovi, aby Nekomérovský slovník řecko-český mohl věnovat ČA, 3) žádost k MR Prahy, aby sbírku 3000 zl. s příslušnými úroky pro zřízení sochy sv. Václava odevzdala České Akademii.; Kožíšek vyřizoval, že si ráčíte přáti, aby se knížeti z Liechtensteina zaslala zpráva o posavadní činnosti České Akademie. Snad jste se ráčili projeviti určitěji a Kožíšek všecko nevyřídil. Z jeho lakonického sdělení nebyl se domysleti, jak si tuto zprávu ráčíte představovati. Mají to býti podrobné výkazy asi toho druhu, jaké se podávají sněmu a Nejjasnějšímu panu protektorovi? Má to býti vypsání toho, co podnikla a vykonala IV. třída, o kterou snad J. J. nejvíc se интересуje? Či mělo by se jen slovy, povšechným a snad stručným způsobem skizzovati, v jakém směru činnost Akademie posud se nesla, při čemž by se snad jenom některé pozoruhodné podniky zvláště uvedly? Každým způsobem je tu nezbytno, abyste se ráčili pronésti o formě a o věci a její rozsáhlosti.

– d. 1894 12. 6. Praha – ke schválení: 1) prog. sch II. tř., 2) opis Vrchlického zprávy praesidiu o sezení IV. tř., orig dám podepsat prof. Mařákovi, 3) poděk prof. Práškoví, 4) přípisy přespolečným Arnetkovi a Denisovi (medaile, prof. Urbovi už dána), 5) přípis Voborníkovi, Jičín, 6) vyzvání k soukr. sbírce na hudebníka Piherta (přání Vrch), 7) šek na Zíbrtův honorář; + časo Čech, kde 5 čl. o publikaci prof. Jarníka, vrátit! Zdá se, že ta historie není ještě skončena. (1894 vydal v ČA pojednání Dvě verze starofrancouzské legendy o sv. Kateřině alexandrijské, viz Otto)

– d. 1894 14. 6. Praha – Ráčil jste ke sbírce IV. třídy na Piherta připojiti 10 zl. (deset zlatých), což tímto potvrzuji a vydávám zároveň nejvřelejší díky za tohoto ubožáka. Jemu ovšem nesdělíme, co jste učinili ráčil, poněvadž by Vašnost bezpochyby častěji obtěžoval.; naše publikace dodány J. cis. a král. Výsosti arcikníž. Rainerovi; c. k. min. zahr. zál. zaslalo rkp prací T. ze Štítného a M.

Chelčického, III. třída s velikou radostí záсылku tuto uvítala.; podepsat honoráře – články Věstníku č. 5 + vazba kněh J. Spotta

- d. 1894 21. 6., přikládá listy prezidenta ČA, oznámení J. J. knížete z Lobkowicz; honoráře, uchazeči o podporu z f. Kalašové; *Co se týče sbírky na skladatele Piherta, vynesla s Vašnostiným darem 25 zl. Když pan Vrchlický přinesl peníze Dru Strobachovi, prohlásil tento, že od Akademie České peněz nepřijme a že je k účelům IV. třídy daruje. Na přiloženém listě je o tom písemné jeho vyjádření. Pan Vrchlický jest toho náhledu, aby se tato částka darovaná (7 zl. 18 kr.) připojila k fondu Josefíny Čermákové a zbytek 7 zl. 82 kr. aby se Pihertovi daroval. V tom smysle p. Vrchlický zhotovil přípis Pihertovi svědčící, kterým se mu oznamuje, že činže jest za něj zapravena a zbytek že se mu odevzdává.; Dnes má sezení Archaeologická kommisse. Přes neustálý dešť hojně jest navštívena. Dostavil se také p. prof. Kvíčala., přeje JH lepší počasí*
- d. 1894 23. 6. Praha – obec Pražská odevzdala 3468 zl. 11 kr. na sv. Vác., uloženo u Zems. banky; do Zems. výboru předá II. díl Arch. výzkumu; včera sch I., II., III. tř., poslední ještě nevyřídila honorář prof. Jarníkovi (až 12. 7., tř. sekretář rada Tieftrunk)
- d. 1894 9. 7. Praha – posílá v obálce, *tašku tady nechávám na dopisy, kterých bude zase trochu více*; šeky Blohmannovi a členům ČA, koncept odpovědi zems. výb. a přípisu Zems. bance, účtování cesty prof. Heydukovi teď dvojnásobné
- d. 1894 10. 7. Praha – šeky: slav. cena Čádovi 500 zl., a prof. Prusíkovi 250 zl. podpora; *Není pochybnosti, že nyní budou se hlásiti jeden za druhým, komu podpora nebo stipendium byly povoleny.*; pozvání k jízdě na výstavu do Lvova (rozesílá)
- d. 1894 11. 7. Praha – posílá tašku s dopisy, přípisy...
- d. 1894 13. 7. Praha – knihy jim budou zasílat z Brockhause z Paříže (smlouva)
- d. 1894 14. 7. Praha – *Pan professor Randa podepsal dnes odpoledne přípis zemskému výboru v příčině 15 000 zl. na pořízení modelu sochy sv. Václava.*; šek stipendia p. Vrbovi 200 zl., Zabovi 150 zl.
- d. 1894 16. 7. Praha – prof. Pražák vypracoval referát, jak se mají honorovat zprávy o cestách ve Věstníku od těch, co mají podporu nebo stipendium ČA, Šolín navrhuje 10 zl., souhlasíte?, předkládá účty firem Husník et Hänsler a Farský, částka 30 zl. F. Heritesovi, 100 zl. Hepnarovi a 75 zl. na materiál do skladiště
- d. 1894 17. 7. Praha – Šolín jede na prázdniny do Houšky u Brandýsa, vrátí se na státnice 29. 7.; Brožík bude konečně hotov s obrazem Nejj. pana protektora, *Vydal se totiž s podobiznou za arciknížetem Karlem Ludvíkem, aby provedl opravy, kdyby jakých bylo potřebí.*, provizorně zavěsit v praesidiu, souhlasíte? Oznamil mu prof. Bráf (přes Riegra) že bude konat slav. přednášku?; schválit: přípisy protektorovi a Lobkowiczovi, závěrečné účty za 1893, výkaz k. č. zem. pokl. o stavu jmění ČA za červen
- d. 1894 18. 7. Praha:
*V Praze dne 18. července | 1894.
Slovutný pane Praesidente!
Dnes odpoledne požádal mne Jeho Jasnost kn. Jiří z Lobkowicz po telefonu za návštěvu v zemském výboru. Četl mně soukromá psaní J. E. nejvyššího komoří hr. Trauttmansdorffa toho druhu, že jsou hotovy dvě podobizny Jeho Veličenstva od Ženíška malované. Obě podobizny budou do Akademie dodány, aby si Akademie sama z nich vybrala, kterou by chtěla. Oficiální oznámení o tom bude Jeho Jasnosti teprve zasláno a obšem Vašnostem předloženo. Jeho Jasnost má za to, že se to brzy stane a že podobizny do Prahy brzy dojdou. | Jeho Jasnost se pronesl, že sám osobně chce míti také účastenství při vybírání resp. při volbě jedné podobizny a projevil přání, abyste ráčili hned uvažovati, kdo by k volbě této měli býti pozváni. | Dále se pronesla Jeho Jasnost, že obraz Akademii oficiálním způsobem odevzdá a přeje si také v této příčině sezná-li mínění pana praesidenta, jakým způsobem mělo by se to provést. Jeho Jasnost mínil, že by ovšem věc mohla býti nejpraktičtěji ujednána, kdybyste jej ráčili ve středu v sezení zemského výboru poctiti Svou návštěvou. | Konečně prosím, abyste ráčili ustanoviti, kde by se obě podobizny císaře pána a pak obraz Jeho císa. a král. Milosti měli zavěsiti. Zdá se mi, že nic jiného nezbyde nežli dáti obě podobizny J. Veličenstva vedle sebe na jednu stěnu do praesidia, kde je veliká skříň a obraz Nejj. pana protektora na stěnu druhou podle*

Komenského. | Poněvadž Jeho Jasnost očekávati bude zprávu, jakého ráčíte býti mínění, prosím, abyste mu buď psáti ráčili sami do Hořína u Mělníka (zítra a v pátek bude v Rožďalovicích) nebo mně uložili, co by se státi mělo. Očekávati budu každým způsobem|| Vašnostinu brzkou odpověď, abych zařídil, co by bylo potřebí. | Vaší Slovnosti | nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

- d. 1894 20. 7. Praha – souhlasí s ním a podá novou žádost k zems. výb. ještě před sněmovním zasedáním o upravení síně zasedací, Šolín přijede do Prahy 29., mohl by žádost vypracovat; *Co se týče přednášky v slavnostním shromáždění, navštívil jsem pana prof. Bráfa. Uvolil se, že ze svého oboru přednášku vykoná a že Akademii později i obsah i název přednášky oznámí.*; posílá schválit plnomocenství pro knihk. Brockhaus (přijmout publikace fr. Akad.), odpověď prof. Duškovi, smlouvu s p. Ottou o vyd. *Sbírky spisů filosofických* – snad by tohle mohl podepsat i prof. Dr. Jiří Pražák a prof. Durdík (zástupce odboru filosofického), ale ať dva vybere on, v Praze jsou i Tieftrunk a Čelakovský
- d. 1894 27. 7. Praha – obrazy došly neporušené, vybednil a instaloval je Ženíšek, ze Zems. banky se přišli podívat Dr. Mattuš, ředitel Procházka, knihkupec Řivnáč, přijde i hr. Karel Max Zedtwitz; předsedům oznámil, že porada o vybrání obrazu bude 17.
- d. 1894 30. 7. Praha – schválit účet prof. Kastnerovi (ale nápis na vitrině je vadný a správní komise povolila za ni jen 150 zl., Co teď?), Šolín tu, píše předsedům pozvání a žádost ZVýboru
- d. 1894 3. 8. Praha – dvor. rada Kořistka v kanceláři, oznámil, že 17. mešká v Němcích, aby prof. Raýman zastupoval II. tř., došel přípis ZV, že jedná o pořízení nábytku do síně, *Konečně dovoluji si oznámiti, že došel již obraz Nejjasnějšího pana protektora a je na místě svém v rámu zastaven. Jeho Jasnost pan náměstek protektora včera nás tu v Akademii navštívil a obrazy všechny si prohlédl.*, ať s před posouzením i druhý obraz císaře vyndá z rámu
- d. 1894 11. 9. Praha – schválit skladiště – Kdo? (hotovo, ale jak už tvrdil, je nedostatečné, za 3 léta...), Šolín se vrátí 18.
- d. 1894 14. 9. Praha – přihláška prof. Ženíška o první cenu je už 31. 8. protokolována, poukázka na stipendium prof. Duškovi
- d. 1894 22. 9. Praha – nahoře italsky přípis jinou rukou z 16. 9. z Torina; schválit protokoly o valné hromadě, o obrazu, cheky na honoráře Váňovi, Vrchlickému, faráři Frňkovi; Ženíšek si už vzal druhý obraz, Brožíkovi ještě nebyla za jeho císaře vyplacena celá částka, kolik je ujednáno?, skladiště v pořádku
- d. 1894 24. 9. Praha – poukázka Dr. Chytila (předložil 20 fototypických vyobrazení), knihaře J. Spotta
- d. 1894 21. 10. Praha – *Pan baron Helfert učinil konečně oznámení, že chce v Akademii spis vydati*, předloženo dv. radovi Randovi, prof. Šolín sám píše Vašnostem, přípis správ. mus. výb. o upravení síně – pro ZV, honorář Fridovi, Kameníčkovi, Nováčkovi
- d. 1894 24. 10. Praha – arch. kom. bude v po 29., o čem jednat?, příp. ať nejezdí a odříct ji, mají se pozvat i přísedící, zejména však pan rada Bartoš, který by ovšem mohl likvidovati výlohy, kdyby byl pozván a kdyby se dostavil.
- d. 1894 28. 10. Praha – když JH 30. 10. nemůže přijet na spr. komisi, ať bez prodlení oznámí mínění o rozpočtu na 1895, *Co se týče příjmů, počítány jsou úroky z jmění kmenového z té částky, kterou už máme. Úroky interkalární založeny o 200 zl. výše; r. 1893 vytěžili jsme přes 1200 zl. a není pochybnosti, že i roku 1895 tolik vytěžíme.* ve stát. rozpočtu je nově pro Akad. 4000 zl. (zatím nepotvrzeno); výdaje – navrhuje zvýšit o 100 zl. pro kancelářské potřeby, na sazby za Almanach a publikace vydáno 400 zl. (tak zvýšit), systemizovaná remunerační3 pro gen. sekretáře zvýšena o 200 zl. (na 1000 zl.), na nepředvídané výlohy zbylo 285 zl.; JH tužkou úvaha: nepředvídané výlohy: na místo 285, pouze 85, zbývá 200; kancelář místo 700 jen 600, vazba knech místo 400 jen 250, Bibliotheka místo 1000 jen 5000, služné pro Hamrle ? již v sumě ... obsažena? 858, na obrazy 800
- d. 1894 31. 10. Praha – včera Randa předsedal spr. komisi, rozpočet schválen, podle JH vyjmuta

13 Mimořádná peněžitá odměna (viz PSJČ).

- položka na knihovnu (předplatné časopisů činí 750 zl.), píše i Šolín
- d. 1895 7. 11. Praha – schválit různé přípisy, poděkování II. třídy
- d. 1895 13. 12. Praha – malíř Úprka požaduje 2. zlatou medaili, domluví to s mincovnou?
- d. 1896 10. 1. Praha – závěrečné účty o slavnosti Šafaříkově, v slavnostním komitétu byli: za Spol. nauk Mourek, Studnička, Tomek, za Museum princ ze Schwarzenberga, Čelakovský, Webr, za Č. Akad. Hlávka, Kalousek, Kott; svolat je, podtržení ať napřed účty prozkoumají
- d. 1896 29. 6. Praha – v pá 26. se konala správní komise, v so valná hromada (předsedou Randa), *Ve správní kommissi vyřízeny veškeré předměty denního pořádku ovšem i záležitosti dědictví po zvěčnělé paní šl. Růženě Havelkové; žádost Kožíškova – návrhem Čelakovského mu zvýš. služné z 420 na 500 zl. od 1. 7., ve valné hrom. volby hladce a takřka jednohlasně, Přeji Vaší Slovutnosti na venkovském zátíší příjemného pobytu a znamenám se| nejoddanější ctitel| Jos. J. Kořán*
- obálka 1896 25/26. 6. – JH tužkou: 600 Gebauer, 200 Fleischman Hrupka na ?, 200 Práčkovi na pobyt, 200 Bidlovi, pomoc. učitel, materiál k dějinám jednoty českobratrské

- d. 1896 23. 7. Praha:

V Praze dne 23. července 1896.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si kromě jineho přiložiti

1) Protokol o posledním sezení Archaeologické kommisse a prosím o jeho podepsání;

2) Přípis k. J. J. knížeti Fürstenbergovi;

3) Pozvání k odhalení pomníku Jiřího Poděbradského z Poděbrad.

Ad 1). Protokol sepsán jest správně na základě poznámek a návrhů schválených. Proto ovšem přípis k J. J. knížeti z Fürstenberga není věcně správný; kommisse archaeologická neuložila p. Mádlovi, aby monografii tuto sepsal; mám však za to, že tato forma zvolena jen proto, aby kníže spíše dal dovolení. Pan prof. Mádl sice něco takového prohodil, ale za 5 minut, které tady v rychlosti ztrávil a mnoho věcí|| vyřídil, nemohl ovšem o ničem pojednati podrobněji. Přípis od Vašnosti podepsaný předložím v úterý p. Vrchlickému ku podpisu.

Pan profesor Šolín nežli odjel, požádal písemně p. Vrchlického, aby jej zastoupil, kdyby něčeho bylo potřebí. Obracím se tudíž na něj o zastoupení p. gener. sekretáře.

Přípisy k obcím resp. ústavům na Kolínsku za příspěvek prozatím neposílám. Koncept, jak jej napal p. Mádl, jest sice věcně správný, ale stilisticky tak nedokonalý, že v té formě jménem Akademie nemůže býti vypraven. Učiním tedy p. Mádlvi, ač on za Akademii neodpovídá, ze slušnosti návrhy o změnách a pak bych po úmluvě s ním věc dal opsati. Prosím o Vašnostino svolení k této věci. Kdyby neběželo o osobní úmluvu s Vašností, což p. Mádl provedl za Svě přítomnosti v Lužanech, nebylo by zajisté potřebí, aby pan professor Mádl koncipoval věci, které vycházejí z Akademie jménem Akademie.

Připomínám|| věci tyto proto, že p. prof. Vrchlickému nebylo času svého příliš příjemno, když p. Mádl něco napsal v zaležitostech IV. třídy a nyní by se věc mohla zase nemile dotknouti p. profesora Šolína. Koncept pana prof. Mádla vysvětluje se ovšem osobní úmluvou s Vašností a neodkladností věci, která se nedá protahovati, nicméně dovoluji si opakovati svou prosbu, aby bylo dovoleno buď mně neb aby pal prof. Vrchlický (což by však znamenalo průtahy) přípis formálně upravil. Ostatně doufám, že se s panem prof. Mádlem dobře shodneme a že byste mně ráčili dáti absoluci, kdyby předloženy byly Vašností čistopisy provedené podle adjustovaného konceptu.

Konečně prosím, abyste ráčili ustanoviti, co by se do Poděbrad mělo odpověditi.

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

- d. 1896 29. 7. Praha

V Praze dne 29. července 1896.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si podati následující zprávu.

Pan prof. Šolín jest od 23. července do neurčité doby v Abisdroy (Německo), Chauséestrasse No 10 (u p. Webera).

Pan Karel Adámek, předsedící zemského výboru, byl tady v Museu na návštěvě. Přišel sice incognito se svou rodinou, ale postihl jsem jej předce a uvedl do České Akademie, kterou si podrobně prohlédl. Všechno se mu velice líbilo; také naši knihovně se obdivoval. Při té příležitosti pronesl jsem přání, aby ohledl místnosti, které by mohly býti přiděleny pro sbírku kranilogickou. Pravil mi, že se jedná s musejní společností o definitivní vymezení místností, které by této společnosti měly náležeti a které by zemský výbor pro sebe vyhradil. Slíbil, že|| pro sbírku jmenovanou potřebné místnosti budou vykázány. Při té příležitosti jsem seznal, co jste ráčili již praviti, že u zemského výboru jsou na Musejní společnost velice rozezleni.

Předkládám k laskavému nahlédnutí protokoly o poslední schůzi správní komise a valného shromáždění, v nichž jste neráčili předsedati. Opisy těch protokolů doručím, až budou schváleny.

Dovoluji si oznámiti, že jsem jednal osobně s p. dv. radou Randou o odpovědi, jaká by se měla dáti Spolku pro zbudování pomníku králi Jiřímu v Poděbradech na jeho pozvání k odhalení tohoto pomníku. Sdělil jsem mu ovšem, jakého ráčíte býti mínění. Konečně se rozhodl, aby dopsáno bylo do Poděbrad, že všichni členové vítají zbudování a odhalení tohoto pomníku, ale že pro prázdniny v Akademii nelze předsevzít volbu oficiálních zástupců. Vedle toho měla se|| projevit naděje, že jednotlivým členům Akademie dostane se asi pozvání a mnozí z nich že se asi v slavnosti zúčastní. V tom smysle dopsal jsem do Poděbrad.

Zemský výbor zaslal odpověď na naši žádost, aby Akademie i mimo hodiny v domácím řádě určené mohla věci potřebné dovážeti a odvážeti, aby při jednání proti zřízení Akademie tato byla slyšána a aby strojník rozsvěcoval chodbu podél místností Č. A. a společnou síň zasedací. V prvních dvou kusech žádosti naší vyhověno, třetí žádost zamítnuta. Pan prof. Šolín ponechává další jednání v této věci Vaší Slovnosti. Dovoluji si učiniti předem některé poznámky. Škoda jest, že do naší žádosti nebylo výslovně zajato, že v příčině rozsvěcování v společné síni žádáme, aby Akademie byla postavena na roveň s Musejní společností. V příčině osvětlování chodeb zemský výbor|| ukládá tu najednou povinnost našemu sluhovi, co tento konal dobrovolně. A vytýká, že ze strany Akademie přestalo se libovolně osvětlovati bez žádosti k zemskému výboru. Sám nynější inspektor budovy musejní p. Rechka žádal p. prof. Kvíčalu, tedy zástupce zemského výboru ze rozhodnutí a tento ustanovil, aby rozsvěcoval strojník Svoboda. Dodati také dlužno, že nikdy v žádném domácím řádě nebylo, kdo jaké chodby má rozsvěcovati. I rozumí se samo sebou že rozsvěcování všech veřejných chodeb náleží strojníku Svobodovi. Zemský výbor, jak z rozhodnutí jeho vysvítá, vyslechl o žádosti naší p. inspektora Řechku a do svého rozhodnutí sepsal všecko i malicherné věci, které mu referoval p. Rechka a jeho adlatu p. Svoboda. Není to však v pořádku a i chodbu i společnou zasedací síň rozsvěcovati náleží strojníkovi. Prosím snažně, abyste tuto věc při vhodné příležitosti ráčili znovu ucavírovati (?).

Konečně dovoluji si přednésti snažnou žádost, abyste mi ráčili dáti dovolenou na měsíc srpen.|| Věci posud došlé jsou vyřízeny a aby všecko po celý měsíc bylo v pořádku, o tom učiním potřebné opatření.

Přeji Vašnostem dokonalého zotavení a mám čest' znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1896 31. 7. Praha:

V Praze dne 31. července 1896.

Slovutný pane Praesidente!

Zemský výbor se poptává, co by se mělo státi s cennými papíry při fondu paní R. Havelkové a p. K. ryt. Pippicha, které neposkytují sirotčí jistoty. Mluvil jsem o věci hned, když se fond ten odevzdal zemskému výboru a bylo mně řečeno od úředníka, který vede naše účty, že by se o losech etc. mohlo nésti depositum, kdyby Akademie na tom stála, aby losy se nespěněžily. Račte tudíž věc uvážiti a po případě předložiti IV. třídě k rozhodnutí, načež by se zemskému výboru dala odpověď.

V příčině dědictví dovoluji se oznámiti, že pozůstalost činila 22 841, 51, poplatky pozůstalostní zas 216 zl. 06. Poplatky z částky Akademii připadlé jsou již zapraveny||; na poplatek z podílu, který by byl připadl Dru Pippichovi, ponechal si Dr Černý 200 zl. Již tedy se ani neodporučuje žádati za lhůty. Co se týče úroků, část' jich připadla Dru Pippichovi. Podrobnějších zpráv podati nemohu, poněvadž výkaz

podrobný zavřel si do stolu p. prof. Šolín. Dovolím si však výkaz ten předložiti, jakmile p. profesor se navrátí.

S Vašnostiným laskavým svolením vydám se zítra na prázdniny. A pak jest moje adresa:

Jos. J. Kořán,
v Úpici (Eipel)

Poroučeje se do přízně Vaší Slovutnosti mám čest znamenati se
nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1896 10. 12. Praha:

V Praze dne 10. prosince 1896.

Slovutný pane Praesidente!

Vyhledával jsem dvakrát osobně pana chefredaktora „Politik“ Emila Brettera i přišel sám za mnou do Akademie, když se dozvěděl, že s ním chci mluvit. Račte z toho vyrozuměti, že nemá o mně takového mínění jako pan redaktor Patrik Blažek – pardon – pan setník Blažek.

Pověděl jsem mu diplomaticky a chronologicky i pragmaticky věcně, jak se celá věc mezi p. Blažkem a mnou sběhla. První jeho výrok zněl v ten smysl, abych nijakž nekladl na váhu to, co o mně p. Blažek míní a co napsal; on p. chefredaktor jest po této affaiře ve svém příznivém mínění o mně|| a o Akademii tak peven a stálý jako před tím. Když jsem pak panu Brettrovi sdělil obsah listu, který poslal J. J. knížeti Jiřímu z Lobkowicz, vyjádřil se, že p. Blažek klade nepřístušný důraz na svou hodnost vojenskou, že v redakci není samostatným redaktorem, nýbrž reporterem od řádky placeným a že redakci způsobil již více mrzutostí, Kromě jiného vypravoval mi, že pro jednu událost dostal již z redakce výpověď; dále mi vypravoval k jeho charakteristice, že p. Blažek jednou jako reporter sněmovní požádal p. inženýra Kaftana za zprávu z jakési komisse a když mu to jmenovaný poslanec odepřel s tím odůvodněním, že nemá času, pan setník byl uražen na cti a poslal Kaftanovi dva svědky. P. Bretter charakterisoval tudíž p. Blažka jako muže zhorka nakvašeného a znovu mne žádal, abych já proti p. Blažkovi žádných kroků nepodnikal a znovu ujišťoval, že nelibost|| p. Blažka nemá žádného účinku na poměr „Politik“ k Akademii. Kromě toho p. Bretter velice byl indigován nad tím, že p. Blažek bez jeho vědomí a souhlasu zaslal přípis Jeho Jasnosti a že takto kompromitoval redakci, která jeho kroku naprosto neschvaluje. Pan Bretter pravil, že toho naprosto nemůže trpěti, aby bez jeho vědomí vedl některý redaktor soukromou korespondenci a že to ovšem p. Blažkovi vytkne příslušným způsobem. Pan Bretter před rozmluvou se mnou zvěděl v redakci v poslední chvíli jen tolik, že p. Blažek ukazoval v redakci odpověď Jeho Jasnosti na jakýsi svůj přípis. Panu redaktorovi Brettrovi jsem řekl svoje mínění, že p. Blažek nejspíše proto byl pohněván, že jsem mu překlad příslušné zprávy neopatril; když pak jsem o této věci rozmlouval s jedním vtípným redaktorem, doložil: jestliže Jeho Jasnost Blažkovi skutečně psal, měl mu odpovědět, že také nemá času, aby mu výroční zprávu|| přeložil do němčiny, aby se tedy k němu podruhé v takových věcech neobracel.

Po rozmluvě se chefredaktorem „Politiky“ mám celou věc za vyřízenou a sám nechci žádné satisfakce, poněvadž jest konstatováno, jaké postavení p. Blažek v redakci zaujímá a jak redakce sama a kollegové Blažkovi na jeho – řekněme to eufemisticky – horkokrevnost pohlížejí. O jednu věc bych nicméně snažně prosil, totiž o to, abyste ráčili o mém pořízení referovati J. J. panu náměstkovi protektora. Jinak bych si vyprosil dovolení, abych Jeho Jasnosti sám mohl zprávu podati.

Poroučeje se do vzácné přízně Vašnostiny znamenám se
nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1896 28. 12. Praha:

Ad memoriam

Z podrobných rozmluv s pány archivářem Frant. Dvorským, musejním sekretářem Frant. Kvapilem a inspektorem budovy musejní Linhartem Řechtou vyrozuměl jsem v příčině nové úpravy naturálních bytů v budově musejní následující:

V první fási klonilo se mínění k tomu, že v přízemí pod naší I., II. a III. třídou zůstanou 2 naturální byty, kteréž by byli podrželi nejspíše musejní sluha Bořický a Kožíšek. <n>Ostatní naturální byty pro

kustoda p. Wegnera, strojníka Svobodu a vrátného Ješe měly býti upraveny z nynějších místností archivu zemského. V této partii bydlí nyní tři rodiny a mají: strojník Svoboda 3 místnosti, Kožíšek 3 a Bořický 2 – tedy 8 místností. Kdyby dvěma rodinám ponechány byly byty o 3 nebo po 2 místnostech, získal by zemský archiv kromě jiného 2 resp. 4 menší nebo vybouráním příček 2 větší místnosti.

Druhá fáze. Archivář prohlásil, že by mu navržené místnosti pro rozšířený archiv nestačily a požadoval všechny místnosti, kde jsou nyní byty naturální počítajíc v to i místnosti, kde dříve bydlil inženýr Votrubec. Následkem toho měl kustod musejní biblioteky p. Wegner, jenž má pod kanceláří a pod archivem musejním veliký byt naturální, bydleti mimo budovu musejní a z archivu se měly upravit čtyři byty: pro strojníka Svobodu, portýra Ješe a sluhy Kožíška a Bořického.

Třetí fáze. Musejní společnost požaduje naturální byt pro p. Wegnera podle původní smlouvy; vyhradila si tudíž jeho byt nynější pro eventuální budoucí upotřebení, ale spokojuje se s bytem menším. Následkem toho byly by z archivu upraveny čtyři byty: pro Wegnera, Svobodu, Bořického a Kožíška. – Vrátný Ješ by bydlil mimo budovu musejní.

V tomto posledním směru bude asi podán návrh sněmu zemskému.

V Praze dne 28. prosince 1896

Jos. J. Kořán

– d. 1897 27. 1. Praha:

V Praze dne 27. ledna 1897.

Slovutný pane praesidente!

Soupis památek okresu Lounského od Dra B. Matějsky jest htov potud, že text veškeren i s tabulkami jest již brožován. Tiskárna čeká jenom na oznámení krámské ceny, aby ji mohla na obálce vytisknouti, načež by svazky bez prodlení mohly býti dodány.

Kožíšek pravil, že jste se ráčili vyjádřiti, že se svazek může vydati bez označení krámské ceny. Je-li tomu tak, račte mi to na tomto listě oznámiti a já učiním další opatření.

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1897 9. 6. Praha:

V Praze dne 9. června 1897.

Slovutný pane Praesidente!

Pan archivář třeboňský František Mareš poptává se na trojí věc, jak z přiloženého jeho listu ráčíte vyrozuměti a sice:

– má-li se u každé fary udati počátek matrik?

– mají-li se uvést i cennější památky soukromníků?

– mají-li se uvést velké nálezy mincí a jiných předmětů z doby historické?

V příčině druhé otázky bylo již řečeno v Arch. kommissi, že soukromé památky popisují se potud, pokud majitelové k tomu svolují jen výminkou se zvláštním svolením majitelů; o dvou ostatních dotazech nebylo – tuším jednáno. Račte pronést ve všech třech otázkách Svoje|| mínění, abychom mohli panu Marešovi dáti určitou odpověď.

Ráčili jste oznámiti, že se pan inženýr Herain nabídl osobně ku provedení Soupisu památek okresu (polit.) Hořovického. Bylo, prosím ujednáno s p. Herainem, kdy Soupis tento má provésti? Či se ho máme zeptati, kdy tuto práci hodlá podniknouti a vykonati?

Konečně ráčili jste oznámiti, že se pan Wintera podjal provedení Soupisu v politickém okrese Broumovském. Ráčili jste s ním snad již také ujednati, kdy tento práci provede? Má mu býti z Archaeologické kommissi resp. od praesidia dopsáno a v jakém smysle?

Prosím snažně, abyste ráčili nám dáti v těchto věcech laskavou instrukci.

Dovoluji si také oznámiti, že p. Švabinský posud se nedostavil pro odpověď, který formát by definitivně zvolen pro spis jubilejní.||

Přeji Vašnostem dokonalého zotavení v lázeňském ovzduší a mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1897 18. 6. Praha:

V Praze dne 18. června 1897.

Slovutný pane Praesidente!

Pan prof. Šolín snažně žádá, abyste ráčili oznámiti, jestli do Prahy zavítáte ke správní kommissi a k valné hromadě. V tomto případě byly by správní kommissie a valná hromada položeny na ty dny, kdy byste si to ráčili přáti ať v červnu nebo počátkem července. Kdybyste však vůbec nehodlali do Prahy přijeti, byla by správní kommissie svolána na pondělí dne 28. a valná hromada na středu 30. června. Dovolují si snažně prositi, abyste rozhodnutí svoje ráčili oznámiti.

II. třída povolila prof. Waldřichovi(?) náklad 24 zl. na tabulky k publikování rozpravy v německém časopise. Račte oznámiti, jestli že souhlasiti ráčíte, aby částka tato byla vyplacena|| z fondu na publikování prací České Akademie jazyky světovými?

Přikládám odpověď učitele Žídka, který chce za výkresy a kopie Vaší Slovutnosti známé 100 zl. Račte v této příčině projevití mínění Svoje; i kdybyste snad ráčili býti toho mínění, aby se věc koupila, zajisté by se snesení o tom ponechalo do sezení Archaeologické kommissie.

Přeji Vaší Slovutnosti příjemného pobytu a znamenám se

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1897 23. 6. Praha:

V Praze dne 23. června 1897.

Slovutný pane Praesidente!

Dovolují si zaslati nový výzkum, obsah to z Památek Archaeologických a místopisných. Pan prof. Píč upozorňuje, že ministerstvo ještě nevyřídilo žádost za subvenci Památkám. I myslí si a žádá za to, abyste při vhodné příležitosti ráčili se přimluvit u pana ministra Gautsche, aby ta žádost příznivě byla vyřízena. A neškodilo by, kdyby se mu mohl ukázati otisk jednoho pojednání s příslušnými obrazy. K tomu účelu výtisk tento Vašnostem zasíláme.

Dále dovoluji si oznámiti, že pan prof. Ženíšek dodal podobiznu hraběte Harracha i s rámem a nelzá se již ve společné zasedací síni. Pan sekretář Kvapil praví, že jste se s panem hrabětem dohodli, aby všechny tři podobizny byly umístěny|| na postranní pravé stěně a sice maršálkova uprostřed a obou pánů praesidentů po jeho stranách. Jeli tomu tak, dala by se Vašnostina na pravou (totiž maršálkovi po pravici) a hraběte Harracha na stranu levou a sice z toho důvodu, že Vašnost ráčíte hleděti vlevo a J. O. hr. Harrach vpravo. Ráčili jste se však vysloviti přede mnou, že snad p. maršálek měl by Svoje mínění ve věci této pronésti. Prosím tudíž o laskavou resoluci, co se má státi. Mohou se obrazy ihned zavěsiti, aby k valné hromadě byl pořádek nebo jak se mám zachovati?

Poroučeje se do Vašnostiny blahovolné přízně mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější

Jos. J. Kořán

– d. 1897 24. 6. Praha:

V Praze dne 24. června 1897.

Slovutný pane Praesidente!

Pan A. Wiesner žádá, aby mu dáno bylo k sobotní výplatě 1500 zl.

Má za námi touto dobou kromě již vyplacených 2000 zl. ještě 1774 zl. 26 kr. Částka 1500 zl. může se mu tedy povolití.

Dále předkládá dvojí dodatečnou sazbu resp. návrh na přírážky. Račte si věci tyto prohlednouti a oznámiti laskavě Svoje mínění. [Také přikládám dva vzorky na papír. Slabší jest lepší nežli jsme mělo od Otty, ale stojí také 19, 50 kr. za 1000; lepší stojí 60 zl. za 1000 zl. Od Otty měli jsme za 40 zl. a ten úplně vystačil.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. nedat.:

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si oznámiti, že ve Vídni nalézají se následující publikace:

Pro císaře pána

Pro Nejjasnějšího p. protektora

Pro státního radu Brauna

Pro ministra hr. Taaffe

Pro ministra dra Gautsche

(1-5: II. ročník)

pro dra Plenera I. a II. ročník

pro knížete Windischgrätze II. ročník.

Opravu nějakou provádí Spott na několika výtiscích; dojde tedy:

v úterý pro dra Madeyského I. a II. ročník.

Na rychlo dal se vázati ročník I. pro knížete Windischgrätze; dojde tedy ve středu pro kn. Windischgrätze I. ročník.

Všecky publikace jsou a budou pro sebe v bednách odděleny. O tom jsem již psal p. Schmidtovi|| Co se týče listin v příčině nové státní subvence, Kožíšek jde pro ně k našemu krasopisci odpoledne a ještě dnes je doručí Vašnostem s podpisem p. prof. Šolína.

Poroučejte se přízni Vaší znamenám se Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1899 28. 5. Praha:

V Praze dne 28. května 1899.

Slovutný pane Praesidente!

Dovolil jsem si zaslati včera Vaší Slovutnosti telegrafické pozvání petrohradských žurnalistů k slavnosti Purkynově. Také Česká Matice obdržela takové pozvání. Od císařské Akademie v Petrohradě pozvání ani včera ani ještě dnes nedošlo.

Pan profesor Šolín myslí, že na pozvání žurnalistů nelze žádnou akci založiti.

Dovoluji si přiložiti přípis hraběte Lützova z toho důvodu, že tento kavalír daroval nám již dříve také svou knihu o českých dějinách. Snad by se mu mohly z Památníku jubilejního darovati odbory:|| historický a o české literatuře (ze III. a IV. třídy). Prosím o laskavou resoluci.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1899 3. 6. Praha:

V Praze dne 3. června 1899.

Slovutný pane Praesidente!

Jednota výtvarných umělců v Praze podala již ke IV. třídě žádost za podporu na vydání Památníku Mároldova. K této žádosti však připojen byl samostatný „Dodatek“, jež v opise přiložiti si dovoluji obsahující kritiku Vaší osobnosti, kterou jsem nemohl protokolovati. Oznámil jsem svoje mínění p. prof. Šolínovi a on je schválil a ustanovil, abych Dodatek vrátil p. prof. Maudrovi. Učinil jsem tak přiloživ stručné, suché oznámení, že „Dodatek“ nebyl protokolován a že se vrací.

Ostatně není z Akademie mnoho nového. I. třída vykonala již návrhací volbu předsedy třídního; zvolen jednohlasně p. dv. r. Randa. Pan prof. Durdík má dovolenou a mešká|| v Pirkenhammru u Karlových Varů, aby se tam léčil. V třídě pan dv. r. Randa ustanovil dra Zíbrta za jeho nástupce. – IV. třída schůze posud neměla.

*Přeji Vaší Slovnosti na všem dobře se míti a mám čest znamenati se
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1899 5. 6. Praha:

V Praze dne 5. června 1899.

Slovný pane Praesidente!

Byl tady farář žižkovský pan Eduard Šittler a žádá dvojí věc.

Předně vypravoval, že při osobním prohlížení zámku Brandýsa n. L. shledal zejména praehistorické starožitnosti, o nichž mu bylo řečeno, že vykopány byly na panství J. císaře a krále. Výsosti arcikněze Ludvíka Salvátora. Kvěcem těm však není příslušných nápisů ani seznamů. Ale arcikněž prý to vše zná a má snad také inventář toho všeho. První prosba pana faráře směřuje tedy k tomu, aby Jeho Výsost byla požádána za opatření, by věci české a zejména lokální příslušným způsobem mohly býti sepsány.

Pan prof. Šolín však jest toho náhledu, že by Jeho výsost touto žádostí, poněvadž|| běží o věc nepatrnou, kde by snad sám osobně musil intervenovati, neměl býti obtěžován. Prosím o laskavé rozhodnutí Vaší Slovnosti.

Druhá věc jest mnohem závažnější. V Staré Boleslavi objevena v románské kapli freska. Pan farář Šittler sám osobně oklepal valný kus stěny s pozdějšími nátěry a rovněž učinil tak náš kreslič Macák. Freska jsou románská dosti dobře zachovalá a velmi vzácná. I běží o to, aby jednak zajímavé partie po případě vše, co se zachovalo, reprodukováno bylo v Soupise okresu Karlínského; jednak aby freska byla, pokud by se toho objevila potřeba, restaurována. I žádá pan farář velmi snažně, abyste osobním ohledáním na místě ráčili povahu věci jakožto povolání znalce vyšetřiti, o reprodukování rozhodnouti a pak osobním zakročením u centrální komise vymoci podporu na restauraci. Kdybyste jménem komise Archaeologické nezakročili, jest nebezpečnost, že by kapitula nemajíc sama prostředků, dala fresku zase zabílet k nenahraditelné|| škodě pro naši archaeologii. A také by ovšem naší Arch. kom. nesmírně dobře slušelo, kdyby ona měla prioritu v ocenění a publikování této vzácné malířské památky. I žádá tudíž pan farář, který by Vaší Slovnosti dovolil si do Boleslavě provoditi, abyste ráčili rozhodnutí své ohlásiti a potřebné kroky co nejdříve laskavě provésti.

Prosím snažně o laskavou zprávu, abych horlivost pana faráře všeho uznání hodnou mohl by brzy příznivým rozhodnutím odměniti a mám čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1899 27. 6. Praha:

V Praze dne 27. června 1899.

Slovný pane Praesidente!

Právě jsem obdržel od p. faráře Šittlera přiložený list. Poněvadž jsem neměl posud příležitost s Vaší Slovností se setkati a pan farář žádá za určitou odpověď, dovoluji si list jeho předložiti k Vašemu laskavému rozhodnutí a přimlouvám se co nejvřeleji, abyste přání jeho ráčili vyhověti.

Vaší Slovnosti

oddaný ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 2. 6. Praha:

V Praze dne 2. června 1900.

Slovný pane Praesidente!

Dovolují zaslati všeliké věci k laskavému schválení.

V tom jest oznámení Archaeol. komise, že podpory na miniatury a dotace na prehistorickou mapu mají býti jako zvláštní fondy vedeny, dále oznámení o remuneraci (?) 290 zl.: 200 Jos. J. Kořánovi| 60 Ant. Hamrlovi (?)| 30 Mart. Kožíškovi| za mimořádné práce pro Archaeol. komisi za rok 1899. Prosím o podpis při obou těchto listinách.

Přeji Vaší Slovnosti dostatek zotavení ve venkovském zátiší a znamenám se

Vaší Slovutnosti
nejjoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 7. 6. Praha:

V Praze dne 7. června 1900.

Slovutný pane praesidente!

Kromě jiných věcí, o jejichž laskavé schválení a potvrzení uctivě prosím, dovoluji se přiložiti oznámení zemského výboru, že c. k. pokladna pro kontrolu státního dluhu odpírá zapsati Český název Akademie. Račte oznámiti, jestli souhlasíte, aby zemský výbor za státní virkulovanou (?) rentu zakoupil resp. vyměnil cenné papíry Zemské banky daně prosté, a mám-li ten přípis koncipovati?

Mám čest

znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejjoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 9. 6. Praha:

V Praze dne 9. června 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Adressa České Akademie k slavnosti jubilea Královské university pořizena byla tím způsobem, že pan professor Rayman napsal text. Krasopisec Drahorád provedl adresu kaligraficky na kartoně. A poněvadž jsme si rozměry kartonu sami ustanovili, mohl Spott hned dělat desky. V neděli dopoledne (dříve práci odnésti nemohl) Drahorád Karton odevzdal, u Spotta složili jej hned do připravených desek. A poněvadž věc byla takto opožděná, nemohli jsme adresu více poslat za Vaší Slovutností ku podpisu, nýbrž podepsal ji kromě p. prof. Raymana pan dv. r. Randa. Kožíšek adresu v pouzdře dodal v || úterý ráno v 7 hod. panu dvornímu radovi na nádraží státní dráhy. Pan rada adresu prohlížel a velice se mu líbila. Je vázána v tmavočerném plyši, v rozích jsou arabesky barakové, uprostřed štítek, na který jsem dal náps v ovalu: Česká Akademie Krakovské univerzity 1444 1900:

1400

1900

Ráčili jste se snad také dočísti v novinách, že mezi nejvzácnějšími deputacemi pan dvorní rada Randa u slavnostním aktu adresu tuto za Českou Akademii přečetl a odevzdal.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejjoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 13. 6. Praha:

V Praze dne 13. června 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati kromě jiného všeobecnou předmluvu k Soupisu památek lidových, jak ji navrhuji pánové prof. Píč a Dr Zíbrt. Dr Zíbrt žádá za schválení, aby tato stať mohla býti vytištěna úvodem k dílu Dra K. Adámka „Lid na Hlinecku“.

Dále pan Dr. Boh. Matějka počne zase v pondělí kopati v rozvalinách kláštera Ostrovského. Žádá za tou příčinou, aby mu byla vyplacena povolená podpora 300 zl. Prosím, abyste oznámení z Archaeologické komise, napsané od p. prof. Píče, ráčili podepsati.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejjoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 21. 6. Praha:

V Praze dne 21. června 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Zemský výbor povolil na žádost praesidia, aby vyplacen byl České Akademii celý ostatek zemské subvence per K 42 000. Poukázka jest v Zemské bance.

A. Wiesner žádá za zálohu 3000 korun. Poněvadž účty jeho do dneška sem dodané a ode mne podrobně prozkoumané obnášejí jen K 2037,71, byla mu tato částka k výplatě poukázána.

Přípis ministerstva v příštině bližší adressy prof. Petrovského opomenul jsem přiložiti. Prosím o laskavé prominutí.

Prosím o podpis na listiny v příčině podpory 200 zl. Ed. Šittlerovi a 200 zl. paušalu Dru Zd. Wirthovi; dále o visum na kvitance a potvrzení: Č. Štumpera, Ottona Drahoráda, Dra Boh. Matějky, pánu Slavíka, Kužny, Augustina a Josefa Truhláře, Dra Pelnáře a|| Král. české zemské pokladny.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 2. 7. Praha:

V Praze dne 2. července 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Ve čtvrtek dne 28. června konala se schůze Správní komise, v sobotu dne 30. června valné shromáždění. Všecky věci vyřízeny hladce a rychle.

Ve správní komisi kromě jiného schválena smlouva mezi Grafickou Unií a Českou Akademií o vydání Gebauerova „Staročeského slovníku“. Smlouvu pan dv. rada Randa hned podepsal. Ve valném shromáždění projeveno blahopřání k sňatku nejjasnějšího našeho protektora, praesitium zmocněno, aby blahopřání toto oznámilo a hned ještě v sobotu poslána blahopřejná adresa kaligraficky napsaná do Zákup. Koncept přikládám.

Prosím snažně, abyste ráčili vicrovati (?) potvrzení za vyplacené|| honoráře z Věstníka číslo březnové, která se nalézají na druhé straně poukázky, a abyste ráčili podepsati 100 Korun Fr. Marešovi účtovaných.

Kromě toho dovoluji si předložiti k blahovlnnému schválení řadu jiných věcí, kterými snesení správní komise a valného shromáždění z větší části budou provedena.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

přípis – autograf J. Hlávky: Poukazky.

Tudka (?) 1851 K

Píč 600 K

Frat. Bílý 200 K

Koula 1000 K

Soupis 288,42 K

Ruznym 5200

9109,42 K

– d. 1900 5. 7. Praha:

V Praze dne 5. července 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Chek panu prof. Píčoví svědčící a v poslední zásilce při poukázce pro pana profesora přiložený došel nás nepodepsaný. Ve spoustě písemností snadno mohl býti přehlédnut. Prosím o jeho dodatečné podepsání.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 12. 7. Praha:

V Praze dne 12. července 1900.

Slovutný pane praesidente!

Včera řekl přisedící zemského výboru pan Karel Adámek, že povolen jest příspěvek na substituci pana prof. Píče, ale že musíme podati zemskému výboru žádost, aby poukázána byla k výplatě. Nejsa zpraven, na jakém základě bychom za toto poukázání mohli žádati, vyšetřil jsem dnes osobně u zemského výboru, že věci, které sněmu byly předloženy od zemského výboru k vyřízení příznivému a které od komise odpočtové byly schváleny, na základě zmocnění sněmu ze dne 5. května mohou býti provedeny. A k takovému finančnímu věcem náleží i naše otázka. Na tomto stavu zakládá se naše žádost!

Druhá věc stala se opomenutím. U zemského výboru bylo jako obvykle žádáno, aby ze subvence 20 000 zl. ponecháno bylo 500 zl. Fondu rezervnímu; ale zemský výbor || nenařídil král. české zemské pokladně, aby 500 zl. k účelu tomu zadržela a tak byla celá subvence Zemské bance odvedena.

Přeji Vaší slovutnosti dokonalého zotavení v krásném venkovském zátiší a znamenám se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 21. 7. Praha:

V Praze dne 21. července 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Věci, o kterých jste se ráčili zmíniti v posledním Svém přípise, jsou buď již provedeny, nebo budou vyřízeny co nejdříve. Jen o dvou kusech chci se zvláště zmíniti. Archaeologická komise resp. její praesidium oznamuje Praesidiu Akademie, že během prázdnin bude potřebí asi 800 zl. zálohy na fotografie, výkresy a t. d. pro Soupis památek. Poukázku napsal by pan generální sekretář jen v tom případě, kdyby zálohy bylo skutečně potřebí. Rozumí se ovšem samo sebou, že by na všechny výlohy z této eventuality zálohy musily býti řádné poukázky a stvrzenky a že by řádným způsobem musila býti zúčtována. Dále ráčíte sám poznamenávati, že v příčině definitivního předložení nadační listiny fundace Kankovy nutno|| vepsati nově zakoupené cenné papíry. Musíme tedy vyčkati až nám zemský výbor výsledek své akce oznámí.

Dovoluji si předložiti zprávu Jeho císa. a král. Výsosti panu protektorovi za rok 1899 a některé nové poukázky. Přiložena jest také žádost nadace Rokycanských novin za půjčení štočků. Pan prof. Píč jest na cestách. Račte rozhodnouti sám za Archaeologickou komisi, má-li se žádosti vyhověti.

Konečně dovoluji si snažně žádati, abyste mně na měsíc srpen ráčili udělití dovolenou. Nežli bych odjel, byly by všechny naléhavé věci vyřízeny.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 17. 9. Praha:

V Praze dne 17. září 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Pan prof. Raýman vrátil se v pondělí dne 10. září z Bělovsí u Náchoda. Jsou to lázně asi takového druhu jako Letiny u Blovic, avšak ještě méně navštěvované. Do Bělovsí dostal se pan prof. z Mariánských lázní, kde byl na léčení svého bronchialního katarrrhu. Do Akademie pan professor přišel v úterý jen se ohlasit, slíbil, že přijde ve středu, ale pro Svoje neodkladné práce navštívil nás až v sobotu dne 15. září k večeru. Měl jsem za to, že odjel do Lužan, poněvadž vypravoval, že se hodlá do Lužan podívat. Někam jinam ven na delší dobu snad již pan professor nepojede, leda by na několik dní odjel k svému bratru do Uher, jak pravil, na vinobraní. Mimochodem budiž poznamenáno, že pan

professor očekává odpověď na svoje psaní, které zaslal Vaší Slovnosti.

V posledním listě Svém ráčíte se zmiňovati o dopise, kterým prý byla České Akademii zaslána oficiální zpráva o výstavě pařížské; i ráčíte projevovati domněnku, že přípis pochází přímo od vlády francouzské. To jest factum, že jste ráčili poznamenat, aby se poděkovalo; avšak na přípise, kterým nám oznamuje universitní knihovna v Christianii, že nám posílá|| z nařízení ministerstva vyučování knihu La Norvège vydanou „u příležitosti výstavy pařížské“. Poněvadž s touto universitou máme výměnu publikací, tedy jsme jí za dílo poslali obyčejné naše poděkování, které jste ráčili podepsati. Někáká jiná oficiální zpráva, jak mně pan kancelista ubezpečoval a jak jsem z akt mně odevzdaných seznal, do České Akademie nebyla zaslána. Račte v tom ohledu býti tudíž bez starosti.

O dvou ještě věcech dovoluji si zmínku učiniti.

Statkář p. Karel Horký u Chrudimě (na Podhůře) vypověděl nám kapitál dlužní náležející do odkazu V. Šichavého. (?) Přípis jeho dr Černý si podržel. Podle přání Dra Černého koncipoval jsem odpověď Horkému a prosím, abyste ji ráčili podepsati. Kvitanci zašlu k podpisu jakmile nám od Dra Černého bude doručena. Spisy, kterých k tomu Dr Černý potřebuje, nemohl jsem mu vydati, poněvadž jsou v uschování u p. gener. sekretáře. Teprve v sobotu jsem je obdržel.

Konečně přikládám překlad Soupisu okresu Budějovického. Je to nabídka jednoho úředníka u Zemského výboru, který by byl ochoten za obvyklý u nás honorář soupisy překládati. Nabídku tuto přinesl p. farář Šittler a má za to, že pan kandidant po nějaké malé průpravě zejména po seznámení se s termíny technickými bude úplně způsobilým práci tuto prováděti. Kdyby to bylo pravda, velice bychom získali, poněvadž by soupisy německé mohly vycházeti současně s českými.||

Prosím tudíž snažně, abyste ráčili ukázkou překladu laskavě prohlednouti a s českým textem srovnati. Pochybuji, že Soupis okresu Budějovického ráčíte v Lužanech míti. Proto jej zároveň také posílám. Po prohlédnutí překladu račte mi oznámiti, jestli bych jej měl ještě někomu jinému ukázati.

Přeji Vaší Slovnosti mnoho zdraví pevného a mám čest

znamenati se

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 24. 9. Praha:

V Praze dne 24. září 1900.

Slovný pane Praesidente!

Napsali jsme přípisy svědčící pp. Dru Pippichovi a Havelkovi; jsou psány všeobecně, formou úřední a dám je také podepsat panu prof. Píčoví. Dnes už mu nemohly býti předloženy. Doufám, že s touto formou ráčíte souhlasiti.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 25. 9. Praha:

V Praze dne 25. září 1900.

Slovný pane Praesidente!

Pan professor Ráyman se stal neznámým. Dal jsem se již třikrát poptati v jeho bytě, ale rodina tvrdí, že odjel k bratrovi do Uher. Pravili, že prý dnes v noci přijede. Nemaje toho jistotu, dovoluji si některé věci bez jeho podpisu poslati za Vaší Slovností a pak bych je dal teprve panu prof. podepsati.

Co se týče II. lhůty subvence obce Pražské na Soupis památek města Prahy, požaduje městská rada, aby jí o postupu práce podána byla zpráva. Předložil jsem přípis tento pánům, kteří soupis provádějí a vyžádal si od nich písemnou zprávu. Na základě zpráv těchto, jež dovoluji si připojiti,|| sepsal jsem zprávu pro radu městskou.

Dále dovoluji si připomenouti, že obec Karlínská darovala na Soupis okresu Karlínského 200 zl. Kdybychom se omezili na památky veřejné, nebylo by v soupise nic z města Karlína. Proto chce p. farář Šittler dáti tam alespoň něco z památek soukromě chovaných. To jest původ a účel přípisu k městské radě karlínské.

Konečně dovoluji si snažně prositi za laskavé oznámení, jestli si ráčíte přátí, aby Archaeologická komise konala schůzi za Vaší přítomnosti v Praze. Pan professor Píč jest toho náhledu, že by se schůze měla konati. Látky jest dostatek. Prosím tudíž, abyste ráčili oznámiti určitý den, kdy by se schůze měla konati a my ji na ten den svoláme. Pan professor jest ochoten svolati také schůzi Archaeologického sboru Musejního a prosí o laskavou zprávu v tomto|| ohledu.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 27. 9. Praha:

V Praze dne 27. září 1900.
Slovutný pane Praesidente!

Na pohřeb prof. Alberta pojedou za Českou Akademii pánové: gener. sekretář Ráyman, prof. Kořistka, prof. Vrba a prof. Vrchlický; dále jsou oznámeni dv. r. Eiselt, prof. Hlava, prof. Kabrhel, Reinsberg po případě prof. Mayde za fakultu lékařskou. Zítřa všichni tito páni budou míti poradu, kdo by měl mluvití a za kterou instituci.

Co se týká jízdy, spojení se Žamberkem jest velice nesnadné a nepříhodné. Byla o tom řeč dnes dopoledne a ujednali jsme, že professor Vrba bude do Ústí nad Orlicí telegrafovat do hotelu Friml o vůz; to však počítal jenom pro sebe a prof. Ráymana. I jelo by se:|| v neděli ráno rychlovlakem v 7 1/2 ráno po státní dráze přes Pardubice a Choceň do Ústí (příjezd v 9.59); odtud vozem za 2 hodiny do Žamberka, poněvadž není dobrého spojení železničního. Zpět v 5 hodin zase k rychlovlaku do Ústí, který odjíždí v 6.57. Předpokládá se tudíž, že by se pohřeb skončil do 5. hodiny. V Praze byli byste v 9 1/2 hod. večer. To est nejvýhodnější spojení.

Poněvadž podle Vašnostina telegramu soudím, že ráčíte snad také jeti na pohřeb, vzkázal jsem do zítřejší porady, aby pro Vaší Slovtnost na voze také místo reservovali a jestliže kromě pp. Vrby, Ráymana a Vrchlického ještě jiní účastníci jeti chtějí až v neděli rychlovlakem, aby objednali hned zítřa telegraficky dostatečný počet vozů v Ústí a zabezpečili si je zpátečním telegramem. Obávám se totiž, že byste v Ústí mohli přijítí do nesnázi.||

Co se týče věnce, objednali jsme pěkný věnec a bude vypraven záhy v sobotu, aby v neděli dopoledne byl na místě. Úmrtní oznámení dnes jsme rozeslali.

Nedostal jsem odpovědi v příčině svolání komise Archaeologické.

Prosím snažně, abyste mi ráčili Svoje rozhodnutí oznámiti.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 8. 10. Praha:

V Praze dne 8. října 1900.
Slovutný pane Praesidente!

Pan Dr Karel Chytil zaslal mi návrh, jež si Vaší Slovtnosti předložiti dovoluji.

Pan professor Píč má proti tomu vážné námítky. Račte věc prohlednouti a až p. professor Píč do Lužan zavítá, o návrhu tomto pojednati, abych věděl co odpovědítí Dru Chytilovi.

Mám čest poroučeti do přízně

Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 11. 10. Praha:

V Praze dne 11. října 1900.
Slovutný pane Praesidente!

Pan přednosta Václav Diviš-Čištecký v Pardubicích zaslal nám přípis, jež v originale přiložiti si

dovolují. Rub a opis tohoto listu dodal jsem po úradě s p. prof. Píčem Dru J. Woldřichovi. Pan professor odpověděl připojeným přípisem. Dovolují si k tomu ukázati, že běží prozatím o nález přírodovědecký a prosím o laskavé rozhodnutí, má-li býti professor Woldřich požádán, aby se vypravil do Medlešic na útraty Archaeologické komise.

Mám čest znamenati se
Vaší Slohutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 15. 10. Praha:
V Praze dne 15. října 1900.
Slohutný pane Praesidente!

Byl jsem na to upozorněn, že malby v Pantheonu nejsou ještě hotovy a že by to po případě mohlo býti překážkou, aby se v Pantheonu naše výroční shromáždění dne 2. prosince konati nemohlo. Tedy jsem si malby prohlédl a zjistil tento stav věcí. Brožíkovy dva obrazy jsou hotovy úplně. Ženíšek jeden provedl úplně, na druhém figurální část hotova, ostatek bude dodělán tento měsíc. Prof. Hynais je hotov se čtyřmi obrazy, zbývá však 8 obrazů, které pracuje doma a které se mají v obloucích nad galeriemi nalepiti. Kdy bude prof. Hynais hotov|| s těmito obrazy? Kdybychom se ho sami otázali, pravdy se nedozvíme. Nezbyvá tudíž jiného, nežli abychom již nyní podali zemskému výboru obvyklou žádost za propůjčení Pantheonu, v níž by bylo ukázáno, kterak Pantheon jest zabeđen a projevila se naděje, že 2. prosince bude moci Akademie Pantheonu k slavnosti své použiti. Sám Dr Haasz mi k tomu radil dokládaje, že na tomto základě zemský výbor učiní kroky další. Zemský výbor ovšem obdrží od prof. Hynaisa určitou odpověď a my pak budeme věděti na čem jsme.

Prosím snažně za rozhodnutí v této věci.
Dovolují si zaslati některé věci k laskavému schválení a mám čest znamenati se
Vaší Slohutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 16. 10. Praha:
V Praze dne 16. října 1900.
Slohutný pane Praesidente!

Včera jsme nezastihli p. gener. sekretáře; stalo se to dnes. Dovolují si k novým věcem ještě doložiti. Máme tu vázané publikace za rok 1899 pro státního radu Brauna. Kam je máme poslati? Račte prohlednouti dvojí přiloženou žádost: c. k. universitní bibliotheky ve Vídni a c. k. domácího, dvorního a státního archivu za darování Soupisu památek. Pan prof. Píč míní, že by se Soupis institucím těmto mohl darovati. Prosím o Vašnostino rozhodnutí.

Mám čest znamenati se
Vaší Slohutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 24. 10. Praha:
V Praze dne 24. října 1900.
Slohutný pane Praesidente!

Jeho Jasnost Ferdinand kníže Kinský věnoval, jak vysvíta z přiloženého přípisu, 600 korun na vydání Soupisu památek okresu Chrudimského. Peníze byly kanceláři již dodány a z nich zapravím požadavky, které se právě poukazují k výplatě z příruční pokladny. Z kanceláře zaslal jsem potvrzení centrální pokladně ve Vídni; knížeti pánu bude se muset poslati poděkování od praesidia a s ním hotový svázaný Soupis Chrudimska <n>cesky a německy az výde</n>[JH tužkou na okraj, s čímž zajisté ráčíte souhlasiti. Soupis tento může býti dodán každou chvíli do Akademie; je úplně hotov.|| Příkládám také přípis Zemské banky o věnování 8000 korun od Vaší Slohutnosti. Zemské bance dáno potvrzení a peníze odevzdány zemskému výboru – obojí podepsáno jest od pana dv. r. Randy. Věrný

opis přípisu Zemské banky zaslal jsem prof. Vrchlickému se žádostí, aby se s Vaší Slovností dohodl o návrhu statutu a připravil jej k sezení IV. třídy. Prosím o vrácení originálu.

Dále ráčíte vyrozuměti z přípisu c. k. místopředsedství, že požadují ospravedlnění v příčině fondu Kankova. <n>ještě předchazející sdělení zemského výboru.</n>[JH tužkou na okraj Zasílám k tomu konci priora. Dovolil bych si poznamenati, že tu možno konstatovati věci, jak se zběhly: u zemského výboru naše jmění jest uloženo, on je spravuje. Zemský výbor koupil cenné papíry a požádal|| za jejich vinkulaci (?) a když c. k. komise pro kontrolu státního dluhu nesvolila k zařazení českého pojmenování našeho ústavu (Česká Akademie etc.) žádal za devinkulaci, aby mohl koupiti papíry jiné. C. k. místopředsedství bude ovšem trvati na svém, že devinkulace se může státi jen s jeho svolením, ale to se mu může koncedovati a doložiti, že to zemskému výboru oznámíme.

Konečně dovoluji se ještě jednu otázku předložiti k rozhodnutí Vaší Slovnosti. Jak ráčíte věděti, z dotace Archaeologické komise 3000 zl. věnuje se také část (pro r. 1900: 500 zl.) na badání praehistorické. Pan prof. Píř probádal posledně se značným úspěchem pohřebiště ve Lháni u Jičína. Náklad obnáší 203 zl. Tímto výsledkem mohli bychom se vykázati, kdyby Arch. kom. výlohy zapravila. Dovolil bych si za to snažně žádati.||

Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 5. 11. Praha:
V Praze dne 5. listopadu 1900.
Slovutný pane Praesidente!

Vrchní pokladník J. J. knížete Morise z Lobkovic pan Václav Špaček odevzdal mi dnešního dne 3000 zl. na Soupis památek zámku Roudnického. Rozumí se samo sebou, že nyní jest Archaeologická komise vázána Soupise zámku Roudnického v dozírné době provésti. Prosím o laskavou zprávu, ráčíte-li sám Dru Boh. Matějkovi v této věci dopsati nebo co by se jinak mělo státi.

3000 mám v pokladně; je tu hojně účtů, jež by z těchto peněz mohly býti zpraveny. Ráčíte dovoliti, aby z těchto peněz mohly k výplatě byly poukázány? Podal bych pak výkaz,|| k čemu peněz těchto bylo upotřebeno.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 6. 11. Praha:
V Praze dne 6. listopadu 1900.
Slovutný pane Praesidente!

Pan Dr. T. Černý poslal nám dnes přiloženou kvitanci. Zasílám ji bez prodlení Vaší Slovnosti a poněvadž věc spěchá, prosím, abyste ráčili dát podpis Svůj legalisovati v Přešticích a nám kvitanci obratem pošty vrátiti.

Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1900 20. 11. Praha:
V Praze dne 20. listopadu 1900.
Slovutný pane Praesidente!

Ze zprávy písemné, kterou podal prof. Vrchlický o posledním sezení IV. třídy, jsem se dozvěděl, že se třída usnesla věnovati výnos nadace Dra J. Kanky roku 1901 Juliu Zeyerovi. Dovoluji si upozorniti Vaší Slovnost, že požitek prvního roku, jak vysvítá z výpisu přiloženého, připadnouti má umělci.

Mám čest znamenati se
nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 22. 11. Praha:

V Praze dne 22. listopadu 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Aby mohl býti někdo navržen od třídy za člena přespolečného, k tomu jest potřebí absolutní většiny všech členů k hlasování ve třídě oprávněných (§ 61 Jedn. řádu).

IV. třída má členů řádných 11, mimořádných i s Pirnerem (?) 14 úhrnem tedy 25; absolutní většina obnáší 13 a tudíž zvolení velkokníže Tolstoj a Řepín (malíř?) potřebnou absolutní většinu 13 hlasů.

<n>velkokníže obdržel pouze 12 hlasu!</n>[JH tužkou na okraj

Zprávu prof. Vrchlického a praesenční listinu (přítomno 15 řádných a mim.) přikládám a prosím o brzké navrácení.

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1900 23. 11. Praha:

V Praze dne 23. listopadu 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Akademie byla otevřena slavnostním způsobem dne 18. května 1891; letos tedy není ještě desátá hromada. Avšak stanovy byly od J. V. potvrzeny dne 23. ledna 1890, Akademie má tedy za sebou desítiletou periodu své činnosti. V tomto smysle napsal jsem přípis k Jeho c. a k. Výsosti panu protektorovi. Račte koncept podle Svého uznání upravit a schváliti. Přípis, jak za to mám, šel by prostřednictvím J. J. pana náměstka protektorova.

Rolla pana prof. Vrchlického v příčině volby členů mimořádných, dopisujících a přespolečných předložena již některým členům Ak. Šimáček navrhuje, aby za zvolené pokládání byli pp. Em. Liška (za mimoř.) a B. Kamiňski (za dopis.). Po vysvědčení, jakého se mi dostalo od p. profesora|| Vrchlického, jest členů řádných 11

mimořádných 15

úhrnem.....26

tedy absolutní většina 14. Já totiž nepočítal prof. Schulze nevěda, že resignace Schulzova nebyla přijata.

Poněvadž při volbě přespolečných členů odevzdáno bylo 16 lístků, není tedy platna ani volba Řepinova, který by jinak měl dostatečný počet 14 hlasů. Z ostatních voleb jsou platné a mohou býti za ně uznány. Potřebný počet hlasů obdrželi:

Em. Liška (15) za mimořádného (ve valném shromáždění musil by ovšem dostati 2/3 hlasů),

B. Kaminský (15)

J. Koula (14) za dopisující. (oba)

I mohou býti za zvolené pokládání, což M. Šimáček navrhuje.

Pan hr. Schönborn sem telefonoval, že jest sice ochoten navrhnouti do rozpočtu zemského 5000 (pro 1901) na Soupis památek; nicméně aby Akademie o to požádala.

Konečně si dovoluji znovu obtěžovati|| otázkou Fondu Kankova.

Měl jsem pro ruce jen přípis věnování pí Kankové. Vyžádav si klíč od archivu praesidialního mohu upozorniti na důležitá ustanovení nadačního a již schváleného statutu, podle něhož vypisuje se počátkem roku konkurs a požitek uděluje valná hromada po návrhu komise od IV. třídy (3 členové) a správní komise (1 člen) zvolené. IV. třída tedy návrhu nečiní. račte nahlednouti do statutu sub (?) a spis mně laskavě navrátiti. Za takových okolností návrh IV. třídy nemůže býti předložen valnému shromáždění.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

P.S.: Dovolují si pronésti mínění svoje v ten smysl, aby volby pp. Lišky, Kaminského a Kouly

předloženy byly valné hromadě. Dovídám se totiž, že pánové o svém zvolení ve třídě jsou již zpraveni.

– d. 1900 29. 12. Praha:

V Praze dne 29. prosince 1900.

Slovutný pane Praesidente!

Co se týče vylosovaného Úvěrního losu ve Fondu Šilhavých, peníze za něj odvedené snížily se odvedením daně na 360 kor., kdežto los (zboží) má dnes kurs 399 kor. Avšak nahlédnutím do protokolu o projednání pozůstalosti po Václavu Šilhavém (str. 26 a 27) a z přípisu Dra T. Černého (str. 2) ráčíte se přesvědčiti, že losy do smrti uživatelky úroků paní Johanky Šilhavé mají zůstatí netknuty. Za tou příčinou nezbytno jest koupiti los nový, poněvadž podle mého náhledu nejmenší výhra nehoví intencím odkazatele.

Pan prof. Raýman s tím souhlasí, aby se koupil los nový a jestliže|| ráčíte také schvalovati můj náhled, prosím, abyste přípis k zemské bance laskavě podepsal.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 1. 2. Praha:

V Praze dne 1. února 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Fotografie fotografa Fr. Bergra pro okres Vysokomýtský pan prof. J. Koula prohledl. Jenom několik se jich vyloučí. 500 korun může se mu tudíž a conto dáti.

Pan prof. Pič je toho náhledu, že by se c. k. technice ve Vídni mohly Soupisy za polovici krámské ceny prodati. Prosím o laskavou direktivu.

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 5. 2. Praha:

V Praze dne 5. února 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Jednal jsem včera podrobně s panem Šubertem o vydání spisů Zeyerových. „Unie“ jest ochotna spisy tyto vydati. Ředitel Šubert shledává velkou závadu v tom, že celá řada firem některé spisy již vydala; tvrdí, že některé firmy mají dokonce písemné úmluvy s + Zeyerem o dalším vydání některých spisů Zeyerových.

Pan Šubrt přál si výslovně, abych Vaši Slovutnost požádal za písemné oznámení podmínek a|| a návrhů a za odpověď na korespondenci, která Vaší Slovutnosti od Unie byla dodána.

Mám čest podati o tom zprávu a očekávám další rozkaty.

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 7. 2. Praha:

V Praze dne 7. února 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Na Památky Archaeologické pro r. 1900 přijal jsem celkem na hotovosti [vepsáno JHlávkou po slovo suma] 400 K Matice Česká – Museum 500 K a arch. odbor 400 K. summa K 1600.-

Z toho se poukazuje k výplatě:

E. Šittlerovi.....K 160.-

Fotografu Bergerovi K 500

Honoráře v II. tř. ....K 229,50

dtto za Alamanach XI. K 275,10

Lithografu Štumpovi.....K 444,- K 1608,60

Tím jest hotovost tato vyčerpána.

Mám čest znamenati se

[vepsáno JH] o – 8,60 Korun vice

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 8. 2. Praha:

V Praze dne 8. února 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Dnes podařilo se mi teprve po třetí stihnouti p. ředitele Šuberta.

Facit našeho dohovoru jest, že správní rada v zítřejší své schůzi vezme v úvahu požadavek Vaší Slovutnosti:

2. Vydati Sebrané spisy Zeyerovy;

3. 12 1/2 zlatého minimum za 1 arch a alikvotní honorář za každý další počet nad tisíc;

4. s určitou lhůtou, do které by Sebrané spisy měly být vydány.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 27. 2. Praha:

V Praze dne 27. února 1901.

Slovutný pane praesidente!

Výlohy se zvaním k hostin, se zprávami do novin a s poděkováním spojené, obnášejí:

Telegramy.....zl. 9,72

Telegramní blankety.....0,15

Poštovné.....13,64

Papír listový (kvart) 50 archů.....1,25

Papír kancelářský a indychový.....1,16

Obálky.....0,70

Poslovi za zvaní k hostině.....3,-

Zvláštnímu poslovi se zprávou do Katolických Listů a Pražských novin.....0,50

Písaři za 1 celou neděli a 5 půlarchů.....8,-

úhrnem zl. 38,12

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 28. 2. Praha:

V Praze dne 28. února 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Račte dovolit, abych Vaší Slovutnosti předněsti směl dvojí prosbu.

Archaeologická komise povoluje mi 200 zl. remunerace ročně, kterážto jest v rozpočtu. Prosím o laskavé svolení, aby mi remunerace tato mohla býti nyní za rok 1900 vyplacena.

Dovolil jsem si času svého požádat pana professor Píče z té příčiny, že jest referentem Archaeologické komise a nejlépe ví, co mám při ní práce zejména se Soupisem památek, aby laskavě u Vaší Slovutnosti zprostředkoval mi zvýšení subvence. Laskavá ochota jeho neměla výsledku. Dovolují si vznésti přímo k Vaší Slovutnosti snažnou žádost, aby mně remunerace|| na 400 zl. byla zvýšena, a v tomto zvýšení za rok 1900 vyplacena. Jsem vděčen za vše, co mi Akademie poskytuje a čeho se mi Vaší osobní laskavostí dostává. Přes to dovoluji si tvrditi, že za své práce vykonané pro

Archaeologickou komisi vůbec a pro Soupis památek zvláště nejsem přiměřeně odměněn a že i zvýšená remunerace bude více čestným uznáním mé práce nežli dostatečným honorováním. Ráčíte vždycky vážiti si pravdy a loajálního jednání a proto neváhám před Vaší Slovtností se vyznati, kdybych pro Archaeologickou komisi konal jen práci komisní jako se to jinde děje, že by Soupis památek notně vázl a že by snad ob čas úplně uvízl.

Prosím tudíž velmi snažně, abyste ráčili okolnosti tyto uvážiti a zvýšení remunerace na 400 zl. laskavě mi povolití.||

Dovoluji si doložiti k tomu, že by mi nyní mimořádnou touto pomocí poskytnuto bylo jistou měrou dobrodiní v době, kdy vdáti mám dceru a kdy mi každá podpora velmi vhod přichází.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1901 5. 3. Praha:

V Praze dne 5. března 1901.

Slovutný pane praesidente!

V III. třídě bylo sezení dne 1. března. Zvoleni byli za členy řádné pp. prof. Jarník,
kustos Josef Truhlář –

byli však zvoleni jen absolutní většinou a ne 2/3; ve valném shromáždění musejí tedy obdržeti 2/3 hlasů.

Pan Otto splatil 552 koruny na Organickou chemii prof. Raymana, díl I. a II.

Dovoluji si zaslati některé věci k laskavému schválení a znamenám se

Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1901 8. 3. Praha:

V Praze dne 8. března 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Ujednal jsem osobně s hr. Schönbornem, že zemský výbor sám podá žádost za dovolenou panu prof. Píčoví a za státní subvenci na praehistorické prozkoumání Č. království. Jak to zemský výbor provedl, o tom ráčíte se dočísti v jeho oznámení. Vyrozuměli jsem z oznámení tohoto, že zemský výbor obě otázky kumuloval a že v té příčině učinil podání k c. k. místopředsedství. Vydal jsem se tedy podruhé k zemskému výboru a tam mně bylo potvrzeno, že zemský výbor podáním svým se domáhá|| u c. k. místopředsedství vyřízení, jaké stanovisko zaujímá vláda v otázkách dovolené p. prof. Píčoví a subvence na praehistorické prozkoumání Čech. Vyjednal jsem tedy osobně s p. hr. Schönbornem a jeho koncipientem Drem Chlumem, že zemský výbor podá k c. k. ministerstvu vyučování prostřednictvím c. k. zemské školní rady žádost za dovolenou p. prof. Píčoví. A také jsem hned panu koncipistovi koncept této žádosti v kanceláři zanechal. Pan hr. Schönborn a jeho koncipista však si přáli, abychom v této příčině učinili k zemskému výboru písemné podání. Tím vysvětlují provenienci podání, které k podpisu předložiti si dovoluji.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1901 19. 4. Praha:

V Praze dne 19. dubna 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Diplom pro Jeho cís. a král. Výsost arciknížete Ludvíka Salvatora proveden bude jako pro členy ostatní. Prosím však o laskavé rozhodnutí, kterak diplom má býti doručen a má-li se Jeho Výsosti napřed oznámiti zvolení a Nejvyšší potvrzení, jako se děje při jiných členech.

Dále dovoluji si oznámiti, že pan prof. Vrchlický zde žádného návrhu holdovací adresy Jeho Veličenstvu nezanechal. Právil, že půjde k Vaší Slovutnosti, aby o věci se dohodl. Doufám, že tak včera učinil.

*Mám čest znamenati se
Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 25. 4. Praha:

V Praze dne 25. dubna 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati 200 korun t. j. dvě stě korun, které jste ráčil poskytnouti zálohu Dru Boh. Matějkovi na Soupis památek zámku Roudnického a prosím, abyste mi ráčil příjem na lístku tomto potvrditi.

*Vaší Slovutnosti
nejoddanější
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 30. 4. Praha:

V Praze dne 30. dubna 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Osvědčení kanceláře, kterého se pan dv. rada Randa u Vaší Slovutnosti domáhal, ráčil jste podržeti. Prosím, abyste mi koncept tohoto osvědčení ráčil vidovati na důkaz, že kancelář jednala v této věci s Vaší vědomostí.

V té příčině sporu mezi pp. dv. rady Randou a Ottem dovolil jsem si již vykáhati, že věc byla odročena ke schůzi zvláště k tomu účelu svolané na sobotu dne 4. května. V minulé schůzi totiž hned na počátku pánové: Pražák, Rieger, Kalousek a Bráf předložili písemnou žádost této věci se týkající. Usneseno, aby se o ní jednalo až na konec schůze i potom však jednání odloženo do schůze zvláštní. Teprve dnes dostal jsem návrh jmenovaných pánů|| do ruky a opis jeho přikládám k další potřebě. Pan prof. Winter chce original předožiti p. dv. radovi Randovi, aby do věci byl zasvěcen.

Oznamuje se mi, že někteří páni nehodlají se do sobotní schůze dostavit, aby zmařili její kompetenci. Práví, že nechtějí, aby se členové Akademie mezi sebou sporovali. Dovoluji si přednésti své soukromé mínění a prosím, abyste je ráčil uvážiti. Co pánové Pražák, Rieger, Kalousek a Bráf navrhuje a požadují, je důvodné a v takové nezávadné formě, že osoby pana dv. r. Randy jest šetřeno plnou měrou. To by se v této formě zajisté ve Věstníku mohlo konstatovati. Proto jest však potřebí, aby schůze byla kompetentní a aby strikem nebyla zmařena, poněvadž by to mělo pro Akademii důsledky|| velmi nemilé.

Pokládám za svou povinnost zpraviti o situaci Vaší Slovutnost, abyste učinili ve prospěch Akademie, co za dobré uznati ráčíte.

*Mám čest znamenati se
Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 15. 5. Praha:

V Praze dne 15. května 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Přikládám žádost Dra Josefa Karáska, kterému jest navržena podpora III. třídy. Podpora bude schválena v nejbližší příští valné hromadě (koncem června). Praesidium III. třídy se přimlouvá za poskytnutí zálohy. Račte rozhodnouti.

Dále prosím o laskavé rozhodnutí, co se má státi s přípisy, které pan starosta Srb posílá České Akademii v příčině uctění památky V. Brožíka.

Co se týče žádosti prof. Gebauera, pan prof. Raýman nemíní za praesidium odpověditi. Ráčíte tudíž

sám dáti odpověď, jestli praesidium České Akademie žádalo prof. Hommla za vysvětlení. [podtrženou JH a tužkou na okraji připsáno ne] V aktech nic takového není a já mám za to, že praesidium Hommlovi ani nepsalo ani netelegrafovalo. Dne 30. června r. 1894|| (etpto [?] 30/6 94 č. 1203) došel telegram, o němž protokolárně zaznamenáno:

„Hommel telegrafuje z Mnichova 30. června, že na obsahu svého listu k prof. Kvičalovi trvá a že rukopis prof. Práška také Dru Dvořákovi doporučil.“ Telegram tento byl od Vaší Slovutnosti ve valném shromáždění dne 30. června 1894 přečten. Do registratury kancelářské více se nedostal.

Račte věc vyřídit podle svého uznání. Pan prof. Rayman myslí, že opis záznamu protokolárního může se prof. Gebauerovi vydati.

Mám za to, že račte věděti, oč běží. Není-li tomu tak, povím věc v krátkosti. Prof. Prášek podal žádost za habilitaci na fakultu filosofickou. Většina žádost jeho zamítla; prof. Prášek odvolal se k ministerstvu a tam se dovolával příznivého vysvědčení Hammlova. Ministerstvo nyní požaduje vysvětlení od prof. sboru, jak se věc s Hommlem zběhla.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– || [tužkou koncept JH, také transliterace] Velecteny pane riditeli

O zadosti pana Karaska nemohu ja sam, treba by si toho praesidium III třídy přalo, rozhodovati – Pred usnešenim valneho shromazdeni neni dle jednaciho řadu zaloha – nezli osobnim ručenim mozna – a i ktomu jest souhlas p. generalniho sekretáře zapotreby – Pripisi p. starosti Srba by mnel byti IV tříde – mislim však že p přípravě Karolini Světle neni zadna snažnost ani nadeje aby třída mohla k těmto navrhum přistoupiti –

Co se týče zadosti p. prof Gebauera tak bych velice litoval kdyby pan generalni sekretar se skutečne odpovědi vyhíbal. – Nečinil jsem dosud nikdy niceho bez dorozumneni s p. generalnim sekretářem – nemam jako presient také zadne jine právo – Jestli byl v te dobe o kterou se jedna jini generalni sekretar nemuze na veci same niceho mněnit – vzdy to bylo praesidium ktere souhlasně jednalo – a ktere se take vždy souhlasně zastupovati –

Ve věci same – praesidium samo o sobě nečinilo žadnich kroku a tedy take žadneho dotazu ani pisemně ani telegraficky na prof. Hommla –

Dotičny telegram byl, mislym od p dvorneho rady Kvičali (coš prosim by jste laskave zjistil) praesidiu ze zadosti predložen aby se, valnemu shromazdeni o nem dala vedomost. – coš se jak zjisteno dne 30/6 94 take stálo. – Že by dotičny telegram nebyl protokolu připojen jest my divno a nemohl bych si to jinak vysvetliti nezli že jej dotični pan ktery jej predložil jako svuj majetek reklamoval (i to by se muselo dost zjistit)

Neco jineho mně neni znamo – a nemuže se panu p. Gebaurovi take nic jineho zdeliti nezli co je v protokollu zanešeno – a nemužu niceho namytati aby byl k teto zadosti opis protokollu vydán –

Očekavam odpověď jestli p. dvorni rada Kořistka ochoten praesidium Akademie při otevření III sjezdu prirovedeckeho zastupovati .

Z veskerou uctou Vam

oddany

Jos Hlávka

18/5 01

– d. 1901 21. 5. Praha:

V Praze dne 21. května 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Pan prof. Rayman čeká na konečné vyřízení záležitosti Zeyerovy a chtěl zároveň s touto zprávou podati referat o p. dv. r. Kořistkovi. Doufá, že k novému naléhání bude moci sám brzy podati zprávu. Co se týče pak zastoupení České Akademie na Sjezdu přírodozpytců a lékařů, p. prof. Vrba jednal osobně s p. dv. r. Kořistkou a tento se uvolil, že Akademii zastoupí a že o tom učiní přiměřené oslovení. V té věci račte býti bez starosti a neračte proto Svěho pobytu venkovského přerušovati. Jiná věc by byla s návštěvou císaře pána. Praví se, že Jeho Veličenstvo zavítá také do Akademie. Je-li Vaší||

Slovutnosti něco o tom známo, prosím o laskavou zprávu a o instrukci, co by se mělo opatřiti.

Přikládám dále žádost organizačního výboru Sjezdového a prosím o rozhodnutí, může-li se této žádosti vyhověti. Mnoho těch učenců jest ovšem členy České Akademie.

Dovolil jsem si přiložiti také úřední akta o Grafické Unii. Chek ráčil jste tehdáz podepsati, poukázku nikoli. Prosím o tento podpis.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 30. 5. Praha:

V Praze dne 30. května 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Zemská banka pojala do našeho obecného účtu příjmy a vydání Fondu Šilhavých, což zajisté není správné, poněvadž Fond tento jako zvláštní depot se zvláštním vkladem má se o sobě účtovat. Proto jsem si dovolil přiložený přípis k Zemské bance koncipovati a prosím o podpis.

Pan prof. Píč, jak Vaší Slovutnosti zajisté sdělil, v Plátenicích se dokopal utěšených výsledků. Tím spíše jeho výlohy mohou býti hrazeny z Archaeologické komise. Za příčinou praehistorických záznamů pro Soupis okresu Vysokomýtského musil se do tohoto okresu vydati osobně. Prosím, abyste mi obojí jeho likvidaci ráčili vidovati.

Pan Dr Zíbrt žádá za půjčení některých štočků z „Ezopových bájek“.|| Třída III. žádost jeho odporučuje a pan prof. Rayman souhlasí, aby mu štočky byly půjčeny. Prosím o laskavé rozhodnutí.

Ráčili jste zaslati oznámení o audienci Akademie u Jeho Veličenstva. Přípis zaznamenaný vlastní rukou v tomto oznámení jest zajisté kopie přípisu k Jeho Excellenci panu místodržiteli. Proto jsem na tom přestal a audienci v čas pp. funkcionářům oznámím.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– || [tužkou koncept JH, také transliterace] *Professor D. Jar. Vrchlický*

člen panske snemovny

Velectený pane professore

Ješto jak Vám bylo dozajista take již od p. Kořana zděleno Jeho Veličenstvo Museum a Akademii nenavštívý, odpada take, čehož velice lituji, všěchna moznost císaři Vasi tak vysoce vyznamnou literarni činnost předloziti – Škoda Vší namahi –

Pri teto příležitosti prosim by jste neračil na přípravy k volbě velkoknižete Konstantina Konstantinoviče zapomenouti. –

K audienci dne 13 června o 9 hodině jsme všichni předsedove a sekretaři za vedeni Jeho Jasnosti zasnamenany a doufam tedy na shledání –

S upřimným pozdravem Vám v dokonale uctě

oddaný

JosHlavka

Prof D. Ant Dvořak

člen panske sněmovny

Mili příteli

Ješto jak Vam (a. t. d.) [měl následovat celý 1. odstavec z konceptu dopisu Vrchlickému]

S upřimným (a. t. d.) [měl následovat závěrečný pozdrav jako Vrchlickému]

– d. 1901 1. 7. Praha:

V Praze dne 1. července 1901.

Slovutný pane praesidente!

Račte býti přesvědčen, že mne vyznamenání, kterým Vaší Slovutnost císař pán poctíti ráčil velmi

radostně překvapilo. Přeji Vaší Slovnosti z nejhlubšího srdce tohoto vyznamenání velmi dobře zaslouženého a pojmím k tomu další přání, aby i další kroky a podniky Vaše setkávaly se s úplným zdarem a docházely všady neméně skvělého uznání.

Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1901 5. 7. Praha:

V Praze dne 5. července 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Pan Zd. Wirth provedl Soupis památek okresu Vysokomýtského, který podle přiloženého referatu Dra K. Chytila jest k tisku způsobilý. Fotografie i výkresy jsou vesměs připraveny. Soupis tento bude se moci odevzdati tiskárně, jakmile se ukončí jeden ze tří svazků, které spějí ke konci: Příbramský, Jindřichohradecký, Mělnický (něm.).

Panu Wirthovi v předpokládání, že práce jeho bude dostatečná, přiděleny byly Soupisy okresu Poličského a Chotěbořského. Může se mu tedy vyplatit paušál prozatím 200 K.; oznámení o tom jest v tašce v Lužanech.

Druhá věc týká se odkrytí fresek v Žirovnici. Pan farář Šittler je|| ohledal na místě. Referat jeho jest přiložen i požadavek pana Masáka. Prosím o laskavé svolení, aby p. Masák mohl býti vypraven do Žirovnice. Peníze (200 zl.) byly k tomu účelu v posledním sezení Archaeologické komise povoleny.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1901 10. 7. Praha:

V Praze dne 10. července 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Hned v pondělí sestavil jsem návrh smlouvy s Uníí o vydávání Sebraných spisů Julia Zeyera. V úterý Dr Černý byl zaměstnán processem zastupuje paroplavební společnost oproti pí Schreibrové, již manžel a synek výbuchem parního kola na lodi František Josef byli zabiti. Dnes nám Dr Černý své dobré zdání podal, doplnil jsem podle něho podstatnými věcmi svůj elaborat; vynechal jsem pouze návrh o ponechání Unii práva vydavatelského na 30-50 let, poněvadž naši stilizací „na všechny časy“ vyrozumívá se vlastně jen 30 let. Práva dědiců po 30 letech k vydání nejsou zákonem více chráněna.

Ráčíte-li závěrný list schváliti, dám jej podepsat p. prof. Raýmanovi a pak jej předložím „Unii“ ovšem s podepsanými ještě dvěma členy|| správní komise, kdyby „Unie“ tento náš návrh schválila.

Kromě jiného předkládám také žádost p. A. Klášterského za zálohu 250 K a prosím, abyste ráčili kromě poukázky a cheku podepsati také doporučení p Vrchlického vzadu na žádosti p. Klášterského umístěné.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1901 18. 7. Praha:

V Praze dne 18. července 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Pan professor Raýman vedle Vaší Slovnosti podepsal návrh smlouvy s Uníí o vydávání Sebraných spisů Julia Zeyera. Vydal jsem se osobně do Unie k p. Šubrtovi. První jeho námítka byla, že závěrný list není napsán v tom smyle, jak „Unie“ odpověděla posledně p. prof. Raýmanovi zejména pokud se týče označování tisícových vydání a zapravení poplatků a kolků ze smlouvy. Předložil jsem mu tedy opis jeho vlastní rukou opravený, který od něho p. Šimáček přinesl a který jste mi ráčili odevzdati. Tyto námítky tedy odpadly. Dále namítal, že jsou ve smlouvě nově věci, zejména ustanovení o předmluvách

a výkladech a pak ustanovení o tom, co by se stalo, kdyby Unie existovati přestala.

Nebylo nic platno, že já mu vyložil|| důvody pro pojetí těchto věcí do smlouvy a že jsem žádal, aby Unie dala na tomto základě odpověď konečnou. Prohlásil konečně, že o nových věcech nastati musí nové jednání. A poněvadž nikdo prý není zmocněn, aby v této věci jednal jménem správní rady, že věc musí býti odložena až se rozprchlí její členové vrátí do Prahy a až správní rada sama bude moci rozhodnouti. Za těch okolností že tedy nemůže býti řeči, aby Sebrané spisy počaly v říjnu vycházeti.

Račte rozhodnouti, co by se nyní mělo státi; má-li se snad žádat od „Unie“ odpověď do určité lhůty nebo čekati na její odloženou odpověď. Já sám, nemaje k tomu moci, nemohl jsem učinit jiného, nežli smlouvu zůstaviti v rukou páně Šubrtových. Opis dovoluji si zaslati.

Dále prosím Vaši Slovtnost za poukázání mně 400 K. platu z Archaeologické komise za uplynulé pololetí.||

Co se týče Soupisu, co nejdříve zašleme Vaši Slovtnosti 2 nové svazky: Příbramsko, Jindřichohradecko. Dnes dal jsem do tisku svazek nový k tisku úplně připravený: Vysokomýtsko od Zd. Wirtha.

Konečně dovoluji si snažně prositi Vaši Slovtnost, abyste mi ráčili povoliti obvyklou dovolenou.

Mám čest znamenati se

Vaši Slovtnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 23. 7. Praha:

V Praze dne 23. července 1901.

Slovtný pane Praesidente!

Jednal jsem opět osobně s p. Šubrtem a dokazoval znovu, že „Unie“ může dáti České Akademii dosti brzy určitou odpověď. Poněvadž mi p. Šubrt dal zase odpověď odkládavou, poslal jsem věera správní radě „Unie“ přípis, jehož koncept přiložiti si dovoluji. Dnes došla odpověď, kterou také připojuji. Na dvě okolnosti dovoluji si upozorniti: pan Šubrt řekl mně osobně, že správní jejich komise sejde se v první polovici září; ted' se mluví o první polovině měsíce srpna. Dále jest v odpovědi obsažen výklad, že „Unie“ není vinna protáhnutím věci. Račte nyní rozhodnouti, má-li se vyčkati odpověď Unie nebo zahájiti bez prodlení vyjednávání s Grossmannem.

Příkládám další věci a prosím|| o jich [škrtnuto: vysvětlení] vyřízení.

Co se týče vkladu do zemské banky, k čemuž ráčili jste přičiniti poznámky, má se věc takto:

Expeditor Matice České odvedl na hotovosti

Předplatné na Památky arch. r. 1900 K. 516,-

Peníze za prodané starší ročníky... K. 378,-

úhrnem K. 894,-

Remunerace roční expeditorovi 60,-

zbývá K. 834,-

Kohout stržil za knihy ovšem K. 2964,75

srazil si však za dva účty:

za knihy roku 1900 dodané... 1383,63 [tužkou JH škrtnuto, perem JJK nadepsána správná cifra 1445,56]

za expediční našich publikací do ciziny.....135,56,

kteréžto účty k výplatě byly vykázány<n>Jako by z příruční pokladny byly vyplaceny. Já naproti tomu položil do příjmů celých K 2964,75, čímž věc účetně vyrovnána.<n>. Odvedl tedy na hotovosti zbytek K. 1383,63

K tomu peníze za Památky.....K. 834,-

úhrnem K. 2217,63.

Mám čest znamenati se

Vaši Slovtnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 30. 7. Praha:

V Praze dne 30. července 1901.

Slovutný pane Praesidente!

České grafické společnosti Unii dodal jsem také seznam spisů Julia Zeyera, aby České Akademii, jak ve smlouvě jest naznačeno, oznámili, v jakém postupu chtějí spisy tyto vydávati. Kdyby přes mínění páně Vilímkovo mělo se jednání s Unii rozbítí a kdyby nastalo nové vyjednávání s Grossmanem, dostavím se do Prahy, kdyby toho bylo by potřebí k osobnímu jednání. Prozatím mé přítomnosti v Praze není potřebí a odjíždím s dovolením Vaší Slovutnosti na prázdniny do Heřmanova Městce.

Vypracoval jsem koncept o effektuování nadace Kankovy. Podle statuta má se konkurs na požitek z této nadace vypisovati v březnu|| a požitek má se propůjčovati před hlavními prázdninami. Poněvadž nám z roku 1900 zbývá úroků K. 1059,85, mám za to, že se ještě letos může požitek sumou 1600 K. udělití, poněvadž úrok do první polovice r. 1902 přes 1600 bude obnáseti. Ráčíte-li s mým náhledem souhlasiti, prosím o podepsání přípisu k s. k. místopředsedství.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 11. 9. Praha:

V Praze dne 11. září 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Zasílaje některé věci prosím snažně, abyste je račil approbovati a in eventum podepsati.

Pan farář Šittler zvěstoval mi včera, že budou hotovi s pokladem svatovítským, který prý o sobě vydá svazek Soupisu Hradčanského. Vyžádal jsem si od něho zprávu o postupu prací soupisných, abychom obec Pražskou mohli požádat za subvenci pro rok 1901. Dále pan farář oznámil, že dvorní fotograf Eckert má celou řadu fotografií pro Soupis památek pražských a že by byl|| ochoten postoupiti Archaeologické komisi právo reprodukční a dodati 1 (?) i největší fotografii za 1 zl. 50 kr., kdyby byl za to požádán. Pan farář má za to, že by snad fotografie dal zdarma, kdyby byl za to přiměřeným způsobem požádán. Prosím o laskavé rozhodnutí, má-li Eckert za propůjčení fotografií býti požádán. K tomu dovolil bych si doložití a prositi, aby Vaše Slovutnost zakročila soukromě u p. Eckerta. Formálně mohl by ovšem také býti požádán od Archaeologické komise.

Přeji Vaší Slovutnosti na všem dobře se míti a mám čest znamenati se

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 21. 9. Praha:

V Praze dne 21. září 1901.

Slovutný pane Praesidente!

C. k. místopředsedství zaslalo konečně Nadační statuty fundace Kaňkovy potvrzovací doložkou opatřené. Jeden stejnopis podrží ovšem Česká Akademie a druhý se má odevzdati Zemskému výboru. Dovolují si přiložití návrh konceptu k tomuto odevzdání. Co se týče prvního propůjčení požitku, dovoluji si upozorniti, že v statutu vyznačen jest rok 1901, kdy s udílením se má počítí. Ráčíte zajisté okolnost tuto uvážiti, in eventum IV. třídě věc k rozhodnutí předložití.

Grafická „Unie“ konečně zaslala dnes svou odpověď na návrh České Akademie o vydávání spisů Zeyerových. Změny učinila dvě. Dovolují si zaslati opis našeho posledního přípisu pro ten případ|| že byste ho neměli po ruce. Prosím však o jeho navrácení. Změny jsou takové, že jich možno přijati. Naznačil jsem je slabým podtrhnutím modrou tužkou i v našem i v jejich přípise. Ráčíte-li smlouvu schvalovati, prosím o laskavou zprávu a dal bych náš přípis také ode dvou členů správní komise podepsati.

Zároveň přikládám žádost Emila Junga k laskavému rozhodnutí.

Konečně prosím o visum účtů pana prof. Píče, aby mu příslušné částky mohly býti k výplatě poukázány.

Mám čest znamenati se

*Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 24. 9. Praha:
*V Praze dne 24. září 1901.
Slovný pane Praesidente!
Pan prof. Rayman smlouvu [sic!] o vydávání spisů Zeyerových od Unie podepsanou četl. Příští
zášilkou dovolím si předložiti Vaší Slovnosti závěrný list České Akademie a přípis „Unie“ svědčící.
Zasílaje dnes některé věci prosím o jich approbování in eventum potvrzení.
Mám čest znamenati se Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 26. 9. Praha:
*V Praze dne 26. září 1901.
Slovný pane Praesidente!
Dovoluji si přiložiti závěrný list o vydávání Spisů Julia Zeyera ve dvou stejnopisech k laskavému
podpisu. Jeden bude odevzdán „Unii“ a druhý podržíme v naší registratuře.
Stran přípisu, kterým by tato smlouva k „Unii“ byla provázena, pravil mi pan gener. sekretář, že
píše sám Vaší Slovnosti.
Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 3. 10. Praha:
*V Praze dne 3. října 1901.
Slovný pane Praesidente!
Dovoluji se některé věci předložiti k laskavému schálení.
Přikládám také přípis zhotovený podle návrhu a konceptu p. prof. Píče. Týká se propagandy
Soupisu, Památek archaeologických a díla páně Píčova. Jestli jej ráčíte schváliti, dali bychom jej
vytisknouti a zaslal by se pak členům naší Akademie, členům a jednatelům Archaeologické komise,
ústavům, středním školám, měšťanským školám, průmyslovým museím atd. a vytiskl by se také na
obálkách Musejního časopisu a Archaeologických památek.|| Výloha s tím spojená byla by nepatrná.
Ráčíte-li takovýto cirkulář schváliti, provedli bychom jeho expedici bez prodlení.
Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 11. 10. Praha:
*V Praze dne 11. října 1901.
Slovný pane dvorní rado!
K laskavému dopisu Vaší Slovnosti dovoluji si oznámiti, že na poprsí pana praesidenta Hlávky
odvedeno na hotovosti.....K. 2994,-
Prof. V. Myslbekovi zaplaceno.....2400,-
Za tiskopisy.....26,84
Poštovné.....11,80
zbývá.....K. 555,36
To jest skutečný stav.
Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti*

oddaný ctitel

Jos. J. Kořán

[tužkou JH na okraj: 1500 odlitek, (minus) 555,36 (=) 944,64 K. = 472,32 zl.]

– d. 1901 19. 10. Praha:

V Praze dne 19. října 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Radili jsem se znovu s p. prof. Píčem o cirkuláři v příčině prodeje Soupisu, Archaeologických památek atd. Z cirkuláře, jak jste jej posledně měli v ruce, p. professor vypustil dva kusy a sice: „nejen v zájmu Archaeologické komise, ale i“, pak „I jest záhodno, aby publikace sem spadající a od Archaeologické komise již vydané“. Nyní tedy komise o sobě vůbec nemluví, pravíc pouze jaký cíl sleduje svými publikacemi, jejichž ceny pak uvádí. Pan prof. Píč myslí, že v této formě mohl by se cirkulář vytisknouti a rozeslati. Má totiž za to, stane-li se tak dosti brzy (střední školy zdělávati budou co nejdříve rozpočty|| za zakoupení kněh), že by se slušná částka stržila k umoření schodku z roku minulého.

Dovoluji si tudíž žádati za laskavý podpis. V tom případě, že byste cirkulář schváliti neráčili, radí pan prof. Píč, aby podepsán byl od kanceláře Akademie.

Pokládám si za čest znamenati se

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 23. 10. Praha:

V Praze dne 23. října 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati list pana gener. sekretáře. Dále si dovoluji předložiti některé jiné věci a prosím, abyste je ráčili schváliti in eventum podepsati.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 28. 10. Praha:

V Praze dne 28. října 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Přiložený program k slavnostnímu shromáždění J. J. nejvyšší maršálek panu dvornímu radovi ve všech kusech schválil. Také s 5. hodinou v neděli dne 1. prosince souhlasí.

Pan profesor Rayman žádá o laskavou zprávu od Vaší Slovutnosti, jestli by ve čtvrtek dne 3. října mohl k Vaší Slovutnosti do Lužan zavítati. Račte mu, prosím, telegraficky rozhodnutí své zítra oznámiti.

Umělecká beseda žádá Českou Akademii za půjčení židlí a|| koberců k slavnosti Dvořákově. Pan prof. Rayman mínění Svoje na rubu zaznamenal.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 31. 10. Praha:

V Praze dne 31. října 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si předložiti některé věci k laskavému schválení in eventum ku podpisu. Jsou v tom kromě jiného dvojí účty A. Wiesnera. Jedna partie byla již chekem č. 9280 až na K. 4,52 honorována. Druhá partie jsou další zaevidované účty. Mezi nimi jest účet za Bájky Ezopovy již r. 1900 započaté. Prozatím účtuji výlohy bez přírážky 10%.

*Mám čest znamenati se Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1901 14. 11. Praha:

V Praze dne 14. listopadu 1901.

Slovutný pane Praesidente!

Na moje naléhání pan farář Šittler podal zprávu, jak daleko pokročili s pracemi soupisnými o Hradčanech. Doufám, že věc jest správná a že by se po návratu Vaší Slovutnosti do Prahy mohlo brzy přikročiti k tisku I. svazku v př. o Pokladu svatovítském. Po úradě s p. prof. Píčem dopsal jsem p. faráři, jaké návrhy pro nejbližší příští schůzi Arch. kom. by měli připraviti. Zprávu p. faráře dovoluji si přiložiti i z toho důvodu, abyste ji měli v ruce, až pan prof. Píč, jak mi pravil, zajede si do Lužan. Račte ji tedy prozatím u Sebe ponchati. Za druhé jsem na základě této zprávy|| vypracoval referat městské radě Pražské a připojil k němu žádost, aby nám letošní rota (?) subvence byla vyplacena.

V Arch. komisi stalo se dne 3. října r. 1900 na návrh p. faráře Šittlera usnesení, aby v těch případech, kde by na Soupisu pražský paušal nestačil, redaktoři mohli se přihlásit o zvýšení jeho. Pan farář Šittler se přihlásil.

Dále přikládám poukázku na věnec Václavu Brožíkovi. Pan prof. Rayman objednal věnec v Paříži, u Alfonse Muchy. Potom nám sekretář c. k. umělecké Akademie přinesl účet květináře Augustina vysvětluje tak, že oni t. j. c. k. akademie umělecká objednali svůj věnec skrze malíře Váchu a ten že už zaplatili. A poněvadž účet, který přináší odvolává se na objednavatele Muchu, že jim nenáleží, ačkoliv je jmenována|| „Académie des beaux arts.“ Psal jsem tudíž do Paříže a přišel účet podruhé zase na „Académie des beaux arts“. Poslal jsem tedy dopis panu Muchovi nový hodně srozumitelný, který on dal jako pověřovací list svému poslovi z Paříže, který jej omlouval. Pan Mucha jednoduše objednal na stuhy nápis „Académie des beaux Arts“. Nezbyde ovšem jiného nežli abychom peníze do Paříže poslali.

Konečně prosím o laskavé rozhodnutí, má-li se Soupis památek (německý) dáti redakci der Wiener Bauindustrie – Zeitung, která se o něj uchází.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1901 19. 11. Praha:

V Praze dne 19. listopadu 1901.

Slovutný pane Praesidente!

V pátek měla schůzi II. třída. Na denním pořádku byly volby členů: řádného (navržen prof. Janošík¹⁴), mimořádných, dopisujících a přespolních.

Dostavilo se 16 členů (kompetence 14), prof. Mareš odešel – snad vystoupí z Akademie, pak odešel prof. Chodounský k nemocnému.

O kandidatuře prof. Janošíka ani se nehlasovalo, poněvadž bylo přítomno jen 6 řádných členů, kdežto jich mělo býti přítomno 9 (2/3 v Praze a okolí bydlících). O ostatních kandidátech hlasovalo se třikrát a prošel pouze Bohumil Němec za člena mimořádného a pp. André a Brawicz za členy přespolní. V I. třídě (sezení v sobotu)|| byly dvě kandidatury: konservatora Richlého za dopisujícího a archiváře vatikanského Denifla za přespolního. Volit se však nemohlo, poněvadž 1 člen scházel do kompetence.

Dovoluji si znovu přiložiti věci týkající se náhrady za věnec Brožíkovi v Paříži, které jste ráčili vráti [sic!] s přípisem na oznámení purkmistra Srba: „Peníze do Paříže poslali.“ Račte podepsati příslušnou poukázku a chek na 143 kor. Tolik stojí 150 fr. podle nynějšího kursu.

---

14 MUDr. Jan Janošík (1856-1927), profesor anatomie na české univerzitě v Praze, odborník na histologii a embryologii, od r. 1890 mimoř. členem Čes. akademie, jeho vrcholným dílem je *Anatomie člověka*. *OttoSloN* 13, 1898, s. 16; *MasaSloN* 3, 1927, s. 704 (nákl. Čs. kompasu).

*Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1902 7. 2. Praha:

V Praze dne 7. února 1902.

Slovný pane Praesidente!

Rádi byste věděti, že pan prof. Gruss vzal na sebe úkol konat studie o Tychonovi Bahovi [sic!] a vydat některé jeho dílo. I žádají pp. Gruss a prof. Vrba za laskavé doporučení prof. Grussa a jeho věci řediteli c. k. dvorní biblioteky Karabtsckovi. Mám za to, že s Vaší Slovností o této věci již někdo mluvil; není-li tomu tak, dovoluji si žádost tuto přednésti k laskavému vyřízení.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 7. 2. Praha:

V Praze dne 7. února 1902.

Slovný pane Praesidente!

Pan professor Vrchlický souhlasil by s omluvenkou, kterou si přiložiti dovoluji a která by se řádným členem měla zaslati. Avšak p. prof. Rayman, s kterým jsem jednal osobně, je proti tomuto rozeslání řka, že věc by nezůstala mezi členstvem, že by se dostala do novin a zavdala podnět k novým útokům na Českou Akademii. Prosím račte mi oznámiti Svoje laskavé rozhodnutí.

Dále si dovoluji zaslati oznámení p. prof. Grussa, které mi v příčině přímluvy u p. ředitele Karabatschka zaslal písemně.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 21. 4. Praha:

V Praze dne 21. dubna 1902.

Slovný pane Praesidente!

Podání Dr Františka Malečka v zachování kostela sv. Petra a Pavle na Zderaze předložil jsem p. prof. Koulovi se žádostí za podání referátu. Pan prof. Koula však referat nepřijal z toho důvodu, že sám byl referentem pro professorský sbor české techniky a navrhl, aby na místě kostela vystavěn byl fyzikální ústav. Nyní že musí držet solidárně s professorským sborem. Požádal jsem tudíž Dra Chytila za referat. Návrhy jeho dovoluji si zaslati a prosím o rozhodnutí, co by se mělo státi.

V záležitosti našeho skladiště žádal jsme hraběte Schönborna za přímluvu a za podporu. Vše slíbil. Jednal jsem osobně dlouhou dobu s Drem Haaszem o přenechání celého pavilonu a o všech možných eventualitách, jak by se s modely v pavilonu složenými mohlo disponovati. Dr Haasz jevil všecku ochotu ano naklonil se i mé myšlence, co by se nevěšlo do sklepů, aby bylo deponováno na půdě. Že jsou v museu prázdné půdy, o tom ani nevěděl. Následkem mého zakročení Dr Haasz přišel do Musea znovu vše shledl a také na půdy jsme jej vyvedli. Tu však namítal správce domu, že půdy nesmějí býti zatíženy, že by stropy popraskaly, že za to zodpovědnost nevezme. A když jsem ukázal k tomu, že je tam na jedné půdě složeno na metrické centy modelů štukatérských a že by věci těžké mohly býti složeny na podlaha, která by se položila na trámy krov nesoucí, namítal, že by to konstrukce neunesla. A poslední triumf tím vyhodil, že by tam věci cennější pro saze nemohly vůbec existovati. Bohužel Dr Haasz přiklonil se k jeho mínění a pravil, že za takových okolností jiného nezbyvá nežli největší modely ponechati ve skladišti našem a nám přiděliti větší partii pavilonu a celý p(?)ak tehdy zastoupiti, až by země se modelů zbavila. Rozumí se samo sebou, že takový návrh učiní i panu Adámkovi. S tím jsem mluvit nemohl, poněvadž tady v Praze celý týden není.

Moje úsilí, moje důvody, moje autorita jsou v koncích. Já ničeho více nezmohu. I dovoluji si tudíž žádati Vaši Slovtunost, abyste ráčili Svou autoritou, kde a jak za dobré uznati ráčíte, zakročiti a námitky pana inž. Rechly svou autoritou zvrátiti a zmařiti.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaši Slovtunosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 6. 6. Praha:

V Praze dne 6. června 1902.

Slovtuný pane Praesidente!

Dovoluji si předložiti závěť choti Vaši Slovtunosti pí Zdenky Hlávkové, kteroužto závěť ráčil jste nám odevzdati, s prosbou, abyste laskavě ráčil rozhodnouti, co se se závěti touto má státi. Zemský výbor zasílaje nám také opis závěti, chce zprávu, jaké usnesení Akademie v tomto ohledu učiní.

Dále dovoluji si oznámiti, že jsem s doktorem Černým jednal o jeho přípise, který byl zaslal Vaši Slovtunosti. Tvrdí, že hotovosti po Juliu Zeyerovi jsou vyčerpány a proto radí, aby pozůstalost mohla býti projednána a aby nám cenné papíry byly odevzdány, by se poskytla záloha od něho požadovaná 2313 k. Bylo mně oznámeno, že dostaneme nový honorář za drahé dílo od Unie vydané; za Ondřeje Černýševa|| máme v Zemské bance na knížku 1700 korun. Z těchto peněz mohla by se záloha poskytnouti a šla by na účet fondu Zeyerova resp. IV. třídy. Pan prof. Raýman s tím souhlasí, jak svědčí přípis Dru Černému od něho podepsaný. Kdybyste s tímto modusem ráčil souhlasiti, dovolil bych si zaslati k podpisu příslušnou poukázku. Na přípise jest zámyslně doloženo, že si praesidium bude muset zjednati dodatečné schválení Správní komise, poněvadž v předešlém přípise k Dru Černému stálo, že se věc musí předložiti k rozhodnutí Správní komisi.

Mám čest znamenati se

Vaši Slovtunosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 9. 6. Praha:

V Praze dne 9. června 1902.

Slovtuný pane Praesidente!

Jak mně bylo oznámeno, „Unie“ skutečně odvádí honorář K. 2315,63 za II. díl Sebraných spisů Julia Zeyera. Peníze jdou poštovní spořitelnou. Dovoluji si tudíž zaslati poukázku, aby záloha 2313 korun mohla býti odvedena Dru Černému. Zbývá nám ještě 3 K. 63 hal., které uložím na knížku do Zemské banky nebo lépe na spořitelni 4% knížku, kterou také máme pro Fond Zeyerův.

Podpora 200 k. povolené Frant. Chloudovi(?Chlandovi) z Fondu Klem. Kalašové může býti vyplacena z příruční pokladny; okresní výbor ve Vysokém Mýtě zaslal 200 k.

Přípis c. k. finanční prokuratury obdržel p. Havelka. Pan Dr Černý mluvil se sekretářem finanční|| prokuratury a vysvětlil mu povahu Fondu. Mám tudíž za to, že stačí jednoduché oznámení, jak jsem si je dovolil koncipovati.

Dědictví po Eleonoře Chocholouškové bylo mi dnes odpoledne odevzdáno od Dra T. Černého. Přikládám opis poslední vůle a návrh přípisu k zemskému výboru.

Mám čest znamenati se

Vaši Slovtunosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 12. 6. Praha:

V Praze dne 12. června 1902.

Slovtuný pane Praesidente!

Dovoluji si přiložiti vyzvání ke třídám, aby provedly navrhovací volby předsedů třídních.

Pan dv. r. Kořistka vzdal se kandidatury pro pokročilý věk. Praví sám, že nedoslýchá. Někteří páni

kandidují za předsedu II. tř. dv. r. prof. Weyra. O jiných volbách není nic slyšeti.

Pan Wiesner si podal žádost za výplatu 5000 korun. Jest ovšem pravda, že má rozdělané velké dílo (Bibliografie Zíbrtova II. – 75 archů se dotiskuje); pan prof. Raýman poukázal jen k výplatě účty za věci již dodané.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 21. 6. Praha:

V Praze dne 21. června 1902.

Slovutný pane Praesidente!

V I. třídě nevržen jest za předsedu p. dvorní rada Randa jednohlasně; v II. třídě k žádosti přítomných a po věci p. prof. Vrby přijal zase p. dv. r. Kořistka kandidaturu a zvolen proti 2 hlasům; v III. třídě navržen jest p. prof. Kott.

Volba přespolního člena nemohla se v I. třídě pedsevtí, poněvadž nebyl přítomen potřebný počet členů.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 23. 6. Praha:

V Praze dne 23. června 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Prosím snažně, abyste mi ráčili poslati účty nejnověji předložené. Rád bych tyto věci pojal ještě do r. 1901. A k tomu jich ovšem nezbytně potřebuji.

Dovoluji si také oznámiti, co nám sdělil sám p. prof. Winter řka, že se mu nabízí kandidatura na generálního sekretáře. Prohlásil se vši určitostí, že kandidatury té nepřijal a že by také hodnosti té, kdyby byl zvolen, nepřijal.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 26. 6. Praha:

V Praze dne 26. června 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Neměl jsem včera příležitost přednésti osobně žádost, kterou si dovoluji přiložiti.

Prosím pokorně, abyste ráčili naši společnou žádost za upravení výslužného blahosklonně přijmouti, rozhodujícím Svým vlivem ji podporovati a v dnešním sezení spravní komise laskavě předložiti.

Pokládám za čest

znamenati se Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 1. 7. Praha:

V Praze dne 1. července 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Prosím snažně, abyste ráčili podepsat protokol o valném shromáždění Č. A. ze dne 15. března 1902.

O přiloženém přípise c. k. místodržitelství jednal jsem s p. prof. Píčem. Bude o něm mluviti s Vaší Slovutností. Zhotovím pak odpověď podle toho, co mi oznámí p. prof. Píč.

*Další přípisy budou brzy následovati.
Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1902 8. 7. Praha:

V Praze dne 8. července 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Pan prof. Píč odjíždí dnes na cesty; vrátí se až koncem července.

Dovoluji si kromě jiného předložiti přípis pana archiváře Mareše. Jak ráčíte z něho vyrozuměti, dotazuje se, má-li se počkat s vydáním něm. Soupisu Třeboňského až by objevené fresky byly restaurovány. Pan prof. Píč je toho náhledu, že jest lépe fotografovati některou tu stěnomalbu, která toho svou uměleckou cenou zasluhuje, nerestaurovanou a dát fotografii reprodukovat.

*Prosím o rozhodnutí Vaší Slovnosti a pokládám si za čest znamenati se
nejoddanější ctitel*

Jos. J. Kořán

– d. 1902 12. 7. Praha:

V Praze dne 12. července 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Přikládá zprávu o činnosti České Akademie dovoluji si doložiti, že jsme výkazy nemohli dát podepsati napřed panu prof. Raymanovi, poněvadž odjel z Prahy. Co se týká konceptů, ty jsem dal p. Dru K. Pippichovi pro zprávu sněmovní.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 25. 7. Praha:

V Praze dne 25. července 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si uctivě oznámiti, že dcera moje Božena bude míti v úterý 29. července sňatek s p. Janem Sobotkou, c. k. poštoním assistentem.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 4. 8. Praha:

V Praze dne 4. srpna 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Přikládám přípis Zemské banky a prosím o laskavé oznámení, kdo jsou dědici po L. Schmidtovi, abychom to mohli Zemské bance oznámiti. Až nám přípis navrátit ráčíte, odevzdáme jej Dru Černému.

Dr. Šimák žádá za opětný přípis kn. Al. Rohanovi a hr. Desfoursovi(?); dovoluji si žádosti zaslati, ačkoliv byly již jednou podány.

Přikládám také k laskavému schválení koncepty žádostí k ministerstvu vyučování a k centrální komisi v příčině zachování kostela sv. Petra a Pavla.

Dovoluji si snažně žádati, aby mi dána byla na jeden měsíc dovolená.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

- d. nedat. (1902 ? . 8. Praha?):
Slovutný pane Praesidente!
Ráčili jste si zajisté všimnouti zprávy, která byla ve všech novinách o valné hromadě. To by tedy bylo v pořádku.
Ostatní věci trochu se pozdržely tou náhodou, že panu prof. Šolínovi nastaly hned v pondělí maturitní zkoušky na české realce, při nichž jest vládním kommissářem. V neděli zase zkoušel na technice a nyní den ze dne má práci se zkouškami od rána až do večera. Přes to vyhotovil již celou řadu konceptů, které se právě opisují. Doufám, že již zítra budeme je moci zaslati Vašnostem ku podpisu.
Pro dnešek dovoluji si předložiti dvě poukázky s příslušnými cheky a přílohami a prosím o jich laskavé schválení. Subvence státní, třetí lhůta, byla nám již vyplacena, jak vyrozuměti ráčíte z přiloženého oznamení Zemské|| banky.
Přeji na všem dobře se míti a znamenám se
Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

- d. 1902 14. 8. Praha:
V Praze dne 14. srpna 1902.
Slovutný pane Praesidente!
Pan Dr Max Dvořák, jemuž bylo dopsáno, aby historický úvod k Soupisu památek Roudnického zkrátil podle návrhu p. Dra K. Chytila, zaslal nyní odpověď. Pan prof. Píč míní, že by se úvod tento mohl snad vytisknouti celý, avšak písmem borgysovým nebo dokonce petitovým.
Po přání p. prof. Píče dovoluji si přiložiti žádosti fotografií Julia Russa v Hradci Králové a Fr. Bergra ve Vysokém Mýtě.
Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

- d. 1902 26. 9. Praha:
V Praze dne 26. září 1902.
Slovutný pane Praesidente!
Dovoluji si přiložiti dva přijímací listy o subvenci „Památkám Archaeologickým“ a prosím o laskavý podpis.
Přípis místodržitelství o zachování přírodních památek přidělen byl II třídě; praesidium třídní požádalo prof. Woldřicha za referat a žádá, aby jeho návrhy, poněvadž místodržitelství odpověď urguje, sdělen byl nahoru jako dobré zdání České Akademie.
Dr Karel Chytil projevuje ochotu přijmouti úřad konservatora. Napsal jsem koncept odpovědi a prosím o jeho schválení.
Platební rozkaz c. k. finančního okresního ředitelství v Chrudimi ze dne 24. února 1901 dodán byl|| bez prodlení Dru Tomáši Černímu, kde všek uvízl. Kancelář na urgenci zapravila zatím poplatek tento a prosím nyní o poukázání této částky a o podpis k zemské bance, aby vadání toto zúčtovala na běžícím účtu při Fondu Šilhavých.
Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

- d. 1902 11. 10. Praha:
V Praze dne 11. října 1902.
Slovutný pane Praesidente!
Když jsem požádal p. vrchního ředitele Dra Mattuše za určitá data, kdy byla zemskému výboru

odvedena 2. lhůta na model sochy sv. Václava, pravil, abychom z Akademie zemskému výboru ničeho neoznamovali, že Zemský banka sama věc vyřídí.

Na to dne 6. října došel přípis, jež se dovoluji i s původním přípisem zemského výboru zaslati [JH podtrhl a o původním přípisu perem na okraj nedošel?]. Tím jest věc vyřízena, ovšem k malé radosti toho pana, který v zemském výboru koncipoval urgenci strany 2. lhůty.

Dovoluji si také připojit stesk p. Kuby v příčině restarování [sic!] freskových maleb v jiřních Čechách. Pan prof. Píč s p. Kubou o věci jednal. Račte ustanoviti, jak|| s přípisem mám naložiti.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 14. 10. Praha:

V Praze dne 14. října 1902.

Slovný pane Praesidente!

Družstvo českého národního divadla v Brně zaslalo České Akademii v poslední chvíli připojenou žádost. Pan prof. Raýman skládá věc na Vašnostino rozhodnutí.

Jestli že ráčíte svolovati k podpisu, není potřebí žádné odpovědi. V případě opačném prosím o telegrafické oznámení, což bychom do Brna dali věděti.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 21. 10. Praha:

V Praze dne 21. října 1902.

Slovný pane Praesidente!

Zasílaje přiložené věci prosím o jich laskavé schválení.

Co se týče přípisu [JH podtrhl a perem na okraj: přípis nedošel] prof. Ferd. Velcovi o Soupise okresu Slanského měli jsme o této práci dlouhou poradu s p. prof. Píčem. Výsledek jest tento přípis.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 28. 10. Praha:

V Praze dne 28. října 1902.

Slovný pane Praesidente!

Přiložený koncept s nadpisem „Vysoce urozený pane hrabě!“ týká se hraběte Desfoursa (?), majitele panství Hruborhozeckého.

Jak se ráčíte pamatovat, bylo p. hraběti dopsáno již dvakráte, aby dal svolení svého k fotografování a kreslené památek na zámku Rohozci. Učinil to s velikou ochotou.

Redaktor p. prof. Šimák však si stěžuje, že mu v zámku klíčník dělal všemožné překážky a že tam vůbec nepochodil. I přišel do kanceláře s p. kustodem Borovským a žádali, aby bylo dopsáno hraběti znovu asi v tom smysle, jak se navrhuje v přiloženém konceptě. Račte rozhodnouti.

Mám čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1902 5. 11. Praha:

V Praze dne 5. listopadu 1902.

Slovný pane Praesidente!

Zasílaje přípis Dra T. Černého a dva platební rozkazy prosím o laskavé oznámení, co se ve věci má státi.

Račte se zajisté pamatovati, že + prof. Vojtěch Šafařík odkázal České Akademii partii Korespondence Pavla Josefa Šafaříka a svou vlastní korespondenci. P. prof. Rayman jednal s příbuznými prof. Vojt. Šafaříka, kteří by rádi celou pozůstalost odevzdali do Musea i chtějí, aby Česká Akademie se zřekla svého dědictví. Revers připojený zaručuje, že by dědictví Č. A. bylo Museu odvedeno.

Mám čest znamenati se
Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1902 20. 11. Praha:

V Praze dne 20. listopadu 1902.

Slovutný pane Praesidente!

Pan Kohout účtoval původně za knihy prodané K. 4573,27; za časopisy a expedici našich publikací do ciziny účtoval si K. 1565,15; odvedl tudíž na hotovosti K. 3008,12, které byly do Zemské banky vloženy.

Já účet za prodané knihy zrektifikoval na K. 4582,24 a také v účtech za expedici a za časopisy jsem provedl opravy, tak že z toho vyplývá difference K. 13,10 ve prospěch Akademie, které ovšem p. Kohout doplatí. Prosím o schválení účtů a poukázek.

Dovoluji si Vaší Slovutnost upozorniti na tu okolnost, že p. Rudolf Vanderlind místo pouhé likvidace předložil za výkresy, které pan prof. Koula dnes schválil omylem, potvrzení.

Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1903 4. 2. Praha:

V Praze dne 4. února 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si připojit několik podobizen + Leop. Schmidta.

Co se týče přípisu Zemské banky, jak daleko dospělo jednání o pozůstalosti + Leop. Schmidta, dovolil jsem si po přání p. rof.[sic!] Raymana sestaviti odpověď. Přikládám priora.

Bibliothekář a archivář p. Max Dvořák odpovídaje na můj list přeje si zvědět, co by stálo 200 č. a 400 něm. Soupisů zámku Roudnického, kdyby se tiskly zároveň s nákladem pro Archaeol. komisi. Ráčíte-li souhlasiti, oznámil bych mu cenu přibližnou. Nebude se zajisté daleko odchylovati od ceny skutečné.

Po přání Vaší Slovutnosti informoval jsem se u pana praesidialního rady v místodržitelství|| p. Hergeta dostatečně o žádosti c. k. okresního hejtmanství v Třeboni. Je to velice charamantní pán a mohl jsem mu tudíž všecko přednésti, k čemu jsem byl oprávněn laskavou instrukcí Vaší Slovutnosti. Ukázal jsem mu podrobně k deficitům jednotlivých svazků a odkud vznikají, uvedl jsem, kolik svazků německých již jsme vydali; vedl jsem důkaz, že bez státní subvence německé vydání nemohlo by naprosto vycházeti a doložil jsem, že se nám této subvence přes závažné sliby posud nedostalo.

Co se týče žádosti c. k. okresního hejtmanství, dal si přečísti, ano sám si také četl i žádost c. k. hejtmanství i mou odpověď a na moji dvojí určitou otázku odpověděl, že tuto odpověď beze vší závady můžeme dáti okresnímu hejtmanství. Vysvětlení, proč se hejtmanství odvolává na místodržitelství podal mi takového. C. k. místodržitelství vyzvalo okresní|| hejtmanství, aby do Prahy podala monografie hejtmanství, totiž knížky nebo knihy již vydané, v kterých by se nalézala data topografická, statistická i národohospodářská, i personální schematismy, by při místodržitelství měli příruční knihy, z kterých by se po případě o některých věcech mohli informovati. Ale při tom že místodržitelství nijakž netanulo(?) na mysli, aby snad hejtmanství takovéto knihy zdarma opatrovala a si vyžadovala. Ukázal jsem p. radovi na nízkou výrobní cenu, za kterou my svazek o Třeboňsku přímo prodáváme a podivil se tomu, že c. k. hejtmanství ho nekoupilo a doložil, že místodržitelství v případech podobných samo jest

ochotno potřebnou knihu koupiti. Končil vřelým poručením Vaší Slovnosti.

Račte tudíž rozhodnouti, má-li se do Třeboně zaslati přípis podle mého konceptu nebo měla-li by se věc jinak upravit.

*Mám čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1903 23. 2. Praha:

V Praze dne 23. února 1903.

Slovný pane Praesidente!

Dovoluji si oznámiti, že I. třída provedla v sedění svém v sobotu dne 21. února návrhovací volbu Dra Frant. Lad. Riegra svob. pána, 15 hlasy (jednohlasně) za čestného člena České Akademie a franc. učenice Rudolfa Dareste de la Chavanne, řádného člena Institutu de France, za člena přesporního taktéž jednohlasně (15 hl.).

*Mám čest znamenati se Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1903 23. 5. Praha:

V Praze dne 23. května 1903.

Slovný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati některé věci k laskavému vyřízení. Gratulace p. radovi Tomkovi byla v ten způsob smluvena mezi pp. dv. Randou, p. prof. Raymanem a Wintrem, aby ji podepsali: Praesidium Akademie a praesidium I. třídy. Učená společnost bude p. prof. Tomkovi gratulovati ve čtvrtek v sezení této společnosti; s banketu chystaného sešlo.

Přikládám také likvidaci p. prof. Píče. Pan prof. Rayman si přeje, abyste věci tyto ráčili napřed podepsati.

*Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1903 30. 5. Praha:

V Praze dne 30. května 1903.

Slovný pane Praesidente!

Pan prof. Soukup osobně požádal, aby Jeho Jasnosti kn. Karlovi ze Schwarzenberga podána byla žádost za svolení, aby p. professor Soukup na jeho zámcích mohl Soupis prováděti. Jestliže ráčíte žádost schváliti, prosím, abych směl dát ji podepsati od p. Dra Zírta, poněvadž p. prof. Píč jest na cestách.

Ze Slaného dozvěděl jsem se od advokáta p. Dra Mil. Stiebra, že zástupci okresů a měst budou míti schůzi, aby se uradili o společném vydání Soupisu polit. okresu Slanského s Českou Akademií.

Z Velvar byl v Akademii sekretář okresného zastupitelstva a podrobně si fotografie a výkresy prohlédl. Jest naděje, že autonomní sbory nám vydání tohoto okresu umožní.

Dovoluji si přiložiti odpověď okresního výboru v Brandýse n. L.,|| která se nese k naší žádosti. Snad by se těch 5 výtisků mohlo zaslati a z kanceláře připojiti žádost, aby odvedli slíbených 200 K. Prosím o laskavou resoluci.

*Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

– d. 1903 3. 6. Praha:

V Praze dne 3. června 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Přípis okresního výboru v Brandýse dovolují si znovu předložiti a podati toto vysvětlení: Archaeologická komise požádala tento sbor za příspěvek na vydání Soupisu okresu Karlínského. Odpověděl, že povolil 200 k., ale s tou podmínkou, aby dostal 55 volných výtisků. Bylo mu oznámeno, až znám bude náklad, že mu bude dodán přiměřený počet výtisků. Nastala dlouhá pomlčka a příspěvek nebyl odveden. Letos poslána žádost nová podle přiloženého konceptu ze dne 9. ledna s příslušným výpočtem, z něhož okr. výbor v Brandýse vyrozuměl, že 55 výtisků by stálo 385 korun. [JH na okraj: nevyrozuměl ničemu!] Okresní výbor tudíž požaduje pouze 5 výtisků (za 35 kor.) [JH na okraj: nikoliv za 35 k. nýbrž bezpoplatně]. Dovolují si pronésti svůj náhled, že by se těch 5 výtisků mohlo zaslati s vyzváním kanceláře, aby slíbený příspěvek byl k výplatě poukázán. [JH na okraj: nikoliv! Marné namahání]

„Svatobor“ požaduje, aby byla zvolena komise k vypracování statutu o udílení cen z Fondu Reigrova. Račte rozhodnouti, co se ve věci má státi.

Přípis J. E. p. st. rady Brauna byl adresován, jak ráčíte seznati z obálky, na Praesidium Akademie. Obálku otevřel p. prof. Rayman.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– [JH tužkou: transliterace, ň. kvantitu a pravopis opravy doplňoval JH zřejmě dodatečně]

Slavny okresni vybor v Brandyse n. L.

K významnému přípisu ze dne 22/5 03 nelze jinak nežli žadati slav. ok. vyb. by sobě neobtěžoval(?) přehlédnutí ještě jednou naš přípis ze dne 9/1 03 –

Slav. ok. vyb. stoho sezná že:

Výlohy spojené vydáním Soupisu ok. B. obnašeli 10 884,14 K, kdežto veškere podpory a příjem z prodeje obnašel pouze 4 074 a že stává tedy při Soupisu ok. Br. neuhrazený schodek – 6 810,14 K. Oproti tomuto smutnému výsledku který musí přirozeným způsobem míti zastavení cele soupisne činnosti archeologické komise za následek – uznal sl. ok. vy. Br. jak nám ve svém přípise ze dne 9/5 ohlašuje, za dobro odepřiti „Soupisu umel. a his. pam. ok. B.“ nejen veškerou svou součinnost, ale odvolali i onen dříve již slíbený nepatrný příspěvek a při tom se ještě vysloviti v ten smysl „že Ok. vý upouští od požadavku poskytnouti 55 výtisku zdarma – a že spokojí se když mu bezplatně dodáno bude pouze 5 exemplaru!!!

Čím má tedy arch. k. poostálý(?) ten schodek hraditi, kde ma onoho ctitele našich umeleckych a historickych památek hledati který by těch scházějících 6 810,14 K zaplatil, kyž u sameho okresního vyboru dotyčného okresu nenajde žádné ochoty a žádného porozumění. –

Tento stav veci jest tím zalostnější ježto přímo křiklavě svědčí o tom že i v tak zvyných uvědomělých a pokročilých okresích schází naprosto veškeré porozumnění a ocenění a nasledkem toho take i všecken zájem pro zachování našich umeleckych a historických pamatek, kterými se jinde celý vzdělaný svět chlubi a honosi a ktere také celemu vzdělanému počtu slouží co dokumenty, výše staré vzdělanosti ke cti a slavě jeho!!!

Že za tak neutěšených poměrů nemůže archeolog. komise z bezplatným dodání 5 exemplaru soupisu Brandiskeho(?) sl. ok. vyb. uspokojiti rači slavni okres. vybor snad sám laskavě uznati –

Z presidia archeol. komise

Josef H.

– d. 1903 8. 6. Praha:

V Praze dne 3. června 1903.

Slovutný pane Praesidente!

K zásilce dnešní dovolují si připojiti tyto poznámky:

Pan prof. Rayman na přípise, který nám zaslal Spolek architektů a inženýrů v království Českém, napsal oběžník a na příslušné poukázce dna vykřičníky. Jak ráčíte seznati z nalezeného potvrzení c. k. výpravny novin, spolek tento 22 koruny skutečně zapravil a jestli je na nás požaduje, nezbyvá jiného

nežli je nahraditi a to tím spíše, poněvadž se skutečně z každé mimořádné přílohy k časopisům příslušný poplatek odváděti musí.

Komise zvolená od I. a III. třídy k vydávání Sbírký pramenů náboženského hnutí v Čechách ve XIV. a XV. stol. jednajíc o žádosti nakladatele|| Bursíka, aby mu poskytla podporu na vydání spisů Husových, ujednala s ním, pokud je mně známo, že by zapravila redaktorský honorář za arch po 60 korunách (bez rozdílu je-li to text nebo výklady a úvahy) těch spisů, které by se jí hodily a že by zakoupila pro členy I. a III. třídy 120 výtisků počítajíc 1 arch po 30 hal. Ve shodě komise s nakladatelem upraven 1. svazek Sbírký ve formě takové, v jaké jsme si dovolili Vaší Slovutnosti jej zaslati. To jest proveniencie honoráře redaktoru tohoto svazku prof. Flajšhansovi navrženého.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

P.S. Jakou ingerenci si komise vyhradila na volbu spisů a jich redakci, není mi ještě známo.

Koř

– d. 1903 9. 6. Praha:

V Praze dne 9. června 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Komise ustanovená k uvážení žádostí za udělení požitku z Fondu Klementy Kalašově přisoudila podporu 200 K. p. Votavovi. Písemný o tom návrh p. ředitel Knittl poslal na venek za p. Dvořákem, který nám ho však nevrací.

Poněvadž pro krátkost času (13. červen) nelze věc odkládati a dále vyčkávati, dovoluji si zaslati přípis p. Votavovi a příslušnou poukázku k laskavému schválení.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1903 20. 6. Praha:

V Praze dne 20. června 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati přípis Dra T. Černého a prosím, abyste ráčili přiloženou k němu žádost i s p. prof. Raýmanem laskavě podepsati. Pak vyžádám si ještě podpisy dvou členů správního výboru.

17 akcií Buštěhradské dráhy i s příslušnými kupony od c. k. notáře Feyerfeila jsem přijal a poplatek u něho zapravil.

Dále prosím o schválení žádosti k zemskému výboru za výplatu zemské subvence (2. polovice.)

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1903 27. 6. Praha:

V Praze dne 27. června 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati vrácený mi od p. Mareše německý Soupis okresu Třeboňského. Pan Mareš si jej vyžádal k revisi. Ráčil jste svoliti, aby Vaší Slovutnosti zaslán byl k nahlednutí. Až bych jej obdržel zpět, dovolil bych si zaslati překlad „Knihovny kapitolní“, který mi byl dnes odevzdán od Dra A.

Podlahy. Jeho překlad „Pokladu svatovtského“ se dotiskuje.

Pan prof. Raýman napsal mi některé otázky v příčině účtů a pokladny České Akademie, které mám svědomitě zodpovídati. K dnešní zásilce nestačil jsem věc načisto opsati. Stane se tak bez prodlení a prosím, abyste ráčili míti strpění. Spis bude s nejbližší zásilkou expedován.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán

– d. 1903 2. 7. Praha:

V Praze dne 2. července 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si zaslati řadu aktů, zejména věci ve správní komisi a ve valném shromáždění dne 30. čna vyřízené a prosím o jejich blahovolné schválení.

Moje vysvětlení k účtům dovolím si zítra expedovati.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1903 9. 7. Praha:

V Praze dne 9. července 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Zemská banka oznamuje, že za jeden 1000 zl. 4 1/2% vylosovaný zástavní list haličské zemské banky z Fondu Šilhavých zapsala hodnotu 2000 K. Račte ustanoviti, co by se Zemské banc mělo odpověditi. [JH na okraj: Zemské banky Comunalni(?) upisi]

Jak z přiloženého dopisu Spolku „Máj“ ráčíte vyrozuměti, zasílá tento K. 335,28 jakožto výtěžek z dramatu J. Zeyera. Peníze byly kanceláři odvedeny. Prosím o laskavé zaslání vkladní knížky, abych nový tento výtěžek na knížku mohl uložit. [JH na okraj: Rajman]

Po jednom výtisku německých Soupisů zaslali jsme na rozkaz p. prof. Píče kněhkupci Hiersemannovi; prosím, abyste ráčili poukázku příslušnou podepsati. [JH na okraj: ano]

Fotograf Berger upomíná podruhé o nedoplatek za fotografie pro Soupis okresu Poličského. Na tomto základě p. prof. Píč napsal žádost o výplatu. [JH na okraj: at čeka]]

Česká Matice prodávala posud Soupis s přírůžkou 10 hal. na 1 výtisk. Matici bylo dne 8. července od p. prof. Píče v mé přítomnosti, aby odtud prodávala za cenu od Akademie oznámenou a že dostávati bude ex post z odvedených peněz po 10 hal. z exempláře.

Pan Antonín Cechner, professor na průmyslové škole na Smíchově, chtěl by zpracovati Soupis památek v polit. okrese Rakovnickém. Praví, že by podnikal tam exkurze již o nastávajících prázdninách. Pan prof. Píč praví, kdybyste s tím ráčili souhlasiti, aby mu tento okres byl přidělen, že by redakční komise mohla per volla mínění svoje projeviti. Prosím o laskavé rozhodnutí v této příčině.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1903 13. 7. Praha:

V Praze dne 13. července 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Připojené oznámení Zemské banky strany K 40,05 týká se pololetního úroku z mé kauce. Banka zemská úroky tyto zapsala na běžný účet. Prosím, abyste poukázku a příslušný chek ráčili podepsati.

S panem prof. Cechnerem budu jednati osobně o provedení Soupisu památek okresu Rakovnického. Dovolím si pak výsledek oznámiti.

Co se týče remunerace za Soupisy od Matice české posud prodané račte vzíti na vědomost, že bylo konstatováno v expedici Matice, že posud vybírali o 10 haleřů za 1 výtisk. Za Soupisy posud prodané Matici tudíž remunerace žádná nepřisluší.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

– d. 1903 27. 7. Praha:

V Praze dne 27. července 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Pan prof. Píč vrátil se do Prahy. Bohužel, že ho tu nic příjemného neočekávalo. Nedovedu si představit, jaké to byly závažné příčiny, pro které mu dovolená nebyla udělena. On sám má za to, že věc se nenechá více změnit; já bych si dovolil mít naději, že by se to přeedce změnilo, ovšem jen tehdy, kdybyste ráčili ve Vídni zakročiti, Zde u Zemské školní rady vítr příznivý nevěje.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

– d. 1903 23. 9. Praha (formát B4):

V Praze dne 23. září 1903.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si v příčině našeho skladiště podati nové zprávy o dnešní fasi této záležitosti.

Z nařízení p. inž. Řechky, jak račte věděti, Kožíšek práci zastavil. Než ačkoliv p. Řechka nařídil, aby všechen material z domu byl vyvezen, ponechal jsem jej v našem posavadním skladišti, až by se stalo rozhodnutí o věci na místech kompetentnějších. Poněvadž se p. inženýr odvolával na nařízení p. přisedícího K. Adámka, běželo nám o to, aby p. Adámek rozhodl, resp. aby dal svolení k dodělání regálů v budově musejní a postavení jich ve skladišti. Aby p. Adámek věci se naklonil a dostatečně byl informován, došel p. prof. Píč k radovi Haaszovi a sjednal s ním, že on rada Haasz není proti tomu, aby se věc v Museu dodělala, jen aby se to stalo v místnosti proti ohni bezpečné; že v tom smyslu p. Adámka informuje a že o výsledku podá osobně zprávu p. prof. Píčovi. Když však rada Haasz minulý týden žádné zprávy nepodal, vydal jsem se k němu toto pondělí. Zvěděl jsem znovu, že p. rada jest naší věci nakloněn; uvolil se, že v úterý přijde do Museu a sám o věci se přesvědčí. Doložil však, sám osobně že by k naší žádosti svolil, ale poněvadž zákaz vyšel od p. Adámka, že bez jeho vědomí nemůže věc povolit, abychom u p. Adámka toto formální svolení si opatřili.

Včera v úterý p. Dr. Haasz do Museu přišel a vše si prohlédl, z autopsie se přesvědčil, že dodělávka dá se snadno a brzy provésti a po ohledání uznali jsme za příhodné k tomu místo sklep, kde se dříví ukládá a štípá. Při všem tom jednání p. rada Haasz váhu na to kladl, že do našeho posavadního skladiště, úplně vyklizeného, přenesou se vyšší modely a že k dodělání regálů má se zjednati svolení p. Adámka.

Ještě ten den podal jsem o věci zprávu p. prof. Píčovi. Pan professor byl toho náhledu, že by se věc mohla hned odpoledne předesevzít. Inženýr, který Kožíškovi dělá překážky, že by odporu svého zanechal, kdyby věc provedli lidé musejní, zejména lidé p. Řechkovi podřízení. I že by se k tomu mohl přibrat sluha od p. prof. Vrby Schnabl, který v musejní pracovně provádí věci truhlářské a strojník Svoboda. Pan prof. ihned poslal pro Schnabla, který ochotně se uvolil práci provésti ve své dílně. Schnablovi p. prof. uložil, kdyby mu p. inženýr práci zakázal, aby mu to oznámil, že večer by se odebral k p. Adámkovi, aby osobně u něho svolení vymohl.

Objevily se však okolnosti, které záměru p. profesora byly a jsou na závalu. Předně jsem o tom přesvědčen, že by p. inženýr od svých lidí za hodinu zvěděl, že se věci naše k Schnablovi přenáší a u něho pracují a že by dal ihned záповěď. Dále p. prof. Píč se domníval, že Schnabl bude s věcí za den nebo za kratičký čas hotov; ale Schnabl je vetchý 80tiletý stařec, s prací by si pomalu hrál a my skladiště bez prodlení potřebujeme. Konečně nemohli jsme věc podniknouti v dílně náležející p. prof. Vrbovi bez jeho vědomí a svolení a včera do večera jsme ho nezastihli.

Zatím se dostavila jiná okolnost. Podle mínění p. prof. měli mít účastenství v dodělávce zřízení musejní; p. Svoboda pronesl dnes dokonce mínění, aby se k tomu přibral také tesař od mistra Kubeše. To všecko stálo by slušné peníze. Dále se objevilo, že i p. Svoboda bez svolení páně Adámkova nechtěl by s věcí nic mít. Konečně nám nastává ta neodbytná nutnost, jestli že na vymožení posavadního skladiště budeme reflektovati, že regaly, které nyní z něho musejí býti vyklizeny, musíme někde uložit.

Za takových nesnází, kdy je nezbytno, abychom již měli větší skladiště, přišel k nám včera do Akademie p. Havelka a když jsme mu všechno vylíčili, oznámil, že jest v domě Vaší Slovnosti sklep prázdný a dosti prostorný, kde by se věc pohodlně a brzy dala provést, kdyby Vaše Slovnost dala k tomu svolení Svého.

Dovoluji si tudíž vznést k Vaší Slovnosti nejsnažnější žádost, abyste ráčili dáti svolení Svoje, by material|| pokud není ještě k postavení ve skladišti úplně připraven, mohl býti převezen do domu Vašnostina a tam práce dokonána; a aby regaly, které jsou v posavadním skladišti, mohly býti v tomtěž sklepe deponovány nežli byste o jich definitivním upotřebení ráčil učiniti definitivní rozhodnutí.

*Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

- d. 1903 24. 9. Praha:
V Praze dne 23. září 1903.
Slovný pane Praesidente!

*Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

- d. 1903 24. 9. Praha
- d. 1903 17. 10. Praha
- d. 1903 21. 10. Praha
- d. 1903 23. 10. Praha
- d. 1903 7. 11. Praha
- d. 1903 10. 11. Praha
- potvrzení 1904 7. 5. Praha
- d. 1904 17. 10. Praha:
V Praze dne 17. října 1904.
Slovný pane Praesidente!

Čestný člen České Akademie, Jeho Jasnost Karel kníže ze Schwarzenberga, zemřel 29. března 1904. Pan prof. Raýman je toho náhledu, že by posmrtnou vzpomínku o zvěčnělém mohl pojati Jeho Jasnost pan náměstek protektora do své řeči úvodní. I žádá pan professor Vaší Slovnost, abyste v té věci ráčili učiniti rozhodnutí po případě, kdybyste s náhledem jeho souhlasili, s panem náměstkem ráčili modus potřebný ujednatí. Račte, prosím, panu professorovi rozhodnutí Svoje oznámiti.

*Pokládám si za čest doložití, že forografie pro Soupis okresu Mladoboleslavského byly u p. prof. Kouby vesměs prohlednuty a znamenám se
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán||*

Dovoluji si dodatkem oznámiti, že pan farář Dr Izidor Zahradík bude o výročním shromáždění přednášeti.

Kořán

- d. 1904 2. 11. Praha
- d. 1905 25. 4. Praha
- d. 1905 27. 4. Praha
- d. 1905 1. 5. Praha
- d. 1905 4. 5. Praha
- d. 1905 15. 6. Praha
- d. 1905 28. 6. Praha:
V Praze dne 28. července 1905.

Slovutný pane Praesidente!

V I. třídě, jak jsem byl již oznámil, navržen pro valnou hromadu za předsedu J. E. pan rytíř Randa, který volbu přijal; v II. třídě p. dv. rada Vrba, ve III. pan prof. Kott a ve IV. při včerejší volbě jednohlasně Vaše Slovtnost.

I Museum království Českého i Učená společnost zapravily podíl vypadající na ně za medajle J. J. kn. z Lobkowicz po 486,01 kor. Peníze vloženy do Zemské banky. Částku za pouzdra Březinovi obnášející 108,30 K., kterou jste ráčili zapraviti, dovoluji si vložiti do tašky a prosím o laskavé oznámení, že Vaší Slovtnosti došly.

Dodatkem připojuji, že včera navržen byl ve IV. třídě p. Švabinský za člena mimořádného a Vít. Novák za člena dopisujícího. Pro člena mimořádného zbývá místo jediné. Pan Švabinský potřebuje 2/3 hlasů ve valné hromadě.

*Pokládám si za čest znamenati se
Vaší Slovtnosti nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

- d. 1905 16. 9. Praha
- d. 1905 29. 9. Praha
- d. 1905 4. 10. Praha (ztratila se brašna)
- d. 1905 12. 10. Praha
- d. 1905 28. 10. Praha
- d. 1905 14. 11. Praha
- d. 1906 12. 7. Praha (smlouvání cen za Soupisy, JH koncept odpovědi)
- d. 1907 4. 7. Praha
- d. 1907 8. 7. Praha
- d. 1907 4. 9. Praha:

V Praze dne 4. července 1907.

Slovutný pane Praesidente!

Ráčili jste napsati panu gener. sekretáři, aby Vašnostem podal zprávu o sirotcích po + Naumannové a v účtu týkajícím se věnování pí Zdeňky Hlávkové. Vyšetřiv záležitost tuto v Zemské bance a informovav se také soukromě, podávám po přání p. prof. Raýmana tuto zprávu: Děvčata byla 2. Jedna skutečně zemřela; na živu jest starší Růžena, která jest v Družině filantropické. Nyní mešká v Mladé Boleslavi a až se vrátí, v družině zůstane vedoucí paní k ruce. Té jest 15 let.

Z hochů starší, 17 letý (z dětí vůbec nejstarší), jest v skutku na učení u Lehmannů. Mladšího Václava – z dětí nejmladšího, jak se mně potvrzuje, hodlá Vlaský sirotčinec skutečně zase přijmouti. Hoch tento byl po svém vyloučení ze sirotčince na chování u tety + Neumannové. Není pochybnosti, kdyby sirotčinec hocha Václava přijal, že se zase přihlásí o podporu u Zemské banky.

Co se týká účtu o věnování pí Zdeňky Hlávkové, kapitál složený obnášel K. 11 600. [podtrženo JH a na okraji: ?] Roku 1907 nebylo posud na sirotky nic vydáno. Z úroků,|| které z kapitalu vzešly do konce roku 1906

*zůstane na conto corrente.....680,-
úroky březnové z kapitalu.....232,-
úroky 3 1/2% interkolární.....14,24
896,24*

po odrážce výloh.....0,74

zůstatek 30/6.....895,50

K tomu přibyly úroky srpnové.....232,-

Stav nynější.....K 1127,50

a kapital K. 11 600.

*Dovoluji si žádati za vrácení dokladů, zaslati některé věci ke schválení a
znamenám se*

*Vaší Slovtnosti
nejoddanější ctitel
Jos. J. Kořán*

- d. 1907 6. 11. Praha
- d. 1907 9. 11. Praha (císař navštívil Museum 24. 4.; ve val. shr. 10. 1. zvolil ústav (národohospodářský) Hlávku za předs., Bráfa za jeho náměstka, Grubra za gener. jedn.; potvrzeno 14. 5. funkce na 3 roky!)
- d. 1907 21. 11. Praha
- d. 1907 23. 11. Praha

V Praze dne 23. listopadu 1907.

Slovutný pane Praesidente!

Dovoluji si přednésti k nejvyššímu vyznamenání moje nejvřelejší blahopřání.

Přeji, abyste ho dlouho při úplném zdraví ráčil užívat.

Pokládám si za čest znamenati se

Vaší Slovutnosti

nejoddanější ctitel

Jos. J. Kořán

- d. 1907 25. 11. Praha

- dopis b. d. (+ něm. koncept odpovědi JH):

Slovutný pane Praesidente!

Ráčili jste oznámiti, aby se žádost podala (Pelhřimovsko) knížeti Schönburgovi, hrab. Leopoldu ze Sternberga, baronu Gegmüllerovi(?), Dru ryt. Weissovi a pak p. V. Hamrníkovi(?).

Mám čest znamenati se

nejoddanější

Jos. J. Kořán

Jan Kubelík

1 dopis 1899, foto komplet

- d. 1899 24. 1. Vídeň:

Slovutný a velectěný pane!

Osměluji se tímto přistoupiti k Vaší slovutnosti, prosím, aby nezazlíval Jste smělosti moji, a laskavě vzal dopis tento k vzácné vědomosti.

Trvám na druhý měsíc ve Vídni, úsilovně se staraje založiti se existenci.

Doufaje, že Vaší slovutnosti z veřejného tisku neznámým / nejsem, dovoluji si poukázati k tomu, že podařilo se mně zde několikráte se zdarem vystoupiti. Nicméně jsa cizincem, byl jsem doposud odkázán jen na morální úspěch, a jsa v dalším engagován ještě k několikerému vystoupení, nucen jsem ještě nějaký čas ve Vídni ztráviti. Okolnost' ta, že v nejkritičtější době ztratil jsem otce, že jinak jsem zcela nemajetný, zde pak bez známých a jakých / koli příznivců, nutí dnes, abych obrátil se na Vaší slovutnost' s uctivou prosbou o nějakou podporu. Činím tak u vědomí, že ohromný počet jiných zároveň asi se mnou a podporu Vaší slovutnosti se ucházejí, nicméně činím tak zároveň u vědomí a znalosti Vaší slovutnosti všeznámé dobrotivosti a velkodušnosti.

Jsem v samých počátcích své umělecké kariery, kterou / dovoluji sobě ne z neskromnosti, avšak opíraje se o hlasy zdejších a pražských autorit nazvati mnohoslibnou, avšak musím bohužel s vážnou starostí hleděti budoucnosti vsťříc – jsa téměř bez krejcaru a zcela cizím v cizině.

Jedná se o můj první samostatný koncert, a já maje složití 200-300 zl. na režii, vidím nemožnost něco takového podniknouti. I prosím snažně Vaší / slovutnost', aby v blahosklonosti své ráčil uvážiti Jste trapný tento stav můj, a dovršil množství českým umělcům prokázaných velikých dobrodiní, a nějakou peněžní částkou přispěl k založení mojí existence. Račte přijati ubezpečení, že jen nejkrajnější nutnost' smělosti mně dodala, a že vysoce ceniti si budu dobrotivosti Vaší slovutnosti, jakožto svého dobrodince. / Poroučeje se vzácné přízni trvám v hluboké oddanosti

Jan Kubelík

VIII. Lerchenfelderstrasse No. 94

Vien. II. Stiege

Jiří Kristián z Lobkovic

67 dopisů, 1890-1900, 5 dopisů, 2 vizitky b. d.

Úhledný drobný rukopis, velké listy, česky/německy, všechny dopisy orazítkovány *Museum regni Bohemiae*.

Na kolik dopisů JH odepsal, jakým jazykem?

- d. 1899 21. 11., Vráž, p. Čížová (vytištěno v záhlaví listu); ob. raz. Čížová 21. 11. 99, text:

Jeho Blahorodí

pan c. k. vrchní stavební rada

Josef Hlávka

president České Akademie císaře Frant. Jos. pro vědy slovesnost a umění, člen panské sněmovny, poslanec zemský

a. t. a. t. d.

doporučene

Lužany

v Čechách

Velectěný pane presidente!

Vzdávaje dík za laskavé psaní ze dne 19. t. m. kladu sobě za čest především vysloviti svou upřímnou litost nad tím, že ráčíte již po delší dobu churavěti, a doufám že v tom brzo nastane příznivá změna. Avšak již tato okolnost sama o sobě by byla dle mého zdání již velikou závadou při odbývání slavnostního shromáždění akademie. Přes to bych snad radil by Jste se dal zastoupovati jiným pánem kdyby k tomu byl po ruce // některý z presidentů třídních, kdyby se shromáždění mohlo odbývati v obvyklé místnosti, a kdyby povšechné poměry k tomu nutně kázaly, aby slavnostní shromáždění skutečně se odbývalo. - Jakořka veškeré tyto podmínky však letošního roku neplatí, - ano zdá se mi býti téměř nemožno slaviti toto shromáždění za stávajících okolností. - Představuji-li sobě jak by vypadalo slavnostní shromáždění České akademie v nepřítomnosti pana presidenta stavebního rady Hlávky, v nepřítomnosti třídních presidentů prof. rytíře Randy a ryt. Kořistky, a to ještě v místnosti vypujčené, neobvyklé a snad i dokonce k tomu účelu nepřiměřené, // mám za to, že by účinek, který dle stanov má býti dosažen touto slavností, byl netoliko úplně pokažen, ale snad i obrácen v pravý opak. Zajisté pak v obecnstvu by tím povstala spíše myšlenka že akademie klesá, než odřekne-li se pro tento rok slavnostní její shromáždění z příčiny, jejíž platnost konečně každý bude nucen uznati. -

Mám to tedy skoro za náhodu poměrně šťastnou, že v okamžiku, kdy bohužel president a nejvýznamnější mužové, kteří stojí v čele ustavu nemohli by zúčastniti se slavnostního shromáždění, nedostává se patřičné // místnosti. Komu na tom záleží, každý ví, že pracuji v Pantheonu umělci na výzdobě ploch pro obrazy určených a že nelze tyto práce přerušiti bez valného poškození celku. - Nebude tedy ani třeba zvláště naznačiti obecnstvu zdravotní stav pánů o které se jedná, ale postačí zajisté, ohlásí-li se, že se rozhodujícím kruhům akademie nezdálo se přeložiti schůzi do místnosti jiné, méně důstojné, aneb alespoň méně přiměřené, a že proto letošní slavnostní shromáždění se odbývati nebude. - Mám za to že za stávajících okolností spíše se uhneme pomlouvám, aneb jakkoliv odůvodněným předhůzkám, než kdyby // jsme kterýmkoliv jiným způsobem hleděli překonati překážky, jímž důkladně odolati jest nemožno. -

Lituji toho, že se tak děje právě u vypršení století, ve kterém Česká akademie byla založena. - Tešme se ale tím, že dle správného vypočtu tento rok vlastně není posledním, nýbrž že devatenácté století skončí se teprv posledním prosincem roku 1900! - Máme tedy ještě naději, že dá-li Bůh na přes rok Akademie bude moci slaviti okázalým způsobem konec sekula?? svého narození, a že vstoupí čile a vesele do století dvacátého. -

Opakuji upřímné přání, byste se ráčil brzo opet plně uzdraviti, a znamenám s neobmezenou úctou

Vašnosti oddaný

J K z Lobkowicz

- d. 1900 16. 4. Praha; ob. raz. 16. 4. ?? Praha, text:

Sl.

Pan Vrch. Stavb. Rada Josef Hlávka

president české akademie atd

v

Praze II.

Vodičkova ulice

Praha 19 16/IV 00.¹⁵

Velectěný pane presidente!

Zdávám srdečný dík za Vaše laskavé blahopřání. Račte odpustiti že jsem // nucen projeviti tento dík rukou své dcery, poněvadž jsem ještě upoután na lože.

S největší úctou

Jiří k. z Lobkowicz

– d. 1900 23. 3. Praha, ob. bez raz.:

Jeho Blahorodí

pan Josef Hlávka

president České Akademie, člen panské snemovny

a t. d.

Praze

V Praze 19 23/3 00

Vašnosti!

Dovoluji sobě podati následující dáta o panství Řepínském, které mi byla sdělena mým ústředním ředitelem, v tamnější krajině velice obeznámeným. - Hospodářské dvory jsou přiměřeně instruovány, nachází se v dobrém stavu, a mají ponejvíce výtečné půdy. Jsou vedeny // ve vlastní režii, a to způsobem spíše nákladným. Lesy jsou vymítěny a pozůstávají takorůzka toliko z mladých kultur. Roční výnos panství obnáší okolo 20.000 zl. snad az 21.m.; jest možno, že by se propachtováním dvorů dal ještě zvýšiti. Theresianum platilo za panství 500.000 zl muselo však prý ještě koupit zvlášť stávající inventář. Dle úsudku mého důvěrníka mohlo by se nyní dáti za celé panství // i s inventářem 600.000 zl aneb nanejvýše 650.000 zl. Kupní cenou, tuto částku převyšující by bylo panství rozhodně přeplaceno.

Znamenám s veškerou úctou

Vašnosti oddaný

J K z Lobkowicz

– d. 1904 20. 10. Lužany, koncept¹⁶ J. Hlávky Lobkowiczovi:

Luž. 19 20/X 04

Vaše Jasnosti!

Při nejbližším slavnost. zasedání v České akademii bude zapotřebí věnovati nějakou vzpomínku zesnulému našemu členu J. J. knížeti Karlu Švarcenberkovi

Z té příčiny si dovoluji Vaší Jasnosti snažně prositi jestli by Vaše Jasnost neráčila sama, úkolu tomu ve slavnostní řeči vyhověti a nebo jestli by Vaše Jasnost uznala že by se úkol ten měl jiným způsobem a jakým provésti.

Byl bych Vaší Jasnosti velice vděčný kdybyste mě ráčili ustanoviti v který z posledních dnu tohoto měsíce bych se směl u Vaší Jasnosti přihlásiti, ježto v těchto dnech budu muset kvůli akademickým záležitostem do Prahy přijeti a rád bych Vaší Jasnosti celý program slavnostního sezení předložil.

Vaší Jasnosti v nejdokonalejší úctě

vždy věrně oddaný.

– oficiální sdělení:

¹⁵ Ženský rukopis (také na obálce), nejasněná diakritika (horizontální čárky nad některými samohláskami – o, e, i – však patrně nemají zaznačit délku.)

¹⁶ V 2. a především 3. odstavci je zřetelně škrtnuto a naznačováno, jak pozměnit slovosled.

Všem pánům členům sněmu království Českého.
*Dle sdělení presidia c. k. místodržitelství v
království Českém ze dne 14. října 1904 č. 16986
je sněm království Českého na základě Nejvyššího
zmocnění dnem 14. října 1904 odročen.*

*Sděluji to pánům členům sněmu.
V Praze, dne 15. října 1904.
Nejvyšší maršálek zemský.*

An sämtliche Herren Mitglieder des
Landtages des Königreiches Böhmen.
*Laut Mitteilung des k. k. Statthaltereipräsidium
im Königreiche Böhmen vom 14. Oktober 1904 Z.
16.986 ist der Landtag des Königreiches Böhmen
auf Grund Allerhöchster Ermächtigung mit dem
14. Oktober 1904 vertagt.*

*Ich teile dies den Herren Landtagsmitgliedern
mit.*

*Prag, am 15. Oktober 1904.
Der Oberstlandmarschall.*

Lobkowitz

- d. 1907 6. 11.?? Praha; ob.:

*Jeho Blahorodí
pan vrch. stav. rada Josef Hlávka
president České Akademie
a. t. d.*

V Praze 19 6/II 07

Velectěný pane presidente!

*Vraceje s díkem osnovu oslovení, kterým miníte uvítati Jeho Veličenstvo kladu sobě za čest
odpověděti že s jejím obsahem souhlasím, a toliko dávám za uváženou, zdali by nebylo lze, ač zajisté
není dlouhá, ji poněkud ještě trochu zkrátiti. - Bylo mi sděleno že budou očekávati Jeho Veličenstvo u
vchodu do budovy mimo mne toliko páni presidenti obou ústavů // a že pak v pantheonu ho budou
očekávati ostatní účastníci, přičemž každý obou presidentů Jeho Veličenstvo krátce osloví, tak že Jemu
bude dána možnost odpověděti oboum?? společně. Já sám nemám nikterak úmysl osloviti Jeho
Veličenstvo formálně. -*

*Doufám že se ráčíte v brzku opět úplně uzdraviti a znamenám
s veškerou úctou*

*Vasnosti oddany
J K z Lobkovicz*

- d. 1889 31. 7. N

- d. 1890 30. 1. Prag, N

- d. 1890 14. 3. Prag, N

- d. 1890 18. 4. Prag, N

- d. 1890 24. 11. Praha:

V Praze 24/11 1890

Vašnosti!

*Dovoluji sobě sděliti přiložený dopis pana arciknížete, račte vzíti jeho obsah laskavě¹⁷ na vědomí,
a mne pak vrátiti?? zásilku. -*

Přeje byste v brzku byl opět úplně zotaven trvám s vřelou úctou co

*Vasnosti oddaný
J K z Lobkovicz*

- d. 1890 10. 12. Ráž:¹⁸

Dne 10 prosince 1890.

Velectěný pane presidente!

*Obdržev ctěný dopis ze dne 6. t. m. s podáním svědčícím presidiu c. k. místodržitelství kladu sobě
za čest upozorniti Vašnost, že dle mého náhledu nezdá se mi býti vhod, by řečený dotaz byl skutečně
podán, poněvadž nemám ani nejmenší pochybnost v záporné odpovědi který by se strany presidia*

17 V diakritice píše Lobkovicz ě (jať) s tečko nad e.

18 V pravém horním záhlaví dopisního papíru viz vytištěný lobkovický?? erb a nápis RÁŽ.

místodržitelství zajisté došla. - *Jméno akademie jež zní: „Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění“¹⁹ zakládá se na nejvyšším rozhodnutí Jeho Veličenstva, tvoří část textu stanov, Jeho Veličenstvem schválených, a nemůže býti platně změněno // bě tímž způsobem, jakým stanovy akademie vůbec mohou býti změněny dle § 35 těchže stanov. Jest to rozhodně omylem, míti za to že český text stanov není nežli překladem, který by dle jakých linguistických náhledů mohl býti samovolně opraven. Různé formy jména, kterých bylo použito při jednání kterými se zřízení akademie připravovalo, nemají více nijaké platnosti, a jsou úplně nerozhodné; ač nezdráhám se, k tomu poukázati, že právě o název akademie bylo jednáno velmi důkladně v zemském výboru, a bylo hleděno k tomu, by název český a název německý se netoliko shodovali, ale i, by každý z nich o sobě zněl co možná správně. - Připouštím, že mohou býti náhledy o tom různé zdali konečné upravení názvu jest pěkné, čili nie??; nemohu však připouštěti, že by to // nebyl název, Jeho Veličenstvem platně schválený. -*

Věc jest pro mne tak jasná, že se skutečně ostýchám zprostředkovati dotaz na presidium místodržitelství, nehledě ani k tomu že ani místodržiteli nenáleží, „autenticky“ vykládati stanovy; neboť právo k autentickému výkladu vlastně přináleží toliko samému Jeho Veličenstvu, dle pravidla že vykládati zákon přísluší toliko zákonodárci způsobem autentickým. -

Vznáším proto k Vašnosti snažnou prosbu, by věc, sama o sobě tak malicherná, a při tom tak jasná, nebyl vynášena na venek. Štempiglié?? kterou pan prof. Studnička dal shotoviti není správná, a bude třeba ji upravit dle skutečného oficielního názvu. Nechci posouditi bylo-li by vhod, aby listy s chybnou stempiglií byly rozeslány, žádám však // jakožto náměstek protektora docela určitě za to, by budoucně akademie používala pro sebe jméno, které jí bylo Jeho Veličenstvem nejmilostivěji poskytnuto, a sice v onom upravení, jaké jest v stanovách naznačeno. - Račte přijmouti výraz mé obzvláštní úcty.

Jiří K. z Lobkovic

- d. 1890 15. 9. Prag
- d. Prag 1890 11. 6.? Prag, N
- d. 1892 3. 9. Praha:

V Praze 3/9 1892

Vašnosti!

Vráceje s poděkováním přiložené psaní p. minister. rady Hörmanna, kladu sobě za čest sdělití, že jsem o věci rozmlouval s místodržitelem a že tento si záležitost poznamenal pro svůj budoucí pobyt ve Vídni. Chce tam jeti 7. ho t. m. a mám za to že nebylo by vhod nyní dáti p. minsiter. radovi určitou odpověď, bi?? už se dozvíme co pan místodržitel pořídil. // Kdyby se Vašnosti zdálo nezbytné psáti panu min. radovi dříve, tak bych prosil byste hleděl odpověděti nějakým způsobem více odročujícím, aniž byste se však odvolal na příjezd pana místodržitele.

S veškerou úctou

J K z Lobkowicz

- d. 1892 11. 1: Schloss Ratzert:²⁰

III/1 92

Vašnosti!

Tento přípis místodržitele jsem obdržel na cestě do Nových Hradů, odkud se vrátím k sezení středečnímu. Prosím račte mi dát napsat potřebná data na cedulku, a zaslati je ve středu neb v čtvrtek brevi?? mann do presidia z. v.

S veškerou úctou

J K z Lobkowicz

- d. 1892 1. 4.:

18 I/4 92

Vašnosti!

¹⁹ Uvozovky dole a nahoře však Lobkowicz používá přesně opačně, než jak je obvyklé v českém úzu.

²⁰ V pravém horním záhlaví dopisního papíru viz vytištěné C a rytířskou helmu a nápis *Schloss RATZER*.

Obdržev ctěný dopis kterým ráčíte ohlásiti svůj umysl vystoupiti z komise Karlstýnské, prosím bych směl s Vašností ještě se domluvití ústně dříve než bych Vaše podání úředně pojednal.

S veškerou úctou

J K z Lobkowicz

- d. 1892 24. 6. Hořín, N:
- d. 1893 14. 7. Prag, N:
- d. 1893 19. 7. Prag, N
- d. 1894 28. 1. Praha, ob:

Jeho Blahorodí

pan stavební rada Hlávka

člen panské sněmovny,

president České Akademie cis. Frant. Jos.

a. t. d. a. t. d.

JK??

V Praze dne 28/I 1894²¹

Velectěný pane presidente!

Dovoluji sobě sděliti že dle zprávy úplně spolehlivé starý kníže Karel Schwarzenberg by se cítil velice poctěna, kdyby byl zvolen za česného člena České Akademie. - Mám za to že jeho dlouholeté zásluhy co předsedy musejní společnosti, hospodářských a jiných spolků, komitétu pro prozkoumání Čech, zemědělské rady a. t. d. jej činí dokonce způsobilým kandidátem, // a co se týče speciálních zásluh o Českou akademii, nepochybuji dle způsobu jakým se mi dostala od něho odpověď, když jsem jej dal sondirovati skrze osobu třetí, že byv jmenován čestným členem se zajisté zachová docela slušně.

Trvám s veškerou úctou

oddaný

J K z Lobkowicz

- d. 1894 18. 4. Prag, N
- d. 1894 11.? 10. Vráž:²²

11??/10 1894

Velectěný pane presidente!

Ve venkovském zátiší ve kterém se na ten čas ještě zdržuji začal jsem se zabývati s otázkou, kterak asi by odevzdání císařské podobizny v slavnostní schůzi České Akademie mělo býti nejlépe zařízeno. Máme sice do 2. prosince ještě více než půldruhého měsíce, avšak v takové věci vždy bývá dobře neponechati veškeré úpravy na poslední okamžik, - a raději uvažovati některá potřebná zařízení // předčasně, než abychom snad pak pro krátký čas nebyly dostatečně připraveni. - Zvlášť co se týče toho co bych chtel jmenovati upravení místní nebude na škodu když se dohodneme spíš dříve. -

Odevzdání obraz má se díti jak bylo ujednáno při příležitosti letošního veřejného slavnostního shromáždění. Z toho jde, že obraz při tom nebude viseti na místě které jemu bude pro budoucnost stále určeno, nýbrž, že bude vystaven přiměřeným způsobem pro ten den v pantheonu. - Bude třeba tedy uvážiti // kterak jej tam umístiti. Zdá se mi že by nebylo vhodné aby stál snad za zády předsednického křesla / jako ve snemovně / nýbrž bude třeba jej umístiti tak abych při své zahajující řeči s kterou míním spojití odevzdání, mohl rečniti nejsa zády obrácen ani k obrazu ani k obecnstvu. Buď tedy musí obraz zaujmouti prostředek presidiální tribuny, a křeslo předsedy by v této schůzi bylo pošinuto na stranu, aneb, co se mi spíše zamlouvá, zůstal by presidiální stolec, při kterém sedí Vašnost, jenerální sekretář, a já, na obvyklém // místě; a obraz by se nacházel třebas po pravé ruce v přiměřené výši tak abych při odhalení se k němu mohl obrátiti bez značného pohybu tělesného. - Račte sobě laskavě představití do podrobna celý postup, a uvážiti jaké upravení by nejlépe odpovídalo slavnostnímu momentu, kde někdy malicherná nepředvídaná okolnost může působiti nemile ano i směšně. -

²¹ Pod tím viz tužkou poznámka JH: *Volba Knížete Schwarzenberga*

²² V pravém horním záhlaví dopisního papíru viz vytištěno *Vráž p. Čižová.*

Bude dále dle mého zdání nutno připravit zvláštní, dostatečně vysoké lešení, neboli stojan, na kterém bude obraz zavěšen, a zjistiti // přiměřené drapování pod obrazem okolo kterého po případě mohou býti na ozdobu i umístěny květiny a. t. d. V Pantheonu není možno zavěsiti obraz na zeď, a proto musí obraz tvořiti jaksi samostatnou malou budovu vedle presidia. –

Jsou pak ještě dvě věci jichž bude třeba šetřiti. Zdá se mi že odpovídá zvyku při podobných příležitostech by obraz byl před schůzí zahalen, a teprv ke konci mých slov, jaksi na povel řečníka odkryt; to tedy vyžaduje by odhalení se mohlo státi okamžitě s největší rychlostí, a způsobem nade vši pochybnost jistým. // Dekorátéra kterému se svěří potřebné upravení bude třeba zvlášť na to upozorniti by dotyčný mechanismus hrál lehce a spolehlivě. –

Ještě důležitější a snad obtížnější bude úloha, by po odhalení byl obraz správně a vydatně osvětlen. – Domnívám se že slavnostní schůze bude se opět odbývati večer; pochybuji ale že by obyčejné osvětlení pantheonu třebas by bylo elektrické postačilo k ozáření obrazu, když tento má jaksi tvořiti střed slavnosti. Bude proto nezbytno, činiti již dříve přiměřené pokusy a upravit // po případě ve srozumění s prof. Ženíškem zvláštní osvětlující přístroj pro obraz.

Neračte se horšiti, že se do těchto detailů míchám; děje se to toliko následkem mého přání, aby slavnost, která bude akademii velice sloužiti ke cti, se vydařila co možná nejlépe. Domnívám se že vše co jsem uvedl, snad jste ráčil již uvažovati sám, a nepochybuji že při svém vkusu a odbornické znalosti výtečně rozluštíte všechny body ve kterých jsem já toliko naznačil otázky, poněvadž jsem při nich osobně zúčastněn. – Jsem přesvědčen že věc // bude Vašností výborně zřízena, budu však povděčen, ráčíte-li mi svého času sděliti kterak úprava jest zamýšlena, jelikož toto bude nezbytné míti i jistý vliv na způsob, jakým pak zařídím slova, kterými obraz akademii bude odevzdán. –

Znamenám s trvalou úctou co

Vašnosti

oddaný

J K z Lobkowicz

– d. 1894, 24. 10., Schloss Frauenberg. (potisk dop. papíru, místo odeslání):
24/10 1894

Verehrter Herr Präsident!

Unsere Verabredung gemäß habe ich beim Oberstkämmerer Grafen Trauttmansdorf privatim angefragt, ob ihm eine Einladung zu der Festversammlung der Akademie angenehm wir[d], und habe heute darüber seine Antwort erhalten. Dieselbe geht dahin, daß er ihm“gewiß sehe erfreulich und ehrevoll sein würde, am feierlichen Sitzung der Böhmisches Akademie // als deren geladenen Gast anzuwohnen“ daß er mich jedoch bittet, die Einladung dießmal [sic!] dahin zu wirken, daß er der ihm kundgegebenen Intention abgesehen werde. Der Grund liegt wesentlich darin, daß er mit Rücksicht auf den mit der Festversammlung verbundenen Akt der Übergabe des Kaiserbildes nicht glaubt deren Theilnahmen zu könne, eher herzu die L??ynzrille?? Fo??chtigung Seiner Majestät eingesehen, und daß ihn dies?? zu thun amke??hets // nicht zahlend scheint, als er über Seine Thätigkeit bei der Veranstaltung des A. S. Porträts schon an S. M. endgilt--? berichtet hat, und die Sache also S. M. gegenüber für ihn als abgeschlagten Bet??htet werden muß. –

Ich gestehe daß mir, wie auch nicht mit dieser Bestimmtheit ein ähnlicher Gedankengang aufgestoßen ist, als Sie die Güte hatten, mich in dieser Angelegenheit zu befangen, glaube aber jetzt eben offen rathen zu müssen, an // dieser Absicht gänzlich abzusehen. – Die Befrage, durch welche Ihre Intention dem Grafen zu Kenntniß gekommen ist hat ihm aber jedenfalls die Einheit eine ihn gegenüber ??sichtigten sehr höflichen Aufmerksamkeit gemacht. –

Mit aufrichtiger Empfehlung
ergebens??

J K z Lobkowicz

– d. 1894 19. 11. Vráž:²³
18 19/XI 94

23 V pravém horním záhlaví dopisního papíru viz vytištěno Vráž p. Čižová.

Velectěný pane presidente!

Klade sobě za čest Vašnosti odeslati opis svého konceptu pro proslovení, kterým zamýšlím zahájiti schuzi akademie a provésti odevzdání cí. podobizny. - Není třeba opakovati prosbu byste ráčil toto sdělení považovati dokonce za důvěrné neboť budu asi nucen provésti na mnohých místech ještě všelijaké opravy a nerad bych, aby přítomný neopravený exemplář sloužil k jinému účelu, než abyste jej mohl použítí při vypracování své odpovědi. // Na to postačí úplně; jiných nových myšlenek do své přednášky již nevložím, doufám že v celku budete souhlasiti se základní ideou, a některými menšími opravy, jichž potřebu částečně cítím již dnes, neb které se mi v příštích dnech ještě co nutné vyskytnou nezmění se již hlavní body. -

Trvám s veškerou úctou

Vašnosti oddaný

J K z Lobkovicz

- příloha – něm. koncept JH:

Euere Durchlaucht!

Antragen ?? ich mich das Concept meiner Ansprache an die Interpel?? zur gefälliger ?? vorzulagen – Sollten Eure

- koncept 1894 19.?? 11., koncept slavnostní řeči Jiřího Kristiána knížete z Lobkovic:

Slavné shromáždění!

Velectění Pánové!

Schůze České Akademie císaře Františka Josefa, kterou dnešního dne zahájiti jest mi popřáno, vyniká nad jiné zvláštním slavnostním rázem, pocházejícím z dvojnásobného úkolu, jež schůzi této jest uložen.

Členové tohoto ústavu dnes se sestupují jednak by odbýváním výročního veřejného slavnostního shromáždění plnili jednu z nejdůležitějších povinností, statutem akademie jim uloženou, a tím podati příležitost, by veřejnost znova byla obeznána s činností vědeckou a uměleckou, trváním tohoto ústavu zaručenou. Tato statutární výroční slavnost akademie bude však zároveň povznešena nad jiná podobná shromáždění tou utěšenou udlostí, že za její příčinou má býti vykonán nový akt nejmilostivější přízně jejího vznešeného zakladatele, Jeho Veličenstva císaře a Krále Františka Josefa. Četné jsou důkazy zvláštní otcovské ochrany, za které za nedlouhou dobu svého trvání Česká Akademie vroucně má co děkovati mocné přízni svého císaře a Krále. -

Již při založení Akademie ráčilo Jeho Veličenstvo nad ní držeti svou ruku, uděliv jí právo by vyznamenána byla samým jménem Jeho Veličenstva a zvýšiv z nejvyšší chorých?? vlastních prostředků její základní fond značným císařským darem. Za zvláštní důkaz nejvyšší milosti pak považujeme, že vznešený bratr Jeho Veličenstva Jeho cí. a král. Výsost pan arcivévoda Karel Ludwig ustanoven byl České akademii za protektora, který při slavnostní schůzi všem členům akademie navždy nezapomenutelně ráčil osobnou svou přítomností zvelebiti první krok kterým Česká Akademie co nově založený sbor veřejně se zavázala ve svou novou úlohu k prospěchu vědy a umění v tomto Království. //

Nepřechází pak od té doby téměř žádný rok, aniž by jsme vděčně nemohli zaznamenati nový důkaz nejvyšší přízně. V minulé výroční slavnostní schůzi byla vyložena listina zřizovací Nejvyšším podpisem opatřená, kterou ráčil Jeho Veličenstvo Akademii obdařiti, by pevně zabezpečeno bylo právní její trvání, a bylo pro všechnu budoucnost zjištěno, že akademie děkuje svůj vznik nejvyšší vůli svého císaře a Krále.

Dnešní den pak jest oslaven opět novým výronem nejvyšší milosti našeho vroucně milovaného mecenáše. Z nejvyššího rozkazu bylo uloženo vynikajícímu umělci, který zároveň jest členem české Akademie, zhotoviti podobiznu Jeho Veličenstva v životní velikosti, a na to ráčilo Jeho cí. a Král. Veličenstvo nejmilostivěji naříditi že tato Jeho podobizna má býti ustanovena jakožto nejmilostivější dar pro zasedací síň české Akademie císaře Františka Josefa pro vědy slovesnost a umění. -

Česká Akademie postavila sobě za úkol pěstovati, a to jazykem českým, vědu a pečovati o zdokonalení umění domácího. Jest úlohou její přispěti k tomu, by národ v jehož středu jest činna, povznešen a udržen byl na oné výši [sic!] vývinu vědeckého a uměleckého jakou zaujmouti jest povinností každého národa, který právem činí nárok býti počítán mezi národy vzdělané. Jest akademie

povolána, soustřediti v sobě výkvět inteligence národa Českého; ona má jemu sloužiti za středisko duševní i mravní; ona má k tomu působiti, by různé síly v něm spočívající byly spojeny v jeden mohutný šik; ona má státi v čele všech snah, kterými synové národa českého o to se zasazují, by, dohoniv, čeho po dlouhá léta zmeškáno, nabyli opět patřičné váhy v soutěžném boji všech vzdělanců v dostižení nejvyšších cílů člověčenstva.

Díváme-li se takto na úkol akademie, se stanoviska povzneseného nad vykonáváním každodenní malicherné práce, uznáváme-li, že Akademie má býti nápomocná národu svému, aby dosáhl stupeň nejvyšší pravého vzdělání; pak arcit' nabydeme přesvědčení, že na splnění její úlohy nepostačí snad toliko přispívati // k pouhému rozšiřování vědomostí, aneb napomáhati, by zvyšena byla zručnost umělecká. Povinnost ústavu, jakým má býti Česká Akademie sahá dále, neb jest povolána býti zároveň vychovatelkou a vůdcem svého národa v celém oboru jeho vývinu duševního; a směr kterým bude kráčet sama, má sloužiti za příklad všem vzdělancům celého národa.

Věda ušlechťuje člověka a osvobozuje jej z pout nerozumu a nevzdělanosti; umění jej povznáší a okrašluje jeho život; plnou míru pravého vzdělání však přisoudíme člověku toliko tenkrátě pakli sobě osvojil mimo obšírných znalostí a průměrné zrnitosti též povahu skutečně šlechtitou a pevný charakter v oboru mravném. -

Co platí o jednotlivci, to má neméně váhy, jedná-li se o celý národ. By zachována byla jeho pravá bytost, by vyvinuty byly ušlechtilé síly v něm spočívající, by dosáhl onen stupeň výše, [sic!] který jemu v dějinách člověčenstva byl přikázán, tomu arcit' značně poslouženo bude, když synové jeho úsilovnou vlastní prací vyšinou se na vynikající učence a světo známé umělce; důležitějším však bude, ano skutečně nezbytným, by celý národní život zbudován byl na pevných základech mravních. Čím u jednotlivce jest stálý a ušlechtilý charakter, tím jest u celého národa neoblomné přesvědčení právní a nezvratná vůle zachovati základy, na kterých spočívá jeho právní bytost. -

Ve státu monarchickém v zemi kde vládne dynastie, s kterou spojeno jest národ tisícerymi svazky vzájemné lásky a odvěké oddanosti, jejíž nepopíraná dědičná práva zasahují až do nejkrajnějších dob historických počátků – tam není pochyby, kde spočívá onen pevný bod, ve kterém celý národ jaksi zosobňuje veškerá svá právní přesvědčení, kde sluší hledati nejjistějších záruk na zachování všeho práva. -

V zemi takové tvoří věrnost k dynastii a neoblomná oddanost k posvátné osobě mocnáře podstatnou část' sebevědomí národního; a kdož by nešťastně oslepen odvážil se otráasati tímto zaverečným kamenem právního // přesvědčení celého národa, ošemetně by se prohřešil proti samým základům naší národní existence. Jest tedy zajisté podstatnou částí velikého úkolu České Akademie, by vedle svých bezprostředních úloh v oboru věd a umění též stálo na mysli měla podporovati, povznášeti a upevniti dynastická přesvědčení, jimiž se od starodávna honosí národ kterému akademie věnuje své síly. Ústav, jehožto názvem nerozlučně jest spojeno jméno Jeho Veličenstva císaře a Krále, tím toliko vykonává povinnost, kterou radostně převzala, když Jeho Veličenstvem nejmilostivěji byla založena na znamení Jeho mocnářské péče o prospěch a zdar národa Českého.

Velectění Pánové! Bylo mi uloženo z rozkazu nejvyššího, bych slavnostně odevzdal České Akademii císaře Frant. Josefa pro vědy slov. a umění podobiznu našeho císaře a Krále co nejmilostivější dar Jeho Veličenstva. - Česká Akademie nechť přijme tento nový utěšený důkaz otcovské přízně Jeho Veličenstva císaře a Krále s povinnou loyální úctou a nejvroucnějším díkem za nejvyšší milost jí znova prokázanou.

(odhalení obrazu.)

- d. 1894 27?. 11. Vráž:²⁴

18 27/XI 94

Vašnosti!

Pravě mi piše hrabe Vojtěch Schönborn, že sobě ráčíte přátí rozmluvu se mnou ještě před odbýváním schůze, a že ráčíte míti jakési pozastavení stran některé věty mého proslovení. Učinil jsem na tomto od té doby, co jsem si dovolil Vašnosti sděliti opis, některé změny, kterými snad náhodou již Vašnosti bude vyhověno; přijmu však i přes to milerád ještě Vaše eventuelní poznámky a přičiním se //

24 V pravém horním záhlaví dopisního papíru viz vytištěno Vráž p. Čížová.

jich použití. - Mám umysl dostaviti se do Prahy v sobotu večer, prosím tedy byste mne snad ráčil navštíviti možno-li o 10. hod. dopoledne u mne v paláci aneb o 12. v zem. výboru. - Byl bych povděčen kdyby jste mne mohl zaslati svou řeč ještě sem do Vráže než odjedu; - pak se snadno domluvíme.

S veškerou uctou

Vašnosti oddaný

J K z Lobkowicz

- d. 1894 29. 11. Vráž, N

- d. 1895 21. 5.?? Praha:

V Praze 18 21/5?? 95

Vašnosti!

Dnes jsem měl návštěvu Dr. Bergera který si přál následkem písemného dotazu který jsem jemu byl zaslal, jednati se mnou ústně. - Byl bych Vašnosti povděčen, kdybyste mne chtěl vyhledati ve čtvrtek o 12 hod. v presidium zem. výboru, bych s Vašností pohovořil o výsledku mé rozpravy. -

Sveškerou úctou

Lobkovic

- d. 1895 24. 5. Prag, N

- d. 1895 14. 9. Vráž

- d. 1894 30. 12. Vídeň, 1 11

Karel Mattuš

70 dopisů 1896-1906, 41 pohlednic 6 dopisů, 2 navš. b. d.

- d. 1897 30. 10.:

Velectěný příteli!

Že jste byl asi před desíti dny v Praze dověděl jsem se mimo Váš list od lidí, kteří Vás viděli a ježto pobyt Váš trval déle jednoho dne, tázal jsem se sebe sama proč jste mi nevzkázal jako jindy že jste zde, abychoom sobě v podvečer pověděli o tom co nás zajímá.

Co tkne se p. Dro Machka měl by ovšem partii vyhranou, kdyby šlo jen o přímluvi – má Vás, sl. Správkovou a konečně – nikoliv nejméně cenného přímluvčího – svou roztomilou mladistvou ženu, onu příbuznou sl. Správkové. Navštívila mně zajisté jen aby svým milostným zjevem podepřela žádost manželovu. // Obyčejně se to pokládá za vysvědčení chudoby mužovy, když vyšle ženu, aby za něho orodovala; já v této příčině nechci na petenta vrhnouti podezření, že by duševně se reprezentoval mírou dostatečnou, spíše považuji jej za chytráka, jenž ty muže zná a ví že při zjevení se tak roztomilé žínky slábnou a měknou a slíbí co by jinak slíbiti se neodvážili.

Ihned však doložím že přes všechnu rozko[š] milost paní Machkové ničeho jsem neslíbil, ano slíbiti ani nemohu, naopak ač s těžkým srdcem musil jsem jí odnítí všechnu naději, poněvadž její manžel jedné z kardinálních podmínek konkursu vyhověti nemůže. Bylo totiž mezi vypsányi podmínkami žádáno aby kompetent prokázal, že nepřekročil 35. rok věku svého – Dr Machek je však již // 41 roků stár a tím sám vylučuje se z kompetence. Ještě kdyby byla nouze o kompetenty a já sám se domníval že nyní při nové organisaci soudné málo kdo se bude k nám hlásiti; chyba lávky – vedle Dr Machka je tu ještě 24 kompetentů a mezi nimi 18 kteří všem podmínkám vyhovují.

Z toho ráčíte seznati, jak těžko bylo by vyhověti a nedopustiti se křivdy.

P. president Rumler s paní nyní pilně navštěvují divadlo; včera jsme měli Odettu, kterou jsem viděl poprvé asi před 12 lety v ohořelém Stadttheatru; tehdá mne hra mocně dojala, tuším že Albrechtová měla hlavní úlohu. Paní Sklenářová hrála výborně, ale pro první jednání, pro dámu asi třicetiletou je už na ni pozdě. Effektní bylo vídenské zakončení hry kde zajisté dle originálu, utonulou Odettu přinesou na jeviště – paní // Sklenářová se asi obávala, že by ji neunesli a proto zakončení změněno ne na prospěch kusu.

Milostpaní asi lisuje, či kvasí? Návrat Váš do Prahy musíme nyní už vždy počítat dle vinobraní a tutění [nečit.] ve sklepe; mám za to že v příštích dnech bude vše zakončeno a že Vás už definitivně na

zimou zde uvítáme.

Slyšel jsem že Zeyer po delší dobu zde byl, léčil prý se slatinovými lázněmi na Žofíně – při tom navštěvoval známé, byl se sl. Braunerovou na diner u pí Lauermannové etc Mne návštěvou nepoctil, ač zajisté kolem Zemské banky dost často šel.

Těše se na brzké a trvající shledání a prose abyste milostpaní i p Čermákové vyřídil mou obzvláštní úctu znamenám se

Vám přátelsky oddaný

Dr Karel Mattuš

V Praze 30. října 1897.

– d. 1899 15. 2. Praha:

V Praze 15. února 1899.

Velectěný příteli!

Zmizel jste nám a nedáváte o sobě věděti. Kladou se ke mně dotazy jak se Vám vede, kdy se vrátíte a já musím bohužel odpovídati, že ničeho nevím.

Plzeňský Obzor ze dne 9. t. m. roze-psal se o Vás a Vašem odjezdu – nikoliv snad jak byste soudl ve svém škarohlídství nepříznivě – a domnívá se že jste zanevřel na Prahu, prozatím pak že jste na půl leta odejel na jih. Snad by bylo radno aspoň soukromí moci ubezpečiti, že na tom ničeho není, neboť ze zpráv takových teprve nové pověsti se tvoří a šíří. Vyslovuji tímto svou naději že mně v brzku dáte zprávu, že se Vám lépe vede a že po dokonalém zotavení se Vás za nedlouho // zase mezi námi uhlídáme.

Nového nevím co bych Vám sděloval – Dr Rieger byl několik dnů ve Vídni – šel platit nájemné – ale teprve před samým návratem se prý dověděl že tam dlíte, proto prý k Vám nedošel. Prof Bráf převčírem jel na ministerstvo orby v příčině tuším nějaké [sic!] enquêty a dnes se zase vrátí.

K dalšímu vyvíjení [sic!] se poměrů politických počínáme tu přihlížeti s obavami; jsou tu symptomy, že nynější pravice a zvláště Čechové v ní, stávají se nepohodlnými a v polském távoře zmáhají se vlivy, které by rády Němce usmířily. I slovinská žurnalistika částečně aspoň napomíná Čechy ku smířlivost, a konservativní Němci snad neodolají nátlaku. Z jistých projevů // bych soudil, že i hr. Goluchowski bude chtít zasáhnouti do vnitřních krisí a můžeme-li si domysleti, že za tou záclonou, která nám skrývá vlastní podstatu uherských sporů, je notná dosis nevraživosti na zmahající se (v pravdě sotva patrný) vliv slovanských národů v této polovici říše, pak je snadno tušiti, že nás v brzku nové věci překvapiti mohou.

Jen že se přece přepočítají ti, kdo se domnívají, že obrat proti Čechům znamená vzbřednutí z nynějších nesnází. Bude to asi obrat z bláta do louže. V každém případě vyžaduje nynější situace dokonalé diplomaty české, stojící bedlivě na stráž.

Masopust máme šťastně za sebou – // čtyřikráte jsem tančil – ovšem jen očima a nyní mohu zase frač uložit k odpočinku.

Milostpaní já i dcery co nejuctivěji se poroučíme, p. Šmidlovi přátelský pozdrav

Vám oddaný

Dr K Mattuš

– d. 1900 12. 11. Praha, do Lužan, hlavičkový papír (Vrchní řídítel Zemské banky Království českého):

V Praze 12. listop. 1900

Velectěný příteli!

Rád bych se dověděl jak se v Lužanech vede milostpaní, Vám i p. Zeyerovi a to mi dává příčinu hlavní k tomuto listu. Nepotřebuji dokládati, že se nám tu trochu stýská, scházejí nám ty milé pátky na něž jsem během plných dvacet let tak uvykl, že je těžce pohřešuji. Ale co na plat!

Rád bych také posloužil novinkami – leč nemnoho toho vím, co by Vám už časopisy nebyly přinesly. Do divadla chodím pilně a musím doznati, že operou jsem více spokojen nežli dříve. Carmen, Fra Diavolo, V studni a j. byly provedeny mnohem pečlivěji než jindy. V dramatech není znatelný rozdíl mezi regimem starým a novým, ač novinka „Vláda tmy“ byla výborně podána. Je to z nejrealističtějších kusů, které // jsem kdy viděl, vypočítáno na silné nervy lidí ovšem dospělých, pročež jsem také dcery

nechal doma.

Po smrti Fibichově vynášel pražský vtip hádanku, v čem skladatel tento rovná se Smetanovi – nač sluší dáti odpověď, že oba zanechali dvě vdovy. Žert ten zdá se bude míti tragickou dohru – aspoň se vypravovalo že Anežka Šulcova smrtí Fibichovou je zdrcena, že prý ničeho nechce požívatí, jakoby si byla usoudila smrt hladem. A dnes právě zaslechl jsem, že prý už zemřela, ač není-li to pověst která předbíhá skutečnosti.

Sl. Kettnerova v poslední době značně získala co zpěvu se týče i hry – mně nebývala sympathickou, leč v posledních představeních tleskal jsem jí z přesvědčení. Snad to dovedla láska; chodí s basistou Veverkou zavěsena // a brzo prý bude svatba.

Příští sobotu bude na Žofíně akademie v prospěch Ústř. Matice školské – mimo hudby a zpěvu budou se pořádati živé obrazy z českých dramát a oper – také mé dcery budou „živými“. Růžena se těšila že bude dívkou z dob růžového jitra – ale jitra to se zakalilo tak, že je musili pustiti z programů, pro ženskou marnivost: šest dívek chtělo mermomocí býti Rebekou a zápas byl tak tuhý, že si pořadatelky nevěděly rady jinak, nežli pustiti ten krásný obraz z programu a nahraditi jej Libušiným hněvem

Asi před čtrnácti dny trávil jsem večer s dre, Riegrem, prof. Mohlem, manželi Strobachovými a t. d. u francouzského generálního konsula. Jsou to velice milí lidé // kteří sympathie k národu našemu nelíčí pouze nýbrž pěstují je upřímně. Musil jsem paní p. konsulové k výslovné žádosti její představití své dcery a očekávám v příštích dnech návštěvu obou manželů.

Očekávaje v brzku Vaši zprávu jako odpověď na dotaz v prvních řádcích tohoto listu obsažený, znamenám se Vám s úctivým pozdravem Svým a svých dcer na milostpaní, Vás i p. Zeyera jako oddaný

Dr Karel Mattuš

– telegram 1902 30. 3. Mnichovské Hradiště, do Prahy:

Přijměte jménem mým a Růženy upřímnou přátelskou soustrast' nad úmrtím pani, která i nám zůstane nezapomenutelnou. Mattuš

– pohlednice 1903 27. 5. Praha, adresa:

Slovutný pan J. Hlávka

c. k. vrchní stavební rada, president české akademie etc.

Karlovy Vary, Haus Steinhard, Parkstrasse

Podílový list „P“ jsem dosud nedostal; očekám odevzdání každý den, abych vše uvedl do pořádku.

– S p. gener. Šl. L. Dr. St. a choťi setkal jsem se v divadle (Falkenstein od Hilberta, který mne neuspokojil) kteří mně o Vás a sl. majorové vypravovali. Růžena byla v Ml. Bol. Spokojená, zdali obecenstvo s ní – nevím. Zasíláme své pozdravy; já, dcery i zeť Vám i milostpaní. Který den asi opustíte K. Vary? M

– d. 1907 22. 6. Praha, hlavičkový papír: Vrchní ředitel Zemské banky Království českého.

V Praze 22. června 1907

Velectěný příteli!

Velice jsem byl dojat zprávou, kterou veřejné listy přinesly minulou středu že Pepa Mařáková zemřela. Nic jsem nevěděl o tom, že by byla bývala nemocna. Včera odpoledne jsem ji na Vyšehradě doprovodil ke hrobu. – Byla to dobrá duše, nadchnuta pro umění a ač se ostýchala mluvití česky lnula k národu a domnívala se, že snad ještě vykoná leccos co by jí i národu – jak mně svého času řekla – sloužilo ke cti. Mnoho dobrého, jak se zdá v tom krátkém životě neužila, už proto že byla tak příliš útlého a slabého těla.

A nyní dovolte, abych vzhledem k úmrtí tomu, dotknul se Vaší dobroty, která jí usnadnila existenci poskytnutím stálého // důchodu ze Svatováclavského fondu. I zdá se mi, že Vám to nedá, abyste se za tou příčinou nepoohlednul po zasloužilé a zároveň potřebné osobě, které by se usnadnilo živobytí poskytnutím takového dobrodiní. Dovoluji si připomenouti, že roční důchod Svatováclavského fondu, nečítaje do něho co vy?néno [nečit.] je doživotně slečně Pachmayerové, činí 3084 korun, z čehož béře Svatopluk Čech 1200 K.

Nemějte tedy za zlé prosím-li, abyste mezi osoby, o kterých budete uvažovati, pojal slečnu Elišku Krásnohorskou, kterou pokládám vedlé Boženy Němcové za nejzasloužilejší spisovatelku, a mezi básnířkami za první. Kdyby nebyla napsala než sbírky: *Ze Šumavy*, *Z máje žití* a *Prales* patřilo by jí jedno z prvních míst [sic!] na českém Parnase. //

A což její bohatá prosa, její klasické překlady, její libreta, její působení v oboru ženského vzdělání! Ženský výrobní spolek, *Minerva* a t. d.

A tato zasloužilá žena, která letos dovršuje šedesátý rok, je tělesně ubohá, od dlouhých let má chorobně zkřivené údy, tak že ničeho psáti nemůže, v posledních létech k tomu skoro oslepla. V ní se jeví ubohost našich poměrů, jelikož málokdy i klasické výrobky tolik podávají, aby mimo denní chleba i základ na stáří a invaliditu byl opatřen. Račte to laskavě uvážiti.

Od neděle do středy byl jsem ve Vídni – sotva jsem odejel byl jsem zvolen do adresní komise, bez mého vědomí a dnes jsem měl zasedati v poradní schůzi této komise. Omluvil jsem se, poněvadž ředitel Procházka odejel převčirem // na dovolenou a já teď nemám ani jednoho stálého ředitele v bance. Procházka se asi za deset dní vrátí a já dnem 1. července nastoupím svou dovolenou. Jak jsem Vám sdělil je má první štace Gastein.

S potěšením jsem se dozvěděl, že pan bratr dvorní rada mohl se z Prahy vypravit do Přeštic – tím Vám také jedna velká starost ubylo. A paní majorová – doufám – je zase zcela čilá a zdráva. Nechť přijme můj upřímný a uctivý pozdrav.

Vám se též přátelsky poroučím jako

Vám oddaný

Dr Karel Mattuš

– p. 1907 12. 7. Bad Gastein, adresa:

Velectěný pán

p. vrch. st. rada Jos. Hlávka, president České akademie etc etc

Lužany u Přeštic

Böhmen

Mám za to, že bude obtížno sejítí – se Národoh. Ústavu v druhé polovici července, ale přijel bych kdyby to bylo po 24. a kdyby panská sněmovna nezasedala. Doufám, že jste zdráv a rád bych měl stručnou zprávu o tom, jak se má paní sestra a p. dv. rada. Nemáme zde příznivé počasí, je stále chladno. – Četl jsem o krupobití na Přešticku, doufám že jste byl pojištěn. Srdečné pozdravy Mattuš

Josef Ladislav Píč

88 dopisů, 5 dopisnice, 224 pohlednic, 7 navštívenek, přílohy; 1893-1907.

– d. 1890 16. 2. Praha:

Slavné praesidium Komisse archaeologické!

Ve vší úctě podepsaný dovoluje si složiti funkci referenta archaeologické komissse do rukou slavného praesidia komisse, jelikož mu při ostatních povinnostech není absolutně možno vésti písemnou agendu komisse v rom rozsahu, jak nynější poměry vyžadují.

Praha 16 února 1900

Dr J L. Píč

– d. 1893 30. 6. Praha: mohyly u Kbel

– d. 1893 10. 7. Praha: nová komise pro um. památky Prahy – ať spolupracuje s jejich, akademickou (to radil i Čelakovský)

– d. 1893 24. 10.: nová národopisná a antropologická spol. (snad Emler) chce mít zprávy i v ArchPam (ano) a ČesLidu (Šimáček proti); za mimoř. nové členy třídy navrhoval Chytila a Koulu, ale Kalousek kandidoval Lechnera a Emler Smolíka:

...s prof. Emlerem jsem se v týž večer pohádal, neboť myslím, že potřebujeme zejména pro komisi lidi, kteří stojí na moderním stanovisku vědy a jsou lidé práce, kdežto p. archivář zastává zásadu že tamti jsou starší páni, a pro tyto že je dost, když budou dopisujícími, což pro pražské lidi je arci náramně divným titulem; podobá se že ta naše schůze bude ostrá a že i u právníků propadnu; a bude toho

škoda. - Ctěným dámám ruky políbení.
Poroučí se Vaší přízni v hluboké úctě oddaný
24/10 93. Dr J. L. Píč

- d. 1894 5. 7.: dnes jede kopat do Březnice, pak Písek, Blovice
- d. 1894 14. 7.: nálezy Písecko, smluvil mohly na Hradištku, ohledává práci muzeí Plzeň, Louny
- d. 1894 10. 8., Stradonice: jak kopali; Bureš mu sdělil, že emigrant Labuňský z Labuně chce odkázat akademii jmění
- zálepka (Karten-Brief) 1894 14. 8. Praha: děšť ho zahnal od kopání
- zálepka (Karten-Brief) 1894 29. 8. Praha: pošlou mu Labounův dopis, moskevská hrab. Uvarová už odjela; Píč kope v Boleslavi, ve Smutném, ...

- d. 1894 4. 10.: v příloze dopis Labounského (chybí), o letohrádku Anny:
*... Třetí záležitost, s kterou obtěžovati hodlám, jest politická. Poslední dobu prázdnin zajel jsem také do krajiny Kolínské, kde jsem jako obyčejně se pohyboval ve společnosti staročeské. Ta armáda staročeská na Polabí je přímo výtečná, ale ten pražský štáb je pod vší kritikou – tak alespoň já říkávám. Přirozeně že se mluvilo také o politice a přirozeně že se mnoho žehralo na Prahu. Nevím jak to přišlo, ale ve mně oživil z nenadání starý duragitetovský (?), jako když jsem dělával politického agenta v Uhrách, a hleděl jsem hovoru dáti praktický směr, celkem asi takto:
Celkové přesvědčení mezi lidmi krajiny ruskými je to, že půjdou to takhle dále, při volbách příštího roku strana staročeská buď zcela zmizí neb zbude z ní moc málo. Jest tudíž jed dvojí možnost: buď zmizí strana staročeská s mladočeské jako zmizela kdysi strana Deakova v liberální, neb se musí zreorganisovat, přizpůsobiti program času aby zachránila se jako politická strana. Prvé by mnoho neprospělo, protože by v mladočeské straně tak snadno nepřišla k platnosti, kompromis jak si to posledně mysleli, nedá se také tak snadno provést a tak v tom nynějším politickém našem chaosu, neb jak já říkám, v té nynější potopě, je pro národ náš eminentní důležitosti, aby staročeská strana se stala zase bojeschopnou pomocí reorganisace.
Podnět k reorganisaci strany staročeské nevyjde ani z Prahy, snad by mohl vyjít z venkova, i smluveno, že by za tím účelem bylo svolána schůze Polabského polit. spolku, kde by nový program neb nové heslo se objasnilo a přijala resoluce, při čemž by původcové mohli zůstat v pozadí a mohli vyčkati účinek. Ti původcové měli by se soukromně sestoupiti v komisi, smluviti se o nových heslech nebo programu a mohli by sestávati z Pražanů a lidí venkovských. Co do osob zněl úsudek: bez Dr Riegera nová organisace nesmí být, ale Dr Rieger se pro prvý okamžik nemůže postaviti do prvního řádu, protože by mladočeši měli vydatný objekt ke střelbě. Dr Matuš, Dr Bráf a prof Zeithamer jsou příliš kompromitováni a příliš málo sympatičtí. Z Pražských byl jmenován Dr Černý „on se sice zahaluje v chytré mlčení, ale jeho jméno požívá důvěry“; „musí při tom být p. rada Hlávka, neboť on má dnes nejvíce sympathické jméno v celém národě bez rozdílu stran“, já jsem navrhol p. prof. Kvíčalu, předně proto, že má velikou energii, pak dovede zaplést intrigu (?) a má zájem, aby strana znovu byla – ač mi namítali, že se proslýchá, že prý prof. Kvíčala jedná se stranou mladočeskou aby se zachoval. Z venkovských jmenován Dr Pavlouzek purkmistr v Ml. Boleslavi, a přirozeně ředitel Kroutil, s kterým jsem nejvíce v tom jednal – má báječnou energii.
Co do věci jsme též mnoho mluvili ale nevím již co je mého a co cizího náhledu. Tanou mi na mysli tyto principie:
Staročeská strana nevyhledávala opposici aniž si ji přála; národ český byl zatlačen do opposice hlavně neupřímností hraběte Taafa, který tu neupřímnost také odpykal. Národ český ani v opposici se neztratí ale bude i touto cestou vyhledávati svých práv a bojovati za svou existenci. Strana staročeská v tomto boji podává svou radu všem, kdo stejně bojují za práva národa, za práva tohoto království: straně mladočeské, šlechtě i duchovenstvu. Jelikož pak dnes nejvíce palčivé jsou otázky národohospodářské proklamovati tu úsilovnou činnost a prohlásiti svépomoc (zakrytý antisemitismus) rolnictvu a řemeslnictvu resp. obchodu a konečně prohlásiti se podmíněčně i pro hlasovací právo dělnictva, které se dnes úplně popírati již nedá.
To jsou asi tak hlavní myšlenky mého jednání na venkově. Prof. Kvíčalovi jsem dopsal o rozmluvu a týž velice srdečným dopisem slíbil, že se sejdeme, jen že myslí že to půjde fusí strany mlado a staro,*

jen se již o tom jednalo. Přimlouval bych se tedy co nejvřeleji i u Vás vysocectěný pane presidente, abyste v životní otázce národní také neodepřel při té všeobecné důvěře Svě vzácné spoličinnosti neb alespoň spoliučastenství, zejména, když dnes ráčíte míti nejlepší z našinců styky se šlechtou. To co jsem já jednal jest jaksi introdukce a neváže nikterak komisi, která by se sešla.

Prosím o laskavou omluvu, že tentokráte tak dlouhým dopisem a tolikerymi věcmi obtěžuji i znamenám se – prosím opětně o prominutí v hluboké úctě oddaný

Praha 4/10 94 Dr J. L. Pič

Velectěným dámám uctivé ruky políbení!

- d. 1895 22. 3.: omluva, dnes nepřijde, revma do levého ramene, Mádl chut' do soupisu pro Kolínsko
- d. 1895 8. 5.: referát o sbírce Dr Bergra, zpráva o žáku Bartákovi
- d. 1895 16. 5.: přípis k zems. výboru, byl na sjezdu arch. v Zhořelci
- d. 1895 16. 5.: prof. Woldřich, o nákladech na tisk soupisů, je to dřina
- d. 1895 19. 6.: Kvíčala v zems. výboru?, od arch. Szombatky žádná zpráva (ve Vídni?), ani hr. Stadion ještě nepovolil kopání na Domažlicku; prof. Klvaňa psát o národopisse již. Moravy, Zíbrt s Koulou jet na Slovensko, malř Prousek o dřevěných selských stavbách na Turnovsku, každý chce podporu ; počítat s Tyršovou?
- d. 1895 2. 7.: mohyly u Bechyně (kopat s Kryštůfkem), umíněný Šimáček nechce Koulovi vydat Z výzkumu lidového umění; koupit něco na Moravě a dát do zems. muzea, i bechyňské mohyly vzít na účet Arch. komise
- d. 1895 8. 7.: přijel Szombatky, kopat v Roupově, v neděli chce do Lužan, mluvil s oběma Šimáčky, ale *přišel jsem k přesvědčení, že s nimi není rozumného pojednání...*
- d. 1895 17. 7.: týden v Bechyni, mohyly
- d. 1895 25. 8.: přijede řed. berlínského musea Voss, *...Přikládám výtisk kritiky o mohylách Lužanských z Verlandlungen (?) der Bylin u anthropol. Gesellschaft*
- d. 1895 11. 10.: gratulace k novému titulu

– d. 1896 3. 6., do KV, hotel Kaiser na Brasilien:

Wysocectěný pane presidente!

Račte laskavě prominouti, že Vás na Vašem zátiší obtěžuji, ale věc zdá se mi dosti vážná. Bylo mi totiž asi před týdnem sděleno, že smlouva o nájem cukrovaru Lužanského se známým pánem je podepsána, jakož že se vyjednává nepamatuji již s kterou firmou o rekonstrukci. Při tom podotknuto, že dotčenému pánu zbývá hotově pouze 11000 zl, z kterých žije a že nehosponaří udáno, že posledně prohrál v Monaku 1000 fr za večer. // Vím že ráčíte, vysocectěný pane presidente, býti ostražitým; jelikož se však tvrdilo, že p. V. nemá dosud nikoho, kdo by finančně za ním stál, a že by pro případ jeho krachu nastalo zdlouhavé soudní jednání, považuji za svou povinnost, když jsme již o věci hovořili i toto k informaci uvést.

V naději, že neráčíte zazlíti mi a s přáním rychlého zotavení a pěkné zábavy znamenám se v opravdové úctě oddaný

Praha 3/6 96.

Dr Pič

- d. 1896 4. 7.
- d. 1896 5. 7.: gen. sektretář radil, ať s tím (?) počká do schůze, přijde i JH
- d. 1896 30. 7. Paříž: o cestě po Německu – skrčené kostry, máme tolik analogických nálezů s Francií
- d. 1896 3. 10.: dnes byl u místodrř. rady Stadlera, ten bere jeho kandidaturu vážně
- d. 1897 12. 6.: byl v Berlíně za Vossem; p. Apraxin nepřístupný, ať s ním jedná; musí objet spoustu muzeí, to by ani za troje prázdniny nestihl
- d. 1897 29. 6. Praha, do KV odtud do Lužan: sbírka ve 3 sálech, Vilém Berger sletěl z koně a zlomil si nohu, k Táboru – mohyly (prof. Kolář a Dr. Bláha), z min. žádná zpráva o subvenci na Památky
- koresp. karta (Correspondenz-Karte) 1897 3. 7.: co jak, Berger jen pošramocen, už zase chodí

- d. 1897 8. 7.: ...*Slušně se hlásím, že v neděli se dostavím k obědu do Lužan; dnes odjízďím k Táboru, nedá se to více odložit.*; maršálek a Adámek se bude muset podívat k Ivanovi a prodiskutovat s Bergrem kupní cenu, rád by dovolenou ze školy
- d. nedat. + d. Viléma Bergera profesorovi 1897 23. 7.: zaneprázdněn, nemůže přijmout návštěvu J. J. Lobkovice a Adámka, později; Píč: ten se vždy vymlouvá, nebrat to vážně
- d. 1897, 16. 8. Praha: mohyly v Řepči, Matějka dokončuje soupis Roudnicka, ať předlouží rkp prezidentovi; ZŠR poslala jeho žádost do Vídně – v dotaci pro čes. školství není peněz
- d. 1897, 23. 8. Praha: již po čtvrté mu dovolenou nedali, ale přesto mu děkuje za intervenci, ... *Je to však zároveň i memento, abych vymanil se ze všech starostí, ležících mimo životní můj cíl.*; z Řepců uspokojivé nálezy, Landa to dnes dokope, Helicha v Poděbradech nezastihl, je v Tatrách; příš, zaskočí si na výlet do sev. It; Koula se vrátil ze Slovenska, přijel Kočubinský z Oděssy
- d. 1897 28. 8.: Adámek, že se Bergrova sbírka zakoupí, maršálek mu zatím akta neodevzdal
- d. 1897 24. 10.: dodány rkp Selčanského ok. od Šittlera a Podlahy a Roudnického ok. od Matějky; první přečetl a poslal Koulovi a Chytilovi, *druhý prohlédli jsme s Koulou a dali imprimatur, tak že příští středu oba dostanou se do tiskárny*; mají hodně fotek; *Ve příčině Památek jsem víc na mizině, než jsem myslel; dobře že budoucí úterý ve schůzi musejního výboru bude ohlášena resignace prof. Emlera a že ráčíte se státi místo něho předsedou archaeologického sboru a inspektorem sbírek; budeme to moci s dobrým svědomím opravit z dotace arch. Sboru dosud nedotknuté.*; v příloze dopis dv. rady(?), co u úřadů neuspěl, nedávat k nim znovu!, nechat to rozluštit Smolíkovi
- d. 1898 25. 7. Bechyně?: včera mohyly – Chlum u Opořan; přerovná půlku Bergrovy sbírky, jak chtěl Maršálek, pak pojedje do stř. N a do Polabí; ... *Paní Jelínková nám ujela na několik dní, přišla na ni nějaká nervosa; leží jí velice na srdci ta slovanská otázka a je přesvědčena, že to u nás nepůjde s ní ku předu, když se jí neujme pan prezident Hlávka, v čemž bych jí arci přisvědčil, neboť ti ostatní, smrtelní i nesmrtelní, starají se u nás pravidlem jen o to, co se přímo dotýká jejich „jí“, čili jejich drahé osobnosti.*
- d. 1898 3. 8: Bergrovy prehistorické sbírky zakoupeny za 16500 zl., stanou se majetkem země; *Provedení kupní smlouvy byla nechutná historie, v které Dr Plaček hrál divnou úlohu, než o tom lépe ústně.*; na 9. na oběd od Lužan, jede do muzeí v Teplicích, Halle, Jeně, Plzni; kopání mohyl a problémy se sedláky
- d. 1898 24. 8.: byl v Podboře na mohylách; *Tepličtí mi poslali úředně i soukromě přípis, že mne nemohou nechat kopat; jsou přece jen banda.*; odpoledním rychlíkem do Lince a dál na jih
- d. 1898 5. 11.: dal na poslední chvíli návrh na volbu Kondarovu (?), napíše zprávu za muzeum; na příští týden až přijede JH svolá sbor, na kdy?; Dušnická mohyla
- d. 1899 30. 1.: Slukov za ním v muzeu; JH jede na 2 měsíce do Rjegy, na Quarnero, pošle mu výtisk své práce: ...*nebo snad lépe ani neposýlat – nečíst, nemyslet a sedět na břehu moře a dívat se na tu modrou hladinu a dobré ryby jíst a dobré víno pít – to stačí úplně k vyplnění dvou měsíců, než bude zase v Lužanech pěkně*; tam se dal léčit bronchiální katarh
- d. 1899 11. 2., do Vídně, Löwengasse 29, III.: dobrý účinek hor a moře na zdraví; *Jel bych také hned, kdybych mohl; Dr Bouček mne onehdy v Poděbradech usoudil, že mám emphysem plic, i chci zajít tyto dny k doktorovi, zdali to je již na žádost...*
- d. 1899 18. 2., do Vídně: o cukrovaru, do něhož se JH nechce, jednal s ředitelem Felcmanem – rafinérie – ale asi nebude povolena přestavba; vyjednali nový odbor – pro církevní umění; potyčka – komu ještě rozdávat PamArch;
...*Emler měl slavný pohřeb za překrásného počasí; ale jako chudák za živa nemohl s ničím přijít ke konci, tak i s tou poslední cestou svou; z Karlova jej vezli přes celé Václavské náměstí, ovocnou ulicí a Jungmanovou ulicí nazpět na // Karlovo náměstí a na Vyšehrad, a při tom bloudění se vytratilo tři čtvrtiny obecnstva, které bylo neobyčejně četné. Ve schůzi archaeol. Sboru věnoval jsem mu vzpomínku a chci zítra poslati vyjádření soustrasti rodině jmenem Sboru.*
Doufám, že i ve Vídni ráčíte mítí nyní snesitelné počasí jako je u nás a že Vám velectěný pane presidente pohyb v jarním vzduchu poslouží.; jeho *emfisem je dosud vandrovní a není ještě tak jak zákon předpisuje...*
- d. 1899 3. 3. Vídeň: s Felcmanem o kartelu, cukrovar; z N poptávka po českém slovníku

- d. 1899 23. 5., do Lužan: telegram ještě nepředal, snad je to pravda: *Když pak veliký kníže rozhodl aby česká Akademie byla pozvána, pokládám za nemožné nepřijmouti takové ppozvání, zejména když doma je cesta urovnána. Měl jsem velikou radost, když jsem telegram přečetl, i myslím, že v té bouřlivé době bude tu zase světlý bod v životě našeho národa. Leží mnoho ve Vašich rukou, velectěný pane presidente, dej Bůh Vám na to šťastné ruky.*

- d. 1899 5. 6.:

Velectěný pane presidente!

Psal jsem minulý pondělek do Petrohradu, jako to dopadlo s pozváním a dostal jsem dnes odpověď, v které se vyslovuje podívení, že se nejede, že bylo docela striktně dojednáno, že se pošle pozvání a nevyplněné přihlašovací lístky; d'as tedy ví, kdo to v poslední chvíli zpackal. -

Dnes odjela pražská deputace, Jaroslav Kvapil odejel již v pátek; ředitel Šubrt chtěl také jet ale nebyl oznámen v novinách. V sobotu byla valná hromada Svatoboru a po hromadě výborová schůze, ve které Dr Rieger vykládal, že by bylo záhodno, aby Puškin oslaven byl u nás okázale v Pantheonu a aby to vzala do ruky Česká Akademie jako nejvyšší instance. Přítomný // prof. Šolín nechtěl však převzít ústní usnesení a žádal aby mu to dali písemně a jak ho znám, vsadil bych se, že s přípisem Svatoboru naloží úředně, že ho buď někomu předloží k referatu a neb že ho nechá až bude nějaká schůze buď čtvrté třídy neb správní komise. Jelikož pak čtvrtá třída se asi nesejde – Vrchlický marně vyjednával s výtvarnými umělci, ti nechtějí o čtvrté třídě slyšet, že prý z ní nic nemají, a správní komise bude zasedat snad někdy před vagacemi a odkáže to komisi, jak by se to dalo provést, mohlo by úřední cestou snad dojít k tomu že bychom na silvestra mohli Puškina oslavit. Jelikož ale i Poláci v Krakově slavili, odůvodňující // tím, že Rusové přišli také do Krakova slavit Mickiewicze, bylo by myslím také dobře, kdyby Riegrův návrh, třeba společně s museem a učenou společností neb pouze akademií se provedl ale jsem přesvědčen, že se nepovede nic, jestli Vy velectěný pane presidente do toho nezasáhnete třeba písemně a jestli ty kapry trochu z klidu nevyrušíte.

Hartusil jsem tyto dny, abych dostal do proudu čili do tiskárny soupis Budějovicka ale jakkoliv jsem vyjednal co třeba bylo v Budějovicích s Branišem a na Hluboké se Sedláčkem nechce to přece ku předu. Na Koulovu publikaci navrhl Chytil z první třídy 1/3 // t. j. 800 subvence, i jest otázka co teď, když čtvrtá třída se nesejde a jak jsem slyšel nemá peníze; mluvili jsme dnes o tom i radil jsem, aby zadal k ministerstvu o subvenci.

Milostivé Paní ručku líbám, Vám pak, velectěný Pane Presidente se co nejuctivěji poroučím ve zvláštní úctě oddaný

5. VI. 99.

Dr Píč

- d. 1899 8. 7.: do tuskulu?, před 4 měs. vyšel něm. soupis Kolínska, Mádlovi honorář za překlad – Šolín mu ho nechce podepsat: *Toto jednání prof. Šolína je dle mého názoru absolutně nesprávné, a jelikož bych nerad, aby tento pán rozeštlv archeologickou komisi jakok rozeštlv čtvrtou třídu, obracím se k Vám, velectěný pane presidente, abyste laskavě praesididitu ráčil dáti nařízení, aby poukaz na vyplacení byl vydán. Může se ledacos namítnou proti Mádlovi, ale to se mu musí nechat, že dovede pracovat; je takto klacek // ale má srdce, má u sebe své rodiče a chová se k nim vzorně a proto je mi milejší než deset takových Šolíků.*

- d. 1899 23. 8. Krym, paluba Xenia-Lužany: na Kyjevské sjezdu asi 450 delegátů, veliký kníže se omluvil, *mluvil Čelakovský o slovanské myšlence a spojitosti duševní Slovanů; Rusové připíjeli Niederlovi, Čel a jemu; Češi předsedali 5x, překvapení z jeho vývodů a ruštiny; + malý dopis tužkou*

- d. 1899 20. 9., do Lužan:

Velectěný pane presidente!

Za laskavé pozvání na posvícení srdečné díky vzdávám a hlásím slušně, že se dostavím ve středu dne 27., kdež pak podám ústní referat o všem co Sobě račte přáti. Přijel jsem v sobotu v noci zpozděným vlakem a jsem dosud jako po bále a v hlavě se to dosud hemží, neboť jsem nahlédl více málo do toho velikého problému, co v archaeologii nazývati máme nejstaršími stopami Araitů?/Arcitů? v Evropě. Já ubohá duše, jenž čas k vědecké práci takorča krásti musím, problem ten asi luštiti nebudu, ale dotknouti se ho musím, a již to dá práce více, než mi milé bude.

Dr Matějka zakončil prozatím kopání a získal pro museum pěknou sbírku dlaždiček a velice pěkné

náhrobní kameny vše romanské; pokračovati bude na jaře. Benda po mém odjezdu u Opořan? prokopal ještě dvě mohyly a našel dvě zlaté naušnice a pás ze zlatého plechu, obojí zdobené, pak něco bronzu. //

Pan Kořan mi včera hlásil, že máme na Památky za rok 1890 po odečtení subvence I třídy na stat' Podlahovu o Lorstonském? pokladu deficit 170zl. a něco; i dovoluji si učiniti návrh, abychom deficit ten kryli z dobra Archaeologického sboru. Máme totiž v spořitelně na jednu knížku 600, na druhou 328 zl. a v hotovosti 30 zl, k tomu dotaci na letošní rok pak dotaci novou 300 zl., a můžeme tak učiniti zcela správně, poněvadž jsme mimo jiné publikovali řadu nálezů, z jiných prostředků vykopaných a získaných a jednáme tudíž úplně ve smyslu úkolů Arch. Sboru; dělo se tak i za + Dr. Emlera. Ráčíteli tedy dáti laskavé svolení, vyplatím p Kořanovi uvedenou sumu po 170 zl. a něco; rozhodnutí stačí presidialní. Milostivé Paní ručku líbám, Vám pak, velectěný pane presidente se co nejsrdečněji poroučím Vám vždy oddaný

Dr Píč 20. IX. 99.

– d. 1899 8. 10.:

Velectěný pane presidente!

Napsal jsem konečně smluvený koncept a dovoluji si jej poslati k laskavému prohlédnutí ještě do Lužan, zda ráčíte míti více pokdy.

Vám Dr Chytil dodal soupi Chrudimska i prohlédl jsem hned praehistorickou část, tak aby rukopis se dostal do tiskárny; prof. Koule slíbil že do týdne prohlédne a zkoriguje rukopis o Jindřichově Hradci, tím že bychom snad do konce měsíce měli tři okresy v tiskárně (s Budějovickým). Jiného nevím nic, leda že mladočeští poslanci nevědí // co počít – ta porada věřejší prý bylo hrozná, jen vyprávěl prof. Čelakovský.

Milostivé Paní ručku líbám, Vám pak, velectěný pan presidente se co nejsrdečněji poroučím

Vám vždy oddaný 8. X. 99.

Dr Píč.

+ příloha:

Promemoria!

Úsilovným více než desítiletým bádáním archaeologickým ve středních Čechách rozluštěny v principu záhady archaeologie české tak, že dnes s přibližnou jistotou archaeologické nálezy tříditi můžeme podle národů někdy v Čechách osedlých. Místních záhad, pro temnou onu dobu dějin českých dosti důležitých, zůstalo ještě několik, mezi nimi nejvýznamnější dně: 1) dlužno vésti archaeologický důkaz, kdy pokolení popelnicových hrobů (první to obyvatelstvo české) zaujalo krajiny Zálabské (Hradecko, Boleslavsko aj.), jak nové to pokolení naložilo s obyvatelstvem prvotním v podobě skrčené pochovávajícím, - zdali je podmanilo nebo vyhubilo, - a dále, v jakém poměru toto první obyvatelstvo české nalézalo se ku gallským Bojům, s nimiž dle svědectví hrobů (na př. N. Bydžov – Něník?) do jisté míry v Zálabí usídleno bylo současně.

2) Má se vésti archaeologický důkaz, kdy, a jak hustě a četně družina Čechova, čili vlastní kmen Český, zaujal krajiny kolem Řípa a dále mezi Oherkou? a Beroukou, zdali zastal zde pokolení předchozí – pokolení skrčených koster a gallské Boje a v jakém postavení stál k nim po příchodu; sluší dále vésti důkaz, zdali družina Čechova přišla ze Zálabí (Hradecka) nebo ze zahraniče.

Provedení těchto důkazů dá se poříditi vůbec jedině cestou archaeologickou, podrobným totiž probádáním krajiny Zálabské a Podřipské, a poněvadž týká se předůležitých momentů dějin českých, má ne menší důležitost než bádání na divelni?, tak štědře podporovaném slavným Zemským Výborem.

// Důležité toto bádání archaeologické jest mimo to náramně naléhavým, poněvadž při dnešním intensivním hospodářství a při nových stavbách každým dnem zničeny bývají různé památky archaeologické i bez zlého úmyslu. Provedení tohoto zkoumání jest arci poněkud složitější, zejména pro nepříhodné spojení s Prahou; nicméně dalo by se při intensivní práci provésti během 3-4 let, bud že by se získaly dvě až tři mladší síly, kterým by se arci musel vyměřiti jistý roční plat a náhrada cestovní, nebo by to mohl podniknouti podepsaný kustod musejní (s použitím laboranta musejního), arci, kdyby uvolněn byl na tu dobu od povinnosti na gymnasiu.

Podepsaný za příčinou vědeckých prací žádal již pětkráte o dovolenou a byl vždy odmítnut, ač

současně jiným pánům dovolená dána byla, a bylo by marné, aby sám o dovolenou žádal. Jelikož však se v daném případě nejedná tak o osobní vědecký zájem, jako o zájem zemský, mohl by snad zemský výbor, který má toliké styky se zemskou školní radou, pod záminkou právě tohoto zkoumání v zemském zájmu vymoci uvolnění podepsaného týmž způsobem, jako se činilo při okresních inspektorech, když se nabídlo placení zástupce suppleta. Výlohy tím povstale obnášely by 500 zl za suppleta, a případně dotace na častější jízdy dvou osob 5-600 zl. ročně; výlohy na kopání se snad uhradí z dosavadních fondů. V Praze dne 8 října 1899.

Dr J. L. Píč.

– d. 1900 12. 3.:

Velectěný pane presidente!

Dovoluji si na rychlo sdělit, co snad ještě neračte vědět, že totiž sbor professorský malířské akademie vyloučil dva žáky školy Mařákovy, kteří chodili s adresou s podpisy, aby krajinářská škola byla zachována, (myslím že tu adresu ráčíte mít v ruce); ostatní jich spolužáci vystoupili jen?? dobrovolně prohlásivše se s ostatními za solidární. Tak se páni professoři zbyli školy někdy?? Mařákovy a vyplnilo se přání Hynaisovi „ať sakramenský kluci táhnou kam chtěj.“ Milostivé Paní ručku líbám, Vám pak velectěný pane presidente se co nejsrdečněji poroučím

vždy oddaný

Dr Píč 12. III. 1900.

– d. 1900 17. 5.:

Velectěný pane presidente!

Právě byl u mne p. farář Šittler se sdělením, že v pondělí přenesou k některému kanovníkovi helmu a krunýř kroužkový sv. Václava a jiné věci z pokladu a v úterý odpoledne se půjdou na ně podívat, což sděluji, jelikož jste sobě ráčili přát, býti při této prohlídce. Něco má býti dáno do Památek ale myslím aby se zároveň pamatovalo na soupi památek a promluví zítřa s p. Kořanem. V Staré Boleslavi dosud nic zvláštního.

V úterý tedy odpoledne prohlídka.

S uctivým poručením oddaný Dr Píč.

17. V. 900.

– d. 1901 17. 5. Praha:

Vysocectěný pane presidente!

Zajel jsem na den do Prahy arcí jsem nalezl přiložený dopis, který žádá rychlého vyřízení. Jelikož nechci o své vůli jednati předkládám jej Vám, velectěný pane presidente, abyste laskavě rozhodl, mámeli vyhověti ??? německé společnosti. Dle dosavadních ??? nečekám velikého výsledku a důvěřuji snad více své pohyblivosti a osobním stykům než úřední pomoci, naproti tomu stojí ono factum, že jsem podobná podání, čekám? proti dosavadně podobných památek nami? již učiniti chtěli. Prosím tudíž o laskavé rozhodnutí, abych po případě napsal koncept podání, podle rozhodnutí těchto dopisů p Wimrielovi?, i prosím za tou příčinou, abyste s odpovědí dopis p. W. laskavě jen přiložiti ráčili.

Milostivé Paní ručku líbám, Vám pak velectěný pane presidente se co nejsrdečněji poroučím
Vašnosti oddaný

Dr Píč Praha 17. V. 901.

– d. 1901, 20. 5.:

Vysocectěný pane presidente!

Včera večer svěřil mi prof. Hlava velikou bolest svou, zdali totiž jen čestný předseda sjezdu ráčíte sjezd Svou vzácnou přítomností poctíti i mnil, že by byli páni velice vděčni, kdybyste ráčili při zahájení (v sobotu) alespoň na hodinu svou vzácnou osobností dekorovati předsednický stůl a že by ničeho nenamítali kdybyste při počátku prvé přednášky ráčili zmizeti a odejeli zpět odpoledním vlakem do Lužan. Dovolil jsem si toto sdělit kvůli informaci a znamenám se v hluboké úctě oddaný

Dr Píč 20. V. 901.

– d. 1901 15. 9. Praha:

Vysocectěný pane presidente!

Před týdnem obdržel jsem vytozumění soukromé, že pan ministr povolil pro mne novou dovolenou na bádání archaeologické, a jelikož jest to především Vaší zásluhou, spěchám, abych za vzácnou laskavost Vaši, velectěný pane presidente vyslovil Vašnostem srdečný dík, nebož jest to podstatné fedrování mých vědeckých zájmů a snah. Přijel jsem zase na neděli a před deštěm utíkaje, poslední týden bez valného štěstí. V Plátenicích jsme dokopali, celkem výtěžek přes 250 hrobů (dohromady přes 1000 nádob); minulý týden zkusili jsme to s Landou v Uhreku a v Dražkovicích, kde jsme // přišli na zbytky pohřebišť, já sám jsem byl ještě u Černého Kostelce, kde jsem podkopal mohylu se spalováním, tedy podle způsobu pohanského z pozdní doby, někdy po roce 1100 po Kr., na jaře se tam podívám ještě jednou, proto že je to zvláštnost.

Dnes mi kreslič dodělával poslední tabulky pro třetí díl a rád bych pořídil scházející ještě část textu, ale po chvílkách to jde pomalu a přece bych rád ještě tento měsíc se dostal do tiskárny. Milostivé paní se co nejuctivěji poroučím

Dr J. L. Píč   Praha 15. IX. 901

– d. 1901 24. 12.:

Vysocectěný pane presidente!

Posílám první výtisk nového svazku Starožitností. Že svazek tento vyšel již letos, ráčíte míti, Vysocectěný pane presidente, rozhodnou zásluhu laskavou intervencí u Zemského výboru. Jelikož jsem vděčnost svou za tuto přízeň nemohl projevit jinde, učinil jsem tak na zvláštním listě na počátku svazku i doufám ve Vaše odpuštění, že nevyžádal jsem si svolení k tomu. Přeji Vám i Milostivé Paní pěkného Ježíška a znamenám se vždy oddaný

Dr Píč   24. XII. 901.

– d. 1902 13. 2.:

Velectěný pane presidente!

Dozvěděl jsem se, že tělocvična v Strakově akademii má rozměry 10 m. šířky, 20 délky, 5 m výšky; tělocvična v reálce je ??? a má rozměry 8 m šířky, 15 m. délky a 5 m. výšky. Zařízení pro tělocvičnu v Strakově akademii dělal p. W??diš na Smíchově. Jelikož ráčíte čekati na ???, sděluji je písemně.

Znamenám se v opravdové úctě oddaný

Dr Píč   13. V. 902.

– koresp. l. 1902 17. 5., do Lužan:

Velectěný pane presidente!

Psali mi prof. Beri?? z Ml. Boleslavi, že přijede do Prahy a že by se mnou rád pojednal v příčině soupisu Boleslavska, který chce odevzdat na začátku prázdnin i o některých jiných věcech a jelikož přišel ráno, nezbude, než abych čekal na něho odpoledne; dnes je vůbec u mne náramně živo i musím chtěj nechtěj zůstat ještě odpoledne zda, když prof. Beni?? dopoledne nepřišel. Hlásím se tudíž stručně, že zítra v neděli poledním vlakem k Vám do Lužan přijedu. Se srdečným poručením oddaný

Dr Píč   17. V. 902

– d. 1902 16. 6.:

Velectěný pane presidente!

Spěchám abych narychlo sdělil, co jsem v první chvíli vyzvěděl o kandidatech prof. Raymana:

Plzák?? je Raymanův assistent; je prý dobrá síla.

Slavík je Vrbův assistent, byl loni v Mnichově na nějaké stipendium

Černý je assistent Horbačevského, je prý hodný

Weiger je assistent anatomie, hodný a pilný

Radl pracuje prý na životopise Purkyňově.

Zdá se že p. prof Rayman učinil jednoduchý seznam z assistentů svých dobrých známých a ze spolupracovníků Živy a postavil tu a tam nějaké jméno. Myslím také, že je seznam příliš jednostranný, omezený na sbor blízký prof Raymanovi a týká se hlavně kandidatů naznačených k univerzitní kariéře,

k čemuž v první // řadě poskytuje stipendia ministerstvo a závisí na fakultách aby navrhovaly.

Jak by se organizace práce mimo kandidaty fakulty dosud jsem nedovedl skombinovat ale myslím, že by to šlo po skupinách vědeckých, a bylo by dobře kdyby se tak seskupili profesori státních?? škol k vědecké práci. Promluví s Virkem o historii jakmile se vrátím.

Mluvil jsem před chvílí s Vrchlickým; nařiká, že jste ráčili odříct a chce přijet v sobotu do poledne, kde má být Siegel volen a tak bych měl zůstat na schůzi

Znamenám se se srdečným pozdravem vždy oddaný

Dr Píč 16. VI. 902

– koresp. I. 1902 17. 6. Ječice, do Lužan:

Velectěný pane presidente!

Píšu na stanici dráhy, kde je pouze lavička a sloupek s názvem stanice. Za to v lese ??? 120 mohyl se žárovými pohřby rázu?? lužického, tedy před Kristem. Prší do řemesla, bláta dost. Mohyly jsou veliké, jednu jsem dokončil, druhá ???.

S uctivým poručáním

Dr Píč Ječice?? 17. VI. 902.

– d. 1902 2. 8.

– d. 1902 4. 8.

– d. 1902 13. 8.

– d. 1902 24. 8.

– d. 1902 5. 11. (dopisní papír s potiskem: Museum království českého v Praze. Oddělení praehistorické):

Vysocectěný pane presidente!

Do dneška nesešel jsem se s p. prof. Raymanim a nemohl tudíž vyříditi řadu komissí mně svěřených; pojednání o vodě jsem svěřil p. Kořanovi, aby je dodal p. prof. Raymanovi k nahlednutí, což učinil.

Píšu o Stradonicích velmi pilně a udělal jsem kus práce; to byla příčina že jsem se nehlásil dříve. Příští týden bych se rád na dva dny též podíval do Vídně kvůli Stradonicům; den ještě nevím, neboť závisí na tom jak zakončím nějakou partii.

Mluvil jsem dnes také s p. inženýrem Matrnou. Minulou neděli jsme se ptali archit. Šlafra, zdali on bude stavět kolej a on na to, že je v ternu před ním inž. Matrna a ten že asi stavbu dostane. Dnes se mne // p. inž. Matrna ptal, zdali ráčíte brzy přijet, že by Vás rád požádal aby se rozhodnutí o stavbě urychlilo, neb jestli by Vám mohl dopsat neb po případě učiniti návštěvu v Lužanech. Jelikož konkurent Matrnův považuje věc již za hotovou a vím že i Vám, velectěný pane presidente, záleží na stavbě, dovolil jsem si p. inž. Matrnovi říci, že zajisté neodmítnete jeho návštěvu a rozhovor o věci s tak solidní firmou jako je Materna, i prosím za laskavé prominutí, že jsem tak učinil v dobrém úmyslu.

Pro případ, že byste se ráčili ještě déle zdržeti v Lužanech a neeráčili míti již osvědčeného společníkaka v osobě p. dvorního rady, jsem ochoten na několik dní prázdné místo vyplniti.

Znamenám se v dokonalé úctě a se srdečným pozdravem oddaný

Dr Píč 5. XI. 902

– d. 1903 5. 7.:

Velectěný pane presidente!

Minule byl zde z Lipska knihkupec Hiersemann?? a když jsem jej neviděl poslal jsem mu německé prospekty s podotknutím že bych se byl s ním rád poradil, jen bychom je nejlépe rozšířili. Na to jsem obdržel odpověď tuto: [latinkou] Was ihre Kunsttopographie angeht??, so bitte ich Sie, mir von den bisher in deutscher Sprache erschienen ständen, wie sie auf der Rückseite Ihres Prospektes aufgeführt sind zum krab?gesetzten Preise mit 50% Rabatt je drei Exemplare senden zu lassen. Ich werde dann das Buch ausführlich in meinen neuen Kunsthistorischen Katalog, der noch vor Weihnachten (in November) erscheint, anzeigen, bitte Sie aber trotzdem, mir die Exemplare jetzt schon zu senden.

Ist der Prospekt überhaupt schon von Ihnen verschickt worden und steht der Satz noch? Man könnte dann vielleicht die letzte Seite wegnehmen. Dann wenn ich den umfangreichen Prospekt eventuell meinem oben erwähnten // Kataloge beifügen, wobei mir eben durch das Beilegen des

Prospektes, der ein Übergericht verursacht, erhebliche Postkosten entstehen, dann müsste natürlich auf dem Prospect mindestens gedruckt stehen, dass das Buch von mir zu berichten ist.

Ich glaube nicht, dass Sie durch die Preiskrabssetzung irgend welchen neun?? aus warten grösseren Absatz erzielen werden. Ich würde, wenn Sie mich um meinem Rat gefragt hätten, mir auch erlaubt haben, Ihnen hiervon abzuraten, denn das Buch, das ja wohl reich illustriert ist, erscheint mir auch zum ursprünglichen Preise nicht zu teuer. Vielleicht sind Sie auch geneigt, mir für die deutschen Bände unter noch zu ob?einborenden Bedingungen den Alleinvertrieb zu übertragen.

Prosím o laskavou zprávu ráčíteli sám odpovědět neb co mám já napsat neb jel nutno, abych se příští pátek v Lipsku zastavil; // pojedu totiž ve čtvrtek do Drážďan a pak dále do Berlina. Kdyby bylo nevyhnutelné ústní o tom promluvení, musel bych si arcí učinit volnou chvíli, což by bylo snad možno v úterý, ale to bych prosil o telegram (Sokolská 66). Znamenám se se srdečným pozdravem oddaný

Dr Píč 5. VIII. 903

- d. 1903 30. 8.
- d. 1903 19. 9.
- d. 1903 3. 10.
- d. 1903 17. 10.
- d. 1903 29. 10.
- d. 1903 31. 10.
- d. 1903 7. 11.:

Velectěný pane presidente!

Čekal jsem že Se budete zlobit, ale že v tuhé bitvě, při Vaší ohromné energii, skládáte zbraň, mne přece jen překvapilo. Když jsem se Vám po svém zvolení do Akademie představoval, shodli jsme se v náhledu, že ve třídách Akademie není ovzduší pro iniciativu práce a podali jsme si ruku, že shromáždíme lidi práce v novém ústředí, v Archaeologické komisi, abychom ukázali světu, co lidé práce dovedou. Vytkl jsem se hned při prvému našem hovoru, že pro praehistorii já svou organizaci a vyčtený program práce mám a že sám nepadnu na potíž neb za břemeno komisi a dodržel jsem celkem slovo. Vzpomínám arcí vděčně, že jste ráčili jmenem komise popohnati mou práci – byl bych snad hotov teprve se třetím svazkem a tak stojím před pátým, tedy o kus blíže k dokončení životního úkolu, ale i přitom zůstal jsem se svou praehistorii jaksi na půl mimo komisi a mohu tedy jako nesúčastněný osobně volně mluvit. // Vlastní práce Archaeologické komise soustředila se na Soupisu, a tu ze svého stanoviska považuji výkon komise za obrovský: jsme první v Rakousku, které Soupis provádíme a dnes jsme dohnali snad všechny zahraniční soupisy, tak že snad žádná země nemá více vykonané práce a tuším také ne o mnoho lepší.

Ráčil jste stvořiti Soupis již tím, že jste ráčil zjednati mu peněžitou podporu zemskou; ráčil jste dáti Soupisu své jméno na obálce, a viděl jsem Vás nejednou, že jste ráčil míti tím větší radost, čím byl každý nový svazek bohatější – a právem – neboť Soupis dělá čest nejen Vašemu jménu ale i celé akademické činnosti.

Pravda, že to nedopadlo tak lacino, jak jste ráčil Sobě na počátku představovati. Mohlo býti mnohé zjednodušeno, mnohé mohlo býti lacinější, ale tak se většina svazků snad ani oklestiti nedala, aby se byla zredukovala na ten skrovný // příspěvek zemský. Vždyž ráčil jste Sám mnohé svazky přehlížet, a byl jsem svědkem, jak jste ráčil Se smilovati nad některými obrázky, které Koula ze soupisu Hradčanského vyřadil i řekl jsem v duchu, že je těž dobře když se vytiskne co za něco stojí, a byl bych se málem rozešel s Koulou, Chytilem, Matějkou a H?orovským, když jsem odporoval jejich výtkám, že příliš ráčíte favorisovati oba Patery.

Narazili jsme arcí na úskalí finanční a loď naší komise, která tak vesele plula, najednou začíná se komítat že nabrala vodu – deficit. Je však staré pravidlo námořní, že kapitán a kormidelník mají býti poslední, co opouští loď. A my máme ještě pasažery na palubě: leží tu hotové soupisy Slanský, Hradecký, Poličský, Chotěbořský, dnes dodán Turnovský, hotový je Boleslavský, skoro hotový Litomyšlský a dva svazky Hradčanské, celkem devět pasažerů, které jsme vyrvali na palubu Archaeologické komise, že je dovezeme do přístavu publikování – a ty by měly býti zůstaveny vlnám zapomenutí? - //

Nedovedu si to dobře srovnat v mysli: vidím Vás tolik let již shánět lidi, kteří něco dovedou

pracovat, povzbuzovat, pohádat? a pohánět je k práci, celý Váš životní program dnešní je budit českou práci, českou dovednost a najednou Vás vidím lekatí Se přebytku práce, kterou Jste vyvolal takřka ze země! [tužkou podtrhl JH a vepsal: ba ne – ale lekám se nesvědomytosti a nepořadku!!]

Finanční úskalí je sice překážka, ale aby kapitán opustil zamilovanou loď, proto že nabrala vody, se nestává; vypumpovat vodu a plavat vesele dál, je heslo námořní. Mluvil jsem o té finanční stránce před dvěma lety s Adámkem a ten před národem prohlásil – zaplatíme to, takovou znamenitou věc; mluvil jsem před týdnem s Dr Pipichem a ten řekl bez rozmyšlení – tak dáme větší subvenci a odporučil tu větší subvenci ve finanční komisi. Kdyby nebylo těch sněmovních komisí, byl bych šel k hr. Šönbornovi v té věci a půjdu tam během týdne a jsem jist, že uzná // zásadu, že Soupis je vlastně zemská publikace, že je tak znamenité, že by bylo hříchem ji nechat padnou, že jinde platí pánům kteří jako placení úředníci soupis provádějí víc, než u nás stojí hotový svazek a že dostaneme větší subvenci již na rok budoucí. Zkusím to třeba i u purkmistra a račte býti přesvědčen, že nepůjdu ani jako viník, ani jako žebrotou, nýbrž s tím plným vědomím, že ten Soupis je takový kus práce s kterým se nejen my ali i ti jichž se týče, se mohou pyšnit a je v jejich zájmu, aby publikování toho, co je hotovo, nezůstávalo ležet. Nejsm sice na své lodi, ale kormidlo chci pevně držet dokud se kapitán neujme vlastní lodi i doufám že za chvíli poplaveme vesele dál. [tužkou JH: to vše není tak jednoduche – a žádný na světě nescháli „nespravnost“ „neschopnost“ a „nepořadek“] Náš Kořan je starý člověk a má své chyby a slabé stránky // ale má také i dobré vlastnosti a především ten soupis jej těšil, věnoval se mu [tužkou podtrhl JH, doplnil ?] a piplal se s ním [tužkou podtrhl JH, doplnil ?] nad ouřední povinnost [tužkou podtrhl JH, doplnil: to dokonce není pravda] a ta jeho horlivost mnoho napomáhala, že máme za tak krátkou dobu dvacet svazků. Nějaká hloupost se přihodí i tomu nejchytřejšímu i při nejlepší vůli i přimlouval bych se, abyste se neráčili tak naprosto zřikati jednoho, dokud neráčíte míti jistoty že ten, kdo by jej nahradil bude lepší – dnes je velmi těžko vybírat. [tužkou podtrhl JH] Při počítání ceny se vždycky odrážel přední panáč??, za druhé subvence místní a zemské; že Kořan odrážel při Pokladu jsem sám viděl; snad odrazil trochu víc, snad dostal dodatečně účty, patrně tak nějak se to stalo a tu cenu zaměníme na prospektech a na novějších výtiscích [tužkou podtrhl JH, doplnil dolů: to se musí nějak ospravedlniti – a jedini sprani spůsob je priznati pravdu] bez svolání komise, až na dodatečné schválení [tužkou podtrhl JH] ; vždyť se to v komisi bere vždy pouze na vědomí. // Co se týče p. Wiesnera, tož jsem neznal ani jeho tarif a viděl jsem prvně jeho účet a divil jsem se že p. generální sekretář [tužkou podtrhl JH] když účty vyřizuje dosud nepřipadl na to, že se tak divoce účtuje [tužkou podtrhl JH, doplnil: to je uloha p. Kořana aby generalního sekretare na to upozornil.-] - že korporacím tiskárny účtují víc, je známé; vždyť se i soukromý člověk musí v tiskárnách ohánět aby ho nesvlékli z kůže. Že p. Wiesner je v tom mistr, vidno i odtud, že jej pro jeho účty vylili z předsednictví divadla. Mně nebyl nikdy sympatickým a také jsem se na počátku hlásil, abych s Památkami nemusel se stěhovat k němu. Slyšel jsem dnes od Kořana, že Hierseman psal; přeji, aby se nebyl poplašil.

Račte, velectěný pane presidente prominout, že jsem psal tolik, ale bodlo mne, že jste siruaci komise bral ve spojení se Svou ctí. Poroučí se co nejsrdečněji Vám oddaný

Dr Píč 7. XI. 903

– d. 1903 14. 11.

– d. 1904 9. 1.:

Velectěný pane presidente!

Spěchám ohlásiti, že dle Vašeho ctěného přání odročuji jubilejní schůzi na den 23 ledna, tedy týden později; do programu pak kladu jako prvý bod „proslov předsedy. - Zaslání výtisků Hiersemanovi vyřídím bezodkladně prostřednictvím komissionáře, ale říkal jsem p. Kořánovi, aby komissionář dopravu na zdejší nádraží účtoval ještě nám, - jestli totiž ráčíte souhlasiti. Na Památky arch. jsem udělal tentokráte větší účet, neboť jsem počítal, že jsme zemskému výboru hlásili, že polovici dotace na mou dovolenou letošní, kterou jsme dostali vyplacenu, dáma na vytisknutí výzkumu archaeologického. Jsem notně nastuzen a zápolím s přednáškami na jubilejní schůzi.

Poroučí se co nejsrdečněji oddaný

Dr Píč 9. I. 904

– d. 1907 27. 11. Praha:

Velectěný pane presidente!

Dotiskuje se soupis zámku Roudnického a prof. Dvořák chce umístiti v půdu?? obraz (či fotogr. reprodukci) nynějšího knížete. Je to v soupisech uplně něco nového i dovoluji si dotaz, zdali by se neměli dáti pouze do těch výtisků, jež se odevzdají knížeti, [tužkou podtrhl JH] i navrhoval bych, aby se mu dalo 300 výtisků, když si to skoro sám zaplatil. Německého překladu je pouze Dvořákova část, jak mi řečeno hotova i je otázka, máli se dát přehlednout neb mohli se dát prostě do tiskárny; [tužkou podtrhl JH] část // Matějskovu nejlépe aby přeložil Dr Wirth. [tužkou podtrhl JH] Jelikož uvolníme tiskárnu pro okamžik jest otázka, zdali by z rozřešení praesidialního nemohli sázet zatím Obrys praehistorické archaeologie české, který jsem chtěl předložit ve schůzi; je též soupis okr. Litomyšlského připraven k tisku. Příští měsíc kolem 15. měl bych svolati Archaeol. Sbor musejní, abychom měli za rok tři schůze alespoň, ale doufám že do té doby ráčíte se vrátiti do Prahy. Za útěchy plnou gratulaci vzdávám vděčný dík. // Přeji Milostivé Paní brzkého zotavení a Vám, Velectěný pane presidente se co nejsrdečněji poroučím oddaný

Dr J. L. Píč Praha 27. XI. 907

– d. nedat.:

Milý příteli!

Do rámce Vašeho schematu myslím že stačí rozvrh prvé třídy jednoduchy vyvoj bádání a písemnictví theologického

dtto filosofického

dtto právníckého

dtto historického

dtto historicko-uměleckého

dtto praehistorického.

Jeli zapotřebí odůvodnění učiním milerád

S přátelským pozdravem Váš Dr Píč

– navštívenka: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *dovoluje si upozorniti, že večer v sezení arch komise má podána býti zpráva subkomise (p. presidenta, nbe a Kořana) o vyjednání, za jakých podmínek by p. Kořan vedl písemnou agendu „soupisů“; nemohlo by to uradění být ve 3. neb v 5. hod.?*

– n.: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *spěchá vysloviti své blahopřání co nejsrdečněji k vzácným jmeninám, které nechť ve zdraví a s veselou myslí ráčíte slaviti ještě alespoň čtvrt století!*

– n.: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *vyslovuje nejsrdečněji blahopřání k vzácným jmeninám!*

– n.: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *// Vysocectěný pane presidente!*

Byl jsem upozorněn, že ono nařízení neb zákaz o vývozu starozitností rozhodnutím správního dvoru bylo za neplatné prohlášeno, což tímto sděliti si dovoluji. Mám vyříditi pěkné poděkování od před?? Waňka, který ještě sám se poděkuje Ve zvláštní účtě oddaný ./.

– n.: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *dovoluje si vysloviti nejsrdečnější blahopřání k vzácným jmeninám!*

– n.: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *dovoluje si slušně ohlásiti, že schůze musejní, jak mi řečeno, bude v úterý. [JH tužkou z druhé strany: J. Jirečkovi Kronika Dalimilova v Památkách staré literatury české z roku 1882]*

– n.: Prof. Dr. Jos. L. Píč, *s uctivým poručením dovoluje si zaslati právě obdržžený dopis k laskavému posouzení, i prosí o laskavou zprávu, kdyby k tomu co jsme hovořili, bylo zapotřebí dodatku; odpovím smluvená adresa od neděle Bechyň.*

Antonín Randa

34 dopisů, 2 dopisnice, 10 pohlednic, 2 telegramy, 3 navš.; 1882-1906; 3 d., 2 pohl., 13 navš. b. d.; příloha: 1 výstřižek, 1 navš.; 95ll.

– dopisnice nedat.:

Dvorní rada prof. Dr. Randa, člen panské sněmovny a říšského soudu. a pan prof Kott jménem České Akademie přišli, aby // oznámili, resp opakovali usnesení a přání „České AK.“, by Jste se ráčil

dáti malovati mistrem Brožíkem. P. sekretář jest churav; p. dv. Rada Kořistka jest nepřítomen.

– d. 1882 10. 10. Praha; obálka:

*S-r Hochwolgeboren Herr Herr J. Hlávka Großgrundbesitzer, Baurath und Architekt in
Lužan bei Přeštic [škrtnuto] Greis bei Botzen Villa Biegeleben Tyrol*

- vložen nov. výstřížek: *Zprávy pražské a venkovské, sloupek Čeho jest třeba k doplnění university: o věhlasné české medicíně, kolik úspěšných českých lékařů, teď 2 prof. Eiselt a Weiss konečně mohou česky přenášet, kolik úspěšných českých lékařů, ale teď jsou čeští kandidáti na asistenty a sekundáře upozad'ování před Němci!, čeští zájemci by potřebovali peníze, aby mohli udělat kariéru; Kdo by tedy měl příležitost působiti u bohatých našinců, u spolků, obcí atd. k založení takových stipendií po 500–600 zl., nechť učiní to a snaží se, aby co nejrychleji byly zřízeny.; i Praha měla by 3-4 zříditi, je potřeba pro ně 500 a 600zl. stipendia, vytvořit kmen na české lékařské fakultě*

Euer Hochwolgeboren!

Verehrtester Herr Baurath!

Einer Brief an den hochherzigen Stifter der ersten großen Studentenstiftung der böhmischen Carolo-Ferdinanda kann ich – als Lehrer an dieser Hochschule – nicht anders einleiten als mit dem herzlichsten Danke aus tief fühlende Brust! Das ganze böhmische Volk freut sich // den Freigebigkeit eines seiner edelsten Söhne! Als ich in den Ferien in Krustiz?? war, wollte ich Ihnen, verehrtesten Herr Baurath, persönlich unseren Dank aussprechen; zu meinem Tiefe u Bedauern erfuhr ich von dem schoenen Leiden, daß Ihre verehrungswürdige Frau im Süden festhält, - und so erlaube ich mir denn zugleich Namens meiner Frau die Anfrage nach // dem Befinden den Gnädigen zu stellen; wie sehr wünschten wir, eine günstige Nachricht zu erhalten!

Falls Euer Hochwolgeboren vielleicht zu der Stiftung eine Änderung oder einen Nachtrag beschliessen würde, erlaube ich mir die beiliegenede (über meinen Veranlaßung erschienene) Notiz aufmerksam zu machen. Ich suche nun junge Dozenten für die Medicin heranzubilden; sowie ich (an Laufe // von 20 Jahren) fast den ganzen böhmischen Nachwuchs an juridischen Verfallenen heranzog; aber die stereotype Antwort junger, tüchtiger Assistenten ist: nemůžeme celý rok zůstati bez výživy! Dazu gehört gehört [druhé podtrženo jako oprava] z. B. (auch ein Landsmann: Dr Thomayer aus Choderschloss, da schon einmal in Paris studierte. Unsere 2 böhm. Professoren da Medicin bekümmern sich beide zu wenig um die Sache; es fellt ihnen auch an Einfluß und Contact mit Wien; so nahm ich die Sache in die Gand, soweit eben uneinkraft reicht!

*Indem ich bitte, da Gnädigen meinen Landschaft zu vermelden, bleibe ich in aufrichtiger Verehrung
Ihr ergebener*

Prof A Randa

Prag 10/10 82

– dopisnice 1891 14. 2.:

Hofrath Prof. Dr. Randa, Mitglied des Herrenhauses und des Reichsgerichtes vyslovuje // Vašnosti za příčinou šedesátých narozenin nejvřelejší přání, aby Bůh ráčil velkodušného zakladatele České Akademie a četných študentských nadací, odborníka proslulého – ještě po mnoha leta ve zdraví zachovati – nám bližším Vašim ctitelům k radosti, a našemu národu ku cti a chloubě!

14. 2. 91.

– d. 1891 3. 4.:

Velectěny pane president!

Právě večer dojel jsem do Něm. Brodu a čtu v „Neue Fr. Pr.“ zprávu o Vašnostině jmenování členem panské sněmovny! Račte tudíž ode mne přijati nejsrdečnější přání k tomuto vyznamenání!

Ad multos annos!

Zíttra přijedu do Prahy!

Milostivým paním rukypolíbení vzkazuje trvám v upřímné úctě odddaný

Dr Randa

3 / 4 1891.

– d. 1891 17. 9. Dobřichovice, ob.:

Vysoce ctěný pán pan Josef Hlávka
president České Akademie, člen panské sněmovny, komendeur řádu Frant. Josefa r.
v Lužanech u Plzně:

Vysoce ctěný pane rado!

Srdečné díky za laskavé pozvání; byl bych as 6-8 t. m. Zavítal k Vašnostem, abychom společně podnikli výlet na „Špičák“; tu však přišla deputací záložníků, abych převzal předsednictví sjezdu záloženského (6. a 7. t. m.), což jsem odepřítí nemohl. Nyní ovšem již trochu pozdě; dal jsem se zase do práce; restů mám mnoho; též zahrada mne zde poutá; máme // ohromně mnoho ovoce; dělám zahradníka a baví mne to nad míru.

Dne 24. vrátím se do Prahy; 25. máme zkoušky; večer 25. dovolím sobě, navštíviti Vašnost v bytu, bychom se domluvili o podrobnostech představení. V příčině velkolepého daru Dra Sichy bude porady zejména s 2. tř. Předsedou K. Potřebí; však věc nespěchá.

Prose, by Jste ráčil vyřídit ruky políbení // vysoce ctěné paní choti a paní dv. Radové, a poručení panu dvornímu radovi trvám v úctě obzvláštní

Vašnosti upřímně oddaný ctitel

Dr Randa

V Dobřichovicích 17/9 91.

Od paní své mám vyřídit poručení.

– dopisnice 1893 19. 12.:

Dvorní rada prof. Dr. Randa, člen panské sněmovny a říšského soudu. *Velectěný pane presidente! Račte prominouti, dovoluji si doporučiti Vaší laskavosti právníka Verneru, v I. roč.; jest ve velmi nuzných poměrech // a ztrativ kondici jest na čas bez příjmů; má výborná vysvědčení, osobně důvěry hodný. V úctě obzvláštní ./.*

19/12 93.

– d. 1895 28. 8. Dobřichovice, do Lužan:

Vysoce ctěný pane presidente!

Již před měsícem požádal mne Dr. Jul. Ambros, sdvokát v Olomouci, jenž sbírá pro „Ustav hrab. Pöttinga v Olomouci příspěvky, abych jeho prosbu u Vašnosti podporoval; zaslal jsem mu také malý obolus; paní Ambrosová jest předsedkyní kuratoria. Ustav zahájí 15. září činností svou.

Nevím sice, učiním-li nějaký výlet odtud; však užívaje laskavého Vašnostina pozvání, dovoluji si dotaz, v kterou dobu bych Vám a milostivé paní v září nejméně překážel? Chtěl bych na krátko // do Alp/Švýcar, ale samotný nemám do toho chuti.

Doufaje, že ráčíte býti zdrávi a veseli, trvám – milostivé paní ruku líbaje – Vašnostin vždy oddaný ctitel

Dr Randa

V Dobřich. 28/8 95

– korespondenční lístek s fotografií 1896 3. 4. Zara – Prag, adresa:

Vysoce ctěný pán pan
Josef Hlávka, president České Akademie
cís. Fr. Jos., člen panské sněmovny a zemsk. sněmu
Prag (Böemia).

3. dubna 1896. na lodi „Melkovič! Předkem přeji Vašnostem veselé svátky! Doufám, že ráčil Jste již úplně zotaviti! Já v pondělí odcestoval, byl v úterý v poledne v Lublani a večer v Terstu, cesta nebyla příliš namahavá; zima byla notná. V Terstu prohledl jsem si arsenal Koydu, viděl krásný zámek Miramare; ve čtvrtek odjeli jsme na lodi nejprve do Poly; moře bylo klidné; vzduch chladný – však jasno. Viděli „Tegethoff“. Vnoci bylo trochu houpačky; však bez následků; jen některé dámy „onemocněly“. Dnes byli v Zadru, a jdeme nyní do Solevica. Cesta velmi příjemná. Poroučeje se Vašnostem v n. ú. Dr. Randa

– koresp. karta, raz. 1896 11. 4. IETIČE (azbukou) – Prag (tam 16. 4.), adresa:

Velectěný

*Pán pan Josef Hlávka
president české akademie etc
v Praze (Böemia)*

V Cettinje 8/4 96. Tak jsme šťastně dorazili až do Černé Hory – do Cettinje! Cesta krásnou silnicí přes vysoké hory (až 1500 m.) byla velmi zajímavá; na horách sníh, zde dosti chladno; v Kotoru horko. Byl jsem právě u rak. residenta, jenž mně zjednal audienci u knížete, jenž jest velmi milý muž, původce zákoníka obcí a básník znamenitý; o Čěších velmi chvalně se zmínil. Nyní jedeme zpět přes Kotor (6 hodin rychl. tempem) v noci po lodi do Lisy! Váš upřímný

D Randa

– d. 1896 27. 4. Wien III. Landstrasse, Löwengasse Nr. 28:

Vysoce ctěný pane presidente!

Tantae malis fuit! Konečně se podařilo i v I. Třídě, co Jste Sobě přál; - usneseno: že I. Třída přistupuje k návrhu Vašnostinu. Nyní jde o vyhledání sil z oboru práva; - Ott, Storch, Zucker a. j. Odřekli; musím získati mladší doktory. Od těchto však nemůžeme práci bezplatnou žádati, a práce bude perná. K tomu máme všichni s novým civilním processem plné ruce práce! Bez honoráře nelze // od mladších pánů ničeho žádati aniž očekávati; majíť adjutum 500 zl. - zrovna dost – aby nehynuli hlady. Protož ve smyslu a dle vyjádření Vašnostina slibil jsem jim honorář. Počítám, že nás to bude stát as pět set až tisíc zl. Ráčil Jste o tom s Excellencí promluvíti; nebylo by možno, zajistiti nyní podporu tu?

Nyní pracuji na předběžném pokusu.

Doufaje, že ráčíte býti zdrav, trvám v úctě nejvřelejší Vašnostem oddaný ctitel

Dr. Randa

27/IV. 96.

– dopisnice 1896 18. 9.:

Velectěný pane presidente!

Posud neobdržel jsem žádnou zprávu neb poukázku co cesty do Budapešti; tak že již pochybuji, že vůbec dojde!

Velká byla radost dětí, když jsem jim rozbalil // košíček s ovocem; však i „staří“ neméně se těšili; „voříšky“ dělají službu disciplinární. Dnes měli jsme krásný den; koupali jsme se! Zítřa přijede Zucker a Stupecký. Často vzpomněl jsem dnes na Dolce far niente v Lužanech prožitě; opakuje dík svůj a vzkazuje milostivé paní ruky políbení trvám v upřímné úctě oddaný ./.

J.UDor A. Randa.

– d. 1898 10. 6. Dobřichovice, do Lužan, obálka:

Vysoce ctěný

pán pan

Josef Hlávka

president české Akademie pro vědy a umění

c. k. vrchní st. rada, člen panské sněmovny

komthur řádu císař. Fr. Jos. etc v Lužanech u Přeštic

Velectění [sic!] pane presidente!

Předkem vřelě díky za laskavé přání z Akademie k 40. doktorátu!

Pak dovoluji si milostivé paní poděkovati za výslužku mé paní zadanou a zároveň oznámiti, že pan vrchní rada Löw má dobrou čáku; jest I. ten? Navržen; do Vídně již jsem psal.

Konečně v rychlosti ještě oznamuji, že jsme paní arcikněžnu – jak v novinách již // ohlášeno bylo, slavnostně přijali; byla dojata vidouc obraz Svěho otce; doufáme, že se jí v Praze zalíbí.

Milostivé paní ruku líbaje trvám v upřímné a vřelé úctě Vašnostem oddaný prací přetížený

Dr Randa

10/6 98

– d. 1898, 20. 10. Vídeň, do Lužan; obálka:

Vysoce ctěný

pán pan Josef Hlávka, c. k. vrchní stavební rada, president České Akademie pro vědu a

umění, člen panské sněmovny etc.

Lužany

Böhmen, zu Pilsen.

Vysoce ctěný pane presidente!

V rychlosti dovoluji si oznámiti, že jsem s hrab. Th. V příčině Akademie mluvil a že týž přeje si písemné důvěrné oznámení, ježto o tom potřebí, projednati věc s hr. Gol.; důvody ovšem dlužno co se týče osob doložiti. - Těž s Rezkem jsem promluvil a tento pokládá návrh L. za nemožný. Těším se, že již ráčte býti zdráv! Vyprošuje si ruky políbení milostivé paní trvám v úctě dokonale oddaný ctitel

D Randa

Ve Vídni 20/X 98.

- d. 1899 4. 3. Praha, do Vídně, obálka:

S. Hochwolgeboren

Herr Oberbaurath

Josef Hlávka,

Mitglied des Herrenhauses, President der böhm. Kaiser Franz Jos. Akademie, Comthur F. Orden etc.

Wien, Löwenstraß.

Vysoce ctěný pane presidente!

Předem dovoluji si Vám a milostivé paní vysloviti srdečný dík za laskavou poptávku. Vedlo se mně hodně špatně; nastydl jsem se u Myslbecka, měl několik dnů horečku a. t. d., a obvyklý při bronchiál. katarhu kašel. Chodím sice v pokojích a pracuji na korekturách etc.; však jsem posud tuze slab. // Také za „Domácnost“ musím lecos obstarat, jela totiž pí Podlipná do Italie pro syna na smrt nemocného. Tak z té práce nevycházím. Snad budu moci za několik dnů vycházeti a bude mně pak méně smutno!

Milostivé paní ruku líbaje trvám upřímné přátelské oddanosti Váš starý ctitel

D Randa

4/3 99.

- d. 1899 28. 5. Dobřichovice, do Lužan, obálka:

Vysoce ctěný

pán pan vrchní stavební rada

Josef Hlávka,

president České Akademie pro vědu a umění, komthur řádu cí. Frant. Jos. člen panské sněmovny a

poslanec zemský etc v Lužanech u Plzně

V Dobřich. 28/5 99

Velectěný pane presidente!

Vážený dopis ze dne 23. t. m. jsem obdržel; však posud pozvání nedošlo a dle včerejší zprávy novin asi také nedorazí. Bylo by také nyní již pozdě, vždyť dlužno si nejprve opatřiti pas! Lituji, že neslouží Vašnostem zdraví tak jak si přejeme; však i já posud jsem se zotavil; a k tomu přidružily se známky ischias, - což mne náramně znepokojuje. Počasí jest k tomu tak mizerné, že dnes v Dobřich. Topíme, abychom nemrzli. // V žáru slunečním!

Pokračováno dne 2. června t. r. v Dobřichovicích.

Dnes přijela dcera s dětmi do Dobřichovic a já, stane zde asi přes celé leto, ježto v Horšově Týně, kde Kruliš dráhu staví, není žádných dostatečných bytů; na těch několik měsíců nestálo by to také za stěhování; tak jsme zase s dětmi pohromadě. Rád bych byl na konce června p. dvorního radu Müllera s chotí k nám za 14 dní pozval; nyní to však opět nejde; také s kuchyní máme různé trampoty. S mým ischiatickým neduhem nechce se to lepší, ačkoliv беру osvědčené prac prostředky. To by to s cestou do Petrohradu špatně bylo dopadlo, kdyby na mne byla řada došla. //

Dnes měla slečna Mokrá s Hoffmanem svatbu; dcera vypravuje, že tam bylo četné obecenstvo, též Zeyer

Doufaje, že ráčte s milostivou paní těšiti se dobrému zdraví a vyřítuje od choti a dcery srdcečné a uctivé poručení, trvám v nejvřelejší úctě Vašnostem vždy oddaný

D Randa

- d. 1899 5. 8. Dr. Gustav Lantín's Curanstalt „Gutenbrunn“ in Baden, Wien (zde Gesamt-

wasserheilverfahren. Kohlensäure-Bäder. Fangocuren. Medico-nech. Zander-Institut.
Elektrotherapie. Elektr. Lichtbäder. Inhalationstherapie. Nachcur. Curhaus. Wintercuren.):

Vysoce ctěný pane presidente!

Jak ráčíte viděti, píší z Badenu, kde se chci vyhojiti ze své ischias. Již byl jsem v polovici července skoro prost vši bolesti, tu následkem náhlého nastuzení dostal jsem silnou recidivu. Radili mně Baden neb Gastýn; šel jsem sem, chtěje brát teplé lázně; však Dor zdější radil, abych pokračoval v studené kuře; to jsem učinil; daří se mně sice dosti slušně, však pokrok po 11 dnech jest nestálý; po 2-3 dnech // vždy zase upomínky silnější. Zůstanu zde as do pátku (9. t.), abych měl 20 obalů (v houni); již jsem na to pomýšlel, jeti do Pistýan, které D Friedrich, jenž tu 10 neděl (ischias) dlel, tuze chválí.

Máme zde strašné horko, - žádný dešť od 10 dnů.

Doufám že ráčíte s milostivou býti zdraví. Pan dv. r. Müller mne 2krátě laskavě navštívil; týž chce na 8 dní také // do Letin se podívati a na 14 dní k Vám pak zavítat; neměl jsem to as prozradit, však se již stalo. Doufám, že i já v září k Vašnostem zavítám.

Milostivé paní ruku lívaje trvám v upřímné úctě Váš starý ctitel

D Randa

5/8 99

- d. 1899 29. 11. Vídeň:

Vysokoblahorodí!

Jsa churavostí upoután na lože, a nemoha se účastniti slavnostní výroční schůze České akademie pro vědu a umění Františka Josefa, vyslovuji své nejucitivější blahopřání, a provolávám // Jeho Veličenstvu císaři Františku Josefu „slávu“!

V nejhlubší úctě

D Randa

Semmering 29/11 99

- d. 1900 1. 3.:

Velectěný pane dvorní rado! Milý příteli!

Neračte mně pokládati za zlé, že jsem tak dlouho nepsal! Dle rady lékaře, abych žádných dopisů nepsal, zavázal jsem se choti své, že tak dlouho se zachovám, - ona zase slíbila, že dopisování sama obstará! Nyní jest mi zase dobře a tak chápu se péra, abych předkem Vám, milý příteli, a milostivé paní vyslovil nejvřelejší díky za laskavé, věrné účastenství, které Jste nám ráčili projeviti! Ta nespavost a chudokrevnost (neurasthenie) vznikla jednak z přepracování (1899 vydal jsem 2 spisy v novém vydání), jednak způsobily ji dvoje // lázně, hlavně asi příliš teplé lázně Pyšťanské! Semmering mně spíše uškodil; následkem prudkých mrazivých větrů stal jsem se tam nedoslýchavým, což mne náramně zarmoutilo! Nyní v teplejším vzduchu se věc trochu lepší.

Zdali v dubnu (23. - 28) do Vídně k říšskému soudu přijedu ještě nevím; mám v Praze příliš mnoho práce, kterouž dodatečně překonati musím.

Doufám, že Vám milý příteli a milostivé paní dobře se daří! Ráčíte se asi již chystat // na cestu do Paříže?

Doufaje že se vrzy zase šťastně setkáme a prose, aby Jste milostivé paní vyříditi ráčil nejucitivější ruky políbení, trvám s opětným díkem.

Váš upřímně oddaný a věrný přítel

D Randa

1/3 00.

- korespondenční lístek 1900 8. 6. Krakov, do Prahy, adresa:

*Velectěný pán pan Josef Hlávka,
čestný Doktor krakovské university
Lužany u Plzně
Čechy*

8/6 00

Diplom bude Vašnosti zaslán; všichni litovali, že neráčil Jste tu býti; však bylo to příliš namahavé;

citím to sám

Váš ctitel Dr Randa

- korespondenční lístek (resp. dopisnice, s fotkou z Lužan) 1900 26. 5. Praha, do Lužan, adresa:

*Vysoce Blahorodý pán pan Josef Hlávka,
president České Akademie, člen panské sněmovny
Lužany u Plzně*

Pozdrav z Lužan (škrtnuto) Prahy 26/5

Dovoluji si oznámiti, že jsem od 28 – 31. t. m. v Praze a že dle přání Vašnostina některý večer k Vašnosti se dostavím. Také já si přeji, abychom se ohl. slavnosti Kr. domluvili; mám úmysl tam jeti 5. neb. 6. června. na indir. dotaz stran Akademie Zoll nic nepíše, leč že bude pokoj uchystán.

V upřímné účtě nejoddan.

Dr. Randa

- korespondenční lístek 1900 8. 6. Krakov (obraz Wawelu), adresa:

*Vysoce ctěný pán pan Josef Hlávka
president České Akademie pro věcy etc člen panské sněmovny, vrchní st. rada etc
Lužany u Plzně, Čechy.*

8/6 00. Tak včerejší krásná slavnost trvala od 8 – 2 h. – hlavně v chrámu sv. Anny, kde oslovení a odevzdávání adress a darů se dělo. Oslovení rektora i moje jm. Akademie velmi vřele bylo přijato.

Dnes máme slav. Kopernika. zítra odcestuji do Prahy. V hl. účtě Vám odd. Randa

- d. 1900 17.?? 9.:

Vysoce ctěný pane presidente!

Velevážený příteli!

Byl bych již dávno psal, kdybych nebyl slibem vázán, abych pérem co možná nehnul; dopis, kterým jsem se hodnosti v „Č. Ak.“ vzdával, byl milostivě od mé choti konfiskován. Ježto si ráčíte přáti přímé zprávy ode mne, dovoluji si s Vašností bez odkladu sdělit, že se mně Bohudík od dvou měsíců dosti dobře daří, a že v posledních 14 dnech mám již normální spánek bez spacích prostředků. Též nedoslýchavost, kterou jsem si na Semmeringu získal, povolují. Po svátcích opět do Prahy // zavítám. Často vzpomínám na milé páteční večery, které jsem v krásném domácím kruhu Vašem trávil; těším se zase na ně!

S radostí četl jsem vždy zprávu, že Vačnost a milostivá paní ráčíte býti zdraví a děkuji za časté laskavé poptávky po mém zdraví. Stopoval jsem v novinách vše, – však neměl jsem chuti súčastniti [sic!] se při poslední trudné schůzi p. sněmovny. Co jsme se napracovali o ten kousek rovnoprávnosti, a nyní počíná práce znovu! – Zabývám se s lekturou právnické a „krásné“ literatury, – hlavně však procházkami!

Prose, aby Jste, pane presidente, milostivé // paní vyříditi ráčil uctivé ruky políbení a Dru Mattušovi – i všem členům pátečního kroužku – uctivé poručení, trvám ve věrné přátelské účtě

Váš odaný ctitel

Dr Randa

17?? 9. 00.

- d. 1900 14. 6. Dobřichovice, obálka:

*Vysoce ctěný
pán pan vrchní st. rada
Ph. Dor. Josef Hlávka,*

*president České Akademie pro vědy a umění, člen panské sněmovny, kommandeur řádu cis. Fr. Jos. etc.
Lužany u Plzně*

Velectěný pane presidente!

Předem dovoluji si Vašnosti a milostivé paní vysloviti uctivé díky za telegrafické blahopřání k mým jmeninám! Těším se, že milorivá paní šťastně z Paříže se vrátila; jsem přesvědčen, že nyní i zdravotní stav Vašnosti se rychle polepší: Ty bolesti v noze budou asi pomíjející rheumatické; doufám že již zmizely! Což Karlovary?

Nám jest smutno; – ke všem neštěstí se za mé nepřítomnosti i dcera roznemohla; nejprvé to byla

influenca, pak se k tomu přidružil lehký zápal plic, který mne však tuze znepokojuje, // ježto Něla jest velmi slabá a horečka nechce přestat. Ona jest v Praze, děti jsou dnes na svátek zde. Uhonila si tu nemoc asi rozčilením a hledáním bytu; neboť v prosavadním pro žal zůstatí nechce; hledáme byt 3 pokojů blíže k nám v 2. posch.; snad ve Vašnostině domě něco se uprázdní.

O Krakovu dodatkem uvádím, že zprávy o domnělé opozici proti volbě českých členů do Akademie jsou bezpodstatné; čeští členové byli jednohlasně zvoleni. Dissens týkal se jednoho polského professor, jenž konečně propadl.

Jubilejní slavnost dopadla skvěle a // důstojně. Čeči byli přívětivě a aklamací uvítáni. Ovšem byla námaha pro všechny účastníky velká; první den jsem dělal visity; večer o 9té byl v obrazárně (Sukence) rout; vše přeplněno, horko nesnesitelné; v garderobě museli jsme až 1 ½ hod. čekat, než jsme svrchníky dostali zpět. Přišli jsme v 12. h. domu, – jak obyčejně úplně propoceni a znaveni. Hlavní slavnost trvala od ½ 8 – ½ 3 hod. Průvod, mše sv., zase zpáteční průvod, defilér, pak odevzdání adress, prohlášení českých doktorů, řeči Hartla, hr. Tarnovského a jiných zabraly mnoho hodin. Byli // jsme úplně zemdeni! Pak dejeuner u děkana, – pak o ½ 6 oficielní banket, a o 9. hod. divadlo! Před 12. h. nikdy jsme domu nepřišli. Gebauer byl polonemocen námahou a nespavostí. Byl jsem též u kníž. biskupa, s nímž o politice jsme hovořili; podobně u hr. Potockého; výsledek vždy – beznadějnost. Všichni známí Vašnosti se poroučejí, hlavně Dunajevski, Zoll a j., ovšem i Smolka, jenž byl spiritus regens. Poslední den odp. jeli jsme do Wieličsky; to byla krásná, ale velmi namáhavá slavnost; šli podzemí jsme nahoru, dolu ... as 2 ½ hod.; vše skvostně osvětleno!

Teď však již čas, abych skončil. Vyprošuji si ruky políbení milostivé paní a p. Čermákové a trvám v dokonalé úctě Vašnostin upřímný ctitel

Dr. Randa

1/4 jedu do Vídně! V prázdninách jistě přijedu.

– d. 1900 24. 6.:

Vysoce ctěný pane presidente!

Spěchám, bych Vašnosti oznámil, že dle přání Vašnostina milerád Vašnost zastoupím při schůzích Č. Akademie.

Neměli by jsme odtud v neděli poslati přání tel. p. arcivévodu Fr. Ferd. k sňatku?, račte mně jistě o tom ještě zprávu dáti, bychom potřebné zařídili. Nyní chvátám do schůze prof. // kolleje.

Konečně požádal mne Reinsberg, abych Vašnosti doporučil [sic!] co nejvřeleji prosbu spolku jus mensa accademica, což tímto dovoluji si učiniti.

V hluboké úctě Vašnosti oddaný ctitelům

D Randa

24/6 00

– koncept J. Hlávky, post 1900 24. 6.?:

Dv. r. Randa Praha

Purkyňova ul. 7

Račte ve valném shromáždění podati návrh – aby se ve jmeně Akademie blahopřálo písemně ku sňatku protektora. Telegram se nezda býti formálně dostatečný.

Hlávka

– d. 1887 17. 6. Vysoká:

Vysoce ctěný pane presidente!

Obdržev velect. dopis ze dne 5. t. m. zaslal jsem hned Myslbekovi dopis ve smyslu mně naznačeném a pozval ho lichotivým způsobem do Lužan, žádaje ho zároveň, aby Vašnostem příjezd svůj oznámil a mně o tom dopisnicí zprávu dal. Však posud od Myslbeka žádný list jsem neobdržel. Písemně týž ovšem již o Praze ochotu svou vyslovil. Doufám, že psaní moje za ním bylo posláno, nebyl-li v Praze. //

Vysoká 1856

Raýman Bohuslav

98 dopisů, 1 dopisnice, 2 telegramy 1891-1907; 3 dopisy, 2 telegramy, 2 navštívenky b. d., příloha: dopis B. R. ministerstvu kultu a vyučování z r. 1907, 1 list; výstřižek 2 kusy.

Na dopise z 25. 6. 1900 připsal A. Randy; na dopise z 17. 5. 1903 koncept odpovědi J. Hlávky, taktéž na d. 28. 8. 1905.

– d. 1905 28. 8. - k tomu tužkou připsal JH:

20/8 05

Slavné Presidium Č Akademie

Ježto se nam zdá důležité, aby na došle pozvání, České umění na Luttichskem internationalnim kongressu bylo dostojně zastoupeno, a ježto toho casu není žádné usnešení třídí mozne, požadali jsme v naději ze slavná třída toto rozhodnutí dodatečně schvalí, a to pro vytvarne umění p. prof. Hynaise a v jeho zastoupení p. prof. Svacyra pro divadlo a pana řed Frat Šuberta aby úkol ten při tomto kongressu na se vzali.

Oba páni projevili svůj souhlas a svou ochotu a žadame tedy slavné presidium by temto panum dohodnute cestovne per 400 K pro každého poukazati a jim zaslati dalo -

Z predsednictví IV třídi

Josef Hlvka

Jaroslav Vrchlicky

– d. 1905 20. 10. Praha:

Slovutný pane presidente!

Račte nejprve uposlechnouti deputaci z Kutných Hor. Podle přání Vašeho vyšli jsme pan Vrchlický, Píč a já ku slavnosti, která od 8-2 hod. trvala. My jsme tam byli zbyteční, nikdo nás nepostrádal. Ta sláva už člověka začíná mrzet; u Mnichů jsme se zapsali všichni.

Vaše Lužanská taška posud není nalezena, vyslechnutí úředníci z vlaků se nepamatují, že by ji byli přijali (17. září v neděli), rozhodně prý v Plzni odevzdána nebyla. Tak zní informace získaná panem Kořánem na řiditelství. Vyšetřování se provádí dále a bezpochyby tak?? vzejde zisk pro fabrikaci papíru. Dál jsem dělali novou tašku. //

Věstník je čím dále tím tlustší, redaktorovi, jenž dávno zastavil činnost a povzbuzování redakční, nezbyvá než volati k Vám: pomoz, pane, hyneme. V každém pořádném státu bych už dávno seděl pro dluhy. Zasílám zpět stanovy „národohospodářského ústavu při České Akademii“. Věru dlužno uznati, že myšlenka je výborná; ale bojím se, že ač věda i zvláště umění jsou poslané snahami skoro převážnou většinou živnostenskými a tedy hluboce na egoismu lidském založenými, tendence národohospodářské jimi jsou výhradně. Jen theoretická část snah těch může býti odevzdána ústavu, to praktické bude as na věky v rukou státu a talentovaných, zbohatnutí toužících jednotlivců.

Německý vynikající průmysl byl vyvolán theoretickými vynálezy, literárně uveřejněnými, od výborných technologů // theoreticky vyspělých ve fabrice propracovanými a kupci bezohlednými po světě rozšířenými.

Zkuste to v ústavu novém málo členy z počátku, a ti nechť se kooptací pomalučku?? dle potřeby rozmnoží. Uděláte-li 50 ř. členů, budou tam všickni naši průmyslníci a egoism takoví ihned vystoupí. Kdož by vychovával výbornou sílu pro konkurenta, neb pro ni samu.

Všelijaké takové nápady mi křížují hlavou a těším se, že budu moci s Vámi, pane presidente, o všelichem i o tom záhy mluvit. Přijďte do Prahy aneb přijedu na dušičky a všechny svaté do Lužan a tam to projednáme.

Buďte pro nás zdráv a vesel, i dej Vám pán Bůh dlouhého věku.

Váš Bohuslav Raýman.

V Praze dne 20. října 1905.

– d. 1906 15. 2.:

Redakce časopisu „Živa“.

V Praze, 15. února 1906.

Slovutný pane presidente!

Račte přijati upřímná blahopřání ku narozeninám Svým ode mne a mojí celé rodiny. Vám i nám v

Akademii přeji hojného Vašeho zdraví a síly, abyste ideám Svým po mnohá leta ještě žítí a věnovati Se mohl. A pak bych považoval za skutek spravedlnosti božské, kdyby za Vašeho života ještě to, co Jste stvořil, zmohutnělo a neslo ovoce Vám viditelné.

*Těše se na splnění přání svých znamenám se v oddanosti
Bohuslav Rayman.*

- telegram 1907 17. 9. Praha, do Lužan: *Vrchlický mluví jménem akademie pohřeb v neděli 2 1/2u zambruk? jede Vrba Rayman o sedme rano Rayman*
- telegram ?? Karlsbad 2:

František Ladislav Rieger

8 dopisů, 1 pohlednice, 1 navš.; 1883-1902; 2 navš. b. d.

- d. 1883 27. 9. Praha, obálka:

*Blahorody Pan
Pan J. Hlávka
stavební rada – poslanec zemský
majitel velkostatku Lužany u Přeštic*

Velectěný příteli!

Je Vám známo že se nám uprázdnilo kolik mandatův do rady říšské. Máme málo kandidátův kteří by měli známostí praktických národohospodárských – atd Kteří by měli postavení samostatné nezávislé a možnost věnovati větší čas radě říšské – neb lidé kteří jsou k čemu mají obyčejne obchody a živnosti své od nichž se vzdáliti nemohou.

Vy pak nemusíte se starat osobně o Své hospodárství a Jste ve Vídni krom toho na mnoze zvláště v zimě a to ve vlastním domě – neabsentoval by jste se nám teda – a mohl by Jste v některých komisích prospěšně pracovat

Myslím že šlechetné oběti jež Jste přinesl našemu školství a vzdělání národnímu Vám dávají titul(?) na důvěru lidu našeho|| a že by Váš(?koncové s píše vždy s háčkem) snad bez boje ochotně volili kdekoli by jste se hlásil a kdeby Váš sbor důvěrníků navrhl. Zmínil jsme se o tom ve sboru důvěrníků a potkalo se to se souhlasem.

Oznamuji Vám tudíž tuto myšlenku mou v důvěře a jen Vám – žádaje aby jste věc uvážil svým srdcem vlasteneckým – a mne oznámil zdali by jste pro případ kandidaturu přijal – a zdali sbor důvěrníků by směl na Vás reflektovati – a ještě více zdali by jste pro případ navržení chtěl se voličům ukázat a k nim několik slov promluvit. Litoval jsem že zde přítel Jireček|| nebyl s nímž jsem chtěl o tom promluvit.

Prosím teda aby jste věc uvážil zdali by jste vůbec mohl a chtěl za kandidata vystoupit aneb aspoň se dát volit – zdali jste v některém z uprazdněných volebních okresů již je právě novinami ohlašuji více znám – Prosím by jste mně hned o tom odepsal – možnoli obratem pošty. Vám přátelský oddaný

Dr Rieger

V Praze 27. září 1883

Jeli p ministr Jireček ještě u Vás pozdravujte jej ode mne. Váš plán na školu malířskou byl bez odporu přijat – a je již téměř proveden. Děkuji ještě jednou za Vaši ochotu.

- d. 1886 24. 8. Maleč, obálka:

*Vysokoblahorody
pan Jos Hlavka
c. k. stavební rada poslanec říšsský
velkostatkář atd
Lužany
u Přeštic*

V Malči 24. srpna 1886

Velectěný příteli!

Myslil jsem že brzo po našem odjezdu také Vy odjedete do lázní do nichž jste se chystal, ale podlé noticí rozličných soudím že jste ještě doma – a nevím zdali vůbec jistě na cestu do lázní myslíte. Skoro

se zdá že jste myšlenku tu pustil – snad k vůli slabosti své milé tetičky – a snad – což by ovšem bylo ještě lepší – že jste se již zotavil tak že lázni více nepotřebujete. Ted' ale nevím zdali – a kdy ještě vyplníte slib svůj vrátiti nám návštěvu v Malči. Dlouho to odkládati nesmíte – však víte sám že nam bude v září zase vrátiti se do Vídně – kdy ovšem nevíme. Polské listy mívají o takových věcech dobré informace – a jeden z nich psal že říšská rada bude otevřena 25ho na krátko jen a že cela vyrovnací akce Uhry bude teprva až po novém roce. Ovšem pakby byla v říjnu delegace a v listopadu a prosinci snad sněm. Ale kdož ví|| jsouli ty zpravy bezpečně – a jiné listy udávají 20 září za počátek rady říšské – a mluví se také že důvěrníci pravice – t. j. parlamentární komise(?) má se sejíti něco dříve – Já posud žádné zprávy nemám.

Ale dovoluji si upozorniti Váš ze 7. a 8. září bude odhalení pomníku Palackého v Písku při čemž já mám míti slavnostní řeč. Musil jsem to ač nerad přislíbiti Nebylo by Vám možné tam také přijíti a odtamtud spolu se mnou jiti aspoň nakrátko do Malče. Či by jste mohl přijíti v prvních dnech září – a se mnou jíti tam?

Přál jste si od nás míti ty Shortkorny(?) tuším jednoho býčka a dvě jalovice. Můj zet se kterým jsem o tom mluvil rozhodně neradí posílat ten dobytek pěšky – že pry takový dobytek vyrostly ve chlévě a nezvyklý chuzi by tak dlouhou cestu nesl. On myslí že by vždy bylo lépe|| poslat to po železnici s průvodčím – jakož se vůbec hovězi dobytek k chovu na velké dálky posílá po železnici. Dobytek ovšem to nemá rad – ale rozčilení jež mu z toho nasleduje se brzo poddá. Zeť můj myslí že by předce bylo nejlépe aby jste si Sám vybral – a jestliže sem předce přijdete – jakž se těšíme – ted' a to bude také nejlepší. Jen kdyby Vám to naprosto možné nebylo musil by jste písemně oznamiti kolik kusů a jak starých – a jaké barvy si přejete a na čem zůstanete vzhledem transportu – a koho by jste poslal za konduktéra.

Politické zprávy s Bulharska a ze Srbska jsou velice znepokojivé – ač listy officialní pořád vyslovují naději že z toho válka nebude pro Rakousko není to nikterak jisté – ano myslím že co nevidět bude dole zase válka a snad revoluce proti Milanovi – a že budeme muset zakročit.

Prosím aby jste přijal odemne srdečný pozdrav a podobný uctivý pozdrav a poklonu od mé paní a obou dcer vyřídil cťeným oběma dámám domu Vašeho s opakováním díky za laskavé u Váš přijeti Váš přítel Rieger

– d. 1887 3. 9. Maleč, obálka:

Blahorodý
pan Josef Hlavka
c. k. stavební rada velkostatkář poslanec
Lužany
u Přeštic

V Malči 5. září 1887

Velectěný příteli.

Byl jste tak laskav pozvati mne na slavnost vysvěcení Vaší kaple, a ja na polo slíbil ano umlouvali jsme se s Jirečkem že se tam u Váš shledáme. Musím se Vám však přiznat že jsem si nepamatoval určité datum slavnosti, neb jsem si je neotiskl do paměti maje za to že náš zde slibu svého navštívíte a že při té příležitosti o tom promluvíme; ale ačkoli má paní pozvání své opakovala netoliko že jste nepřišel – ale ani jste paní mé neodpověděl ani dceři mé Červinkové. Při odpovědi takové byla by se Vám naskytla příležitost zmíniti se o té slavnosti. Psal jsem Jirečkovi zdali pojedje do Lužan a nakterý den; ale i ten ač odpovídal na moje 2-3 listy správně mluvil jen o svém mandatu a o svém plánu(?)|| a přitom stran Lužan odpověděti opomenul Tak po dnes nevím pojedeli – a kdy je slavnost – a rozpakoval jsem se mámli vůbec jet, nevěda zdali nebudete míti příliš mnoho hostů a zdali Vám nebudu za obtíž. A vlastně bych neměl jet když jste Vy nám dlouho návštěvu naši nevrátil – neb to neodpovídání klistům mé paní a dcery omlouvám tím že vůbec nerad píšete. Po dlouhém rozpakování – neb i mně není milo opouštíti krátký klid a odpočinek svůj v kruhu své rodiny a potloukati se po železnicích – odhodlal jsem se konečně že předce pojedu a že přijedu k Vám 7ho o 11 hod dopoledne – ať Vám to je již milo nebo né – ano oznamuji Vám na před že za trest Vašich opomenutí Vám buď moc nepohodlným neboť bych rad od Vaš dělal exkurse do do Letu k Zackovi(?) – do Chudenic k Černínovi který mně dvakrát pozval – a do Nalžova pakli tam Taaffe bude – a rad bych se přes Domažlice vrátil. Z toho plyne že bych Váš musil velmi obtěžovat vzhledem povozů – a rozumím tomu že maje kolik hostů

budete snad povozy krom toho mnoho potřebovati – ale nemohu si to jinak zařídit neboť bych nerad noclehoval u některého z těch panů nevěda zdali by jim to bylo milé ačkoli mne všickni tři – ovšem jen všeobecně pozvali. Jakož pak já upřímně Vám své mínění pravím aby jste byl rovněž tak upřímný ke mne – a kdyby Vám to bylo obtížno nebo nemožno – pak prosím aby jste mi to řekl upřímně – anebo i telegrafoval do Prahy abych si mohl učiniti jiné dispoice.

Nepíši nic o trapné politické situaci nynější Promluvíme snad o tom.

Prosím Vaší paní a ctěné rodině vyříditi mou poklonu – a pozdrav od mé rodiny. Vám s úctou a přátelstvím oddaný

Dr. Rieger

– lístek 1890 10. 3.:

Jest naděje že kníže Jan Liechtenstein dá větší příspěvek na akademii – ale vzkázal mi že by rád měl statut akademie. Nevím máte-li jej; - ovšem by bylo potřebí exemplaru německého – a nevím bylli statu do němčiny přeložen – a jak bych si jej zaopatřil. Neexistujeli překlad německý musili by jsme jej dát udělat

Rieger

10/3 90

– navštívenka 1896 29. 5.:

Švagr Karla Havlíčka p. Jaroš – někdy člen městské rady – a 1848 vynikající politik nalezá se ve vysokém staří svém v trudném postavení a chce se obratiti K V(ašno)sti o podporu, kteréž jej za hodna uznávám a jej V(ašno)sti doporučuji.

Rgr

29/5 96.

– d. 1896 19. 6. Maleč; fotka Malče; obálka:

*Jeho Vysokoblahorodí
pan Jos. Hlávka
president České akademie
rytíř železné Koruny atd.
Karlstadt
Hôtel Paradies*

Maleč 19. června 1896

Velectěný příteli!

Již nejednou byla mezi námi řeč že by jste mne měl také jednou v Malči navštívití Když já již opětně pobyl v Lužanech.

Slyšel jsem že jste se vyjádřil že máte umysl letos se ke mne podívati nevím jeli tomu tak – a jeli úmysl Váš tak opravdový abych se mohl na to těšit že s M(ilo)stpaní letos k nám letos k nám zavítáte. Račtež mi dáti vědět – zdali – a který čas asi bych mohl na Vaši návštěvu doufat. Matuš mi také slíbil že přijde a bylo by to hezky kdyby jste že mohli pobýti v milé oběma společnosti současně.||

Má rodina – totiž Libuň(?) s chlapcem a děti synovy přijdou sem bezpochyby již v prvních dnech července a zůstanou déle. Ale máme tudosti prostory v zámku pro plno hostí. Že tu je nyní krásně – nepotřebuji říkat – neb tak bude bez pochyby také u Váš i jinde. Však ty deště trvaly dosti dlouho!

K prvnímu červenci hodlám se podívat na krátko – k vůli některým sezením do Prahy. –

Snad že máte z Vídně nějaké zprávy co se tam připravuje; pro náš Čechy bezpochyby zase nic – náš osud je již býti v Rakousku popelkou.

Se zvláštní úctou a poklonou mil. paní

Dr. Fr. Lad. Rieger

V Malči 19/6 96

– d. 1897 8. 7. Maleč; fotka Malče; obálka:

*Jeho Vysokoblahorodí
pan Jos. Hlávka
president české akademie, člen*

panské sněmovny atd. Pán.
na Lužanech
u Přeštic

Maleč 8. července 1897

Velectěný Pane a přáteli!

Milostivá paní!

Víte že jsem to povýšení stavu nikdy nehledal, ač mi to od hr. Taaffe bylo nabízeno opětně. Nyní pak po povolání mém do sněmovny panské a po zvláštním animování (získat koho pro co) hr. Badeniho nebylo lze se tomu vyhnouti, neměloli to vypadat jako nešetrnost nahoru; a k té nemohl mi žádný|| rozumný vlastenec radit. V mé rodině to nezpůsobilo potěšení; myslím však že mojím vnukům to někdy může býti prospěšne a že se věru může člověku horší neštěstí stát!

Račtež přijmouti díky mé za Vaše blahopřání. Dali jste mi vzdy tolik důkazů přízně své že mohu býti přesvědčen o upřímnosti Vašeho blahopřání.

Já jsem byl v pondělí 3. července u císaře Pána milostivě přijat v poděkovací audienci. Byl dobré mysli a z řeči jeho bych soudil že posud na to nemyslí opustiti kurs nynější Vederemo; konečně naše věci nestojí nyní zle a myslím že to nerozumné bouření Němců, pro svůj ráz antidynastický, jim nebude k prospěchu – ano mohlo by vésti konečně ač bezděčně ke změně – či revisi ústavy – a bez té se neobejdeme! Myslím také|| že konečně k nějakému vyrovnacímu jednání přijde a že se jemu Němci – přes všechny nynější strašáky – vyhýbati nebudou až budou vůdcové k tomu pozváni

Děkuji Vám za laskavé pozvání Vaše do Lužan – jehož se na dobro neodříkám – ač také neslibuji; nevím jak a kdy sám budu míti hosty (přeps. í na y).

Ja jsem tu posud sám; dcera Brafova opustí Františkovy lázně v neděli – a přistěhuje se pak pro ostatek léta sem. Syn můj je štasten s dětmi ve své viličce na Karlštejně – a pracuje na spise o státním právé rakouském – k čemu prý potřebuje klid, lepší než by zde měl, pročez přijde teprva později. – Co dělá Vaše víno? bude ho snad dost. My nemáme z ovoce než fíky a merunky! Divný rok.

Přijměte ještě jednou výraz mé úcty a oddanosti přátelské

Rieger

– d. 1897 29. 7. Maleč, obálka:

Pan Josef Hlávka
c. k. vrchní stavební rada
president české akademie
člen sněmovny panské atd.
Lužany
u Přeštic

V Malči 29. července 1897

Velectěný příteli!

Dovoluji si zaslati Vám dva dopisy Dra Musila (Alois Musil 1868-1944, bohoslovec, orientalista, cestovatel, prof. UK) z Bajrutu a z Damašku – které dosti zřetelně vykládají v jakém postavení se Musil nalézá a jak nutně potřebuje podpory. Já si myslím že je to člověk který by byl nad jiné hoden státního stipendia. Psal již také o ně – a já psal ihned včera N. radovi Rezkovi aby se u ministra Gautsche o to přičinil. Já myslím že z Musila dostaneme vynikajícího vědatora – neb je patrně zapálen do své vědy a vyvinuje velikou odhodlanost i vytrvalost ve své snaze||

Myslím že by z něho byl výtečný professor orientalských jazyků nebo biblického studia pro budoucí universitu moravskou.

Já bych rád sam Musilovi něco poslal – ale mnoho nemohu a mám již starší závazky jimž sotva stačím. Zůstavuji to docela Vašemu moudrému a velkomyslnému uznání zdali a v jaké míře by jste mu chtěl pomoci – ovšem přímou zasilkou do Bajruta.||

S arcibiskupem Rohanem nejsem znám abych se u něho přimluvil by mu ještě na rok ponechal Svě stipendium. Přání Musilovo jít na rok do Cambridge a Berlína, kde možná se postaviti na vrchol vědy – je zajisté moudré a svědčí o opravdovém vědeckém snažení. Prosím aby jste mi zacílováliti(?) dopisy přiložené.

Měli jsme tu teplé dni a toužili jsme po vlaze pro brambory naše; ale i nám ode dvou dnů nastaly deště nekonečné a pilné, že z toho jsou již škody na polích – a že nemůžeme skončiti žně započaté.||

Také pobyt venku nyní není veselý. Ja tu mám nyní Brafovy. Syn můj pracuje na Karlštejně na knize učební o statním právě Rakouska a nechce se vytrhovat. Přijde sem s dětmi až v září. Nevím buduli se moci odtud hnouti neb čekám více hostů sem. Pročež děkuji za Vaše laskavé pozvání do Lužan a zároveň ještě za blahopřání Vaše mne zaslané. Dostal jsem gratulaci na sta a nechal jsem si odpověď pro bližší přátele jež jsem nechtěl odbýti tištěnou poděkovánkou – a tak jsem ještě u Vás v dluhu, ale doufám že mi to odpustíte i milostivá paní. Se srdečným přátelským pozdravem
Rieger

– dopisnice 1902 2. 6. Praha (tištěný obrázek Zeyerova domku ve Vodňanech, text: Zeyerovy slavnosti na Belvederu), titul:

Vysoce ctěný Pan
pan Josef Hlávka
president č. akademie
atd.
Lužany
u Přeštic

Srdečný pozdrav z krásné a vydařené slavnosti. Vede se nám výtečně – Dr. Rieger| Anna Lamingerová(?)| S Gandrovál(?)| B. Frídová| Marie Sládková J. V. Sládek

– d. 1902 6. 7. Maleč; fotka Malče:

Maleč 6. července 1902

Velectěný Pane a příteli!

Přijeli právě předevčírem co deputace orchestru české filharmonie dva páni žádat mne abych se u V(ašno)sti snažně přimluvil, aby jste pomohl udržeti českou filharmonii aspoň přes nutnou saisonu letní. Na zimu doufají vydělati nejen nutné potřeby pro svou existenci ale i něco přes to, neboť mají pozvání do Anglie – do Francie a do Ameriky; Jedná se jim jen o to aby se přes léto zachovali a k tomu vedle skromného výdělků vlastních koncertů domácích stačí to by jim asi 4000-5000 K. Apeluji tudíž na Vaši známou velkomyslnost a štědrost, aby jste jim v tom byl podporou, a domnívajíce se – ač snad omylem – že by moje|| přimluva u V(ašno)sti měla větší úspěch než jejich přímá prosba, žádali mne za přimluvu. Já pak myslím že jste snad větším znatelem a přítelem hudby než já, a že dovedete v plné míře oceniti vliv a cenu uznání českého umění v cizině, pro slávu jména českého, ba i pro politickou váhu vaši. A ovšem kdybyse tento orchestr, tak vycvičený a sehraný rozešel bylo by asi těžko jej zase aspoň v takové dokonalosti zříditi.

Zůstavuji vše ku Vašemu šlechetnému uvážení, přeji V(ašno)sti dobré zdraví a šťastný pobyt na Lužanech a jsem s přátelským pozdravem Váš upřímný ctitel
Rieger

– navštívenka nedat.: Přicházeje domu hleděl jsem se přesvědčit – jeli sezení musea 22/2 – a tu poznávám že zvacího lístku že bylo oznámeno na 20ho pondělí. Z toho věděl že jsme oba zapomněli z čehož mám velikou lítost. Nevíme teď staloli se něco – a co?

– n. nedat.: Rieger: dovoluje si doporučiti k laskavému uvážení žádost p. Wiesnera.

Hanuš Wihan

(10 dopisů 1895-1906; 1 pohl., 3 tel. b. d.; 21ll)

– telegram nedat.: praesident hlavka prag waszergasze p fr graz 1649 13 3 20 bitte drahtantwort ob morgen concert wihan hotel erzherzog johann

– t. nedat.: praesident hlavka prag waszergasze p fr linz 306 20 7/28 spreche morgen careno. programm waere klavier quintett, vielleicht schumann, strejchquartett cajkovsky claviersoli. bitte morgens antwort wien – wihan.

– t. nedat.: praesident hlavka prag vodickova ulice pr wien 126-292 34 14/3 11 35 m – koncert jen 18 ho neb 19 ho mozny programi quartet schubert. variace 2 klaviry schumann. 2 hy quartett cajkovsky variace saint saens 2 klaviry 168? soiree u haracha. prijedeme 17 ho odpoledne – wihan.

